

ΣΩΤΗΡΗΣ ΓΕΡΑΚΟΥΔΗΣ

Τα Θασίτικα

Πνας άντρα μ' να ζμώσου;

Εκδόσεις Νηραγός

Αστρίς Θάσου

ΣΩΤΗΡΗΣ ΓΕΡΑΚΟΥΔΗΣ

Τα Θασίτικα

Πνας άντρα μ' να ζμώσου;

Εκδόσεις Νιραγός

Αστρίς Θάσου

ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ:

Η Ιστορία της Θάσου (1η έκδ. 1986, 2η έκδ. 2005)

Τα Θασιτικά, *Αχ, γιόκα μ' μι τα ιλλινικούδια σ'*, (2000)

ΣΩΤΗΡΗΣ ΓΕΡΑΚΟΥΔΗΣ

ΤΑ ΘΑΣΙΤΙΚΑ, *Πνάς άντρα μ' να ζμώσου;*

© 2005 Εκδόσεις Νιραγός

Αστρίς Θάσου

Προλογικό σημείωμα: *Γιώργος Οικονόμου*

Στοιχειοθεσία - επιμέλεια: *Χριστίνα Νικολαΐδου*

Εκτύπωση: *Λιθογραφία Ι. Αντωνιάδης - Θ. Ψαρράς Ο.Ε.*

Βιβλιοδεσία: *Γιώργος Δεληδημητρίου*

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ:

Εκδόσεις Νιραγός, Αστρίς Θάσου

Τηλ. 25930. 52177 & 6977946257

Νιραγός: νεραγωγός, (νερό+αγωγός), νιρό+αγώι, νιραγωγός,
νιραγός= το αυλάκι του νερού.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Προλογικό σημείωμα	9
Τα λόγια κώλου δε ντρουπούν	11
Τέγγιου λουγιώ τουρίστις δε ματαφανήκαν	13
Ου μιγαλύτιρους Ουλυμπιουνίκς ήταν Θασίτς	15
Θέλς' νύφ' απ' του Θιουλόγου; Ουρίστι!	19
Του μπάμπαλου τ' λαγού	21
Μπάνιου τσι βροί μι τα ψουλιά	23
Η Μπούσινα, η Γκόρινα κι η Κλίντινα	25
Τα πιγνίδια απ' παίζαμ' παλιά	28
Σκλουκέρατα βρίσκεις κι σήμιρα αλλά ποιος τα τρώει... .	31
Ούτι μια σκατζούλα στου σιφιρτάσ'	33
Γράμμα απ' του Μόναχου	35
Πουλλοί χαθήκαν αλλά τς ξαναβρήκαν	37
Του καρναβάλ' απ' του Ιριντί	39
Μόλις ντου γκνούσι, έκανι: ίικ!	41
Ου πάτιρ-Γυμνάσιους ου καλόγηρους	43
Κινούργιου αϊρουδρομίου κι τσλιάμ τσλιούτς	46
Πουλλά κουρίτσα μιλήσαν μι ντου Μιχαήλ αρχάγγιλου .	48
Μια κφαλάδα απού πλατάνα	50
Καλόν δρόμου έκανι η Μόμα, αλλά...	52
Γιατί ου βασιλιάς θέλ' ντ μπιριουσία τ'	54
Η φουτιά δεν ήξιρι μπάνιου	56
Τα πράματα κι τα θάματα έν απού Θιού	59
Στου Άθωνα του καρικλί	61

Τα χρόνια τς Καβάλας63
Τα ξένα έν σα τα Θασίτκα65
Τότι αμπ γίνταν ούλα αργαστρίσα67
Ντου μπόμνι του σαμάρ'69
Ικείνα τα χρόνια οι φοιτηταί71
Ου άγιους για τα χρώματα73
Η Φούλα ήθιλι να πάει στου μπουτό76
Καλουμούνινα είσι, μαρή;79
Μη σασιροντίζτι μι τα ιβρό81
Μιγάλου τφάν έκανι83
Αουπού έν ου Ουσάμα Μπιν Λάντεν;85
Έχ' κι χαμπάρια ψεύτκα87
Πουλύ μπιρδέβιτι σήμιρα ου άθρουπους89
Να πέσ' μια στρουπαδιά να σι κάψ'91
Τρώγαν γάδαρου κι νουμίζαν ότι έν μουσκάρ'94
Όσου του χτυπάς απλώνει!96
Συμφουνίς για μσάρκα...99
Καθ' απ' δηλούν τα κ'κιά κι ομουλουγά η φλάσκα, φέτου δε θα κάνουμ' Πάσκα101
Πρήσκι η γαργαλίδα μ'...103
Πνάς άντρα μ' να ζμώσου;106
Προυσέχτι λίγου μι τα παρατσούκλια108
Πώς κβανιένταν ου κόσμους τότι...110
Γραφτείτι στου αρνί τ' Αηλιά112
Σφάζαν πιτνό, σφάζαν κι βάθρακα114
Στιπώναν τς χαραμάδισ μι τα καρκάλια116
Ντου μπόμνι μουνάχα η καναβάτσα119
Νόμισι απ' ήταν πόρδους;121
Σκώνιτι ου πιθαμένους απ' του μνημόρ';123
Κουστούμ' οι άντρις; κουστούμ' κι γω...125
Μιγάλ' καμχούδα ου Γιώργους127
Σασίρτσι κι έτριχι όπους ξπάζιτι ου γάδαρους129

Πόσα φουρτιά κάντι σήμιρα;	131
Ούλα τα χουριά μας έν άστα να παν'...	133
Μι ντου ψήφου απ' τα κατρουλιά βγήκι σύμβουλους! . . .	135
Πότι αρχίζ' η Καθιρή Διφτέρα;	137
Μπέλ' τσι πιάσ' μια τσίλα!	139
Γύρσι τα μπρόμτα να σι πατήσου	141
Μια ρουγαλδούδα ήταν, κυρ προίδουρι...	143
Κι ντουν αγιασμό ντου μπέρασι για ρακί...	145
Μέχρι κι τσουμπανοί απ' τΣαμουθράκ' ήρταν	147
Ου Μήτσους ήθιλι να γέν' μπασκαλής	150
Νιρουκόμπ χουρίς μπακτσέδισ	153
Παγαίνοντας στη Ξάνθ', πιρνούσι κι αμπ γΚουζάν'	155
Ποιος έν αυτός... ποιος έν αυτός...	157
Ιγώ έτρουγα κι συ ξιέτρουγισ	159
Σας του ίλιγα ότι ου Γιώργους έν μιγάλ' καμχούδα	161
Είχι του χέρ' ιτ' στλιβουμένου	164
Όποιους κατρήσ' μέσα σι πισίνα, κουκκνίζ' του κατρουλιό τ'!	169
Ξέστριψι κι του φέριμποτ	171
Οι καλύτιρις συντάξεις έν οι αναπηρικές	173
Πτρούτσου κι πτρούτσου, μέσα στα βνά κι στα λαγκάδια .	175
Άμα κουπέιτι, κατρίστι του...	177

Από τη γλώσσα μας αντλούμε το δικαίωμα να αποτελούμε εξαίρεση

Στο νησί μας, «το γραφικό», υπήρξε απαραίτητο για την τουριστική του ανάπτυξη. Δυστυχώς δεν πρόφτασε να γίνει ουσία και να ξεπεραστεί μέσα από πνευματικές διεργασίες. Στις περασμένες δεκαετίες, μέσα από τον τουρισμό, άρχισε η καλοπέραση και το εμπόριο. Υποχρεωθήκαμε να φορέσουμε ακόμη και τις θασίτικες φορεσιές και να χορέψουμε τους παραδοσιακούς μας χορούς, για τους Άγγλους και τους Γερμανούς. Έτσι σήμερα ζούμε την τόσο συγκεχυμένη σχέση με την παράδοση.

Στο νησί μας, όμως, η γλώσσα μας «αντιστάθηκε» στην τουριστική του ανάπτυξη και έγινε ουσία, μέσα απ' τα «Θασίτικα».

Στην προσπάθεια που κάνουμε για ανάγνωση της ταυτότητάς μας, σκοντάφτουμε στα «Θασίτικα» του φίλτατου Σωτήρη, που με παραπάνω φροντίδα και επιμέλεια, μάζεψε, προφύλαξε, αλλά και επενόησε αυτές τις μοναδικές ιστορίες, δοσμένες με το γλωσσικό μας ιδίωμα. Η γλώσσα αλλά και οι ίδιες ιστορίες νικάν το χώρο και το χρόνο, λειτουργούν διαχρονικά, αποδίδουν ζωντανά και εύθυμα την καθημερινή μας ζωή, την «ιχνογραφούν» πολιτισμικά, μ' ένα τρόπο που κάθε τι που εγκαταβιοί μαζί μας, γράφει ιστορία και παράγει πολιτισμό.

Ιστορίες της καθημερινότητας, από το παρελθόν και σημερινές, με μια γλώσσα ζωντανή, ευρύχωρη, πεισματάρικη και χαριτωμένη, που αντέχει ακόμη, σε πείσμα των καιρών που ζούμε, έστω και σαν μαγιά, για πολλούς από εμάς.

Ιστορίες αληθινές, που μέσα απ' αυτές ξαναζούμε αληθινά, την κοινωνία του νησιού μας. Το στίχο, το σαρκασμό, την οργή, τον έρωτα και όλα τα πάθη της κοινοτικής μας ζωής. Μέσα από τα Θασίτικα, «Αχ, γιόκα μ' μι τα ελληνικούδια σ'» και «Πνάς άντρα μ' να ζμώσου;» περνάνε όλες οι αλήθειες της ζωής μας και μαζί μ' αυτές όλη η πνευματική μας κληρονομιά και η τοπική μας παράδοση.

Ο Σωτήρης κρατά γερά την ιστορία, την παράδοση, την πίστη και τη λαλιά μας. Κατορθώνει να συνταιριάζει τη γλώσσα με την πίστη μας.

Από τη γλώσσα μας αυτή, έχουμε το δικαίωμα να αποτελούμε εξαίρεση.

Τα κείμενά του είναι σταλαματιές αντίστασης σ' όλους τους δήθεν προοδευμένους ανθρώπους που σφεντονιστήκανε μονομιάς απ' το νησί της Θάσου στις πολυκατοικίες και στα μέγαρα, στα σαλόνια και στα γραφεία...

Όταν όλοι εμείς, οι δήθεν προοδευμένοι, καταλάβουμε μια μέρα την παράδοσή μας, μέσα από την ίδια μας τη ζωή, τότε θα πρέπει να χρωστάμε ευγνωμοσύνη στο Σωτήρη που αποκάλυψε και κράτησε ζωντανά τα οράματα και τα αισθήματα, τις άγνωστες και ανεξερεύνητες στιγμές του βίου και της καταγωγής μας, μέσα απ' το τόσο σημαντικό και περιπαικτικό του έργο.

Για όλους εμάς αποτελεί ανάγνωσμα ζωής και πολιτισμού, αλλά και γύμνασμα Αυτογνωσίας

Καλή ανάγνωση...

Γιώργος Οικονόμου

Τα λόγια κώλου δε ντρουούν

Τι να πω ιγώ; Ισείς μπουρεί να ξέρτι πλιότιρα απού μένα. Κι δεν έχ' άθρουπου απ' ν' ακούει πρώτ' φουρά για ντν Αργυρή απ' ντ Φουνιά στα Κοίνυρα.

Ούλους ου κόσμους ντν ήξιρι κι ντν αγάπα κι ντ σέβουνταν, γιατί μπουρεί να έκουβι μι του τσβάλ' καντήλια, διαόλ', χριστοί κι σταυρουπαναγίς, αλλά δε μπείραξι πουτέ άθρουπου κι κανένας δεν έχ' βαριά καρδιά.

Έν τόσα πουλλά αυτά απ' θμούμι, αλλά αυτό απ' ανιστουρώ έναν γκιριμέ* έν ένα πιριστατικό αμπ γίνκι μπρουστά απού τριγιάντα χρόνια. Ήταν χούντα τότε. Του '70.

Ικει σ' Φουνιά σκώναν ένα γιαπί. Όποιους πιράσ' κι τώρα ακόμα του βλέπ' απάν στου γκάβου. Τα πιδγιά τς Αργυρής δλέβαν ζ Γερμανία κι έκανι αυτήν κουμάντου σι ούλα. Όριξ' να είχισ ν' ακούς χριστουπαναγίς ουλμιργιά.

Καλά παγαίναν τα πράματα, ίσαμι απ' πέσαν ρουφιάν'. Δεν έπριπι, λέγαν, να δουθει άδεια γιατί χτίζαν απάν' στου γκάβου. Θέλαν όμους ακόμα καναδυό μέρις να τιλειώσιν τα τσιμέντα κι ντη μπλάκα.

Πήραν τηλέφουνου αμπ ν' αστυνουμία απ' του Θιουλόγου:

– Χτίζτι παράνουμα κι πρέπ' να μας φέρτι πίσου ντν άδεια, είπι ου αστυνόμους.

– Ιλάτι ταχειά ντν άλλ' κι πάρτι την ατοί σας, είπι η Αργυρή.

– Αύριου θά 'ρτουμ', λέει ου αστυνόμους.

– Ιλάτι σα του βράδ'.

Η Αργυρή ήθιλι να τσ' καθυστιρήσ' μπελ' τιλειώναν τα τσιμέντα.

Τα κατάφιρι. Ντν ιπάβριου σμούχρηγια* ξιπατήσαν οι τσαντιρμάδισ απ' του Θιουλόγου. Οι μαστόρ' μόλις είχαν τιλειώσ', μπδουν απ' τσι σκαλουσές κι κρυφτήκαν για να μη τς παν

αυτόφουρου.

Μαζώχκι κι κόσμους όταν ήρταν οι χουρουφυλάκ', γιατί λέγαν ότι θα γίνονταν μιγάλου πατιροντί.

– 'Ηρταμ', Αργυρή. Είσι παράνουμ' κι δώσι μας πίσου ντην άδεια. Του έργου θα σταματήσ' κι κανουνικά πρέπ' να σι πάρουμ' κι μέσα.

Η Αργυρή, μόλις άξι ότι ντη μπρουφουνιένταν*, αφού πήκαμ' κι τι άθρουπους ήταν, δεν άρχισι τα ψιφτουμιτάνκα*.

– Άξι μι καλά αστυνόμι. Τι να σι κάνου απ' είμι γναίκα. Έπριπι να είμι Δημητρός Μανουλίτσους, να πάρου ντ τουρ-τούρα κι να σι πω ιγώ άμα θα ζύγουνις κουντά. Να μην αφήσου ρουφιάνου για ρουφιάνου λόρτουμ*.

– Αργυρή, μουνάχα γι' αυτό απ' είπις μπουρώ να σι πάρου μέσα, ντ λέει ου αστυνόμους.

Ούλ' φουβθήκαν ότι θα ντ συλλάβ'. Η Αργυρή όμως, μπρουστόλουγ', είχι έτοιμ' απάντησ':

– Γιατί θα μι πάρς μέσα αστυνόμι; Σ' έκανα τίπουτα; Τα λόγια κώλου δε ντρουπούν!

Κι σκάσαν ου κόσμους στα γέλια.

Αυτό θα του θμούμι όσου ζω.

Τέγγιου λουγιώ τουρίστις δε ματαφανήκαν

Κι άλλις χρουγιές ξαναέτχι να γίν' αυτό.

Οι τουρίστις απ' έρχουντιν, δεν έν του ίδγιου κάθι χρόνου. Αλλά σα τσ' φιτνοί δε ματαφανήκαν. Θαρρείς του σουσουμ' ντουν, θαρρείς ιτούτου ντουν, δε μι φανήκαν σόι. Όχ' δηλαδή ότι οι αθρώπ' δεν είχαν τρόπ'. Ούτι τσιγγούνδισ ήταν ούτι ζαβοί φαίνταν, αλλά όπους τσ' ίβλιπα, ιτούτου ντουν, δε μι φαίνταν σόι. Κι δε λέου μοναχά για τσι ξέν', αλλά κι για τσι θκοί μας. Τσ' ίβλιπις στα μούτρα κι σκέβουσαν, αουπού τάχα να έν ιτούτους ου φουκαδουμύτς...

- Αουπού είστι, θειά, αν ιπιτρέπιτι;
- Απ' του Νιβρουκόπ' τσι Δράμας.
- Αουπού είσι ρε πατριώτ';
- Ιθπάνια, Θαραγόθα.

Αυτός ήταν κι Βάσκους, να σι φλάξ' ου θι'ός, αυτουνουμιστής. Μπουρούσι να σι βάλ' ένα φουρτιό δυναμίτ' κι να μη μπουμείν' τριγιόβουλου.

- Κρίμα του λάδ' απ' έφαγις, αχνάρουτι σπυραδουμούρ'.

Δεν ίβρισκα άκρηγια. Κατέφκα δυο τρίγια βράδια, απού σμούχρηγια, κι κάθουμαν στου Νούλη.

Πααίναν-γυρίζαν, πααίναν-γυρίζαν.

Τα μούτρα ντουν ήταν κατβασμένα κι δείχναν σα μιτανιουμέν'. Τς ίβλιπις κι ήταν σάμα κι γυρίζαν απ' του σκάψμου.

- Γιατί, ρε Δημητράκ', έν έτσ' τα μούτρα ντουν φέτου;

Κι ντου Δημητράκ' αμπ δε ντου λαθέβ' τίπουτα, ντουν ήρτι δύσκουλου να μι πει..

- Δε ξέρου τι να σι πω, μπουρεί να καταντήσαν έτσ' απ' του χρηματιστήριου.

Έφγα στου Λμένα. Λέου, ικεί θα δείξ'.

Βρίσκου έναν πράκτορα κι ντου ρώτσα:

– Γιατί, ρε Στέλιου, φέτου έν έτσ' οι τουρίστις τα μούτρα ντουν;

– Ιγώ φέρνου Άγγλ' κι τα μούτρα ντουν έν ιντάξ', μι είπι.

Δε μπιράσαν δυο μέρις κι ένα κουραδουμούρκου αμπ' ντν Αγγλία, αφού γίνκι τουλούμ', έδουσι γιουβαρλαμά* απ' του μπαλκόν', αλλά ιφτυχώς απ' ήταν λαφρουκόκαλου. Τι Άγγλ' κι Γάλλ' μι λες.

Άλλου πατιρντί* γίνκι μ' ένα ζουβγάρ' αμπ δεν άφνι ντου γκόσμου να κμηθεί του βράδ' κι πλακώσαν ντουν άντρα στου ξύλου. Ντου καθουηδέψαν* όμους πρώτα να πει ντη γναίκα τ' να μη τσιρίζ' κι μουγκρουμαχεί ουλνυχτιά. Γιατί λέγαν ότι αυτήν του έκανι μάξους. Αλλά... τίπουτα. Τσιρουμαχούσι ουλνυχτιά. Γι' αυτό μπασλαντίσαν* ντουν άντρα τσ'. Καλά, αυτός δε ξαναπατεί ιδώ.

Μέχρι ντ Μπουταμιά έφτασα. Γύρσα ούλα τα στινά κι μι βλέπαν ου κόσμους να ψάχνου σάμα κι έχασα ντου γάδαρου.

Πήγνα-γύρζα, λέου ιδώ κάτ' γίνιτι.

– Θέλς δουμάτιου, κύριους; Μι ρώτσει μια Πουταμιώτσα. Να μια γναίκα να ντη μπγείς στου πουτήρ', σκέφκα.

– Όχ' κυρία μ', ιφχαριστώ. Δε θέλου δουμάτιου. Ίμι απ' τς Αστρίς. Ήθιλα όμους να σι ρουτήσου τι σπασμένα κουλουκύθια έν αυτά αμπ βλέπου παντού στου χουργιό; Γιατί τα σπάζτι τα κουλουκύθια κι τα πιτάζτι μέσ' τσι δρόμ';

– Οι τουρίστις τα σπάζιν ντ νύχτα, μι είπι η Πουταμιώτσα. Τα μπιρδέβιν μι τα καρπούζα. Τρων λίγου κι τα παρατούν.

Σχάθκα ντουν ιαφτό μ'. Τέτγιου λουγιώ τουρίστις δε ματαφανήκαν.

Κι γύρσα τς Αστρίς.

Ου μιγαλύτερους Ουλυμπιονίκης ήταν Θασίτς

Ακούμ' να λεν σήμερα για Ουλυμπιονίκης μι δγυό χρυσά, τρίγια χρυσά κι θαρρούμ' ότι έν ποιος ξέρ'... Ιγώ άμα ακούγου για κάτ' σα ντου Δήμα κι ντ μΠατουλίδου, λέου: τσλιάμ τσλιούτς, κουκώνα Μαριγώ. Κι του λέου γιατί απ' τα παλιά τα χρόνια μουνάχα ένας μιγάλους Ουλυμπιονίκης πέρασι, κι αυτός, όπουσ κι να του κάνουμ', ήταν Θασίτς!

Ου μιγαλύτερους Ουλυμπιονίκης στου ντουνια ολόκληρουν, ίσαμι σήμερα, ήταν αμπ ντου Λμένα κι ντου λέγαν Θιαγέν. Όποιους δε μι πιστέβ' κι νουμίζ' ότι λέου παρασάλλακα*, ας ρουτήσ' κι ντου γΚώστα ντου Χιόν'. Ας ρουτήσ' όποιουν καταλαβαίν'. Κι αυτά απ' θα σας πω ιγώ ιδώ για ντου Θιαγέν, πάλι λίγα έν:

Ήταν ένας μκρέλους ικείνα τα χρόνια, ου Θιαγένς. Πήγνι στου σκουλειό κι θα πρέπ' να ήταν όσαμι ιννιά χρουνώ. Ένα μισμέρ' αμπ γύρζι απ' του σκουλειό στου σπίτι τ', λμπίσκει ένα άγαλμα, -τότι στου Λμένα οι δρόμ' ήτανπραγνί* απού αγάλματα. Ου διάουλους του σόφσι*; Αφήν' τα τιτράδια τ' καταή κι ζέφκι του άγαλμα. Του ξικούτκισι* αμπ ντ βάσ', του λτσάσκι* σα πιτέλα στα κατίνια κι του πήγι στου σπίτ'. Ιννιά χρουνώ πιδί, του σκασμένου, κι σήκουσι κουντά ένα γαδρουφόρτ' βάρους!

- Αουπού, ρε κτάβ', του πήρις του άγαλμα; ντου ρώτσι νιβριασμένους ου μπαμπάς τ'.

- Απού δουνά παρακάτ', πειράζ; Του είδα κι μ' άρισι, γιαντό του πήρα.

Η παρανουμία απ' έκανι ήταν μιγάλ' κι σι λίγου πλακώσαν οι μπάτσ' κι οι αγρουφυλάκ' κι άμα δεν ίμπνι στ' μέσ' ένας γέρους, θα του σκουτώναν του πιδί.

– Κουμμάτ' κουμμάτ', κυρ αστυνόμι! Πιδί έν, είπι ου γέρους. Τόσου του κόβ'. Θα του ξαναπάει του άγαλμα ικει απ' του πήρι, μη του σκουτώντι.

Κι του πήγι στου μέρους ιτ.

Αυτό όμους μαθέφκι σ' ούλ' ντη Ιλλάδα. Θαμάξαν παντού. Σι λέει μια μσουριζά ζαγάρ' κι να σκώσ' ουλόκληρου άγαλμα απού μπρούτζου;

Άμα μιγάλουσι ακόμα λίγου, πήγαν στου μπαμπά τ' δυο σύμβουλ' τς Κοινότητας (δεν είχι ούτι τότε Καπουδίστρια) κι ντου καθουηδέψαν να στείλ' ντου Θιαγέν' τς Ουλυμπιακοί αγώνις. Κι όντους, ου Θιαγένς πήγι τς Ουλυμπιακοί κι έκανι του θάμα τ'!

Τς λώλανι ούλ'. Κι δε μπρουπουνιένταν σα τς σημιρνές τς βιντέτις στα γήπιδα μι χάπια κι βιταμίνις κι μι προυπουνηταί κι μασάζα. Αλλά ούτι ρακί ούτι τσιγάρου έπνι, ούτι στου γκαφινέ πήγνι, κι του βράδ' προυμαζώνουνταν νουρίς. Όπουτι είχι αγώνις, ίπιρνι μια σακλέρα κουμπάνια κι ξικνούσι. Δεν ίπιρνι μαζί τ' σουβρακάκ', γιατί ικείνα τα χρόνια παλνούσαν αξιβράκουτ'. Τσιτσιδ'.

Ου Θιαγένς μπουρούσι να πει θα πάου μια βόλτα κι να πατουθεί αμπ ντου Λμένα στου Σουτήρους μι τα πουδάρια. Κι πάλι πίσου. Μπουρούσι να πάει στα ξύλα κι να μη μπάρ' γάδαρου. Φουρτώνταν μουναχός όσαμι ένα μλάρ'. Στου πάλιμα ήθιλις, τς γρουθές ήθιλις, στου τρέξιμου ήθιλις, παντού ίβγνι πρώτους ου Θιαγένς.

Λουλός ήταν να μη μπάει τς Ουλυμπιακοί; Κι σι ούλ' τς αγώνις πήγνι. Κι ούτι παράδις ίβγαζι όταν νκούσι. Ένα στιφάν' απού αγρουλιά, για κάθ νίκ', αυτό ήταν ούλου του μπιρικέτ'. Αλλά κέρδισι, ούλα τα χρόνια, χίλια τιτρακόσα στιφάνια! Βάλι μι ντου νους!

Έναν παλιουλλαδίτ' αμπ ντου μΠύργου τς Ηλείας ντουν έκανι μαύρουν στου ξύλου (σι κανουνικόν αγώνα) κι ντου

βάλαν κι πρόστιμου απού πάν' αντί να ντου μπουν μπράβου ρε
Θιαγέν' παλκάρι μ'. Αυτοίν, αυτού σακάτ, ίδγ' έν απού κείνα
τα χρόνια... Μαθέ, τώρα θα τς μάθουμ';

Σας λέου ότι δε ματαφάνκι αθλητής σα ντου Θιαγέν'.

– Βουρνίξιτι ένα κουμμάτ' απ' του τείχους, δε φουβούμιστι
κανέναν κιαρατά, φουνάζαν οι Λιμινιώτις όταν πρατιγάρζι* μι
του καϊκ' στου Λμένα ου Θιαγένς. Κι κάθι φουρά ίφιρني κι
απού μια σκουσά αγρουλίτκα στιφάνια. Κι βουρνίζαν οι
Λιμινιώτις μια πιζούλα απ' του τείχους.

Δε μπέρασι ουλυμπιονίκς σ' ούλουν ντου γκόσμου μέχρη
σήμρα, ούτι σα του δαχτλούδ' τ' Θιαγέν'.

Γέρασι κι σχουρέθκι ου Θιαγένς. Κι ντουν έκανι άγαλμα
ούλ' η Ιλλάδα. Ντου γκάναν άγαλμα κι οι Λιμινιώτις κι παγαί-
ναν οι άρρουστ' κι ακουμπούσαν του άγαλμα τ' κι γίνταν
καλά. Κι ρίχναν σ' ένα κτί κι απού ένα πιντόλιφτου για να γίν'
κανέ έργου.

Είχι όμους κι ένα τουμάρ' στου Λμένα, (πάντα ίδγιους ήταν
ου κόσμους). Αυτός δε χώνιψι ντου Θιαγέν' ούτι ζουντανόν
ούτι πιθαμένουν, κι πήγνι, του ακάθαρμα, κάθι βράδ' μι μια
σάγλα*, μπουρεί κι μι βουδόπτσα, κι χτυπούσι ντου Θιαγέν'
στου γκώλου. Χτυπούσι του άγαλμα, ου τναμένους! Βάλι μι
ντου νους πού μπουρεί να φτάσ' ου άθρουπους άμα έν σκα-
τόψχους κι χαμένου κουρμί.

Αλλά τα πήκαμ' για ντου Θιαγέν'. Τι περιμέντι να γίνκι;
Ένα βράδ' απ' ντου γκουπάνζι μι ντ' σάγλα, ξικουτκίски* αμπ
ντ βάσ' του άγαλμα κι ντουν έβαλι απκάτ' σα ντιλή*. Ντου μπέ-
ταξι τα άντιρα όξου!

Τα πιδηγιά τ' σκατόψχ' κάναν μήνυσ' του άγαλμα απ' σκότου-
σι ντου μπαμπά ντουν, έίσ' γίνταν ικείνα τα χρόνια. Του άγαλμα
τ' Θιαγέν' δικάски να πάει ιξουρία (τίπουτα δεν έν κινούργιου σι
τούτουν ντου γκόσμου) κι του πιτάξαν σ' θάλασσα.

Από τότε όμως, δε ξαναέβριξι. Ούτε ένα καθόρ*’ δεν έβριξι
στου Λμένα κι σφιρέψαν ούλα τα νιρά κι ξηραθήκαν οι μπα-
κτσέδισ κι γίνκι ου τόπους στάχτ’. Νιρό για να πγιούν παίρναν
απ’ του Ραχών’ μι ντου γκρουλόγου κι τα τουλούμια. Κι πήγαν
στου μαντείου κι ρουτήσαν τι φταιβ’ για ντη ανιβρουχιά. Του
μαντείου τς είπι ότι στου Λμένα θα βρέξ’ μόν’ άμα φέρτι πίσου
ούλ’ τς ιξόριστ’. Κι πήγαν σ’ Μακρόνησου (απού τότε ικει τσι
στέλναν) κι τς φέραν πίσου. Αλλά κι πάλι, ούτε σταγόνα βρου-
χή. Ξαναπάν στου μαντείου κι ξαναρουτούν κι τότε τς είπι του
μαντείου: *Ξιχάστι να φέρτι πίσου ντου Θιαγέν’*.

Απάν απ’ κουβιντιάζαν πώς θα ντου βγάζαν αμπ θάλασσα,
κάτ’ ψαράδισ πιάσαν του άγαλμα μι τα δίχτυα κι του βγάλαν
όξου κι του βάλαν λόρτου κουντά στου Καλουγιρκό, ικει απ’
έν σήμιρα οι πλατάνισ. Σι λίγου έπιασι μια βρουχή σιγανή κι
κράτσι μέρις. Κι ξαναβγήκαν πάλι τα νιρά κι ου Λμένας γλή-
γουρα ξαναπρασίνισι κι του άγαλμα άρχισι να ξαναγιατρέβ’ τς
άρρουστ’.

Αυτός ήταν ου Θιαγένς, κι σα ζουντανός κι σαν άγαλμα
κανουνικό κι σαν άγαλμα απ’ έκανι ιξουρία.

Κι δε θα ματαφανεί στου γκόσμου, ούτε ουλυμπιουνίκς ούτε
άγαλμα σα ντου Θιαγέν!

Θέλς' νύφ' απ' του Θιουλόγου; Ουρίστι!

Του Θιουλόγου του καφκένταν ούλ', απού κείνα τα χρόνια, ότι είχι καλοί γαδάρ'. Δεν έν ψέμματα. Κι καλοί γαδάρ' είχι κι καλά μλάρια είχι κι απού παντού ίρχουνταν κι ψνίζαν. Γι' αυτό πόμνι ξακουστό του Θιουλόγου απ' τα παλιά τα χρόνια.

Αλήθεια - ψέμματα, αυτό λεν.

Έχ' όμους κι άλλ' αμπ δεν ίρχουνταν στου Θιουλόγου για γαδάρ'. Αυτοίν ίρχουνταν γιατί γαμπρίζαν ή τς κάναν προξι-νιά κι πουλλές φουρές δίναν κι λόγου κι παντρέβνταν. Κι μας παίρναν κι τα κουρίτσα απ' του χουργιό μας. Χαλάλ' ντουν.

Δε βγήκι όμους μέχρι σήμιρα κανές απ' αυτοίν τς γαμπροί να μας πει καλόν ή κακόν λόγου για ντη γυναίκα απ' πήρι, όπους μας λεν κι για τς γαδάρ'. Θα μι πεις, οι πιο πουλλοί τα τνάξαν.

Αλλά απ' αυτοίν αμπ ζουν ακόμα, κανές δε μιλά. Κι τι να πουν; Μόν' απ' τσι βλέπς', θαρρείς κι τς ήρτι τ' ανθάρητου. Άλλ' πουμείναν μόν' ου κυριστές*. Αλλ' κτσαθήκαν. Αλλ' κουλουκαθιαστήκαν κι άλλ' πουρπατούν σα κουλουκουμέν' κι βαστούν τα κατίνια ντουν. Να του καφκιστούν ότι πήραν γυναίκα απ' του Θιουλόγου;

Μια Θουλουγίτσα παντρέφκι σι άλλου χουργιό κι ήρτι στου Θιουλόγου να δγει ντ μάνα τς.

— Να μαρή θυγατέρα μ', θέ μ' σχώρησέ μοι, είχα χαμπάρ' ότι ου άντρας ζαμπούνιψι*. Κι γω ιχτέ αμπ ντουν είδα μι φάνκι ότι ριζιγάρσι.

— Μάνα, δεν έν άρρουστους. Ζαμπνέβ' λίγου, αλλά, μόλις πάει να ξιζαμπνέψ,' παίρνει πάλι τα πίσου. Νιόπαντρ' είμι, τι άλλου να σι πω για να μι καταλάβς;

Ήρτι κι άλλ' Θουλουγίτσα να δγει κι αυτήν ντ μάνα τς.

— Να μαρή θυγατέρα μ', ου κόσμους μι λέει ότι ου άντρας πόμενι σα πλούδ'. Άμα έν απού ματ', λέου να έρτου ταχειά* να ντου ξιβασκάνου.

— Δεν έν απού ματ', μάνα. Απ' του άλλου έν, γι' αυτό δε μπουρεί να πάρ' τα πουδάρια τ'.

Μι έτχι κι σι αρριβώνα μι Θουλουγίτσα, να ακούσου: Δγέ τουν τώρα πώς έν, γιατί σι λίγουν κιρό θα πουμείν' ου μσός.

ύμ' όνουμα) του λέει όξου απ' τα δόντια, χουρίς να αντρέπιτι.

— Ου θκός ιμ μι βγήκι ιλαττουματικός.

— Εμ, μαρή, ούλ' οι άλλ' απ' πήραν Θουλουγίτσις ιλαττουματικοί έν;

— Για μας τς Θουλουγίτσις, μπουρώ να σι πω ότι ούλ' όσοιν μας δώστι, βγήκαν ιλαττουματικοί.

Του λέει η γυναίκα χωρίς να αντρέπιτι. Συ λέει, αυτό ήταν του τυχηρό μας απ' πήραμ' άντρα απού άλλου χουργιό.

Κανές δε ντα είπι αυτά ίσαμι σήμιρα. Ούλ' μιλούσαν μουνάχα για τς γαδάρ' κι τα μλάρια απ' του Θιουλόγου.

Τώρα όμους απ' αυτά απ' έγγραψα ιγώ, μάθτι κι για τσι γυναίκις απ' του Θιουλόγου. Κι όποιους συνάζιτι για νύφ' απ' του Θιουλόγου, ουρίστι!

Του μπάμπαλου τ' λαγού

Απ' όσα άξα να λεν για ντου γέρου Νικουλάκ' ντου Σαμιώτ', θα πρέπ' ου άθρουπους αυτός να ήταν πουλύ καλός μουχαμπιτλής*. Δε ντου γνώρσα ατί τ', γιατί έζησι προπουλιμικά.

Ου γέρου Νικουλάκς πήγνι ντάιμα* στου τσαγκάρκου τ' Μήτς Γαλανού. Έναν γκιριμέ* ικεί ντουν ίβρισκισ. Ικεί έκανι μουχαμπέτ κι ίλιγι ιστουρίς. Τσι πιο πουλλές, θα μι πεις, τς ίβγαζι αμπ ντη γκλιά τ', αλλά ούλις πουμείναν κι τς ακούμ' ίσαμι σήμιρα κι γιλούμ'. Μια τέτοια ιστουρία τ' θα σας πω ιδώ:

Μια μέρα μπήκι μέσ στου τσαγκάρκου για καφέ. Είχι κι άλλ' ικεί. Ήταν κι δυο - τρίγια τσουράκια*.

— Ρε πιδγιά, αυτό απ' θα σας πω δε ματαγίνκι στουν ιώνα.

— Τι, μπάριμπα Νικουλάκ';

— Να, ιψέ σμούχριγια*, πήρα του τφέκ' κι πήγα για λαγό στου καρτέρ' (κ)κάτ στου νΤμπάρ. Ικεί απ' κάθουμαν, βλέπου ίσαμι δέκα λαγοί, να, οι αφτάρις ντουν, κι βουσκίζαν κουντά σι μια πριλιά. Σμαδέβου κι ρίχνου μια τφικιά.

— Σκότουσις κανέναν, μπάριμπα Νικουλάκ';

— Ρε πιδγιά, απίσιφτου! Πήγα να δγιώ, ήταν κι λίγου σκουτνά, δε σκότουσα ούτι έναν. Αλλά ικεί καταή μέσα σι κατ' πουκότσιλα*, βλέπου ένα μπάμπαλου λαγδίσου. Σκέφκα να του πάρου, για να σας του δείξου να μη δε μι πιστέψτι. Αλλά είπα: μπάμπαλου θα κβανώ μαζί μ'; Κι του παράτσα να του φαν οι κρούνις. Άμα θέλτι, του πιστέβτι.

— Του πιστέβουμ', του πιστέβουμ', μπάριμπα Νικουλάκ', πήκαν ούλ' κι πατλαντίσαν* στα γέλια.

Ύστιρα απού καμπόσις μέρις, ου μπάριμπα Νικουλάκς

Ξαναπέρασι απ' του τσαγκάρκου για καφέ.

Μόλις μπήκι μέσα, τα τσουράκια ντου γκάναν καφέ κι ντου βάλαν κι έκατσι σ' ένα καρικλί.

— Δε ξέρς, μπάριμπα Νικουλάκ', ντου λέει ένα τσουράκ'. Του είπα ντου μπαμπά μ' αυτό απ' μας είπις μι τς λαγοί κι του μπάμπαλου κι ιφέ πήγι κι αυτός στου καρτέρ', στου ίδγιου μέρους.

— Τι λες ρε πιδί μ'! Κατάφιρι να σκουτώσ' κανέναν;

— Σκότουςι έναν, μπάριμπα Νικουλάκ', κι ντουν ίφιρι στου σπίτ', να, οι αφτάρις τ'!

— Μπράβου ρε πιδί μ', μόν' ιγώ ήμαν άτυχους.

— Ναι, αλλά του άλλου δε σι του είπα. Μόλις ντου γδάραμ', τι να δγιούμ'! Είχι μουνάχα ένα μπάμπαλου. Του άλλου ντουν έλπι. Ντουγρού πήγι του μυαλό μ' ότι ήταν ου λαγός απ' τς του έκουψις ισύ. Θέλς πιστιφέ του, θέλς μη του πιστέβς, μπάριμπα Νικουλάκ'.

— Του πιστέβου, του πιστέβου, αυτός ήταν, λέει ου μπάριμπα Νικουλάκς.

Μπόργι να μη του πιστέψ';

Μπάνιου τσι βροί μι τα ψουλιά

Ου βρος* έχ' ιστουρία. Ου κάθι βρος, σι κάθι λάκου. Πουλλοί έν αυτοίν απ' μιλούν για βροι. Άλλους γιατί έν χιλάς* κι του χέλ', για να του πιάσ', πρέπ' να αδειάσ' του νιρό αμπ ντου βρό. Έχ' άθρουπου στου Θιουλόγου απ' έν ου μιγαλύτιρους χιλάς στου γκόσμου κι έν κι κατουχουρνός. Όταν στιρέβ' ου λάκκους, τσι βροι πουμέν' νιρό. Αυτός παέν' νύχτα κι αδειάζ' του νιρό απ' τσι βροι κι πιάν' τα χέλια. Γιμώζ' ντικέδισ ουλόκληρ', ένα κι αμέτ. Μιγάλους μάστουρς!

Τα πιδγιά απού μικρά δε ντ αφήναν να μπουν τσι βροι για να μη μπνιγεί κανένα ή για να μη μπει στου γκώλου τ' καμιά νιρουφίδα. Αλλά κι του νιρό ήταν πουλύ μπουζ κι μόργι ν' αρπάξεις καμιά πόντα. Σ' αφήναν όμους οι μιγάλ' να πας τς λάκ' να πλατσανίξεις ή να ψάξεις για κανέ καβρέλ', γιατί τότε ούλ' οι λάκ' είχαν καβούρ. Χρόνια, λέου, κι κείνα!

Στα μέρια όμους αμπ δεν ήταν κουντά σι θάλασσα, τα πιδγιά μουνάχα ντου βρο είχαν για μπάνιου. Γι' αυτό οι γουνοί ντουν τα φουνάζαν κι τα δέρναν κιόλα άμα δε μπαίρναν απού λόγια. Αλλά, μπουρώ να σι πω ότι ούλα τα πιδγιά κάναν μπάνιου τσι βροι κρυφά. Μπόργει να έν ένας μικρός μουναχός ή πιο πουλλοί μαζί παρέα. Βγάζαν τα ρούχα ντουν κι πέφταν τσιτσιδ' μέσ' στου βρό, μι τα ψουλιά, γιατί μουνάχα τ' αγόρια του κάναν αυτό.

Ου βρος έν μέρους αμπ δε μπιρνά απού κει κουντά κόσμους να σι δγει. Κι έν κι σκιπασμένους μι αβατσνές ή μι πλατάνια. Έν σα μπανιέρα.

Αλλά του καλύτερου μέρους για μπάνιου έν η στέρνα. Συ πουλλά μέργια είχι στέρνις ικείνα τα χρόνια, γιατί ου κόσμους τότε πουτίζαν τα προυγόλια μι τσι στέρνις. Στίπουνις του γουρνούκ'* κι όταν η στέρνα γέμουζι, ξιστίπουνις του γουρ-

νούκ'. Πιο μπρουστά όμους έπριπι να κάνς' τς γνιψές* για να μη μπάει του νιρό σι άλλουν μπακτσέ.

Άμα λοιπόν γέμουζι η στέρνα, ήταν ό,τ' έπριπι για μπάνιου. Αλλά οι στέρνις ήταν σι μέργια απ' μπουρούσι να πιράς' κανές μιγάλους κι να πάθς κι γω δε ξέρου τι.

Κάναμ' μια φουρά μπάνιου σι στέρνα. Κι καλύτερα να έσπαζι ου διάουλους του πουδάρι τ' να μη γκάναμ'. Είχαμ' έναν μικρόν απ' φύλαγι, άμα έρτ' κανές μιγάλους να μας ειδοποιήσ'. Η στέρνα χιπ'* στου νιρό. Ιμείς πλατσανουμαχούσαμ' μέσα μι τα ψουλιά.

— Βγήτι όξου, έρχιτι η αγκλησάρσα! Έβαλι τς φουνές ου μικρός.

Ίσα, να βγουμ' όξου! Τρέχουμ' στα ρούχα μας κι τα παίρνομ' σν αμασκάλ' κι τρέξαμ', τσιτσίδ', να χουθούμ' μέσα στα ρμάνια. Καταγραπατσουθήκαμ'!

Έναν μουνάχα πρόλαβι κι ντου μπήρι τα ρούχα τ' η Σουτήρου η αγκλησάρσα, Θιός σχουρέστην, άναβι κι τα καντήλια. Του ποιος ήταν, αφήστι του. Ντου μπήρι τα ρούχα τ' κι τα πήγι σ' μάνα τ'.

Κι αυτός, τσιτσίδ', πιρίμινι να σμουχριγιάς' κι πήγι στου σπίτ' λουγυρχτά, αουπάν απ' Χαλατσούκα, για να μη ντου διγούν ου κόσμους, κι άμα έφτασι πίσου αμπ ν' αχυρώνα, φώναξι ντ μάνα τ'. Αυτήν ντου μπήγι τα ρούχα τ' κι τα φόρισι. Κι του καλύτερου;

Δε ντουν έδειρι!!!

Η Μπούσινα, η Γκόρινα κι η Κλίντινα

Αυτό αμπ γίνκι μι ντου γΚαζαντζίδη κι τς τραγουδίστριγς, δεν έν τίπουτα μπρουστά τς τριμίστιριγς* αμπ γίναν σν Αμρική.

Του μιγάλου του πατιρντί γίνκι στο Λιφκόν Οίκου μι τς ικλουγές. Ικείνα απ' πιργιλούσαν τα πάθαν ατοί ντουν.

Αλλά πιο πουλύ καρναβάλ' γίναν μι τσι γναίκις ντουν. Κι θα μι πεις, γναίκις έν κι κάθι γναίκα τό' χ' όνειρου, απ' τα παλιά τα χρόνια, να δγει ντουν άντρα τς προίδουρου ή Σύμβουλου ζ γΚοινότητα ή στου Δήμου ή κι Δήμαρχου ακόμα. Κακό έν; Μακάρ', τέγις ιπιτυχίς.

Βάλι μι ντου νους όμους μια γναίκα να ουνειρέβιτι ντου Λιφκόν Οίκου. Αυτήν ντ νίλα πάθαν οι δυο αμρικάνις, η γναίκα τ' Μπους κι η γναίκα τ' Γκόρ. Η Μπούσινα κι η Γκόρινα.

Έτριμι του λακί ντουν ουλνυχτιά, κι η μια κι η άλλ'. Κι ποιος να τς του ίλιγι κι τσι δυο ότι αυτό του μαρτύριου θα βαστάξ' μέρις πουλλές κι νύχτις.

Απ' του πρώτου βράδ' κιόλα, σα τσι στοίχινις, πιριμέναν κι οι δγιο (γναίκις δεν έν;) όξου αμπ ντου μπέργγουρου στου Λιφκό Οίκου. Έβριχι κιόλα κι αυτές γυρίζαν γύρου γύρου, σα ζούδια, αλλά δε μπαίναν μέσα.

Κατά τα ξημηρώματα, μαύρ' χαραή, ανιγάριασι η ψχάλα κι βγήκει η Κλίντινα στου μπαλκόν' να απλώσ' κάτ' σώβρακα τι Κλίντουν. Άλλ' χουντρουνκουκυρά αυτήν, απ' τα χρόνια τς. Αλλά θα μι πεις ουλνυχτιά γύρζει στα ικλουγικά κέντρα. Ικεί απ' άπλουνι ένα σώβρακου τ' Κλίντουν, είδι έναν πουδιακαμό* απ' χώνουνταν μέσα σ' έναν φράχτ' για να ρουφτεί. Ντ φάνκι ότι ήταν η Γκόρινα. Ύστιρα είδι πίσου απόνα αυτουκίνητου ντ Μπούσινα, του μιγαλύτιρου σκατόστουμου τς Αμρικής, να καμπαρντίζ'* μι τα χέρια σ' μέσ'.

— Κάτσι, μαρή φανταμέν', να φέξ' ου Θι'ός ντ μέρα, απ' μι κόνιψις σαλά σαλά προυτού βγουν τα απουτιλέσματα, λέει η Κλίντινα.

— Άντι, μάζου τα καρκάλια σ' κι δρόμου, να ξιβρουμίσ' ο Λιφκός Οίκους απ' τζ μπουμπές τ' αντρούς σ'. Όσου κι να τα πλύνς, ου λικές τς Μόνικας δε μπρόκειτι να καθαρίσ'.

— Ιγώ, μαρή σούσαλου*, ντουν άντρα μ' ντουν έχου κουρώννα στου κιφάλι μ', λέει η Κλίντινα.

Τι ντ σόφσι κι του είπι; Τότι πιτάχκι κι η Γκόρινα πίσου αμπ ντου φράχτ', μ' ένα ιφσάντου κι έβαλι κι αυτήν τσ' φουνές:

— Κέρατου ζ γκούτρα σ' ντουν έχς, μαρή, κι να ντου χαίρισι —Θε μ' σχώρησέ μι. Μαθέ, κατιβήκαν οι πουδές να σκιπάσουν τις πουμπές. Αλλά σι ξέρου απ' τα νιάτα σ' τι παλούκια μπήδξεις κι συ, λέει η Γκόρινα. Άλλ' φουρά θα σι πω κι για του ξιπουπλιάρκου τ' θυγατέρα σ' τα νκουκυργιά τς. Δε ντα χς ανάγκ', μαρή, κι ας γίνκεις ριζιλ' σ' ουλόκληρ' ντν ανθρουπότητα. Σι φτούν ούλις οι γυναίκις τ' κόσμ' κι συ θαρρείς απ' ψχαλίζ. Μόλις μπω στου Λιφκό Οίκου θα ντου ραντίσου ούλουμ μι ντι ντι ντι μπελ ξιβρουμίσ'.

Ντ φόρτουσι τ' λιναριού.

Πάγουσι απ' όσα άξι η Κλίντινα κι δεν ίβγαλι τσιμουδιά. Ντν ήρτι σα τριμούλα κι έφγι μέσα. Ου Κλίντουν ντ μπιρίμινι μι τα σώβρακα ζ μπόρτα. Η θυγατέρα τς κι η μάνα τς, μι τς νυχτικές, κάθουνταν πίσου απού μια κουρτίνα κι φκριγένταν* ανιξιτικιουμένις*. Η Κλίντινα έβραζι απ' του κακό τς. Άμα ντν έπιανις αμπ μύτ', θα έσκαζι. «Τι να σι κάνου, λέει ντου γΚλίντουν, μια Μαρίκα Μητσουτάκινα συ χρειγιάζουνταν ισένα, να σ' έχ' σούζα».

Αλλά κι ου Κλίντουν έν μιγάλ' μαλαγάνα. Ντ μπήρι μι του καλό, κι τσ' έταξι, κι τσι τρεις τσι γυναίκις, να πάν' ταξιδ' στου Βιϊτνάμ. Γλυτών' απ' αυτόν κανένας;

— Ιπειδή στα νειάτα μ' ίβγαλα τριλόχαρτου κι δε μπήγα

φαντάρους, ου κόσμους στου Βιϊτνάμ του χάψαν ότι γι' αυτοίν του έκανα κι μας αγαπά. Ικεί θα πιράσουμ' ουραία κι άμα μι του καλό βγει κινούργιους προίδουρους, θα γυρίσουμ'.

Κι πήγαν στου Βιϊτνάμ οικογενειακώς κι πιράσαν ουραία κι γυρίσαν πάλι πίσου.

Αλλά προίδουρους σν Αμιρική δε βγήκι. Ακόμα ντέλνου-ντιν*. Μιτρούν κι ξαναμιτρούν τς σταυροί.

Κι να δγιούμ' πότι θα βγει...

Κι να μη σώσ' να βγει!

Τα πιγνίδια απ' παίζαμ' παλιά

Πουλλά κι ουραία πιγνίδια παίζαν ου κόσμους ικείνα τα χρόνια. Τότι ήταν κι τα πιδηιά πουλλά σι κάθι μαχαλά.

Οι μιγάλ' τα βράδια κάθουνταν όξου απ' τα σπίτια, τσι σκά-λις κι τα παιδιά παίζαν. Δεν αγουράζαν τότι πιγνίδια για τα πιδιά. Του πιγνίδ' δεν αγουράζιτι. Του πιγνίδ' του φκιάνς. Του πιγνίδ' παίζιτι. Κι γίνουνταν μιγάλου τσιράγαλου κι πουλλές φουρές τα πιδηιά μαλώναν κιόλα κι ανιξιτκιώνουνταν ου κόσμους, κι μι του δίκιου τ' τα κουλλούσι.

Μπουρούσι όμους σι κάθι παρέα στου πιγνίδ' να έχ' κι ένα πιδί που έκανι κουλουχιλέδης*. Άμα ου άλλους ήταν μιγάλους κουλουχιλές, δεν είχι χάρ' του πιγνίδ'. Γιατί ου κουλουχιλές δε μπαραδέχουνταν του σουστό.

Έπιζις, ας πούμ', τσ' κουλουβούτις. Ου άλλους μπουρούσι να μη μπαραδιχτεί ότι ντου γκαμάκιασις. Αυτός ήταν κουλουχιλές.

Έπιζεις κρυφτό. Ου άλλους δε μπαραδέχουνταν ότι ντου φούτσις αρχύτιρα. Τέτγοιν ήταν οι κουλουχιλέδης κι πουλλές φουρές δε τσ' παίζαν. Γιατί όταν "τα βάζαν", παίρνου-παίρνεις, ντου γκουλουχιλέ ντουν αφήναν απ' όξου. Δεν ντουν ίπιρني κανένας σν ουμάδα τ'. Όταν "τα βάζαν" λέγαν κάτ' λόγια μπιρδιμένα ή κάναν χλέρ - ξέρ. Φτύναν αμπ ντη μια ένα πλακί κι του πιτάζαν στουν αέρα κι ό,τ' πέσ'.

Στα πιγνίδια αυτά τα παλιά, απ' ήταν πουλλά κι ουραία, παίζαν ακόμα κι μιγάλ', απ' είχαν βγάλ' του σκουλειό. Αυτοίν είχαν ντου σκουπό ντουν. Παίζαν μόν' κι μόν' για γάμπριζμα. Αγόρια κι κουρίτσα. Ίβλιπις ντην άλλ', ουλόκληρ' γαδούρα ου κουλέκουτς κι έπιζι πλακατόπ' κι να οι βζάριτς σα δώ σα κεί. Ου άλλους κόντιβι να φύγ' φαντάρους, ου κουλές τ' γιαλουμα-χούσι σα λαδουμπουτκός (απ' του κιούπ' τα λάδουνι) κι έπαι-

ζι τάχα μ' μι τσι μακρέλδισ κι να του μάτι τ' στου μπαλκόν' μπελ βγει όξου η Σουτήρου, ας πούμ'. Δε μπουρούσι να ντου γκάν' παρατήρησ' κανένα. Σι λέει, παίζου ρε άθρουπι. Κακό έν;

Τώρα, για να τα γράψουμ' ούλα τα πιγνίδια ιδώ, έν τόσα πουλλά, που θέλ' μέρις. Κι πάλι καμπόσα μπουρεί να τα ξιχάσουμ'. Ιγώ θμούμι του κρυφτό, του κουλτό, τα σκλαβάκια, τα κικιρίκια, του πλακατόπ', τς κουλουβούτις, του τσιλικιμάν', ντη μλιά, του λουρί τη μάνα, του μαντήλ', πρώτ' ιλιά δεύτιρ' μι ντ γκλουτσά, μπινίρ γκιουζέλ κάφ, τς καβάλις, ντ μπιρλίνα, ντ μικρή Ιλένη, τι κάνουμ', βασιλιά βασιλιά, καραβά του καράβι σου πατώ, του κουτσάκ', του ντουβαράκ' απ' παίζουνταν μι χαρτιά. Ένα κι αμέτ πιγνίδια.

Είχι κι άλλα απ' τα παίζαν δυο μοναχά ή τρεις, κι παίζου-νταν κι μέσ' στου σπίτ'. Τέτοια ήταν του γκάργκαλου, η τριό-λα, η ιννιάρρα, η δικαϊξάρα, ου νταμπάκους, δόμ' κυρά φουτιά, ου τυφλίτς.

Είχι κι κουμαρτζίδκα πιγνίδια μι δικάρις κι πιντόλιφτα, όπους του κουδουνιστό, του στριφτό, τ' αλών', του σουμ κι ου παρταόλας. Στου σούμ ήθιλι νά 'χς καλή μπακίρα κι καλό χέρ'.

Πουλλές φουρές ντου χμώνα παγαίνουντας στου σκουλειό τα πιδιά παίζαν τς καμακιαστές μι τα ξύλα ντουν. Τότι παίρ-ναμ' απ' του σπίτ' ούλ' απού ένα ξύλου για ντ σόπα. Έρχνις του ξύλου σ' μακριγιά κι άμα σι του καμάκιαζι ου άλλους, ντου μπήγινις καβάλα μέχρι του ξύλου τ'. Αλλά έπριπι να έχς ντου νους, γιατί άμα σι ίβλιπι κανές δάσκαλους μπουρεί να σι στυ-λιάρουνι.

Είχι κι ένα πιγνιδ' απ' του λέγαν "προυσβουλές". Αυτό του πιγνιδ' του θμούμι λίγου (ου Παναγιώτς ου Μουραϊτς του θμάτι καλά) κι μι φαίνιτι ότι του παίζαν οι λίγου πιο μιγάλ'. Αμπ ντη μια ντ μιριά ήταν αγόρια κι αμπ ντν άλλ' κουρίτσα. Τα κουρίτσα κρυφά διαλέγαν απού ένα αγόρ'. Ξικνούσαν ύστιρα κι ένα-ένα αγόρ' διάλιγι ένα κουρίτς κι πίγινι κι του ρουτούσι:

Μι θέλς; Άμα του κουρίτς είχι διαλέξ' αυτόν, ντουν ίλιγι: Σι θέλου. Κι αυτός πόμνησκι ικεί. Άμα του κουρίτς δε είχι διαλέξ' αυτόν, ντου γύρζει ντου γκώλου τς, ντου χτυπούσι μι του χέρ' κι ίλιγει: φάει ντου γκώλου μ'. Κι αυτός γύρζει πάλι πίσου. Ύστιρα μπουρούσι να πάει σι άλλου κουρίτς, ύστιρα σι άλλου να μαζώξ' ένα σουρό προυσβουλές όσαμι να βρει ποιο ντουν ήθιλι.

Αυτό έν ουραίου πιγνίδ' να του παίζουμ' κι σήμιρα.
Έτσ' αμπ γίναν τα πράματα...

Σκλουκέρατα βρίσκεις κι σήμιρα, αλλά ποιος τα τρώει...

Ικτός απ' τα κδώνια, τα ρόδια, τα μήλα, τα καρύδια, πουλλά άλλα φρούτα τα ξηραίνουν οι παλιοί για ντου χμώνα. Σύκα ψτάδια, σύκα σταυροί, δαμάσκηνα, καϊσα. Τα είχαν για γλουγούδια κι μ' αυτά ξιγιλούσαν τα πιδγιά. Ήταν σα χασμίσα*. Μπουρούσι να σι στείλ' η μάνα σ' σι μια γριγιά για μια δλιά κι φεύγοντας απ' του σπít' τζ γριγιάς να σι δώσ' κι καναδυό ξηρά δαμάσκηνα ή κανέ ψταδόσκου κι κανέ καρύδ'.

Αυτά τα ξηραμένα τα δίναν πουλλές γριγιές στα πιδγιά όντας παγαίνα να πουν τα κάλαντα, -μέρις απ' έν.

Τα πιδγιά όμους σιγά-σιγά γίναν τσιλιπίδκα* κι δε ντα θέλαν τέτοια. Θέλαν πράμα απ' να ήταν αγοραστό. Μόλις βγαίναν όξου αμπ μπόρτα, του πιτάζαν ικεί καταή του ψταδόσκου ή του δαμάσκηνου. Άσι δηλαδή που τσι ξέραμ' τζ γριγιές ποιες ήταν τσιφνουκούραδα*, αλλά παγαίναμ' ή γιατί ήταν ζ γειτουριά μας ή γιατί -πού ξέρς καμιάφουρα-, μπουρεί να μας δίναν κι καμιά δικάρα ή κουσάρα ή κι κανέ πιντόλιφτου.

Σίγουρ' για πιντόλιφτου ή κι παραπάν', μπουρεί να ήταν η νουνά σ' κι ου νουνός σ', ή κανένας θγιός. Ου Σουτήρς τσι Στυλιανής τ' Γιαννακούδ' μια χρουνιά μάζουξι τισσιράμς δραχμές απ' τα κάλαντα.

Δε ντα πείραζι τα πιδγιά άμα αυτό απ' τα ίδινις ήταν αγοραστό. Του παίρναν κι του χαίρουνταν. Μπουρούσι να ήταν ένα μανταρίν', ή μια καραμέλα.

Ποιος δε θμάτι ντου Βασιλούδ' ντουν αμικάνου απ' ίδινι ένα μπαλόν' σι κάθι πιδί αμπ ντουν ίλιγι τα κάλαντα. Ούλα τα πιδγιά τ' χουργιού παγαίναν στουν αμικάνου. Κι ποια κάλαντα; Ένα στιχάκ' λέγαμ', μας ίδινι του μπαλόν' κι φεύγαμ'. Πουλλοί παίρναν μαζί ντουν κι ντου μικρόν ντουν αδιρφό

ντουν κι ας μην ίξιρι ντιπ τα κάλαντα. Αλλά του κάναν για του μπαλόν'. Κι δε ντου φουσκώναμ' πουλύ, για να μη σκάσ'. Όπγιουν κι να ρουθήσι στου χουργιό, αυτά θα σας πει για ντου Βασιλούδ' ντουν αμικιάνου.

Αυτό απ' πήκαμ', ότι άμα ένα πράμα ήταν αγοραστό, ας ήταν ό,τ' σκατά ήθιλι. Έτσ' ήταν τα πιδιγιά.

Σάμα τα σκλουκέρατα* τι ήταν; Τα γρούνια τα τρων. Αλλά αυτά ήταν αγοραστά. Σι ούλα τα μπακάλκα, μόλις ίμπινις, ίβλιπις κι απού έναν τσβαλέκου σκλουκέρατα.

– Πόσου τα πλάς, μπάριμπα, τα μανταρίνια; Ρουτούσι του πιδί.

– Ένα πιντόλιφτου του ένα.

– Δε θέλου. Τα σκλουκέρατα πόσου τά 'χς του ένα;

– Μια δικάρα τόνα, ίλιγι ου μπακάλς.

– Δόμ' ένα, ίλιγι του πιδί. Κι του φαίνταν ποιος ξέρ', γιατί ήταν αγοραστό κι πειρατκό.

Ας αλλάξαν ου κόσμους. Οι σκλουκιρατιές δεν αλλάξαν, ούτι τς κακουφάνκι απ' μιγάλουσι η δλειά μας. Σκλουκέρατα μπουρείς κι σήμιρα να βρεις, αλλά ποιος να τα φάει; Πάν' ικείνα τα χρόνια!

Ιπρουχτέ μι δείξαν δυό σκλουκιρατιές σν Αλκή, φουρτουμένις, μπρούλ'* απάν' τα σκλουκέρατα, κι τα φύλλα ντουν πρασνουμαχούσαν. Ποιος να τα φάει;

Αλλά κι πάλι, κι έτσ' αμπ γίναμ', κανές δε ξέρ' τι μας πιριμέν'.

Ούτι μια σκατζούλα στου σιφιρτάσ'!

Ου μπαρμπα-Γιάννς, “του σταντι θιό τ’ για κρέας”, έτσ’ ντου φουνάζαν οι μικρέλδισ απούκείνου του Πάσκα αμπ ντου τσίλσι του κασίκ’ απ’ έφαγι, έπαθι μιγάλιν κασκαρίκιν* στα χρόνια τ’. Κι τς πάθινι ούλιν γιατί ήταν καλός. Δεν έβαζι μι ντου νου τ’ ότι δεν είχι να κάν’ μι πιδιά, αλλά μι διαόλ’.

Έταν λίγου έμπουρους ο μπαρμπα-Γιάννς του σταντιθιό τ’ για κρέας.

Ιμπουρεύουνταν τουμάργια. Τα τουμάργια ικείνα τα χρόνια παίρναν καλά λιφτά. Λαγουτόμαρα, κναδουτόμαρα, κασκουτόμαρα είχαν αξία. Αλλά τα πιδιγιά, πουλλές φουρές ντου μπαγαίναν τουμάργια κακουκδαρμένα κι γιμάτα τρύπισ απ’ τς λίσκ’*. Αυτός δε μπουνηρεύουνταν κι τ’ αγόραζι.

Ιμπουρεύουνταν κι τα αλουμίγια απ’ μαζώναν τα πιδιγιά κι τς τα παγαίαν. Τ’ αγόραζι τέσσιρς δραχμές ντιν ουκά. Μπουρούσις, για να έν πιο βαρύ, να βάλς μια πέτρα μέσα στ’ αλουμίν’, αλλά να μη φαίνιτι. Ου μπαρμπα-Γιάννς, του σταντιθιό τ’ για κρέας, δε γκαταλάβινι ότι ντου μπλούσις κι ντι μπέτρα.

Ιμπουρεύουνταν κι καρύδια. Πουλλές φουρές τα έσπαζι, τα έκανι σκέλδιν κι τάβγαζι στου ιμπόριου. Αλλά ένα ένα καρύδ’ ήταν μπιλάς στου σπάσμου. Μια φουρά μάζουξι κάτ’ μικρέλδιν κι τς έβαλι κι σπάζαν. Τς καθουήδιψι να βγάζιν τσι σκέλδιν μιγάλιν.

— Ιτούτου μπαρμπα-Γιάνν’ θα του φάου γιατί του έλιουσα.

— Καλά φάτου ρε, ντουν ίλιγι ο μπαρμπα-Γιάννς.

— Ιτούτου μπαρμπα-Γιάνν’ θα του φάου γιατί ήταν σκιλφό.

Μέχρι απ’ πήρι χαμπάρ ότι οι μικρέλδιν όσα σπάζαν τα τρώγαν κι τς έδουσι δρόμου.

Έταν όμους κι λίγου γλιάρς* ου μπαρμπα-Γιάννς, του στα-

ντιθιό τ' για κρέας. Όξου απ' του σπίτι τ' είχε μια μαυρουσκαμνιά θιόρατ'! Δε δυνάζουνταν όμους ν' ανέβ' να φτάσ' σκατζούλις*. Ούτι κι τα πιδγιά τα άφνι ν' ανιβούν απάν' να φάν'.

Μιά φουρά όμους φώναξι ντου Μιχάλ' κι ντου μπήρι μι του καλό:

— Ανέβα τσ' καμνιά κι φάει όσις σκατζούλις θέλς. Αλλά θα πάρς κι τούτου του σιφιρτάσ' να του γιμώεις για τιμένα, να φάου κι γω να χρουνίσου.

— Καλά μπάρμπα, είπι ου Μιχάλς.

Πήρι του σιφιρτάσ' κι σκατζάρουσι απάν' τσ' καμνιά. Πέρασι ώρα πουλλή. Ου Μιχάλς γύρζι απού κλώνου σι κλώνου κι διάλιγι τσι πιο ώρμις κι τς έτρουγι. Δεν είχε βάλ' ούτι μια σκατζούλα στου σιφιρτάσ'.

Ου μπαρμπα-Γιάννς απού καταή αβλάτζι* κι ντου μπιριμί-νι:

— Άντι, αρχείς ρε; Ρώτγι έναν γκιριμέ ου μπαρμπα-Γιάννς.

— Να, καναδυό ακόμα κι θα γιμώσ'.

Κουράσκι να πιριμέν' ου μπαρμπα-Γιάννς κι έκατσι σι' ρίζα για λίγου.

Τότι βρήκι ντη ιφκιρία ου Μιχάλς κι κριμάσκι απού έναν κλώνου κι μπήδξι καταή κι του κατσιμίσι*.

Του σιφιρτάσ' πόμνι άδειου κριμασμένου σ' ένα λουμάκ' απάν' τσ' σκαμιά.

Να, ούλου τέτοια ντου γάναν οι μικρέλδισ ντου μπαρμπα-Γιάνν' του σταντιθιό τ' για κρέας.

Ήταν απουνήριφτους, Θιός σχουρέστουν.

Γράμμα απ' του Μόναχου

Πουλλά γράμματα γράφαν κείνα τα χρόνια ου κόσμους. Αμπ Γερμανία ήθιλις, αμπ ντν Αυστραλία ήθιλις, απ' τα καράβια ήθιλις ου κόσμους συννουένταν μι τα γράμματα. Άμα ψάξεις σήμιρα μες στα συρτάρια θα βρεις έναν ντουινιά. Τότι ούτι σταθιρά ούτι κινητά τηλέφουνα είχι όπους σήμιρα, να παίρνεις ακόμα κι όταν παένς για κατούρμα.

Ένα τέτοιου γράμμα τ' Θόδουρ' θα σας διγιάσου αυτήν τ' φουρά, χωρίς να πω παρόνουμα, γιατί αυτός ζει ακόμα κι έχ' πιδιά παντριμένα κι αγγόνια. Κουράσκα λίγου να βγάλου τσι κλούτσισ τ', αλλά του κουτρούκιασα. Μουναχά ντν ουρθουγραφία διόρθουσα.

Μόναχου τς Γερμανίας
Μάρτιους του 1967

Αγαπητή γυναίκα κι πιθιρκά, πρώτουν έρχουμι να ρουτήσου για την καλή σας υγεία κι δεύτιρουν, αν ιρουτάτι κι για τιμέ, είμι πουλύ καλά.

Έλαβα του γράμμα σας κι έμαθα τα χαμπάρια τ' χουριού κι τα θκά σας. Του πλάρ' απ' έκανι η γαδούρα να του κρατήστι, γιατί αυτήν έν κι λίγου μιγάλ' κι σι λίγου κιρό θα πάρ' τα πίσου. Του σίβου του κριγιαρί δώστι του ντου νΤάκη ντου γΚουτρούτσου για σφάξιμου, γιατί έν σκέτ' τυράνια να του βουσκίζτι για τρεις κατσίκις. Πααίντι τις να λαστούν στου Ξανθόπουλου.

Δγείτι να συνουηθήτι μι ντν γΚουστανή ντου γΚαψόκουλου για του ινοίκιου τ' χουραφιού τσ' Αμαθραξούς. Του χουράφ' έν καλό κι πρέπ' να συμφουνήσ' να μας δίν' δυο ντινικέδις τυρί κι ν' αφήσ' κατά μέρους τα μαϊμίτκα τ'. Άμα δε

ντου βρίσκιτι ντουν ίδγιουν, συνουηθήτι μι ντ γριγιά
Καψουκουλίνα.

Άμα μπουρείτι να φράξιτι του χουράφ' στ' Τσαρλαπά, δώστι
του κι αυτό στου γΚαψόκουλου να βάζ' τα ζα τ' μέσα κι γυρέψ-
τι τουν ό,τ' σας δώσ'. Τρεις λάντις έν, γιατί να πουμέν' έτσ';

Ιγώ ιδώ, όσου μπουρώ, βάζου παράδισ σν άκρηγια. Τα σφί-
γου πουλύ. Βρήκα κι φτηνή φακή κι πήρα ένα μσουτσούβαλου.
Τρώου κάθι μέρα, αλλά μι πείραξι. Πήγα στου γιατρό κι μι είπι
να τρώου κι άλλα φαγιά, όχ' μόν' φακή, γιατί αλλιώς, μι είπι
απ' θα μι διώξ' αμπ Γερμανία. Έτσ' μι προφουνήθκι. Ιδώ απ'
τα λέμ', μόλις φάου μι φέρνει μια μπουλαντία*.

Ου κιρός ιδώ στου Μόναχου έν στρουμόκουλους κι του
κρύγιου ντιντίου. Μέχρι ντου μπακάλ' πιτάχτα ιπρώτα κι
κατσανιάσαν* τα δαχτύλια μ'.

Να μη ξιχάεις να μι γράψεις για του χουράφ' τς
Αμαθραξούς. Να τσ' του παζαρέψεις όσου μπουρείς.

Αυτά τα ουλίγα κι σας χιριτώ.

Πολλοί χαθήκαν αλλά τς ξαναβρήκαν

Όσου μικρό κι να έν ένα μέρους, εύκουλα μπορείς να χαθείς. Πολλοί χαθήκαν στα χρόνια ντουν, αλλά δε ντου λεν, γιατί αντρέποντιν.

Ικείνα τα χρόνια χάνταν πολλά μικρά για καναδυό μέρις μέσ' στα βνά, ύστιρα όμους τα βρίσκαν κι λέγαν ου κόσμους ότι τα παίρναν οι στοίχινις.

Πολύς κόσμους θμάτι ικείνου του μικρό τ' Καλουμούν' απ' του χάσαν για τρεις μέρις κι λέγαν ότι του πήραν οι στοίχινις.

Ένας άλλους μικρός απ' του Θιουλόγου ήταν μι ντου μπαμπά τ' στα Λμινάρια κι χάθκι. Γύρζι κιουρλιμέ* μέσα τσι δρόμ'. Ντου ρουτήσαν κάτ' Λιμναριώτις «αουπού είσι αγουρούδι μ';» κι αυτός είπι «απ' του χουργιό».

Πολλοί πάλι χάνταν ντ νύχτα όταν πααίναν τς όρτικις μι τα λούξα. Μπορεί να ήταν σ' Λούστρα κι να νουμίζαν ότι έν στου Μιαμπλάι. Όταν ξημέρουνι βλέπαν τα χάλια ντουν.

Κι ζ γΚαβάλα χάθκι πουλύς κόσμους. Ένας κάθουνταν Τσάτσκα κι ντου βρήκαν στα Πουταμούδια. «Τι κάνς ιδώ σαπέρα, ρε Ανιστάς';» «Ήρτα βόλτα» λέει ου Ανιστάης. Αντρέπονταν να πει ότι χάθκι.

Καλά, σν Αθήνα κι τΣαλουνίκ' ου καθένας μπορεί να χαθεί.

Ένας άλλους, ύστιρα απού είκουσ' χρόνια, ήρτι αμπ Γερμανία. Ούλου πουλιτικούρις έκουβι «έτσ' ιγώ στη Γερμανία, αλλιώς ιγώ στη Γερμανία, ιδώ πήγνα, ικεί γύρζα», ιστουρίς μι του τσβάλ', κάθουνταν κι ντουν άγκι ου κόσμους. Ύστιρα μας τα είπι ένας αξάδιρφους τ'. «Αυτός, λέει, ήξιρι να πααίν' μόν' μέχρι ντη στάσ' απ' ίπιρνι του λιουφουρείου για ντη δλειά. Μια φουρά ντουν έστλι ου αδιρφός τ' στου μπακάλ' κι χάθκι. Γύρζι σα ξένου παραμύθ' μέσ' στου Βούπιρταλ κι ντουν έπια-

σι η αστυνουμία. Αουπού είσι; ντου ρουτούσαν οι Γερμανοί. Αυτός του μόν' απ' ίλιγι ήταν "Μήτσους". Τρεις μέρις ντουν είχαν σν αστυνουμία κι δε ξέραν τι να ντου γκάνιν, γιατί δεν ήξιρι ούτι ντ σύστασή τ'. Ίλιγι μουνάχα "Μήτσους". Ου μικρός ου αδιρφός τ' ντου μπουζήτσι σν αστυνομία κι ντου βρήκι.

Αλλά του μιγαλύτιρου χάσμου γίνκι απάν σ' Θάσου. Κι γίνκι απού μιγάλουν κι ήταν κι μέρα. Θουλουγίτσα του έπαθι κι μι του είπι ατή τς:

"Βγήκα απ' του φεριμπότ στου μπρίνου κι ανέφκα στου λιουφουρείου. Είχα κι του μπλέξμου μ' μαζί μ' κι έμπλιγκα. Του λιουφουρείου πήγνι κι εγώ έμπλιγκα. Έρξα μια ματιά όξου να δγιώ πού βρισκουμέστι, κι του μέρους μι φάνκι αγνώρ-στου".

- Δε μι λές εισπράκτουρ', πού πάει αυτό του λιουφουρείου;

- Ισύ πού πας; μι ρώτσι.

- Στου Θιουλόγου, ντου λέου.

- Τι έν αυτό απ' μπλέγκς; μι ρώτσι.

- Μανίκ' απού τρικó, ντου λέου, κι τι σκέσ' έχ' μ' αυτό απ' σι ρουτώ;

- Θα προυκάνς να του τιλειώις όσαμι να φτάσουμ'. Αυτό του λιουφουρείου πάει στου Λμένα, απού κεί ζ μΠουταμιά, στου μΠουτό κι ύστιρα, μι του καλό, στου Θιουλόγου.

"Μι κουρρίδιβι κιόλα, ου αχνάρουτους, αλλά έτσ' γίνκι. Μέχρι απ' φτάσαμ' στου Διπότιμα μια γυρσά ήθιλα ακόμα κι θα του τιλείουνα του μανίκ'. Αλλά μι είχι τιλειώσ' του κβάρ".

Του καρναβάλ' απ' του Ιριντί

Άλλου ήταν τα παλιά τα καρναβάλια, άλλου έν τα σημερινά. Ικείνα τα χρόνια τα καρναβάλια ήταν παρείς αμπ γυρίζαν τς καφινέδισ κι τς κιρνούσαν ρακί. Γυρίζαν κι στα σπίτια κι πασκίζαν να μη τς γνουρίσ' κανένας. Όσοιν δεν είχαν μάσκα, κρύβαν του μούτρα ντουν μι μαντήλα αμπ ντ τρυπούσαν στα μάτια. Είχι καρναβάλ' αμπ μπόργι να γυρίσ' ούλου του χουρ-γιό κι να μη του γνωρίσ' κανένας.

Σήμιρα τα καρναβάλια τα βλέπουμ ζ ντηληόρασ' σι παριλά-σεις, κι όχ' μόν' τα μούτρα ντουν δεν έν σκιπασμένα, αλλά έν ουλουτσίτσιδα κι δόστου κούνμα οι κώλ' ντουν.

Πας, ας πούμ', Καθιρή Διφτέρα ζ μΠαναγιά ή ζ μΠουταμιά, κάθισι σι μια άκρηγια σα ξένου παραμύθ' κι βλέπς τα καρνα-βάλια να πιρνούν μι αξισκέπαστα τα μούτρα ντουν κι να λεν κι άκρηγια λόγια. Τα άκρηγια τα λόγια έν ουραία αλλά ισύ δε γκάνς τίπουτα. Μόν' βλέπς κι ακούς. Τι, έτσ' έν τα καρναβάλια;

Μπήκαν ένα βράδ' κάτ' καρναβάλια μέσ' σ' Καρκαλέμ' ντου γκαφινέ. Θα ήταν καμιά δικαριά. Τα μούτρα ντουν τα είχαν σκιπασμένα μι μαντήλα, αλλά ένα απ' ούλα φόργι μάσκα. Ου καφιτζής τα κέρασι ένα ρακί κι τά 'βαλι κι μια ζαμπικιά κι χουρεύαν. Θαμάζουνταν οι πιλάτις, ποιοι ήταν...

– Ούτι έναν, ρε πιδί, να μη μπορούμ' να γνουρίσουμ'; είπι ο Γιώρς.

Σκύβ' τότι ένας πουλύξιρους κι ντου μουρμούρξι στ' αυτί:

– Κατουχουρνοί έν. Κι αυτό μι ντ μάσκα έν κουρίτς, έν κι δεν έν είκουσ' χρουνό, χανουμάκ', αλλά δεν έχς ματαδγεί τόσου όμουρφ' γναίκα. Άμα βγάλ' ντ μάσκα θα πέεις καταη. Σήμιρα ήρτι απ' του Ιριντί.

Μ' αυτό απ' άξι ου Γιώρς, τνάχι απάν' φουρτσάτους.

– Κέρνα ένα ρακί τα καρναβάλια απού μένα, βάλι μι κι μένα ένα, βάλι μας κι μια πλάκα.

Πιάσαν τζ ζαμπικές, μαζώχι κι άλλους κόσμους, κιρνούσι ου Γιώρς κι αγάντα παλαμάκια κι ούλου γύρου γύρου απ' του καρναβάλ' μι ντ μάσκα που είχι έρτ' απ' του Ιριντί.

– Σας καλνώ στου σπίτι μ', ούλ' ντ μπαρέα τα καρναβάλια. Διχτήκαν κι πήγαν ζ Γιώρ' του σπίτ'.

Είχι κι ένα πικαπούδ' ου Γιώρς κι αγάντα πλάκις κι ρακί κι δόστου ζαμπικιά μι του καρναβάλ' μι ντ μάσκα απ' είχι έρτ' απ' του Ιριντί. Του μουρμούρξι κι στ' μάνα τ' ότι αυτό του καρναβάλ' ήταν να του πγείς στου πουτήρ' κι ότι μπουρεί να πήγινι κι για καλόν σκουπό.

– Τι του σκέβισι, ντου λέει η μάνα τ', τράβα την ντ μάσκα να ντη δγείς.

Τότι ου Γιώρς έβαλι ντη μπλάκα “*Βγάλε τη μάσκα σου να ξηγηθούμε*” κι έτς απ' έπιζι του τραγούδ', τραβά μια ντ μάσκα τς κι μόλις ντν είδι κουπήκαν τα γόνατα τ' κι έπισι καταή.

Του καρναβάλ' μι ντ μάσκα απ' ήταν κι δεν ήταν είκουσ' χρουνώ, κι ήταν τόσου όμουρφου να του πγείς στου πουτήρ' κι είχι έρτ' απ' του Ιριντί, ήταν μια γριγιά απάν' απού ιξήντα χρουνώ!

Μόλις ντου γκνούσι, έκανι: ίικ!

Ντου μπόμνι ζαναχάτ* ντου μΠαράσκου, χρόνια τώρα. Μόλις ακούσ' ότι ου άλλους έν γιατρός, ό,τ' ειδικότητα θέλ' ας έν', ένα πράμα ντου ρουτά:

- Για πέ μι, ρε γιατρέ, άμα πιθάν' ου άθριπους τι κάν';
- Τίπουτα δε γκάν', ντου λεί ου γιατρός. Πιθαίν'.
- Μωρέ, κάν' κι παρακάν', κι δε ντα ξέρς καλά, γιατρέ.

Ου Παράσκους δε μιλά κουτουρού, ούτι παρασάλλακα λέει. Κι αφού ντου ρώτσα πουλλές φουρές κι ιγώ «τι κάν', ρε Παράσκου, ου άθριπους άμα πιθάν', τι ξέρς, πέ του μουναχά σι μένα», μι του είπι. Κι μι είπι να του γράψου κιόλα, για να του μάθ', λέει, ου κόσμους, «γιατί οι γιατροί καμιά φουρά δε συ λεν αλήθεια». Κι να τι μι είπι:

- Όντας έκλεισι τα μάτια τ' ου γέρου Παγώνς, Θιός σχουρέστουν ήταν κι άθριπους τς αγκλησάς, ιγώ δουλίβα ικεί κουντά σ' ένα σπίτ' κι μι φώναξι μια γριγιά: «Έλα λίγου, μαρέ Παράσκου πιδί μ' να βουηθήις, γιατί δε δυνάζουμέστι» κι πήγα. Ντην ώρα απ' μπήκα μες γκάμαρ' ου μπάρμπα Παγώνς ήταν ντουντούκ' κι οι γριγές απ' ήταν ικεί, δε μπορούσαν να ντου βάλιν μες στου σουντούκ'. Ήταν κι λίγου καμπάδκους ου σχουρημένους. Ντου ζέφκα ιγώ κι ντουν έβαλα μες στου σουντούκ'.

- Κι τι έκανι τότε, ρε Παράσκου;

- Τι έκανι; Μόν' ιγώ του άξα κι μι κουπήκαν τα ήπατα αμπ ντου φόβου.

- Ε, πέ μι ντε, τι άξεις;

- Έτς αμπ ντουν είχα ζιφτεί, άξα ένα «ίικ», σα ψλή φουνή. Ντη μπρώτ' φουρά απ' τουν άξα, δε δώκα σημασία. Ύστιρα, ντου ξανακνώ λίγου, «ίικ». Μέσ' στου σουντούκ', του ξανα-

κνώ πάλι, «ίκκ», μια πουλύ ψλή φουνή.

– Ρε Παράσκου, να μην ήταν ακόμα ζουντανός;

– Όχ', μι τίπουτα! Τα μάτια τ' ήταν κλειστά, ου στόμας τ' κλειστός, κι μόλις ντου μπατούσα λίγου, «ίκκ».

– Έτσι σ' αυτόν ντουν άθριπου, ρε Παράσκου, αφού πέθανι, να βγάξ' αυτήν ντη ψλή ντ φουνή.

– Όχ', μι λέει ου Παράσκους. Μι έχ' ξανατύχ' πουλλές φουρές. Άμα ακούσου ότι σχουρέθκι άθριπους, παίρνου κανέ λουλούδ' κι παγαίνου για ντη σχώρησ'. Μι ντου ντρόπου μ', χουρίς να μι καταλάβ' ου κόσμους, ντου γκνώ λίγου ή ντου μπατώ, έτσ' απ' αφήνου τα λουλούδια.

– Κι κάν' «ίκκ»;

– Απού καμιά φουρά, του κάν'. Αλλά όχ' πάντα. Δοκίμασέ του, άμα βριθείς σι πιθαμένουν κι θα δγεις. Γι' αυτό ιγώ ρουτώ πάντα τζ γιατροί τι κάν' ου άθριπους άμα πιθάν', αλλά αυτοίν του έχιν κιορ βιλαέτ. Κανές δε ντου ξέρ'.

Δε μπάτσα καμιά φουρά κανέναν, αλλά ντου μπιστέβου ντου μΠαράσκου. Κι απού τότε απ' μι του είπι, όπουτι ανταμώνουμ', ντου γκάνου μι μια ψλή φουνή «ίκκ».

Κι μι κάν' κι αυτός:

– Ίικκ...

Ου πάτιρ-Γυμνάσιους ου καλόγηρους

Ου πάτιρ-Γυμνάσιους, ου καλόγηρους, δεν ήταν απούδουνά καταή. Ήταν απ' του Θιουλόγου. Ο μπαμπάς τ', Χρήστου Τζανέτ(η) ντου λέγαν, κι ήξιρι τσαγκάρος κι μυλουνάς, ήταν αμπ ντη Σκόπιλου κι όταν ήρτι στου χουργιό μας, του Θιουλόγου, αγάπσι μια κουπέλα, ντη Άννα τ' Μπότσα απ' τα πανουχουρνά, παντριφτήκαν κι του 1858 κάναν ένα πιδί, ντου Γιώρ. Αυτός ου Γιώρς έν απ' ξέρουμ' σα καλόγηρους ή πάτιρ Γυμνάσιους κι ντου θμάτι ακόμα πουλύς κόσμους. Λέγουνταν κι Λαυριώτ(η)ς γιατί είχι κάνει στ' Μουνή τς Λαύρας στου Όρους.

Ο Γιώρς λοιπόν, αμπ γίνκι ύστιρα πάτιρ-Γυμνάσιους, από μικρό πιδί ήταν διάουλους. Η μάνα τ' η Άννα απ' ήταν κι μαμή κι ξιγέννσι πουλλές γναίκις, ήξιρι κι πουλλά βουτάνια κι τι αρρώστγις γιατρεύαν. Για ούλα ρουτούσι ντ μάνα τ' κι μάθινη ου Γιώρς. Ήταν διάουλους.

Φύγαν απ' του Θιουλόγου κι πήγαν ζ μΠουταμιά κι σπέρναν ψουφάσλα. Ύστιρα ου Γιώρς μιγάλουσι κι έφγι στα καράβια κι γύρσι ούλουν ντου ντουινιά μι του καράβ' κι μι τα πουδάρια: Αγγλία, Αθήνα, Ξανθ', Καστουργιά, Σαλουνίκ', γύρσι πάλι στου χουργιό κι παντρέφκι κι του τυχηρό τ' ήταν ότι η γναίκα τ' σχουρέθκι σι 15 μέρις. Αυτό ντουν έγραφι.

Πουλύ ντου γκακουφάνκι, συ λέει ούλα συ μένα πέσαν; Πήρι τα μάτια τ' κι σκώθκι κι έφγι στ' Αγιόρους κι γύρζι στα βνά κι μάζουνι βουτάνια για ούλις τσ' αρρώστγις. Ντου γάναν κι καλόγηρου σ' Λαύρα κι γιάτριβι τς καλουγέρ' κι τς αθρώπ' μι τα βουτάνια. Πουλλοί ξνίζαν τα μούτρα ντουν, συ λέει αουπού κι ως πού ξέρ' ένα κι αμέτ γιατρουσόφια. Ντου βάλαν διαβάματα.

Ντου διώξαν απ' τ' Αγιόρους κι πήγι στα Σέρρας κι γιάτρι-

βι ντου γκόζμου, όπ' κι να πήγνι, κι ντου γκουλλούσαν παντού κι ντου μπαγλαρώναν για κουμπουγιανίτ'. Ντουν έπιανι η αστυνουμία κι ντου μπήγνι στουν εισαγγιλέα κι ντου διώχναν απού παντού, γιατί δε μπουρούσι να ντου δικάσ' κανένας, αφού τα γιάτριβι ούλα κι δεν ίπιρνι κι παράδισ αμπ ντου γκόσμου.

– Ούτι γιατρός είμι, ούτι ντου γκόσμου κλέβου. Δε μπαίρνου δικάρα απού κανέναν, ίλιγι ο πάτιρ-Γυμνάσιους. Τα λιφτά τα έχου χισμένα. Ιγώ θέλου μουνάχα να κάνου ντου γκόσμου καλά.

Αλλά ποιος ντου μπίστιβι; Ντου ντιλουνιάσαν τς μηνύσεις. Όπ' κι να πήγνι ντου μπαγλαρώναν. Μέχρι κι στου Δαφνί ντου γκλείσαν ένα φιγγάρ', αλλά ντου βγάλαν γλήγουρα γιατί δεν ήταν λουλός.

Είδι σαπάν, είδι σακάτ' κι σκέφκι: δεν είμι για πουθινά. Σκώθκι κι ήρτι ζ μΠουταμιά κατά του '30. Τότι προίδουρους στου Θιουλόγου ήταν ου σχουρημένους ου Κουσαντής ου Κουντός, απ' ήταν κι τιτραπέρατους πριματιφτίς κι φώναζι τσι γναίκις ντ μπραμάτεια τ' «λάστιχα για τα βρακιά σας» κι ντου λέγαν οι γναίκις να σι «πάρ' ου διάουλους» κι ψνίζαν.

Πάει λοιπόν ου Κουντός ζ μΠουταμιά, κάν' παζάρια μι ντου μπάτιρ-Γυμνάσιου, κι ντουν ίφιρι στου Θιουλόγου. Είχι κι έναν καλόγερου ακόμα για σνουδειά κι ήρτι στου Θιουλόγου, ικεί απ' κάτ' ζ μΠαναγία κι κάθουνταν σι μια κάβια. Ακόμα μπουρεί όποιους πάει ικεί, να δγει τα τρουχάλια*.

Τότι πλακώσαν απού παντού άρρουστους κόσμους, του ένα του πουδάρ' στου ντάφου, παράλυτ', κτσοί, στραβοί, κουλιακιάρδισ, κιτρινιάρδισ, φυματικοί, μι βγασίμια κι αρρώστγισ ό,τ' βάζ' ου νους. Κάναν τσαντήργια κι περιμέναν σειρά να γιατριφτούν. Κι ου πάτιρ-Γυμνάσιους γιάτριβι ντου γκόσμου χουρίς να παίρνει παράδισ.

Ου μπαμπάς ιμ ου σχουρημένους, ου Γιάννς ου Γιαρακούδς,

μι είπει ότι μπορεί να πιριμέναν στου Θιουλόγου σειρά ίσαμι πέντι χλιάδισ κόσμους άρρουστ'. Άλλ' πάλι λεν ότι ήταν πιο λίγ'. Πρέπ' όμους να σκιφτούμ' ότι άλλ' ίρχουνταν κι άλλ' φεύγαν.

Γι' αυτά απ' έγγραψα ιδώ πουλλά μι πήκαν ου Νίκους ου Μηνιώτς, ου Χρήστους ου Κουτσαφτής κι ου Άγγιλους ου Αγγιλής κι θα μάθου κι άλλα απού άλλ' κι θα τα γράψου. Μπουρεί όχ' στα θασίτκα, αλλά μι ιλλινικούρις.

Κι πρέπ' να μάθουμ' κι τς συνταγές μι τα βουτάνια τ' Καλόγιρ' κι τς αρρώστγισ αμπ γιατρέβαν, αμαρτία έν. Εύκουλου έν για μένα γιατί έναν γκιριμέ είχα ντου νου μ' κι μι έδουσι κι ό,τ' χαρτιά είχι απού κείνα τα χρόνια ου Χρήστους ου Κουτσαφτής.

Κινούργιου αίρουδρόμιου κι τσλιάμ τσλιούτς

Αυτήν η καφκισά θα μας φάει.

Μια ουμαλιά σάσαν για τ' αρουπλάνα σν Αθήνα κι ποιος ξέρ' τι κάναν. Του ένα σκώθκι, του άλλου κατέφκι, ο ένας πήγι, ου άλλους δε μπήγι, όχ' ιμείς του κάναμ', όχι ιμείς του ράναμ', ου τόσους ου πόσους, ου δείξους ου πήξους ου Λαλιώτς αμπντουν έφαγι η καφκισά.

Γιουρτάζ' λέει ούλ' η Ιλλάδα. Απού κει κουντά πέρασι. Ένας μουνάχα, ζ γΚαλλιράχ', πήγι μουσκαλλαμένους* ζ γκαφιτέρια κι είπι ντου γκόζμου «χρόνια πουλλά».

– Τι γιουρτή έν σήμιρα, ρε Κώτσου κι μας κάνς χρόνια πουλλά;

– Γιουρτάζουμ' για του αρουδρόμιου, λέει ι Κώτσους.

Ντου μπήρι κι ντου σήκουσι.

– Όξου απ' του μαγαζί, ντου λέει ου καφιτζής. Ιμείς δε γιουρτάζουμ'.

Κι έφγι σαλά σαλά ο άθρουπους κι πήγι στου σπίτ' κι άλλα-ξι, έβαλι καθουμιρνά κι ύστιρα ξαναπήγι στου Χάρη κι ντουν έκανι καφέ.

Πουθινά στα ιννιά χουργιά δε του γιουρτάσαμ'. Κι αουπού κι ως πού; Αυτά έν μουναχά για κόζμου νησκόν κι φανταμένουν σα τς παλιουλλαδίτις.

Ιμείς έχουμ' απ' ούλα. Τι να τσι ζλέψουμ'; Αρουδρόμιου έχουμ' στου Καζαβήτ' απού τότε που προτουβγήκαν τ' αίρουπλάνα κι ου Δήμους είπι θα κάν' κι άλλου κινούργιου, αλλά δε διαλέξαμ' ακόμα χιρσάδ'*. Μόλις διαλέξουμ' ουμαλιά, τα πράματα έν συνουίμένα. Θα πάν' ου Αδάμ, ου Καραντέλους κι ου Στάμους μι τα μηχανήματα κι σι δικαπέντι μέρις θα έν έτοιμου κι θα μουγκρουμαχούν τ' αρουπλάνα. Ντου Λαλιώτ', για πείτι

μι, τι ντου θέλουμ’;

Αλλά δε βιαζομέστι. Θα κάνουμ’ πρώτα ουμαλές για ιλι-κόπτιρα, κι βλέπουμ’. Ύστιρα κανουνίσαμ’ κι για ντ γέφυρα. Άμα ξικνήσ’ η γέφυρα, για δυο τρεις μήνις, τα μηχανήματα θα χρειαστούν για ικει. Κι άμα μι του καλό τιλειώσ’, κάνουμ’ κι του αίρουδρομίου. Κι ξαναρουτώ, ντου Λαλιώτ’ τι ντου θέλουμ’;

Έχουμ’ όμους κι πουλλλοί Θασίτις, όχ’ ότι έν ανάπουδ’, αλλά ιπειδή άλλ’ κάναν ζ Γερμανία, άλλ’ κάναν ζ γΚαβάλα, του μυαλό ντουν έν ούλου στου καθουδήγμα:

– Να κάνουμ’ όπους στη Γερμανία. Να κάνουμ’ όπους στη γΚαβάλα.

Δε ντου παν πουνηρά οι αθρώπ’, αλλά δε τς κόφτ’.

Όποιους δε νουγά απού τέτοια, μπουρεί να πάθ’ πουλλά. Ρώσσα κι γω γιατί ου Δήμαρχους δε θέλ’ τουριστικό ΤΕΙ σ’ Θάσου κι πήρα ντ σουστή απάντησ’ κι ξσπάσκα:

– Άμα, λέει, δε γκάνουμ’ πρώτα ντου βιουλογικόν κι ντ γέφυρα, δε θέλουμ’ ΤΕΙ. Δε μπουρεί ου φοιτητής του ΤΕΙ να παέν’ κι να γυρίζ’ μι τα φεριμπότ κι να ντέλνιτι μι τα διλφίνια (τότι δλέβαν κι τα διλφίνια), ούτι να κατρεί κι να μη γίνιτι βιουλογικό κι να γινουμέστι ριζίλ. Ύστιρα, τώρα αυτές οι σχουλές έν’ παρακατνές κι παραμίσιρις. Άστις να γίνιν πρώτα ανώτατις κι ύστιρα θα τς πούμ’ ότι ναι, τώρα θέλουμ’ ΤΕΙ. Τότι, μπουρούμ’ να τνάξουμ’, καπάκ’, κι ένα αρουδρομίου γιά-μπαμπαμ’. Κι χουρίς να υπουχριονουμέστι σι κανέναν.

Ε, ιγώ δε μπάει του μυαλό μ’ σι τέτοια, μι τίπουτα. Δε νουγώ.

Κι αυτά, μόλις τ’ άξα, ξσπάσκα.

Πουλλά κουρίτσα μιλήσαν μι ντου Μιχαήλ αρχάγγελου

Αυτές τς μέρις φαγουθήκαν αυτού σαπέρα ότι δακρύζ' η Παναγία. Όχ' μουνάχα να δακρύζ', αλλά έπριπι να γαρουμαχεί, μι τα σόμουρα κι τα γόμουρα αμπ γίνκι ου κόσμους. Κι όχ' μουνάχα έπριπι να φουνάζ', αλλά να τσιρουκουπά και να καταριέτι όποιουν κάν' αμαρτίς. Τότι θα ντ μπαραδέχουμαν. Τι μαθέ, θα κάνς ισύ άχρεια λόγια κι θα δακρύζου ιγώ; Κι πού θα μας βγάλ' αυτό του αργουδούλ';

Αυτοίν κι αυτές απ' παν κι προυσκνούν, τσι βλέπουμ' ζ ντηληόρασ' κι λεν «θάμα, θάμα, δάκρουσι η Παναγία». Δάκρουσι απ' τς αμαρτίς σας κι τς μπουμπές σας κι τα παλούκια αμπ μπδήξιτι κι κάντι αμπ δε γκαταλαβαίντι, Θε μ' σχώρησέ μι.

Γιατί τάχαμ ικείνα τα χρόνια οι αγιοί τα είχαν καλά μι ντου γκόζμου κι δε δακρύζαν; Γιατί παγαίναν στου νύπνου ντου στου γκόζμου κι τς ονειρεύαν κι τς αρνεύαν του σουστό;

Τότι ήταν άλλους ου κόσμους. Ξικνούσις χαραή να πας στου χουράφ' κι σι κλουθούσι ου άγιους απού καταπόδ'. Κι πουλλοί μιλούσαν μι τς αγιοί, ακόμα κι μι ντουν ίδιουν ντου Θιό κι κάναν κι τα παράπουνά ντουν κι βρίσκαν κι του δίκιου ντου.

Πιο πουλύ όμους μιλούσαν μι τς αγιοί τα κουρίτσα. Κι μι ποιον άλλουν να μιλούσαν; Αυτά απ' θέλαν να πουν ήταν για παλκάρια, κι θα ακγένταν τ' όνωμά ντου. Γι' αυτό μιλούσαν μουνάχα μι τς αγιοί. Πουλλές φουρές του κάναν τάμα κι παγαίναν στα ξουκκλήσα κι ανάβαν τα καντήλια. Ξυπνούσαν αμπ ντ μαύρ' χαραή για να πουσουθούν μι ντν ώρα ντου. Μόλις φτάναν, ανάβαν τα καντήλια κι του κηρί ντουν κι του ρίχναν απ' όξου όξου: «να, άγι μ', σ' άναφα του καντλούδ' σ', αλλά άμα πάρου ντουν Ανιστάσ', θα έρχουμι ντάιμα να στ' ανάβου». Κι

πουλλές φουρές ακούσκι η φουνή τ' αγιού:

- Θα σι ντου δώσου...
- Αυτόν μη ντου μπαίρνεις...
- Αυτός δε σι θέλ'...

Ικείνα τα χρόνια είχαν κανουνίς' απού βραδίσ κάτ' κουρίτσα να πάν στου Μιχαήλ αρχάγγιλου, τρεις ώρις πουδαρόδρουμου, ν' ανάψιν τα καντήλια. Τς άξι όμους ένα βλαμάκ', να σι φλάει ου Θιός απού τέτγοιν, κι ξικίνσι απού πιο μπρουστά κι πήγι στου Μιχαήλ αρχάγγιλου κι κρύφκι μέσ στου Ιιρό.

Γιως φτάσαν τα κουρίτσα, αυτός ήταν κρυμμένους μες στου Ιιρό. Ανάψαν τα καντήλια κι, κουρίτσα στου γκιρό ντουν ήταν, του ρίχναν απ' όξου όξου γι' αυτόν απ' είχαν μι ντου νου ντουν:

- Άντι, Μιχαήλ αρχάγγιλι μ', άμα πάρου ντου Γληγόρ', μια λαμπαδέκα σα του μπόι μ' θα σ' ανάψου.

- Θα σι ντου δώσου..., ίσαμ' απ' ακούσκι μια φουνή.

Πουμείναν κόκαλου!

- Μιχαήλ αρχάγγιλι μ', δόμ' κι μένα ντου γΚυριάκου κι όσου ζω δε θα σβήσ' του καντήλ' σ', λέει μια άλλ'.

- Ου Κυριάκους αγαπά ντ Λασκαρούδα..., ίσαμ' απ' ακούσκι πάλι η φουνή τ' αγιού.

- Μιχαήλ αρχάγγιλι μ', κάνι ντου Μήτσου να μι πάρ' κι ιγώ θα σι χαρίσου ζ γιουρτή σ' ένα αρνί, (αυτήν ήταν τσουμπάνσα).

- Δε σι παίρνει γιατί, λέει, είσι αχνάρουτ', είπι η φουνή.

- Μιχαήλ αρχάγγιλι μ', κάνι μι να πάρου ντου Βασιλάκ', κι ιγώ..., θα μι δγεις.

- Θα ντου μπάρς άμα ντου δώις ντη μπροίκα απ' σι γύριψι..., είπι η φουνή.

Ούλις ρουτήσαν κι πήραν απάντησ' γιατί τα ήξιρι ούλα του μουλβουμένου απ' ήταν κρυμμένου μέσα στου Ιιρό.

Μια κφαλάδα απού πλατάνα

Πουλλοί αθρώπ' λεν ψέμματα, απ' τα παλιά τα χρόνια. Άλλους λέει ψέμματα μόν' κι μόν' για καυκησά. Άλλους μόν' κι μόν' για να φανεί ότι έν ποιος ξέρ'. Αυτός όμως απ' έν ου μιγαλύτιρους ψεύτς έν αυτός απ' τό 'χ' στου αίμα τ' να λέει ψέμματα.

Ου ψεύτς μόλις πει του ψέμμα, του πρώτου πράμα που κάν' έν να σι ουρκιστεί. Άσι που πουλλές φουρές ντου λες “Ουρκίτσι” κι ουρκίζιτι ό,τ' όρκου θέλς. Κάν' μι τα δχτύλια τ' σταυρό, τα φλά κι ουρκίζιτι “να μι κάψ' η φουτιά κι η αστραπή”, “να πουμείνου στου ντόπου”, “να μη ντου σώσου να...”, “να μι κάν' ου Θιός κλούτσα”, “να πουμείνου έτσ'” κι στλιβών' του δαχτύλι τ' κι δείχνει πώς να πουμείν'.

Καμμιά φουρά όμως δεν έπαθι κανέννας τίπουτα όσοιν όρκ' κι αν έκανι.

Ου κόσμους, πουλλά τα πιστέβ', αλλά έχ' κι ψέμματα που έν πουλύ ουραία κι τα θμούμιστι. Βάλτι μι ντου νου σας κι κάτ' θα σας έρτ'. Τώρα θμήθκα ένα καλό:

Ου μπαρμπα Δημητρός ου Καλουμούνς, είχι μια κατσίκα αμπ ντν άρμιγι κι ίβγαζει τρακόσα δουδικάμσ' δράμια γάλα!

– Ε, τρακόσα πε, μπάρμπα Μήτσου. Βάνς κι τα δουδικάμσ';

– Τρακόσα δωδεκάμισι στην κάθε αρμεξά! Το ζγιαζω κάθε φορά που αρμέγω.

Τόσου ίβγαζι, ακατέβατου, τι να κάνουμ';

Μια φουρά μουνάχα σκέφκα κι είπα ένα ψέμμα, αλλά έπιασι. Πουλλές φουρές κάναμ' κουβέντα μι ντου μΠαναγιώτ' για διντρικά. Ντουν άριζι η κουβέντα για τα διντρικά κι ήταν πουλύ μιρακλής. Έβαλα έναν να πει του νέου ότι αμπόλιασα ούλα τα πλατάνια αμπ ντου μΠουτό μέχρι του Θιουλόγου κι τά

‘κανα κλήματα, κι κανόνσι, ντουν είπα, να έν δίπλα σ’ ου Παναγιώτς κι να τ’ ακούσ’.

Μόλις του άξι ου Παναγιώτς τνάχκι απάν’: “Δεν έχ’ κανένα δικαίωμα να του κάν’ αυτό. Τα πλατάνια έν τς Κοινότητας”.

Ντουν αντάμουσα ύστιαρα απού καμπόσις μέρις κι μι είπι ότι σταμάτσι σι ούλα τα πλατάνια αμπ ντου μΠουτό μέχρι του Θιουλόγου, αλλά δε βρήκι κανένα αμπουλιασμένου.

Πάλι για πλατάν’, αλλά μιγάλ’ πλατάνα. Μι του είπι δάσκαλους:

– Πήγα, μι λέει, μια φουρά τα πιδγιά ικδρουμή κι έπιασι βρουχή, καζέπ. Τα χρειγιάσκα. Ιφτυχώς, βρήκα μια πλατάνα μι μιγάλ’ κφαλάδα κι τά ‘βαλα μέσα κι γλιτώσαμ’. Αλλιώς, θαλά πνίγουμάσταν κι γω κι αυτά.

– Κι πώς χουρέσαν, ρε δάσκαλι, ένα σκουλειό πιδγιά μέσα σι μια κφαλάδα;

– Ιξηνατέσσιρα πιδγιά χουρέσαν, άμα δε μι πιστέβς πήγνι να ντη δγεις. Έν μια πλατανέκα θιόρατ’.

Του σκουλειό ήταν ζ μΠουταμιά . Η αλήθεια έν ότι πήγα κι έφαξα γύρου γύρου σι ούλα τα λαγκάδια. Καμιά πλατάνα δεν είχι κφαλάδα, αλλά όταν ξανααντάμουσα ντου δάσκαλου κι μι ρώτσι, ντουν είπα:

– Πήγα, δάσκαλι, αλλά δε μπόρισα να μπω μέσα, γιατί είχι μαντρισμένου ένας τσουμπάνς του κουπάδι τ’!

Καλόν δρόμου έκανι η Μόμα, αλλά...

Ούλ' ντ σχουρούν ντ Μόμα για ντου δρόμου απ' έκανι γύρου γύρου κι λίγου κατά μέσα. Κι πουλλοί λεν ότι ας εν καλά η χούντα γιατί αυτήν ντουν έκανι. Τώρα πώς γίνιτι να έχ' ου άλλους ινσήματα τς Μόμας απ' του '62. Άσχιτου, θα μι πεις. Μπιρδέβιτι ου κόσμους αμπ ντη μπρουπαγάντα κι άμα ου άλλους τό 'χ κιορ βιλαέτ κι έχ' κι κανέν μπάρμπα αμπ ντου γκαθουηδέβ', τα πιστέβ' ούλα. Σι λέει, τού 'πι κι ου μπάρμπας μι. Βλέπ' ου άλλους ντουν υπουργό μι του μιστριδ', κι νουμίζ' ότι φκιάσκι κιόλα του έργου. Άλλους πάλι βλέπ' ντουν υπουργό να κόβ' ντ γκουρδέλα κι νουμίζ' ότι αυτός τό 'φκιασι. Άσι που τώρα τιλιφταία βγήκαν κι οι μακέτις κι άμα ντου μπεις ντου Λαλιώτ' ότι του έργου αμπ δείχνει έν μόν' η μακέτα, συ λέει έλα στραουμάδας σ' να πά' σι του δείξου.

Αλλά ιγώ για ντ Μόμα ήθιλα να πω. Σ' Μόμα δλέβαν πουλλοί αργάτις, μαστόρ' κι μηχανικοί. Λίγ' ήταν οι Θασίτις. Οι πιο πουλλοί ήταν απ' αυτού σακάτ'. Νέοι ήταν, καλοί παράδις παίρναν. Τι τς έλπει; Μόν' του γάμπρισμα. Κι τότε η Θάσου είχι πουλλά κουρίτσα για παντρειγιά κι ήταν κι όμουρφα. Έδισι δηλαδή του γάμπρισμα μι ντ Μόμα. Τ' άριζι κι τα κουρίτσα όμους. Σι λέει αυτός έν ξένους κι δε θα ακστεί του όνουμα μ'. Κι άμα ντου γκαταφέρου κι έρτ' στου σπίτ' κι δώσ' λόγου, θα ντου μπάρου. Κι γίναν πουλλοί γάμ' μι γαμπροί τς Μόμας. Τότε πουλλά κουρίτσα θέλαν να παν στα Κοίνυρα όταν δούλιβι ικεί η Μόμα. Θέλαν να παν τάχαμ' για ρίγαν' ή για άλλις δλές στα χουράφια.

Έφτασι η Μόμα να έχ' μιγάλις ιπιτυχίς μι τα κουρίτσα. Ρουτούσις:

- Μι ποιον τά 'χ αυτήν, ρε;
- Μ' έναν αμπ Μόμα. Ντου γνώρσι αμπ ντην αξαδέρφη τς

απ' τὰ 'χ κι αυτήν μ' έναν αμπ Μόμα.

Πουλλοί Θασίτις νιαροί του καταλάβαν, κι όταν γαμπρίζαν σι κανέ κουρίτς, του λέγαν «όπ' νά 'ν' πιάνου δλειά σ' Μόμα». Μονάχα μι τέτοια πιρνούσι η μπουγιά σ'.

Μια φδυρά είμασταν μες στου γκαφινέ καμιά δικαπινταριά κι είχαμ' αυτήν ντ γκουβέντα. Τσι σκέβουμάσταν μια μια κι ούλις τα είχαν μι Μουματζήδισ. Νιβριάσκι τότε κι ου καφιτζής μ' αυτά απ' άγκι κι μας πέταξι όξου:

– Όξου ούλ', χαμένα κουρμιά. Η Μόμα δεν άφσι κουρίτς για κουρίτς απουκείθι στα Κοίνυρα κι σεις κάθιστι σα κφόγουρνα μες τς καφινέδισ.

Δίκιου είχι.

Μια άλλ' φουρά κατίβινα του στινάδ' κι άξα χουρατό. Κουντουστάθκα κι φκριγιέμαν. Δεν έπριπι θα μι πεις, αλλά τό 'κανα. Η θεια η Μαρίγια μιλούσι μι ένα κουρίτς απ' τα είχι μι Μουματζή κι του άρνιβι να προυσέχ'.

Του κουρίτς ντν ίλιγι ότι μόν' φλιένταν κι πασπατέβουνταν κι αυτήν του καθουήδιβι να ντουν αφήν' να κάν' ό,τ' θέλ' μόν' αμπ μέσ' κι παν. Θα του πω όπους του είπι η θεια Μαρίγια:

– Μαρή, πρόθιχι καλά πιδάκι μ' να μι θι γαμήθ'.

– Προσέχου θεια. Ό,τ' μι λες κάνου.

Ύστιρα απού λίγουν κιρό ήταν τυχηρό ντουν κι παντριφτήκαν. Μόν' ου παπάς μουρμούξει «τς πάντριψα κι τσι τρεις».

Αλλά, ιφτυχώς, κανές δεν ντουν άξι.

Γιατί ου βασιλιάς θέλ' ντ μπιριουσία τ'

Αλλά δε φταίβ' αυτός. Ούλα τα κάν' ικείν' η μοίρα, η γυναίκα τ'. Αυτήν ντου σουγλά έναν γκιριμέ:

– Πού έν ντ μπαμπάς σ' η πιριουσία; Τριγιόβουλου δε μπόμνι αμπ ντ μπαμπάς ντ μπιριουσία. Τόσοιν κι τόσοιν γυρίσαν ύστιαρα απού τόσα χρόνια αμπ Γερμανία κι ντου γΚαναδά κι βρήκαν ντ μπιριουσία κι του βιο ντουν στου ντόπου τ'. Ισύ τα παράτσις κι μας τα φάγαν ούλα.

Ου βασιλιάς ντ γκαταλαβαίν' απ' έν νταμαχιάρα* κι νησκόματ', γιατί ντ μπήρι φτουχιά. Θα μι πεις δε ντ μπήρι μόν' μι του βρακί στου γκώλου. Αλλά αυτήν απ' τα χρόνια τς τέτοια έν. Μοίρα.

– Αφήσαμ' του νκουκυριό μας κλειδουμένου σν Ιλλάδα κι ρμάζ'.

– Γράφι μι σι μια ακόλλα, ρε γυναίκα, τι θέλς να παραγγείλου να μας τα στείλιν, ντ λέει ου βασιλιάς.

Κι φουρτώσαν μια φουρά, μπρουνστά απού καμπόσα χρόνια, νύχτα, ένα καράβ' παλιουπάπτσα κι καρκάλια κι τς τα πήγαν αυτού σαπάν. Αλλά αυτήν έν νησκό μάτ'. Ντ μπήρι φτουχιά.

Τώρα, έχ' λίγουν γκιρό απ' ξανάρχισι ντη γκρίνα:

– Ούλους ου κόσμους βρε άντρα έχ' απού δυο σπίτια σν Ιλλάδα. Ιμείς το θκό μας πού έν; Τόσα χουράφια σ' Λάρισα, ζ γΚέρκυρα, σπαρώνις στου Τατόι κι τΣαλουνίκ' γιατί να τα παρατήσουμ'; Ντ μπαμπάς σ' έν'. Τουλάχιστου να έχουμ' ένα καλύβ' να μπαγκιάσουμ'. Ένα λαντί να βάζουμ' δυο ντουματσές, να τρώμ' ένα κρουμίδ'...

– Τι παρασάλλακα μι λες, βρε γυναίκα; Θέλς να μι πιριγιά ου κόσμους;

– Βρε μη ντα σπέρνεις. Βάλι μέσα έναν τσουμπάν' κι παίρ-

νει μόν' του τυρί κι έναν μπισλιμέ. Δε θμάσι τς κισλάδισ ικείνα
τα χρόνια, ουλόκληρα βνά;

Είδι σαπάν - είδι σακάτ ο βασιλιάς, έρξι τα μούτρα τ' καταή
κι πήγι στα δικαστήρια:

- Θέλου ντ μπαμπά μ' ντ μπιριουσία, σπίτια κι χουράφια σν
Αθήνα, τΣαλουνίκ' κι ζ γΚέρκυρα.

Είπι πουλλά. Κλάφκι ότι θέλ' να έν κι αυτός όπους ούλους
ου κόσμους μι του βιο τ'. Θέλ' να τα πάρ' μόν' κι μόν' για να
φλά του χώμα κι να θμάτι ντου μπαμπά τ'. Κάθουνταν κι ντου
φκριγιένταν ούλ' κι θαμάζουνταν. Συ λέει πώς ντου γκαταντή-
σαν έτσ' ντουν άθρουπου. Αυτός ζει κι ζέρνει.

- Έχς χαρτιά; ντου ρώτσι ου προίδουρους.

Κουπήκαν τα γόνατα τ' ου βασιλιάς μόν' απ' τ' άξι.

- Μπουρώ να τα φέρου, είπι καμουδιασμένους. Δε ξέρου τι
χρηγιουστώ, γιατί ιμείς οι βασιλιάδες δε μπληρώναμ' φόρου
καμιάφουρα, μόν' παίρναμ' φόρ'.

- Καλά, ντουν είπι ο προίδουρους. Φέρι τα χαρτιά σ' να
δγιούμ' πόσα χρηγιουστάς κι άμα πιρσέβ' τίπουτα θα του πάρς
σι παράδισ. Θέλς;

- Θέλου, είπι ου βασιλιάς.

Κι του είπι μόν' κι μόν' για να κλείσ' αυτήν η υπόθισ' κι να
ησυχάσ' απ' του νταμαχιάρκου, ντη γναίκα τ'.

Αυτόν ντουν αρέζ' μουνάχα να φλα του χώμα.

Η φουτιά δεν ήξιρι μπάνιου

Ανήμιρα τς Παναγίας του 85 ήταν κι κόντιβι να καταψχώσ'.

Η γη είχι γίν' καλκάν' αμπ ντη ξέρα. Φσούσι κιόλας. Γαδρουκιρός. Ου κόσμους ξικουράζνταν, μέρα απ' ήταν, κι δεν ήξιρι ότι σι λίγου θα ντουν ήρχουνταν τ' ανθάρορητου.

Όταν φάνκι ου καπνός, ούλ' καταλάβαμ' του κακό απ' ήρχουνταν. Ου κόσμους βγήκαν τσι δρόμ' κι τρέχαν, άλλους τς Χουχόλις να γλιτώσ' τα μιλίσσα τ', κι άλλους μέσα στα βνα να γλιτώσ' τα ζα τ'.

Πουλλοί βαστούσαν τίσκαβρά του πιδί ντουν απ' του χέρ' κι λέγαν ότι έν τιμουρία απού Θιού, γιατί άμα ένα πράμα δε ντου νκά ου άθρουπους, λέει ότι έν απού Θιού. Άλλ' λέγαν ότι δεν έν απού Θιού κι προυφουνιένταν ντου γκαταραμένουν απ' έβαλι ντ φουτιά. Αλλά δε ξέραν ποιος ήταν.

Κρύφκι κι ου ήλιους αμπ ντου γκαπνό κι νόμζις ότι σμου-χρίγιασι.

Οι καμπάνις δε χτυπήσαν για να τρέξουμ' όπους άλλις φορές. Τώρα τρέχαμ' απού μουναχοί μας. Απού πάν' πέφταν αναμμένις κουγκτζέλις κι τσίγγανα κι γέμισι του χουργιό σκα-τζλίθρις* κι βρέχαν ου κόσμους μι τα λάστιχα τς αυλές για να μη γκαούν τα σπίτια ντουν.

Ουλνυχιτιά ήταν σα Κόλασ'.

Τα πιδιά ανιξιτκιουμένα ζ μπαραλία, σι φαίνταν σάμα κι μιγαλώσαν τα μάτια ντουν. Πουλλοί πουζντούσαν ντουν άθρουπό ντουν κι ρουτούσαν σα δώ σα κεί κι ούλ' καμώνου-νταν: “μι φάνκι ότι ντου μπήρι του μάτι μ”.

Όταν έφιξι η μέρα ίβλιπις ντου γκόσμου αλλαξουσουμα-σμένουν, σάμα κι ντου χτύψι στρουπαδιά. Τώρα ξέραν ποιοι λείπαν κι αρχίσαν κι ψάχναν. Πρώτα βρήκαν δυο, ύστιρα ακόμα έναν, κι άλλουν, κι άλλουν. Τιλιφταίουν βρήκαν ντου

γΚυριάκου στα Κοίνυρα. Έξ βρήκαν.

Όταν τσι βρίσκαν κι τς φέρναν, οι καπνοί γύρου γύρου στου χουργιό νόμζις ότι ήταν ένα μιγάλου θυμιατό κι του βράδ' τα λουζάρια* κι τα κουτσόρια, αναμμένα μέρις πουλλές, νόμζις ότι ήταν νικροταφείου παντού κι φέγγαν τα καντήλια.

Ου κόσμους φουβούνταν κι τς αρρώστγισ απ' τα καμένα τα ζα κι λαμώναν τα ψουφήμια μέρις πουλλές. Κουπάδια ουλόκληρα, τα βρίσκαν ντούμπανου απάν στα πασπάρια*.

Φαρδύναν κι ντου λάκου, γιατί τώρα δε θα πρόκανι να πγει η γη του νιρό. Όταν προτουέβριξι, η μούτζα κατέβκι σ' θάλασσα κι ντ μαύρισι. Η θάλασσα γίνκι σα πένθους.

Τα μνημουςύματα γίνουνταν για ούλ' ντν ίδια μέρα κι ου κόσμους τότε βλέπονταν μόν' στα μάτια κι δε μιλούσι. Δεν ήθιλα να πάου σι κανένα μνημόσνου, γιατί σ' όποιου μέρους κι να στέκουμαν ου τόπους παντού μι φαίνουνταν σα νικροταφείου.

Σκέβουμαν κι του ίλιγα για πουλύν κιρό ότι η φουτιά έφτασι μέχρι τ' θάλασσα για να σβήσ'.

– Αυτήν η φουτιά, πιδάκι μ', άμα ήξιρι μπάνιου θα πήγινι στ' Αγιόρους, μ' είπι μια γριγιά.

– Ναι, θειά, δεν ήξιρι μπάνιου...

Τα πράματα κι τα θάματα έν απού Θιού

Απού Θιού έν κι τα πράματα κι τα θάματα. Αλλά για τα πράματα δε γίνιτι τόσου κουβέντα όσου τα θάματα.

Ούλα τα βιβλία τς αγκλησάς μιλούν για θάματα, απού κείνα τα χρόνια.

Άλλους ήταν σα κλούτσα κι μόλις ντουν είπι ο Χριστός σήκου λόρτους*, πιτάχκι απάν σα κατσίκ'.

Οι άλλ' στου γάμου τς θυγατέρας ντουν είχαν μόν' ένα ψουμί κι ένα πνάκ'* γάβρου για μιζέ κι γίνκι θάμα κι γέμισι ου τόπους, να κάτ' ψουμάρις κι ψαρούκλις. Κι του κρασί δε τς έφτανι κι γίνκι θάμα, τουλούμα κρασί, κι γίναν ούλ' σκνίπα.

Κι μι όρτκις γίνι θάμα κι λάμουσι ου τόπους κι χόρτασι ου κόσμους. (Βέβαι' τώρα άμα λαμών' ου τόπους, έν πέρασμα, δεν έν θάμα).

Αυτά λεν τα βιβλία τς αγκλησάς, απού κείνα τα χρόνια, αυτά μάθαμ' κι μεις στου σκουλειό.

Τα θάματα έν καλά για ντουν άθριπου κι ποιος δε ντα θέλ'; Ούλους ου κόσμους τα θέλ' κι παρακαλεί πάντα ντου Θιό να κάν' του θάμα τ'.

Του κάν' όμους; Γιατί, δε μπουρείς σι κάθι προυσιφή απ' κάνς να γιρέβς κι θάμα. Αυτό έν νταμάχ' κι δε γίνιτι, γιατί τότι δε θα τα λέγαμ' θάματα αλλά παραγγλές.

Μπουρείς όμους να γιρέβς αμπ ντου Θιό ό,τ' σι κατέβ'. Άλλου άμα δε σι δίν' σημασία. Σάμα ου νησκός πάντα καρβέλια δεν ουνιρέβιτι;

Δε μπουρεί όμους να γίν' θάμα ένα κουρίτς άσκημου κι φτουχό να πάρ' έναν όμουρφου κι πλούσιουν, γιατί τότι αντί για θάμα θα έν αδικία για ντου γαμπρό.

Πουλύς κόσμους πιριμέν' θάμα όταν έχ' θκό τ' άθρουπου άρρουστουν. Παρακαλεί, κάνι Θιέ μ' του θάμα σ' κι τάζ' κιόλα

ό,τ' μπορεί ου πάσα ένας.

Γι' αυτό τώρα τιλιφταία γέμισι ου τόπους θαματουργοί αγιοί
κι ου κόσμους τρέχ' κι παρακαλεί, γιατί τα βάσανα τ' καθινού
δε ντα ξέρς.

Αλλού η Παναγία δακρύζ'. Τρέχ' ου κουσμάκς. Αλλού βρή-
καν ένα κόκαλου απού άγιου. Τρέχ' ου κουσμάκς παντού κι
παρακαλεί να κάν' του θάμα τς η Παναγία κι αγάντα παράδης
κι χρυσαφικά, τα ρίχνει μέσα σι μια τρύπα κι αουπκάτ' έχ'
συνιργείου απ' τα μαζών' κι βάζ' χώρια τς παράδης, χώρια τα
χρυσαφικά κι χώρια τ' ασημκά. Κι λεν στου γκόσμου κι ντουν
αριθμό ότι άμα ου άρρουστους γίν' καλά να ειδουποιήσιν μι
του τηλέφουνου για του θάμα. Ιδώ χρειιάζιτι παλούκ'.

Ρώτσα μια φουρά έναν πουλύ καλόν γιατρό;

– Άμα, ρε γιατρέ, έν ου άλλους ξιγραμμένους κι συ δε μου-
ρείς να κάνς τίπουτα, μπορεί να σουθει, μπορεί να γίν' θάμα;

– Μπορεί, μι είπι, άμα έχ' άμυνα ου ουργανισμός τ'.

– Δηλαδή σώνιτι άμα ντου δώσ' άμυνα ου Θιός;

– Κι ισύ, μι λέει, τι ντου μπέρασις ντου Θιό;

– Τίπουτα δε ντου μπέρασα, είπα. Αλλά ισάς τς γιατροί δε
μπορεί να σας πιασ' κανένας απού πουθινά.

Αχρείγιαστ' να είστι...

Στου Άθωνα του καρικλί

Ικείνα τα χρόνια πουλλοί πααίναν στου Όρους για δλειά, κάθι καλουκαίρ'. Δύσκουλα ήταν, αλλά τι να κάναν ου κόσμους. Αφήναν πίσου γναίκα κι πιδγιά για του μιρουκάματου. Μαζώναν λιφτόκαρα κι κάναν κι άλλις δλές στα μουναστήρια.

Πουλλές φουρές αργούσαν κιόλα κι γυρίζαν ντουν Οκτώβριου κι οι γναίκις πήγνι του μυαλό ντουν ότι οι άντρις τουν είχαν καλουγηρέψ'.

Τς δικαπέντι ή στου μήνα στέλναν γράμμα κι γράφαν άμα ήταν δύσκουλ' η δλειά ή πώς τα πιρνούσαν ή άμα τς άριζι του καλουγηρκό του φαϊ, γιατί δλέβαν ξίψουμα.

Ου μπαρμπα-Θιμουστουκλής έστλι γράμμα απάν στου μήνα. Η γναίκα τ' η Θυμίγια του πήρι, αλλά δεν ήξηρι να του δγιβάσ', είχι πάει μόν' μέχρι ντη μπρώτ'.

Όταν σκουλάσαν τα πιδγιά απ' του σκουλειό φώναξι ντου μικρόν (γιατί αυτός λέει τα ίπιρνι πιο πουλύ αμπ ντου μιγάλουν τα γράμματα) να τς του δγιβάσ'.

Άσι δηλαδή που κι ου μπαρμπα-Θιμουστουκλής μέχρι ντη νΤρίτ' πήγι στου σκουλειό, αλλά απάν σν ανάγκ' ήξηρι να κουτρουκιάζ' πέντι κλούτσις.

Ου μικρός έκατσι δίπλα αμπ μάνα τ' κι άρχισι να δγιβάζ' του γράμμα:

« Αγαπητή μου Θυμίγια κι πιδγιά μ', απού υγεία είμι καλά, ουμοίους πουθώ κι για να σας βρει του γράμμα μου.

« Πέρασα στου Όρους μι του μιλοσσάδκου του καϊκ', αλλά είχι πουλλή τρικνυμία κι ίβγαλα μιλαχόνια μ' ώσπου να φτάσουμ'. Ακόμα έχου μπουλαντία.

» Ου ηγούμινους μι έβαλι σι καλή δλειά κι μι είπι ότι άμα

θέλου μπουρώ να καθήσου να δλέψου μέχρι τς ιλές. Μι έβαλι να μαζώνου λιφτόκαρα κι αυτήν ντ στιγμή απ' σας γράφου βρίσκουμι στου Άθουνα του καρικλί...»

– Ξαναδγέβασέ του αυτό του τιλιφταίου, λέει η Θυμίγια ντου μικρόν.

– Βρίσκουμι στου Άθουνα του καρικλί, Ξαναδγέβασι ου μικρός.

Πάτ! ντου γκουπάνσι μια μι ντ μπαντόφλα η Θυμίγια. Έβαξι.

– Πού βρέθκι μαρέ του καρικλί μέσα στα βνά; Ξαναδγέβασέ του αμπν αρχή.

Του Ξαναδγέβασι αμπν αρχή. Μόλις έφτασι ικεί που έγραφι του καρικλί, σταμάτσι:

– Πάλι του ίδιου γράφ', είπι.

Πάτ! ακόμα μια μι ντ μπαντόφλα στου κιφάλ'. Δε ντουν άφνι να φύγ', ντου βάστα απ' του χέρ'.

Ύστιρα φώναξι ντου μιγάλουν.

– Δγέβασέ του αμπν αρχή κι συ.

Ου μιγάλους άρχισι κι αυτός να δγιβάζ'. Μόλις έφτασι στου δύσκουλου, γύρσι κι είδι λουξά ντ μπαντόφλα αμπ ντου μπιρίμνι. Σφίχκι όσου μπορούσι:

«...κι αυτήν ντ στιγμή απ' σας γράφου βρίσκουμι στου Άθουνα την κουρυφή...»

Μόλις του άξει αυτό η Θυμίγια, Ξαναμούνταρι ντου μικρόν μι ντ μπαντόφλα. Ντου βάστα κι απ' του χέρ' για να μη ντ φύγ'. Κι ντουν έκανι ουλουμέλανουν.

Σάμα κι έφτιβι ου μικρός για τσι κλούτσις απ' έκανι ου μπαμπάς τ'.

Τα χρόνια τς Καβάλας

Πουλλές γναίικς πααίναν ικεινα τα χρόνια ζ γΚαβάλα τα καλουκαίρια για δλειά, απ' ούλα τα χουργιά τς Θάσους. Άλλις δλέβαν τς μπακτσέδισ, άλλις στα ψάρια αλλά οι πιο πουλλές δλέβαν στου καπνουμάγαζου.

Οι γναίικς πιάναν μια κάμαρ' κι κμούνταν πέντι πέντι για να τς έρχιτι χαμπλό του ινοίκιου. Τα πράματά ντουν τα βάζαν στου φανάρ' γιατί δεν είχαν ψυγείου. Δε γκαλουτρώγαν, κι του βράδ' στου νύπνου ντουν γουργουλίζαν τα σκώτια ντουν. Απού καμιά έκλανι κιόλα κι στλιζουκουπούσι η κάμαρ'.

Πληρώνουνταν αβδουμαδιάτκου κι τα λιφτά απ' βγάζαν τα σφίγγαν πουλύ. Δε μπααίναν ζ γΚαβάλα για λούσα. Μια γναίικα έκανι ένα τσβάλ' τάκου* κι ντου μπήρι ζ γΚαβάλα κι πόριψι αμπ ντουν Αϊπόστουλου μέχρι τς Παναγίας.

Ντ μπιράζαν οι άλλις οι γναίικς:

– Σουφιά, δε σι βλέπουμ' στου Μητάκου για ψουμί.

– Δε μ' αρέζ' τ' Μητάκου του ψουμί ντιπ, γιατί του κάν' αλπανάβατου. Γουράζου αμπ ντου Φέσσα, απ' του κάν' πιο αφράτου.

Έτσ' απ' τα σφίγγαν τα λιφτά οι γναίικς, πιρσέβαν λίγα κι ψνίζαν τρόφιμα κι για ντου χμώνα. Οι Καβαλιώτις όμους οι μπακάλδισ ήταν να σι φλάξ' ου Θιός. Πήγι μια γναίικα να αγουράσ' καμπόσις ουκάδισ φασούλια κι σκέφκι να πάρ' πρώτα λίγα να τα δουκιμάσ' άμα έν βρασιρά.

– Μ' ένα νιρό γίνουοντιν λυώμα, ντ λέει ου μπακάλς.

Τα δουκίμασι κι βράσαν μι ένα νιρό κι καταχυλώσαν κι ντν ιπάβριου πήγι κι αγόρασι δέκα ουκάδισ. Δε ντν έδουσι όμους απ' τα ίδια. Ντν έδουσι φασούλια απ' θέλαν τέσσιρα νιρά κι πάλι γίνταν τατάρκα*.

Κι μι τα κ'κιά του κάναν. Σι λέγαν ότι έναν καθαρά κι τα

μσά ήταν μαμουδιάρκα*. Τα κένουνις κι πλέβαν τα μαμούδια.

Κάναν πουλλά τέτοια οι μπακάλδις οι Καβαλιώτις. Σι λέει Θασίτς έν, θα ντου γιλάσου. Ζγιάζαν κι ξίκ’*, άμα δεν είχισ τα μάτια σ’ στη μπλάστιγγα. Ίπιρνις ντουμάτις για σαλάτου κι οι μσές ήταν για σάλτσα.

Σι λέγαν ότι του τάδι κάν’ δέκα κι άμα έπιφτις στα παζάρια του ίπιρνις πέντι.

Τότι είχι κι ένα ζαχαρουπλαστείου κι του λέγαν “στου Γκατρούλ” ιπειδή ικει κουντά είχι αναγκαία. Του λέγαν οι γναίικισ “πήγαμ’ κι στου γκατρούλ”. Ικει, έγραφι απάν’ στου γλυκό πόσου κάν’ αλλά δεν έγραφι πώς του λεν του γλυκό. Οι γναίικισ διαλέγαν κι λέγαν “βάλι μι ένα απού τουτουνά”.

Λίγ’ άντρις πααίναν για δλειά ζ γΚαβάλα ικείνα τα χρόνια. Ένας Θασίτς, για πρώτ’ φουρά είχι πάει ζ γΚαβάλα. Έπιασι κάμαρ’ κι πήγι στου μπακάλ’ να ψνίς’. Ψούνσι λίγου βούτρου, γκαβά* κι ένα γιαούρτ.

– Γράψτα, λέει ντου μπακάλ’. Ου Γάτους είμι.

– Τι να γράψου, ντου λέει ου μπακάλς. Ιγώ δε σι ξέρου κι δε μπουρώ να σι δώσου βιρισέ.

– Βρε σύ, για πήγινι στου χουργιό να ρουθήεις να σι πουν για ντου Γάτου. Ιγώ είμι ξακουστός μέσα τς Μαριές.

Έτσ’ ντου μπλάνι ντουν άθρουπου.

Τα ξένα έν σα τα Θασίτκα

Πουλλά ξένα απ' ακούμ' του καλουκαίρ' έν ουλόιδια μι τα Θασίτκα. Αυτό γίνιτι γιατί πουλλές γλώσσισ έν βγαλμένισ απ' του ίδιου τσισίτ κι μπουρούμ' ούλ' να τα κουτρουκιάζουμ' κι να καταλαβαίνουμέστι.

Σταμάτσι στου μΠρίνου ένας τουρίστας κι ρώτιγ. Κανένας δε ντου γκαταλάβι. Ίλιγι ου τουρίστας, λέγαν οι Πρινιώτις. Στου τέλους ου τουρίστας είπι γες. Τότι καταλάβαν οι Πρινιώτις:

– Βρε συ, αυτός ρωτά αυπού παν τς Μαργές...

Ντου δείξαν κι ντου δρόμου. Αυτός ήταν ούλου γες κι γες. Δεν ήξιρι να του πει ουλόκληρου του Μαργές.

Τι σι έν ου άθρουπους, ε;

Κι άλλ' φουρά μέσα στου φεριμπότ κάναν κουβέντα μι τουρίστα. Ντου μιλούσαν οι Θασίτις κι ου τουρίστας, έναν γκιριμέ, ίλιγι Τάσος, Τάσος. Δηλαδή Θάσος. Οι Θασίτις καταλάβαν ότι αυτός είχι έναν φίλου αμπ ντου λέγαν Τάσου. Κι πιάσαν ούλ' τς Τασάδις για να βρουν ποιος ήταν ου φίλους τ'. Σι λέει μπελ' έν ου Τάσους ου Κουστής, ή ου Τάσους ου Κιαχαγιάς ή ου Τάσους ου Καψουγιώρς ή Τάσους ου Πανάριτους. Δεν αφήσαν Τάσου για Τάσου, ούλα τα χουργιά. Όταν έφτασι του φεριμπότ στου μΠρίνου βγήκαν όξου κι ου τουρίστας έδειξι καταή κι λέει πάλι Τάσος. Σκύψαν ούλ' ικεί καταή απ' έδειξι, αλλά δε δγήκαν κανέναν Τάσου. Τότι πήκαν ούλ' ότι ου τουρίστας αυτός μπορεί να ήταν τσαρπζμένους*.

– Ιγώ ντου μπνάσκα αμπ ν' αρχή, είπι ένας Μαργιώτς. Δε μι γιλάς, κόβ' του μάτ' του θκό μ'.

– Α ρε, ουλ' οι παρασάλακ' ιδώ πλακώσαν, είπι ένας Καλλιραχιώτς. Άμα έν έτσ', κι γώ βλέπου ιδώ καταή ντου Γιώρη...

Τα πουτά οι τουρίστις τα λεν όπους τα λέμ' κι μεις. Βότκα, κουνιάκ, ουίσκι, τικίλα. Έτσ' δε ντα λέμ' ιμείς; Έτσ' ακριβώς τα λέν κι αυτοίν.

Στου Ραχών' γίνκι αυτό απ' θα πω, αλλά χουρίς ουνόματα.

– Κέρασι ντου ντουρίστα ένα απού μένα ό,τ' πίν' κι βάλι μι κι μένα ένα απ' του ίδιου, είπι ου Μήτσους.

Τικίλα έπνι ου τουρίστας. Τσ' έβαλι κι τσι δυο απού ένα πουτήρ' κι άντι γειά μας. Πάτου. Κάναν κι μουχαμπέτ. Γες, ίλιγι ου τουρίστας, γες ίλιγι κι ου Μήτσους κι άντι γειά μας, λέγαν κι οι δυο. Ίδγισ έν οι γλώσσις παντού.

– Βάλι μας ακόμ' από 'να. Θκό μ'.

Ου καφιτζής τσ' έβαλι ακόμ' από 'να, αλλά τς πήγι κι λιμόν' μι του άλας κι τσ' άλψει στου χέρ'.

Μόλις του πγήκαν, ου τουρίστας έγλειψι του χέρι τ'. Ντου βλέπ' ου Μήτσους κι σκέφκι. Συ λέει, κάτ' δε μι φαίνιτι καλά ιδώ. Του χέρι μ' έν σκέτ' λύσσα. Καμώθκι λίγου κι έγλειψι του άλλου του χέρι τ' απ' ήταν καθαρό κι ξανακέρασι.

Ου καφιτζής τσ' ίφιρνι τικίλα, τσ' άλβει κι απού λίγου λιμόν' μι του άλας στου χέρ'. Ου Μήτσους όμους έγλειψι του άλλου του χέρι τ'. Μέχρι αμπ γίνκι σουλότ'. Σταφίδα.

Ύστιρα, όταν ντου ρουτούσαν γιατί έγλειψι του άλλου του χέρ', είχι δικιουλουγία:

– Για να μη ντα μπιρδέψου...

Γες, Μήτσου!

Τότι αμπ γίνταν ούλα αργαστρίσα

Ούλα αργαστρίσα τα είχαν ου κόσμους έναν γκιρό. Φανέλις, πατατούκις*, πουτούρις*, φστάνις, πιτσέτις, μαξλάρια, πουδουπάνια, στρουσίδια, πανιά, σακλέρια, ό,τ' βάζ' ου νους. Η προίκα, τα πιο πουλλά ήταν αργαστρίσα. Ούλα τα φκιάναν απού μαλλί προυβατίσου (αμπ ντη ντρίχα τς κατσίκας φκιάναν σάγλις, τρουβάδις κι σκφούνια).

Τα πρόβατα κατά τς άνξις τα κουλουκουρεύαν*. Αυτό του μαλλί δεν ήταν κι τόσου καλό. Ούτι τα αρνόκρα*.

Μόλις κουρεύαν, του μαλλί έπριπι να πλυθεί καλά στου λάκκου κι όταν στέγγουνι του ξέναν. Τότι ήταν έτοιμου για λανάρζμα. Λανάρα είχι έναν γκιρό στου Θιουλόγου ου σχουρημένους ου Αλέκουσ ου Κουμλίκς κι ντου βοηθούσι σα μηχανικός κι ου αδιρφός τ' ου Δημητρός, σχουρημένους κι αυτός, αλλά τιτραπέρατους. Ντου φέρναν μαλλιά για λανάρζμα κι απ' τα Λμινάρια ίρχουνταν απ' τα βνά οι γναίκις. Είχαν κι στα σπίτια λανάρια οι γναίκις κι λαναρίζαν στου χέρ', αλλά ήταν μιγάλου βάσανου.

Του λαναρζμένου του μαλλί ήταν έτοιμου για κλώσμου. Του κλώθαν ανάλουγα για τι του θέλαν. Άμα του θέλαν για γιάμπουλις του κάναν πουλύ χουντρό. Άμα του θέλαν για κουβιρότνμα του κλώθαν ψλό.

Αμπ ντη ντλούπα σ' φούρκα, του κάναν νήμα στου αδράχτ'. Απ' του αδράχτ' του μαζώναν στου τλυγάδ' κι του ξαναβρέχαν. Ήταν έτοιμου για βάψμου. Του βάφαν χρώμα λυγαρί απού λυγαρές, ή καρυδί απού καρόφλα ή απού καρδότσιφλα. Βάφαν κι μι πυτίκια κι μι άλλα πράματα. Είχι όμους κι βαφές σι σκούν. Αγουράζαν οι γναίκις αμπ ντου Στάμου κι απού άλλ' μπακάλδις τ' χουργιού. Αγουράζαν κι στύψ'. Του άσπρου κι του μαύρου, δε θέλ' ρώτμα, του είχαν απ' του ίδιου του ζώ.

Του στιμόν' του δυάζουνταν στου ντουβάρ' (παγαίναν - γυρίζαν μι τ' σούγλα μι τα καλάμια οι γυναίκις), ύστιρα του μαζώναν βρουλίδα* κι ύστιρα του τλύγαν στου αντί. Του πιρνούσαν κλουστή κλουστή στου χτέν', του μπρουλιάζαν (λίγις γυναίκις ξέραν απού μπρούλιασμα) κι του βάζαν στου αργαστήρ' κι του φαίναν.

Του φάδ' του τλύγαν σι μασούρια στου ρουδάν'. Τα μασούρια τα πιρνούσαν στ' σαϊτα κι φαίναν.

Του φάνσμου ήταν ανάλουγα μι του πανί. Άμα φαίναν τλίμια, τα κάναν μι χρουματιστά λουριά, όπως κι κουριλούσις ανάλουγα μι τι χρώματα καρκάλια είχαν.

Του πιο δύσκουλου φάνσμου ήταν του χαλί. Είχι πουλλές πατήτηρις κι άμα του σχέδιου ήταν δύσκουλου, δεν έφτανι ούτι ένας χμώνας.

Αυτό αμπ δεν είπα κι έπριπι να του πω αμπ ν' αρχή, έν ότι σι καμιά απ' αυτές τσι δλές δεν ανικατώνουνταν ούτι βοηθούσαν οι άντρις. Ούλα τα κάναν οι γυναίκις. Δηλαδή τα κουρίτσα, γιατί τα πιο πουλλά φαντά τα κάναν για ντη μπροίκα ντουν. Κι του φάνσμου έν πουλύ βαριά δλειά. Τα κουρίτσα βγαίναν οι κτάλις* ντουν. Του ξλόχτινου ήθιλι γιρό κουπάνζμα. Κι οι πατήτηρις ήταν ζόρ'. Αλλά δε τα πουφαίνονταν η κούρας', κι όταν φαίναν τραγδουκουπούσαν.

Έτσ' έν αυτά τα πράματα. Άμα έχς ντου νους στου γαμπρό, η κούρας' δε σι πουφαίνιτι.

Ντου μπόμνι του σαμάρ'

Έχ' άθρουπου απ' έν ούλου ζβιλτάδα. Δε βάζ' κώλου καταή. Ντέλνιτι* ουλμηριά κπ κάν' ντ νύχτα μέρα. Μπουρεί να μη μπρουκόβ', αλλά δε ντου μπιράζ' να τυρανιέτι κι να μπαηλντίζ' αμπ' ντη δλειά. Απού νύχτα σι νύχτα. Στου φόρτουμα, να ντου βλέπς κατακαμλιού, μέχρι κουλώκουμα. Να κουλουκαθιάζιτι κι να σκώνιτι πάλι λόρτους. Στου πουρπάτμα, ιδώ να ντου βλέπς, ικεί να πουσώνιτι. Σι ούλις τσι δλές νταμάχ'*. Ο ίδρους να πααίν' σκνί απ' του ντάλτζμα. Αυτός θέλ' κι του καλό του ιργαλείου για να ντου βγάζ' παλκάρ'. Γάδαρου, μλάρ', τσκούρ', φκέλ' τα θέλ' ούλα στη ντρίχα.

Αλλά έχ' κι άθρουπου αμπ δεν έν αφύς. Συ λέει, έχου να πάου να σκάψου, αλλά κι αύριου μέρα τ' Θιού έν'. Ου ήλιους μπουρεί να θέλ' ακόμα ένα κουνταρόξλου να βασλέψ', κι αυτός σκουλνά. Ταχειά πάλι, λέει. Μπουρεί να χασουμιρά κι να τσαμτσαλιζ' ουλμηργιά κι να μη ντιλειών' καμιά δλειά. Έτσ' έν του ίσου τ'. Σι ούλα τ' ακνός. Ώστ' απ' να σκώσ' του ένα του πουδάρ', του άλλου βρουμά.

Τσι ξέρτι αυτοίν τς αθρώπ κι του ένα κι του άλλου του τσισίτ', δε σας φέραν απ' του φιγγάρ'.

Όπους ούλ' οι γαδάρ' τ' κόσμ', έτσ' κι ου Μαυρούλς (αυτό ήταν του όνουμα τ'), πήρι τα πίσου. Θα ήταν ίσαμι δικαϊφτά χρουνώ, σάμα κι πόσου παραπάν' ζουν οι γαδάρ'; Ούτι πουρπάτγι γλήγουρα, αλλά κι άμα ντου φόρτουνις κανουνικά, κάθουνταν καταή. Τ' αφιντικό σκέφκι, ξανασκέφκι, ώσαμι αμπ βρήκι άκρηγια. Πάει στου Μήτσου.

- Ρε συ Μήτσου, έμαθα αμπ δεν έχς γάδαρου. Να, άμα θέλς έχου ντου Μαυρούλ' κι ζντου δίνου μι του σαμάρ' τζάμπα. Πάρτουν να κάνς ντη δλειά σ'.

– Ε, άμα μι ντου δίνς κι μι του σαμάρ' κι τζάμπα, θα ντου μπάρου. Δεν έχου χάσμου. Θέλου όμους να μι κάνς κι ένα χαρτί ότι μι ντου δίνς τζάμπα, κι ντου γάδαρου κι του σαμάρ'.

Πήγαν στου Χρήστου ντου μΠαγών', τς έκανι του χαρτί κι ντου μπήρι ντου γάδαρου ου Μήτσους. Κι βουλέφκι καλά, γιατί κι οι δυό είχαν ίδια πουρπατσά. Απ' του χουργιό για να πουσουθούν στα Κοίνυρα, ου γάδαρους μπρουστά μι έναν τρουβά κουμπάνια στα σκαρβέλια κι ου Μήτσους να κλουθά απού καταπόδ', τέσσιρις ώρις κάναν. Αυτήν ήταν η πουρπατσά ντου κι οι δυο. Τιργιάσαν.

Τ' αφιντικό ντου ρώτσι καναδυό φουρές απ' ανταμώσαν:

– Πώς πάει ου γάδαρους Μήτσου;

– Καλά, γιρός νά 'ν'.

Ε, χμώνας ήταν, έβαλι ένα χιόν', έκανι κι μια παγουνιά, ψόφσι ου γάδαρους μέσ' του κατώι. Πόμνι ντουντούκ' απ' του κρύγιου.

Πάει ου Μήτσους στου γκαφινέ κι έβαλι τς φουνές τ' αφιντικό:

– Έλα να πάρς ντου γάδαρους σ' απ' του κατώι μ'. Ψόφσι.

– Ιγώ, ρε Μήτσου, σ' έκανα κι χαρτί ότι ου γάδαρους κι του σαμάρ' έν θκά σ'. Τι μι λες τώρα;

– Ε, ιλάτι τουλάχιστου να ντου μπιτάξουμ' στου λάκου.

Κι πήγαν όσοιν ήταν στου καφινείου, βάλαν ντου γάδαρου σι μια ξλουγαδούρα κι ντου μπιτάξαν στου λάκου.

Ντου Μήτσου ντου μπόμνι μόν' του σαμάρ'.

Ικείνα τα χρόνια οι φοιτηταί

Του πώς πιρνούσαν ικείνα τα χρόνια οι φοιτηταί, άστα να πάει στου διάουλου. Κι σι λέγαν οι γέρ', άμα έχς όριξ' για γράμματα ιγώ ιδώ είμι. Αλλά οι παράδεις πού ήταν;

Δε μαθιφτήκαν πολλά απού κείνα τα χρόνια γιατί οι φοιτηταί μπουρεί όταν ξικνούσαν να παίρναν του τσβάλ' στουν ώμου, αλλά μόλις τιλειώναν σκώναν ντ μούρ' ψλά. Κι καλά κάναν κι είχαν αυτό του υφσάντου*, γιατί ου ίδιους ου κόσμους τς θάμαζι. Σι λέει, αυτός έμαθι γράμματα, γίνκι μιγάλους κι τρανός, δεν έν απού δουνά καταή.

Αυτό απ' έν αλήθεια, έν ότι τότε οι φοιτηταί ήταν νκουκώρδεις. Κι του σώβρακού ντουν του πλύναν μωναχοί ντουν κι σκουπίζαν κι ντ μπείνα ντουν ξέραν κι ντη γκρούβαν. Δε δίναν δικαίωμα. Αλλά, πάλι ου κόσμους αυτού σακάτ' τς είχι για παρακατνοί.

Ο Νίκους αμπ γΚαβάλα είχι δυο κουστούμια κι τα σνάλλαζι κι γραβάτις κι πκάμσα μι μυτιροί γιακάδεις είχι, φίλτρου κάπνιζι κι κόντιβι να τιλειώσ' κι γιατρος. Στ' γειτουνια τ' είχι μια πουλύ ουραία κουπέλα, κουμμώτρια, κι ντ έβαλι στου μάτ'. Γιούλα ντ λέγαν.

– Δισποινίς Γιούλα, αν ιπιτρέπιτι, ντν είπι, έχουμ' ένα πάρτυ του βράδ', μπουρώ να σι καλέσου;

– Φοιτητής δεν είσι; ντου χασκουγέλασι αυτήν κι γύρσι αλλού τα μούτρα τς κι έφγι.

Μέχρι κι ου καφιτζής τς γειτουνιας, απ' είχι ντου γκαφέ δυόμσ' φράγκα για ούλουν ντου γκόμσου, τς φοιτηταί τς κρατούσι μόν' ένα δίφραγκου. Ντου γάναμ' ντ μπαρατήρησ' μια μέρα, γιατί έκανι αυτήν ντ διάκρισ'. Γύρσι, μας έκουψι λουξά

κι είπι:

– Άντι ρε, φοιτηταί. Κι γύρσι κι αυτός αλλού τα μούτρα τ'.

Ικει κουντά στου πανιπιστήμιου ήταν κι η Ιβαγγιλίστρια, τα μνημόρια μι τς πιθαμέν'. Μιγάλου νικρουταφείου. Ντάιμα οι γναίκις κάναν μνημόσνα τς πιθαμέν' κι τα κόλβα ούλου πιρσέβαν μέχρι απ' πήραν χαμπάρ' τς φοιτηταί κι ίρχουνταν μι του σνι κι τα παξμάδια ικει ζ μπλατεία.

– Φάτι καλέ να σχουρέστι, λέγαν τς φοιτηταί, κι τα κόλβα κι του παξμάδ' γίνουνταν ανάρπαστα απ' τς φοιτηταί.

Τώρα θα μι πείτι, αυτά πάν, πιράσαν, τι κάθουμι κι τα γράφου κι μαζέβιτι η ψχή μ' κι η θκή σας ένα τόπ';

Ε, τα γράφου μπελ τα σκιφτεί λίγου κανένας απ' τς κινούργ'.

Ακούγου ότι τώρα η άλλ' αγόρασι ντ θυγατέρα τς σαράντα βρακιά για να τα πάρ' μαζί τς στου πανιπιστήμιου. Κανόνσι να πουρέψ' μέχρι τα Χριστούγινα. Δε ξέρ', λέει, να πλύν' η θυγατέρα τς (διπλάσια απού μένα έν) κι αντρέπιτι να τα πάει κι στου καθαριστήριου.

Ου άλλους πάλι πέρασι στου πανιπιστήμιου κι μάλουσι μι ντου μπαμπά τ'. Θέλ' ντε κι καλά να ντου δώσ' του άλφα ρουμέου.

– Πάρι του όπιλ, ρε πιδί μ', μια χαρά αμάξ' έν κι αυτό...

– Αντρέπουμι να πάου μι του σαράβαλου στ' Σχουλή κι να μι γιλούν.

Τέτοια κι χειρότιρα...

Αλλά του πανιπιστήμιου έν ακόμα ικει, κουντά σν Ιβαγγιλίστρια, μι τα μνημόρια μι τς πιθαμέν' κι μι τα πουλλά τα μνημόσνα κι τα κόλβα κι τα παξμάδια –πάντα παραπανίσα.

Αχρείγιαστα νά 'ν'.

Ου άγιους για τα χρώματα

Αυτό δεν έν κινούργιου. Άμα ου άθρουπους έρτ' σν ανάγκ' παρακαλεί ντου Θιό κι τς αγιοί. Κάνι μι ιτούτου, κάνι μι του άλλου. Κι δώστου χουβαρδαλίκ'. Πότι μι καμιά λαμπάδα, πότι μι άναμα τα καντήλια, ούλου ταξίματα έν.

Ό,τ' δε μπουρεί να κάν' ένας άθρουπους, μπουρεί να του κάν' ένας άγιους. Όσου δύσκουλου κι να έν. Όποιουν κι να ρουτήσι, αυτό θα σας πει. Γι' αυτό, κάθι ιπάγγιλμα κι κάθι κουσούρ' κι ό,τ' ιβλουγία χρειγιάζιτι καθένας έχ' κι ντου θκό τ' ντουν άγιου. Κι αυτό του ξέρουμ' ούλ'. Ου τσουμπάνς, ας πούμ', έχ' ντουν αηΜόδιστου. Οι κτσοί κι οι στραβοί ντουν αηΠαντιλέμουνα. Οι καπιτανιοί ντουν αηΝκόλα. Κι βάλι...

Πάν' χρόνια τώρα. Σι μια κουβέντα απ' είχα μι ντου Γιώρ' μι ρώτσι άμα υπάρχ' άγιους ειδικός για τα χρώματα. Αυτός ήταν ασπριτζής τότε, κι έβαλα μι ντου νου μ' ότι μι του ρουτά μπελ' έχ' κι για τς ασπριτζήδισ καμιά γιουρτή.

Σκέφκα λίγου κι ντου λέου ότι δεν έχου βρει μέχρι σήμιρα τέτοιουν άγιου. Τα χρώματα έν ιφτά, όπους τα βλέπς ζ γκιρασουλέν*. Ό,τ' χρώμα θέλς να κάνς', παίρνις κι ανικατώνς λίγου απ' του ένα, λίγου απ' τ' άλλου ώσπου να του πιτύχς. Του χρώμα του φκιάν' ου άθρουπους μουναχός τ'. Δε χρειγιάζιτι βουήθεια αμπ του Θιό, ούτι απ' τς αγιοί.

Μι ίβλιπι μέσα μέσα ου Γιώρς:

– Υπάρχ' άγιους τουν χρουμάτουν, μι λέει. Δε ξέρου πώς ντου λεν, αλλά υπάρχ'. Δε ντουν έχου δγει στα μούτρα, αλλά έχου απουδείξις.

– Ε, πέ μι τις κι μένα, ρε Γιώρ,' αυτές τς απουδείξις για να μάθ' κι ου κόσμους ότι υπάρχ' κι άγιους για τα χρώματα κι να αρχίσ' να ντου μπρουσκνά.

– Θα σι τς πω κι θα σι σκουθεί η τρίχα σ'. Μι φώναξι η ιπι-
τρουπή τ' αηΔμήτρη να βάψου ντν αγκλησά απού μέσα. Αλλά,
μι πήκαν, θα ντ γκάνς όπους ακριβώς έν του παλιό του χρώμα.
Ουλόιδιου. Κι πόσου κán' ου κόπους, θα πληρουθείς. Πήρα τα
πινέλα μ', τς βούρτσισ μι, πιντέξ κτιά χρώματα, είχα κι μια
σκαλέκα ντ μπήρα κι αυτήν, γιατί ξέρς ου αηΔμήτρης έν κου-
τζάμ' αγκλησέκα. Μι άνξι η αγκλησάρσα, έβαλα μέσα τα πρά-
ματα μ' κι άρχισα να ιτοιμάζου του χρώμα.

– Δυσκουλέφκισ;

– Πουλύ. Ίβλιπα του ντουβάρ', λέου τέτοιου μι πήκαν να
του κάνου. Έβαζα λίγου κόκκινου, ανικάτουνα, δεν ίρχουνταν
αυτό που ήθιλα.

– Κι τι χρώμα ίρχουνταν, ρε Γιώρ';

– Ίρχουνταν ένα χρώμα σα σκατί.

– Ας έβαζισ κι λίγου κίτρινου.

– Έβαλα κι λίγου κίτρινου κι ίβγινι ένα χρώμα πουρδί.

– Ας έβαζισ κι λίγου γαλάζου.

– Έβαλα κι λίγου γαλάζου κι βγήκι ένα χρώμα κλανί.

– Να σι πω ντν αλήθεια, Γιωρ', δε ντα ξέρου ρε αυτά τα χρώ-
ματα, αλλά άμα τα παιδιβισ λίγου θα τα κατάφιρνισ.

– Ουλμιργιά πιδέβουμαν. Ντη μια μι ίβγινι σκατί, ντν άλλ'
πουρδί. Μπαήλτσα ν' ανικατώνου λίγου απ' το 'να, λίγου απ'
τ' άλλου. Μπηγιέτσα κι λέου ας βγω στου γκαφινέ να πιω μια
γκαζόζα. Τα παράτσα ούλα όπως ήταν ικει καταή, τράβξα μια
ντ μπόρτα να κλειδώσ' κι πήγα στου γκαφινέ. Έπνα ντ γκαζό-
ζα κι σκέβουμαν, λέου, να είχι έναν άγιου κι στα χρώματα, να
ντουν έταζα μια λαμπαδέκα σα του μπόι μ', να μι φουτίσ'.
Γιατί είμι κι ψλός. Δεν είχα πάρ' κι τα τσιγάρα μ' τα τέλειουν
μαζί μ' κι γύρσα πάλι σν αγκλησά να λαγκέψου* ακόμα λίγου
τα χρώματα μπελ γίν' τίπουτα. Μπαίνου μέσα κι τι να δγιώ!
Ου τόπους καταή, ικει απ' ανικάτουνα, ήταν γιμάτους τσιγα-
ρόκουλ' κι του κτί μ' του τέλειουν άδειου. Λέου, άντι να μπήκι

κανένας, αλλά θα μι κάπνιζι κι τα τσιγάρα; Ιγώ είχα κλειδώσ' όταν έφγα. Δεν ήμαν μι ντου νου μ'.

- Σασίρντισις*, Γιώρ';

- Όχ, δε σασίρτσα ντιπ. Τράβξα μια βουρτσά προουτού ξαναρχίσου να ανικατώνου κι τι να δγιώ! Του χρώμα ήταν ολόιδιου αυτό απ' μι χρειγιάζουνταν. Έκανα ντου σταυρό μ' κι είπα: σ' ιφχαριστώ πουλύ, άγιι τουν χρουμάτου, κι χαλάλ' τα τέλειουν απ' μι κάπνισις.

- Του πιστέβς τώρα αυτό απ' σ' είπα;

- Θέλου - δε θέλου, του πιστέβου, Γιώρ'.

Η Φούλα ήθιλι να πάει στου μΠουτό

Ου κόσμους ήταν μαθμένους απ' τα παλιά τα χρόνια να δίν' ουνόματα στα ζά. Ακόμα κι τώρα όποιους παίρνει έναν σκύλου ή γάτου ντου βγάζ' όνουμα. Καταλαβαίνς όμους, τσι πιο πουλ- λές φουρές, όταν ακούς ένα όνουμα άμα έν απού άθρουπου ή άμα έν απού ζό.

Μπουρεί κι ένα αμάξ' να του βάλ' ου άλλους του όνουμα τς πιθιράς τ' γιατί, ας πούμ', αυτήν έβαλι τα λιφτά για να του αγουράσ'. Ακόμα κι στα ιργαλεία δίν' ου κόσμους ουνόματα.

Έτσ' κι Γιώρς, όταν αγόρασι μια μουτουσουκλέτα ντν ίβγα- λι Μαυρούλα. Μαυρούλα λέγαν τότε πουλλά μλάρια, αλλά ου Γιώρς ντ βάφτσι κι αυτός έτσ'. Δεν είχι άλλ' τέτοια μουτου- σουκλέτα νούδι στου μπάν' νούδι στου γκάτ' μαχαλά. Μουγκρουμάχι κι έφιβγι σα σφαίρα η Μαυρούλα. Κι ου Γιώρς καμάρουνι. Έβαζι κι δεύτιρου άτομου απάν κι σήκουνι κι τρί- του ακόμα. Αλλά ντ γκαλύτιρ' φιγούρα τ' ου Γιώρς ντν έκανι όταν έβαζι απάν κουρίτς.

Κάθουνταν στου γκαφινέ να πγει του ρακί τ' κι ούλ' ντου ρουτούσαν:

- Πώς πάει η Μαυρούλα Γιώρ';
- Πιτά, ίλιγι ου Γιώρς κι καμάρουνι.

Κι οι γριγές ντου γκάναν λόγου για ντ Μαυρούλα ντου Γιώρ'.

- Να μας πας, μαρέ Γιώρ', τς Αστρίς στου γιαλό καμιά μέρα μι ντ μάνα σ' να μαζώξουμ' γιαλκά, ντουν είπι μια γριγιά.

- Θα σας πάου γιαγιά, σκών' η Μαυρούλα. Μουνάχα να έχτι μαζουμένις τς φστάνις σας να μη σκαλώσουμ' σι καμιά πρινιά κι κβαριαστούμ' καταή κι οι τρεις.

Ένα βράδ' σταμάτσι πάλι ου Γιώρς όξου αμπ ντου γκαφινέ

ντ Μαυρούλα κι μπήκι μέσα να πγει ένα ρακί. Ωσαμι απ' έκα-
τσι κι του παρέγγιλνι, μπήκι μέσα ου μπάρμπα Μήτσους.

– Βάλι κι ένα ρακί ντου μπάρμπα Μήτσου απού μένα, λέει
ου Γιώρς.

Ου μπάρμπα Μήτσους είχι μια θυγατέρα πουλύ όμουρφ', να
ντη μπγεις στου πουτήρ'. Του πράμα δηλαδή είχι χου*, γι' αυτό
κι ου Γιώρς έκανι του χουβαρδαλίκ'.

– Είδα κι ντ Μαυρούλα όξου Γιώρ'. Πώς πάει;

– Πιτά, μπάρμπα Μήτσου.

– Να σι πω Γιώρ', ισένα έψαχνα κι καλά απ' σι βρήκα.

– Ό,τ' θέλς μπάρμπα Μήτσου. Ιγώ για τς φίλ' σκίζουμι σα
χασές.

– Να, ήθιλα να κατέβου αύριου στου μΠουτό, αλλά θα έχου
μαζί μ' κι ντ Φούλα. Άμα γίνιτι, μπρουστά ισύ, πίσου θα καθί-
σου ιγώ, κι σ' μέσ' θα βάλουμ' ντ Φούλα.

Μόλις άξι ου Γιώρς για ντ Φούλα, τι ντου θέλς...

– Βάλι μας ακόμα από 'να.

Κανουνίσαν τι ώρα θα ξικνούσαν του ιπάβριου κι φύγαν
στα σπίτια ντου.

Πουλλά ακούγουνταν στου χουργιό για ντν ουμουρφιά τς
θυγατέρας ντ μπάρμπα Μήτσ'. Γιαυτό κι ου Γιώρς μόλις πήγι
στου σπít' ξισκούνσι καλά ντ Μαυρούλα, μπιρμπιρίσκι*, ιτοί-
μασι καθαρó πκάμσου κι πατιλόν' κι ύστιρα κμήθκι. Φούλα
ήταν αυτήν.

Του προυί, ντν ώρα απ' κανουνίσαν, ο Γιώρς έφτασι όξου
απ' του σπít' κι κόρναρι. Σι λίγου βγήκι ου μπάρμπα Μήτσους
μι ντου ντρουβά τ' κι έναν σκύλου.

– Καλά, η Φούλα πού έν μπάρμπα Μήτσου; ρώτσι ου Γιώρς
καμουμένους.

– Νάτην, λέει ου μπάρμπα Μήτσους, κι έδειξι ντου σκύλου.

Κουπήκαν τα γόνατα τ' ου Γιώρς μόλις είδι ντου σκύλου,
αλλά τι να έκανι; Τς ανέβασι απάν', στ' μέσ' η Φούλα, όπους τα

είχαν κανουνίσ'.

- Έτοιμ' μπάριπα Μήτσου;

- Έτοιμ' Γιώρ', φύγι.

Τότι ου Γιώρς άφσι απότουμα ντου συμπλέχτ κι η Μαυρούλα τνάχκι μια μπρουστά κι ου μπάριπα Μήτσους μι ντ Φούλα κβαριαστήκαν καταή. Τσιρουμαχούσι η Φούλα.

Γύρσει πίσου να τς πάρ', τάχα, ου Γιώρς.

- Όχ Γιώρ', πήγνι μοναχός, πιδί μ'. Ιμείς θά 'ρτουμ' μι του αλιφουρείου...

Καλουμούνινα είσι, μαρή;

Μανία τόχ' ου κόσμους μι τα σουσούμια*. Μόλις βάλς έναν άθρουπου μι ντου νους, πρώτα σκέβισι του σουσούμι τ' κι ύστια πώς ντου λέν κανουνικά.

Στα παλιά τα χρόνια δεν είχι ου κόσμους παρόνουμα. Πήγνι του προύι στου χουράφ' ή στα ξύλα κι γύρζι του βράδ'. Δε ντου χρεϊγιάζουνταν του παρόνουμα. Αμπ ντου μπρουσπάππου μας κι σα δω, αλλάξαν τα πράματα κι μι του ζόρ' βγάλαν ντου γκόζμου ταυτότις. Δε μπόργις να πας να ψηφίς κι να πεις είμι, ας πούμ', ο Μήτσους τση Βγαγγιλνής, ούτι ου Γιώρς τς Διαμάντους. Χρεϊγιάζουσαν όνουμα κι παρόνουμα.

Πουλλοί πήραν παρόνουμα ανάλουγα μι ντη δλειά ντουν: Σιδηράς, Παπαγιάννς, Σαμαράς, Ψαράς. Άλλ' πήραν όνουμα ανάλουγα μι του κουσούρ' απ' είχαν: Κουντός, Κικές, Κουντουγιώρς, Σπανουγιάννς.

Πουλλοί διαλέξαν για παρόνουμα του σουσούμ ντουν. Άλλ' δε θέλαν του σουσούμ' ντουν για παρόνουμα κι διαλέξαν άλλου. Κι γίνκι τς ανιφιρμένς, γιατί του παρόνουμα που είχι ένας, ου άλλους του είχι για σουσούμ'.

Ακόμα δε ξιμπλέξαν τα πράματα. Ακόμα έχ' πουλλοί αμπ δε ξέρουμ' του παρόνουμά ντουν κι τς φουνάζουμ' μι του σουσούμ' ντουν. Αλλά δε τς κακουφαίνιτι ντιπ. Του συνηθίσαν.

Έχ' όμους κι σουσούμια αμπ δε μπουρεις να τα λες μπρουστά ντουν. Μουνάχα ξουπίσου, να μη τ' ακούσ' αυτός απ' τόχ', γιατί μπορεί να παραξηγηθεί κι να σι κόψ' ντ γκαλημέρα. Τέτοιουν άθρουπου, καλύτερα να ντου βλαστμίς παρά να ντου φουνάξεις μι του σουσούμι τ'. Μόν' ξουπίσου.

Έχ' κι πουλλά ουραία σουσούμια αλλά έν μι άχρεϊγια λόγια. Κι ούτι αυτά μπουρεις να τα λες μπρουστά ντουν.

Όπους κι να του κάνουμ', σα μπρουστά ή ξουπίσου, του

σουσούμ' μπουρεί κι νκά του παρόνουμα.

Πήγι μια Θασίτσα σι μιγάλ' υπηρισία, σν Αθήνα, κι ντη σταματήσαν σν ουξώπουρτα.

– Θέλου να πάου στου μπρουϊστάμινου για έναν μπιλά, είπι.

– Πώς σι λέν καλέ; Ταυτότητα έχς;

Ίβγαλι ντ νταυτότητα τς κι ντν έδιξι. Αυτοίν πήραν ντου μπρουϊστάμινου.

– Έχουμ' ιδώ μια χουργιανή σ' κι θέλ' να ανέβ' απάν να σι δγει.

– Πείτι μι πώς ντ λέν; ρώτσι ου προυϊστάμινους.

Αυτοίν ντου μπήκαν το παρόνουμα απ' έγραφι η ταυτότητα τς κουπέλας.

– Δεν έχουμ' τέτοιου παρόνουμα στου χουργιό μας. Διώξι την.

Πιράσαν καμπόσις μέρις κι αυτήν ξαναπήγι. «Θέλου ντου μπρουϊστάμινου».

– Αυτήν ήρτι πάλι προυϊστάμινι, κι θέλ' ν' ανέβ' απάν.

– Διώξι την, δεν έν απ' του χουργιό μ'. Ψέματα σας λέει.

Ε, όταν ξαναπήγι για τρίτ' φουρά, λέει ου προυϊστάμινους «αφήσι την να έρτ' απάν' να ντη δγιώ».

Ανέφκι κι μπήκι στου γραφείου. Είπι πάλι του παρόνουμα τς.

– Δεν έχουμ', πιδί μ', τέτοιου παρόνουμα στου χουργιό μας. Πέ μι απού ποιο σόι είσι, μπέλ καταλάβου.

– Τ' Καλουμούν' είμι, κυρ Κώστα, λέει αυτήν.

– Καλουμούνινα είσι μαρή, κι γω θαμάζουμι τόσις μέρις, λέω ποια έν αυτήν απ' του χουργιό μας κι δε ντη ξέρου.

Άμα δε ντουν ίλιγι του σουσούμ' δε θα ντη γνώρζι.

Μη σασιρντίζτι μι τα ιβρό

Απού φέτου θα αλλάξουμ' παράδισ. Μιγάλου ζόρ' θα έν, γιατί του κινούργιου του χρήμα θα μας μπιρδέψ' πουλύ. Ούλα τα λιφτά τ' ου κόσμους καλά έν τα ξιτρουπώσ' απού κεί απ' τα κρύβ' κι να πάει να τα αλλάξ' μι τα κινούργια. Πουλύς κόσμους κρύβ' παράδισ για ώρα ανάγκ'. Ούλα τα χρόνια, τα πιδιά κι τα αγγόνια βρίσκαν μέσα στα κατώγια κρυμμένα παλιά λιφτά, άχρηστα. Αυτό δε μπρέπ' να του ξαναπάθ' κανένας.

- Έχς παράδισ; Ξιτρώπουσέ τοιν κι πήγνι να τς αλλάξεις. Άμα δεν έχς πουλλά χαϊρια, όσα έχς, γάνουσέ τα κι σαπέρα-σαπέρα... έχ' ου Θιός.

Θα τραβήξουμ' τ' λιναριού μι του ιβρό. Ένα ιβρό θα έχ' 341 δραχμές. Μια δικάρα απ' του ιβρό θα έχ' κουντά τρισίμσ' δραχμές. Τα πιο πουλλά λιφτά απ' θα πιάνουμ' στα χέρια μας θα έν σιδηρένια. Κι μι φαίνιτι ότι, στου κουμάρ', μπουρεί να ξαναγυρίσ' ου κόσμους τς κουλουβούτις κι του κουδουνιστό ή του κουρώνα - γράμματα.

Του πιο μιγάλου χάρτινου θα έν' πιντακουσάρ', αλλά θα έχ' ικατόν ιβδουμήντα χλιάρκα. Βάλι μι ντου νους. Κι τς προτουμανέδισ* θα τς αλλάξουμ' κι θα πάρουμ' κάτ' μικρά, όπους είχαμ' ικείνα τα χρόνια κι βάζαμ' τα λιανά. Κι οι μπακάλδισ μπουρεί να αλλάξιν τς χουτζουρέδισ, γιατί τα κινούργια τα λιφτά θα έν ούλου λιανούρια.

Τώρα, τι πρέπ' να προσέξουμ': Να μη μπηγαίνουμ' στου μπακάλ' ή στου χασάπ' κι πόσου κán' μπάριμπα, πάριτα. Μπουρούμ' να ρουτούμ' κι ξαναρουτούμ. Χουντροά - χουντροά, μπουρούμ' να τα κουτρουκιάζουμ' κι μοναχοί μας. Ένα λιφτό έν κουντά τρισίμσ' δραχμές. Πάνου-κατ', δηλαδη. Κι άμα σταματεί ντιπ του μυαλό μας, να λέμ' πιρίμινι να του σκιφτώ. Ή μπουρούμ' να λέμ' άστου, έχου μια δλιά ιδουνά παρα-

κάτ' κι θα ξαναπιράσου ύστιρα. Ιβρό έν, θα πιράσ' κι αυτό κι θα του συνηθίσουμ' σιγά - σιγά. Τόσα κι τόσα πιρνούμ', ιδώ θα σκαλώσουμ';

Κι άλλ' φουρά πάθαμ' τέτοια δλιά τότε απ' αλλάξαν ντν ουκά. Κι τότε ζουρίσκι πουλύ ου κόσμους ίσαμι να συνηθίσ' του κιλό. Κι να σας πω, ας πιράσαν σαράντα χρόνια απού τότε. Ακόμα κι σήμιρα έχ' μια γρηγιά στου Θιουλόγου, στα πανουχουρνά, απ' ψνίζ' μι ντν ουκά. Παγαίν' στου μπακάλ' κι η γλώσσα τς ρουδάν':

– Γληγόρ', Βάλι μια ουκά απού τούτου, βάλι μι 200 δράμια απού κείνου, βάλι μι 100 δράμια απ' τ' άλλου.

Γληγόρ' λεν ντου μπακάλ'. Κι ου Γληγόρς μόλις ακούσ' δράμια, βάζ' μι ντου νου τ' πόσα γραμμάρια έν κι ζιγιάζ' ανάλουγα. Δεν αλλάζ' πουρπατσά η γρηγιά μι του κιλό κι, απ' ό,τ' καταλαβαίνου, τα ίδια θα κάν' κι τώρα μι του ιβρό. Ιβρό θα δίν' ντου Γληγόρ', κι για δραχμές θα ντου ρουτά.

Ντη βρήκα μπρουστά απού καμπόσις μέρις στου μπακάλκου τ' Γληγόρ' κι ψούνζι πινήντα δράμια καφέ.

– Τώρα να δγιούμ' τι θα κάνς μι του ιβρό, θειά Σουσάνα.

– Ιγώ, μαρέ, δε φουβήθκα του κιλό τόσα χρόνια κι θα φουβθώ τώρα του ιβρό; Για απουδουνά καταή μ' έχς;

Δε γκουλών' μι τίπουτα η γρηγιά. Αλλά κι ου Γληγόρς, ας έν καλά ου άθρουπους, να κάν' τς ουκάδις κιλά κι τς δραχμές ιβρό.

Μιγάλου τφάν έκανι

Μιγάλου τφάν* έκανι ντ μπαραπάν' αβδουμάδα κι ου κόσμους τα χρεϊγιάσκι. Ούλ' λέγαν ότι κι φιτνός ου χμώνας θα έν σα ντου μπιρσνό, αλλά πού φάνκι τέτοιου πράμα;

Μέχρι ένα μποί χιόν' έβαλι σι πουλλά μέργια. Κι ου κόσμους, πουλλοί δε ξέραν ούτι πού είχαν του φκιάρ', γιατί όταν ξυπνήσαν του προύι ήταν ούλα λαμουμένα*. Ικείνα τα χρόνια είχαν ντου νου ντουν πιο πουλύ για τα τφάνια, γιατί δεν είχι αναγκαία* μέσα στα σπίτια. Τώρα σκώνισι ό,τ' ώρα θέλς κι κατρείς μέσα στ' ζουστασά σ' χουρίς να βγεις όξου απ' του σπίτ'.

Οι τσουμπανοί αφήκαν ατάιστα τα ζα δυο μέρις. Κι πουλλοί γιννούν κιόλα αυτές τς μέρις. Τα αμάξα δεν ήταν για πουθινά γιατί ου τόπους γλιστρουκουπούσι αμπ ντου μπάγου απ' ήταν σα τζάμ'. Αυτού σακάτ' ου κόσμους δε ξέρ' απού πάγου, πουρπατεί αξιθάρητα κι γλυστρουκουπά κι πέφτ' καταή σα μπαρδάκ*. Πουλλά σπασίματα χέρια κι πουδάρια είχι στα νουσουκουμεία αυτές τς μέρις κι πιραστικά ντουν.

Απού πάν ήρτι κι κόπκι κι του φως κι ου κόσμους μι τα καλουλιφέρ σβηστά ουλνυχτιά τριμλιάξαν. Μόλις κόπκι του φως οι πιο πουλλοί χουχλουθήκαν. Του κρύγιου πήγνι ντιντίου κι φσουμαχούσι. Όποιους πυρώνιτι μι μασίνα ή μι ατζάκ' ήταν τυχηρός, θα μι πεις τι ζέστα κán' τ' ατζάκ, αλλά κάτ' ήταν κι αυτό. Δεν ήταν σα ντου τίπουτα.

Ου κόσμους ανιξικιώθκι κι πουλλοί λέγαν ότι δεν έχουμ' κράτους. Θέλαν άλας, γιατί άμα ρίξεις άλας του χιόν' λυών'. Σι πουλλά μέρια, αυτού σακάτ', είχαν άλας κι του ρίξαν κι τα χιόνια τσι δρόμ' λυώσαν γλήγουρα. Ιδώ σι μας, όχ' μόν' δε μας δώσαν του μιρτκό μας, αλλά ούτι ένα τσβάλ' για μαρτυριά δε μας στείλαν. Αλλά θα μι πεις εύκουλου έν να αλατίεις ούλου

του κράτους κι να του κάνς' σα αντζούγα; Άσι που θα του κάνς αλσάχν'* κι δε θα τρώγιτι μι τίπουτα.

Πουλλοί, πουλλές γναίικς, θέλαν να παν κι ζγκαβάλα γιατί κοντεύαν Χριστούγινα κι αυτές τς μέρις ου κόσμους πάντα ψνίζ'. Όχ' δηλαδή ότι πάει ζγκαβάλα κι ψνίζ' τρουφέματα. Απ' αυτά έχ' κι στου χουργιό απ' ούλα. Άλλα πράματα ψνίζ', κι τα πιο πουλλά έν μαλιουφατούρα*. Γιμάτου του φεριμπότ απού σακλέικς μι ψώνια. Κι οι μικρέλδικς απού καταπόδ'. Αυτές τς μέρις άμα τσι δγείς μέσ' στου φεριμπότ που έρχιτι απι γκαβάλα, καταλαβαίνς άμα τζ γίνικι του χατίρ'.

Άμα δγείς μικρόν να έχ' κατβασμένα τα μούτρα τ', αυτό θα πει ότι κάτ' ήθιλι κι δε τς του ψνίσαν.

Αουπού έν ου Ουσάμα Μπιν Λάντεν;

Τώρα θα μι πείτι τι θέλς κι τα ψάχνεις; Αουπού έν ο Σας κι ου Μουσάς, κι ου τάδισ κι ου παρατάδισ τι σι νοιάζ'; Ναι, αλλά άμα ακστεί ότι γίνκι τίπουτα τρανό απού κανέναν, ούλου του χουργιό τ' του κανκέτι. Ου άλλους μόλις μάθαν στου χουριό τ' ότι βγήκι μπιγκ μπράδιρ, χιστήκαν αμπ χαρά ντουν. Σάμα* κι γίνκι τίπουτα κι γω δε ξέρου τι. Σάμα, είπα. Να του θμάστι.

Έτσ' γίνιτι μι τα χουργιά. Κι ένα κακό να κάν' ένας, μαθαίνιτι του χουριό τ' παντού. Καλά, απ' αυτό του χουργιό είσι; σι ρουτούν. Ε, απ' αυτό είμι, τι να κάνου;. Σάμα για τ' άλλα τα χουριά λίγα ακούμ; Σάμα, είπα. Κι του λέου μάξους*, για να καταλάβτι ότι άμα ένας άθρουπους λέει έναν γκιριμέ σάμα κι σάμα, ε, δεν δύσκουλου να ντου βγάλουμ' του παρατσούκλι τ': Ου σάμα. Κι άμα πιάσουμ' κι τς πουλιτικούρις, θα ντου λέμ': Ο σάμα.

Βγήκι μια φουρά αυτό του παρατσούκλ' στα Κοίνυρα. Θα ήταν τουλάϊστου μπρουστά απού διακόσα χρόνια, πάνου - κάτ'. Στα Κοίνυρα ζούσι τότε μόνιμα ένας Μπίνους μι ντ φαμίλια τ'. Κι ακόμα κι σήμιρα έχ' πουλλοί Μπνάδισ στου Θιουλόγου απ' αυτό του σόι. Αυτός ου Μπίνους έν που ίλιγι του σάμα, σι κάθι κουβέντα τ', κι ου κόσμους ντου βγάλαν ου Σάμα.

Αυτός ου Μπίνους είχι παντριφτεί μια θυγατέρα τ' Λαντίτς. Κι ου Λαντίτσους ήταν μόνιμους Κοινυριώτς, κι ακόμα στου Θιουλόγου έχ' πουλλοί Λαντιτσάδισ. Αλλά κι στα Κοίνυρα έχ' ακόμα πουλλά χουράφια Λαντιτσάδκα κι Μπνάδκα. Κι οι δυο οι οικουγένεις είχαν μιγάλ' πιριουσία κι ήταν καλοί νκουκυροί. Κι ιργατικοί ήταν κι τς έκουβι. Γι' αυτό ζμπιθιριάσαν κιόλας.

Ντου Μπίνου, απ' του να λέει έναν γκιριμέ του σάμα, ου

κόσμους ντου βγάλαν Σάμα. Ποιος πέρασι; Ου Σάμα. Ποιος χγιάζ'; Ου Σάμα. Τούς έν αυτό του μλάρ'; Τ' Σάμα. Έτσ' ντουν ίλιγι ούλους ου κόσμους, αλλά όχ' μπρουστά τ', γιατί παραξηγιένταν.

Κι τα πιδιά τ' Μπίν' στου σκουλειό, Σάμα τα φουνάζαν. Στου χουριό λέγαν τ' Σάμα η θυγατέρα, ή τ' Σάμα ου γιος. Άσι που τα πιδιγιά δε μπαραξηγιένταν άμα τα φουνάζαν Σάμα.

Κι τώρα ήρτι η ώρα να σκάσουμ' του λακιρντί: Ένας αμπ τς γιοί τ' Σάμα έφγι στα καράβια. Δε ξαναγύρσι στα Κοίνυρα. Καημό του είχι ου πατέρας κι η μάνα τ' (ου Μπίνους κι η Λαντίσινα) να ξαναδγιούν του πιδί ντουν προυτού κλείσιν τα μάτια ντουν.

Αλλά του παλκάρ' αυτό δε ξαναγύρσι κι μουνάχα πού κι πού έστιλνι απού κανέ γράμμα. Αυτού σακάτ' είχι γίν' μιγάλους κι τρανός κι είχι καν' οικουγένεια. Μια φουρά έγγραφι στου γράμμα ότι είχι πάρ' ιφτά γναίκις, ιπιτρέπουνταν. Είχι απάν απού τριανταέξ πιδιγιά κι πουλλά πιτρέλια. Αμπ ντ σύστας' στου γράμμα ίβγαζις ότι ζούσι αυτού σακάτ' κατά ντν Αραβία.

Τότι τα γράμματα ίρχουνταν ζ γΚοινότητα κι τα μοίραζι ου γραμματίκας. Αυτά απ' έστιλνι ου γιος τ' Σάμα γράφαν ντ σύστας' στ' αγγλικά: Οσάμα Μπίν Λάντεν. Δηλαδή ότι του γράμμα του στέλνει ου Σάμα Μπίνους - Λαντίτσους.

Τα υπόλοιπα σκιφτείτι τα μωναχοί σας ό,τ' βάλτι μι ντου νου σας. Ιγώ άλλα δε λέου.

Έχ' κι χαμπάρια ψεύτκα

Πουλλές φουρές τυχαίν' να ακούμ' πράματα κι να θαμάζουμέστι γιατί ίσαμι τότι δε ντα ξέραμ'. Κι πουλλοί απ' φύγαν αυτού σακάτ, του πάθαν αυτό πουλλές φουρές. Γυρίσαν πίσου κι τότι μάθαν ότις ου τάδι παντρέφκι, ου τάδι χώρσι, ου τάδι έπιασι ντη γναίκα τ' μι ντου ντάδι, ου τάδι σχουρέθκι.

Άμα λείψ απ' του χουργιό σ', δε μπουρείς να μαθαίνς τα χαμπάρια κι τα μαθαίνς μαζουμένα όταν γυρίεις πίσου.

Κι άμα έχς κι πουλλά χρόνια απ' λείψ, γιατί πουλύς κόσμους κάν' δικαπέντι κι είκουσ' χρόνια να γυρίσ' στου ντόπου τ', τότι έν αμπ δε γνουρίεις κι τς αθρώπ'. Λες τούς έν αυτός ου μικρός, τούς έν αυτό του κουρτσούδ'. Κι έναν άθρουπου αμπ δε ντου μπιρίμινις να ζει, ντου βλέψ μπρουστά σ' κι ξπάζισι.

– Βρε, μπάρμπα Γιώρ', ζεις ρε θηρίου. Γιρός νά 'σι.

– Ζω κι ζέρνου μι μια σακούλα χάπια ουλμιργιά, λέει ου μπάρμπα Γιώρς κι μπουρεί να έν κτούκ'οι μαγούλις τ', αλλά μάξους κάν' τα ψιφτουμιτάνκα τ' για να ντου λπάτι ου κόσμους. Έν ανάλουγα μι ντουν άθρουπου.

Άλλους πάλι, ίσαμι απ' σιρμιτέβιτι*, αλλά δε ντου βάζ' καταή. Αφού ντου βλέψ κι λες τώρα θα κβαριαστεί.

– Τι κάνς', μπάρμπα;

– Ας τα λέμ' καλά πιδάκι μ', δόξα ντου Θιό!

Κι λές, ρε πιδί, πώς ντου θμούμι αυτόν ντουν άθρουπου μπρουστά απού καμπόσα χρόνια...

Έτσ' έν η κοινουνία, σήμιρα είσι, αύριου δεν είσι. Αλλά καμιά φουρά γίνουντιν κι πράματα αμπ δε ντα βαζ' ου νους σ'.

Μπρουστά απού χρόνια είχι κάν' ένα μιγάλου τφάν'. Έρχνι κάτ' ξουπάνις* κι θα έβαλι ίσαμι δυο μπόγια χιόν' κι τα πλιά παγώσαν τς χύτις*. Ου κόσμους κλειστήκαν στα σπίτια

ντουν μι του τρικό*, μι διπλά τσουράπια*, ντυμέν' σα κρουμύ-
δια κι δε ξιμυτούσι κανένας. Στου κατώι κατβαίνουν μόν' αμπ
ντη γκλιβανή. Ούτι φούρν' ανάβαν ου κόσμους κι τρώγαν μου-
νάχα πλακόπτις. Ουλμιργιά μαντρισμέν'.

Άμα λυώσαν λίγου τα χιόνια, κατάφιρι κι ήρτι ένας μουνά-
χα απ' τα Κοίνυρα για να πάρ' κουμπάνια*.

Ντου ρουτήσαν τι χαμπάρια απ' τα Κοίνυρα κι αυτός είπι
ότι κι ικεί έβαλι πουλύ χιόν' κι ότι σχουρέθκι κι ου γέρου
Μπίνους. Ούλους ου κόσμους πήκαν Θιός σχουρέστουν, γιατί
ήταν καλός άθρουπους.

Δε μπρόλαβι να έρτ' άλλους απ' τα Κοίνυρα κι έβαλι
ακόμα ένα μπόι χιόν' κι ξανακλείσκι ου κόσμους στα σπίτια
για πουλλές μέρις.

Αλλά χμώνας ήταν κι πέρασι κι ξικνήσαν οι Κοινυριώτις
για του Θιολόγου για κουμπάνια.

Ένα προύι, καβάλα στου γάδαρου, ιμφανίσκι κι ου γέρου
Μπίνους στου χουργιό. Ου κόσμους μόλις ντουν είδι κρύφκι
μέσα στα σπίτια αμπ ντου φόβου τ', γιατί πουλλοί νουμίσαν
ότι βγήκι ζούδιου.

Για πουλύν κιρό μέσα τς καφινέδισ ντου μπειράζαν:

– Ζεις μπάρμπα Μπίνου;

Άμα του άγκι αυτό, παραξηγιένταν.

Αλλά κι οι κμρέλδισ, απ' όπ' πιρνούσι, ντου φουνάζαν
«ζεις μπάρμπα Μπίνου;» κι κρύβνταν πίσου απ' τς πιζούλις,
γιατί τς έβαζι στου κουλταριδ' κι τσι πλάκουνι τς πλακιές.

Έχ', δηλαδή, κι ψεύτκα χαμπάρια, αλλά ό,τ' κι να γίν' σ'
αυτόν ντου γκόσμου, σήμιρα είσι κι αύριου δεν είσι.

Πουλύ μπιρδέβιτι σήμιρα ου άθρουπους

Απού πουλλά πράματα μπιρδέβιτι στου γκιρό μας ου άθρουπους. Θαμάζιτι πού να προτουπρουφτάσ' του μυαλό τ'. Ό,τ' σακατά γίνιτι αυτού σακάτ', δέκα φουρές ντ μέρα τ' ακούμ'. Ου ένας του κουντό τ', ου άλλους του μακρύ τ', του ένα ξνίζ' του άλλου βρουμά, τσιρουμαχούν μέρα - νύχτα τα κανάλια. Τι να προτουδγιούμ' κι τι να προτουακούσουμ'!

Κι δεν έν αυτό μοναχά. Έρχουντιν κι απού πάσα καρυά καρύδ' απ' αυτού όξου κι αγάντα πουλιτικούρις. Πουλλές φουρές σι μιλούν κι κάθισι κι τς ακούς σα ξένου παραμύθ'. Άντι, να ντου μιλείεις κι συ έτσ' απ' σι μίλα... Μπουρείς; Πιδέβιτι ου κόσμους κτσά στραβά, μπελ κουτρουκιάσ' καμιά πουλιτικούρα, αλλά δε ντα καταφέρνει. Κι μι τα τηλέφουνα του ίδγιου γίνιτι. Πασκίζ' ου άλλους να μιλήσ' ζ γκθαρεύουσα, σάμα κι ποιος ξέρ' τι θέλ' να πει.

Αλλά όπους κι να του κάνουμ', του πράμα δε μπουδίζ'. Του κτσούρ'* πάντα θα έν κτσούρ'. Του κτάβ' πάντα θα έν κτάβ'. Του κμάρ'* πάντα θα έν κμάρ, άντι ας έν κι μπαρδάκ'* . Γιατί να τα αλλάξουμ'; Ικείνα τα χρόνια άμα ίρχουνταν κανέννας κι αρχινούσι τς πουλιτικούρις, όπους στη γΚαβάλα, πατλαντίζαν *ου κόσμους στα γέλια. Θμάστι του «γιόκα μ' μι τα ιλληνικούδια σ'». Έτσ' είχι βγει κι του «γκιτς καλέ κατσικά».

Αλλά πολύ μπιρδέβιτι ου άθρουπους κι μι ντ μαλιουφατούρα. Γιμώσαν οι κουζίνις κι τα αναγκαία χίλια λουγιώ σουλνάρια αλφές, μπουκάλια κι μπουκαλούδια σουρόπια, κτγιά κι κτούδγια σκούνις. Ρούχα να θέλς να πλύνς, πρώτα θα ρίξεις λίγου απού τούτου, ύστιρα λίγου απ' τ' άλλου, κι για του ξέβγαλμα ρίχνεις άλλου τσισίτ, για να τα κάν' πιο απαλά. Μαθέ ξιχάσαμ' απ' λτσάζουμάσταν* τα αργαστρίσα* κι τα πηγαίναμ' στου λάκου κι αγάντα μι ντ γκουπανίδα.

Για να λουστείς, πάλι, άλλου βάσανου: Ιτούτου για τα ξηράτα μαλλιά, του άλλου για τα χλουρά ή τα μιλίχλουρα, του άλλου για μαλάκουμα. Κι ιδώ έν η μιγάλ' η λουλάδα. Τα πλακιά ικείνα του σαπούν' απ' του φκιάναν οι γναίικισ μι τα χουντρολάδα, του θμάστι; Ε, αυτό τώρα γίνκι πουλυτιλείας κι του λεν οικουλουγικό. Καλά, είμασταν οικουλόγ' απού κείνα χρόνια κι δε ντου ξέραμ';

Ξιγλιέτι κι πουλύς κόσμους απ' τς πουλλές τς μάρκισ. Λίγου άμα δε μπρουσέξεις κι πάρς άλλ' μάρκα ή άλλου πράμα, μπουρεί να πάθς κι τίπουτα κι να ψακουθείς*. Κι δε βρίσκεις κι του δίκιου σ'.

Πήγι ου μπάρμπα Μήτσους στου μπακάλκου, να ψνίσ' ου άθρουπους.

– Α, δόμ' κι έναν κουλινό...

– Πάρι μπάρμπα κι έναν γκουλινό, ντου λέει ου μπακάλς.

Πάει στου σπít' κι άνξι ντου γκουλινό να πλύν' τα δόντια τ'. Ου κουλινός όμους ίβγαζι πουλύν αφρό. Έβαζι νιρό στου στόμα τ', αλλά συνέχεια ίβγαζι αφρό. Ντουν είδι ου γιος τ' ου Γιάννς απ' αφρουκουπούσι ου στόμας τ' κι...

– Καλά, μι κουλινό ξουρίσματος πλύνς τα δόντια σ', πατέρα;

– Κουλινό ντου γύριψα, ρε πιδί μ', αλλά κι τι πειράζ' απ' αφρίζ' πουλύ; Ιγώ, μια φουρά, ντου μπαρά μ' ντουν έδουκα. Άμα θέλς πάρι κι συ λίγουν για ξούρζμα.

Ντου μπήρι ου Γιάννς κι ξουρίσκι κι του ταχειά αγόρασι ντου μπαμπά τ' έναν κουλινό για τα δόντια.

Να πές' μια στρουπαδιά να σι κάψ'!

Απ' τα παλιά τα χρόνια ου κόσμους ιφκένταν, αλλά κι καταριένταν κι ακόμα κι σήμιρα ακούς ιφκές κι κατάρις. Κι άντι, η ιφκή, πιάσ' δε μπιάσ', τζάμπα έν. Αλλά η κατάρα, άμα πιάσ', έν μιγάλου κακό. Απού καμιά φουρά, παθαίν' ένας άθρουπους τίπουτα, κι ούλ' πάει του μυαλό ντου, άμα ντου γκαταρίσκι κανένας. Ου κόσμους πιστέβ' ακόμα κι σήμιρα τς κατάρις.

Άμα ου άλλους του πάει καριζιντέ*, αλλά δε δυνάζιτι να σι κάν'τίπουτα, αρχίζ' κι σι προυφουνιέτι*. Κι άμα πάλι δε γίνιτι του θκό τ', αρχίζ' τς κατάρις.

- Να σι τνάξ' του τίναμα!
- Να μη σι ξημιρώσ'!
- Στουν αγύρστουν να πας!
- Να σι φάει του βουτράκ'!
- Να πές' μια στρουπαδιά να σι κάψ'!
- Στάχτ' κι κουρνιαχτός να γένς!

Αυτές εν βαριές κατάρις. Κι άμα πιάναν, σήμιρα θα είχαμ' πουμείν' οι μσοί. Αλλά τς λέν ου κόσμους για να ξιθμάν', κι άμα πιάσ', έπιασι.

Έχ' κι κατάρις απ' έν ντιπ παρασάλλακισ κι αυτός απ' τς λέει δε τς πιστέβ':

- Μάλαμα να πιάνς, σκατά να γίνιτι!

Ούτι του μάλαμα του βρίσκεις εύκουλα, αλλά ούτι γίνιτι τέτοιου πράμα απ' λέει η κατάρα.

Έχ' όμους κι κατάρις απ' τα παλιά τα χρόνια, που έν ξιχουρστές. Για κάθι πράμα μπουρεί να βγάλ' ου άλλους κι μια κατάρα. Τέτοια κατάρα ήταν κι του «ταν ή ιπί τας».

Έτχι όμους ν' ακούσου κι μια κατάρα, που άμα έπιανι θα ήταν κρίμα για ντου άθρουπου κι για του σοί τ' κι για ούλουν

ντου γκόσμου. Ιφτυχώς όμους, δεν έπιασι:

Είχι λουγουδοθεί ένα ζουβγάρ' κι ου γαμπρός είπι να να κάναν κι μια αρριβώνα κι ου γάμους να γίν' σαπέρα, τ' Αημητριγιού, μπρουστά απ' τς ιλές.

– Δεν είμι ακόμα έτοιμους για γάμου, είπι ου γαμπρός. Θα κάνουμ' αρριβώνα.

– Μαρέ, λέει η πιθιρά. Φκρίτσι* τα λόγι απ' θα σι πω: Άμα ντ αρριβουνιαστείς ντ θυγατέρα μ', θα ντ γκουλαντριείς αμπ ντη μια ως ν' άλλ' κι δε θα είμι μι ντου νου μ'. Δε θέλου στου τέλους να μι πιργιλά ου κόσμους.

– Άξι, πιθιρά. Ιγώ ντ θυγατέρα σ' θα έρχουμι να ντ μπαίρνου να ντη βγάζου απού καμιά βόλτα. Κι να κμάσι ήσυχ', δε μπρόκειτι να ντν ακουμπήσου. Μουνάχα θα πουρπατούμ' αγκαζέ.

– Κι ιγώ, έχου να σι πω ιτούτου, ντου λέει η πιθιρά. Άμα ντ γκάνς ντη δλειά προυτού ντ στιφανουθείς, μόλις μπείτι μέσ' σν αγκλησά, να πέσ' απάν' σ' ου πουλυέλιους κι να σ' αφήσ' στου ντόπου!

Καμώθκι ου γαμπρός αμπ ντ γκατάρα. Κι η πιθιρά, του διέδουσι αυτό κι στου γκόσμου.

Αλλά τα πιδγιά νέα ήταν. Κι η αρριβουνιάρρα ντουν είπι ένα βράδ' ντου Γιάνν' «μην ακούς τι λέει η μάνα μ', αυτήν ούλου τέγρια λέει». Κι ντ μπίστιψι ου Γιάννς, κι όπους καταλαβαίντι, γίνκι ό,τ' γίνκι. Αλλά όταν ζγώσαν οι μέρις για ντου γάμου, έπιασι ντου γκαντλανάφτ' κι ντου ρώτσι:

– Μπάρμπα Μήτσου, έν καλά σκαλουμένους ου πολυέλιους σν αγκλησά; Θα έχουμ' πουλύν κόσμου στου γάμου μ', να μη μπάθουμ' κανένα άγκζμα*;

– Κι πέντι να κριμαστούν αμπ νοτυ μπουλυέλιου, δε μπρόκειτι να πέσ'. Έν τίσκαβρά* διμένους, είπι ου μπάρμπα Μήτσους.

Ου γάμους γίνκι τ' Αημητριγιού κι ου πουλυέλιους φιγ-

γουμαχούσι κι ούτι μια σταλούδα δε γκνίσκι.

Ύστιαρα ου κόσμους ρουτούσαν ντ μπιθιρά, όξου όξου:

- Ισύ θειά τώρα, ιπειδή δεν έπισι ου πουλιέλιους, πιστέβς
ότι αυτός δε ντν έκανι τίπουτα;

- Δε ξέρου, μαρή πιδάκι μ', θα σι γιλάσου. Ιγώ πιστέβου ότι
ντου σχώρσι ου Θιός!

Αυτά είπι η πιθιρά...

Τρώγαν γάδαρου κι νουμίζαν ότι έν μουσκάρ'

Μιγάλ' μανία έχ' ου κόσμους μι τα ντόπια, απ' τα παλιά τα χρόνια. Θα μι πεις ότι έχ' κι κόσμου απ' θέλ' τα πειρατικά*. Ε, αυτοίν έν ούλ' φανταμέν'. Κι του λεν κι μι υφσάντου* «τ' αγοράσα αμπ γΚαβάλα», τάχαμ. Κι ας έν μαλιουφατούρα*. Τι να κάνουμ'; Έτσ' τς έκανι ου Θιός.

Του ντόπιου έν πάντα ντόπιου κι σίγουρου. Του λεν κι για τα παπούτσα αμπ ντου ντόπου σ', κι ας έν κι μπαλουμένα.

Κι ντουμάτις να έν κι παζά να έν, άμα έν αμπ ντου μπακτσέ σ', έν πιο νόστμα. Πικρισίδις, τρέβλις, τσουννάδις κι ούλα τα αγριγιουλάχανα, φτέρις, κουλουκάτσα, κραμπιά, κουκνουγούλια, μ' αυτά μιγαλώσαμ'. Άφήστι ντ γκαφκησά για τς φανταμέν'.

Του ίδιου κι μι τα κρέατα. Τα ζα τα θασίτκα, τα ντόπια, μουσκουβουλά του κρέας ντουν.

Έχ' όμους κι βλαμάκια που ικμιταλλεύουντιν ντου γκόσμου απ' τα παλιά τα χρόνια. Ντου γκόσμου ντου γκάνς πιλάτ' μόν' απ' θα ντου μπεις ότι αυτό έν ντόπιου. Κι αυτό γίνιτι παντού.

Έφτασι, ου μπαρμπα-Δημητρός απ' του Θιουλόγου, ντου ξέρτι, να πλήσ' γάδαρου για μουσκάρ' ζ μΠουταμιά. Ντουν είχι κόψ' του κιφάλ' κι ντν ουρά για να μη γνουρίζιτι. Κι ντου φάγαν ου κόσμους.

Του ίδιου έκανι κι ένας χασάπς απ' του Θιουλόγου, Μήτσους κι αυτός. Αυτός έσφαξι γάδαρου ζ μΠουταμιά κι ντουν ίφιρι για μουσκάρ' στου Θιουλόγου. Κι αγάντα κάτ' μπαρμπάδις «βάλι μι, Δημητράκ', ένα κιλό σα του προυφισνό του μουσχαράκ'». Κι τρώγαν ου κόσμους γάδαρου αντί για ντόπιου μουσκάρ' Ποταμιώτκου.

Κι μι τα αυγά του ίδιου γίνκι. Ένας γέρους στου μΠουτό, του είχι κάν' ιπάγγιγμα. Ικείνα τα χρόνια, ιδώ είχι πουλύν φόφου τς όρνηθις κι φέρναν αυγά αμπ γΚαβάλα, αλλά πουλλά ήταν ούργια*. Αυτός ου γέρους, πουλύς κόσμους ντου θμάτι, είχι τς Καλύβις στου μΠουτό ένα κατοίκ' μι δυο τρεις όρνηθις ου άθρουπους για να πουρέβ'.

Μια δυο φουρές ντου γυρέψαν οι γτόνσις «μπάρμπα, μπελ έχς κανένα αυγό για του μικρό», «θα πάου να δγιώ στου κατοίκ' άμα κάναν κανένα», ίλιγι αυτός. Άλλις φουρές ίβριςκι, κι άλλις δεν ίβριςκι ούτι ένα αυγό, μόν' του προυσφώλ'.

Του σκέφκι, του ξανασκέφκι όσαμι απ' βρήκι άκρηγια. Πήγι στου μπακάλ' κι ψούνζι αυγά κι απού βραδίς τα έβαζι κρυφά μέσα στου κουφίν' στ' χουλιά στου κατοίκ'.

Ντιν ιπάβριου όποιους ντου γύριβι αυγά «θα πάου να δγιώ στου κατοίκ' άμα έχ' κανένα», ίλιγι. Κι πάντα ίβριςκι όσα ντου γυρέβαν κι τα μουσκουπλούσι για ντόπια. Κι μι τρόπου, έπια-νι ντου γκόσμου «άμα θέλς κανέ αυγό για του πιδί, θα σι φέρου, αλλά μη του λες κανέναν γιατί δεν έχου πουλλά». Μέχρι κι τς Καλύβις στα Λμινάρια πλούσι αυγά!

Όταν ντου μπήραν χαμπάρ' ου κόσμους, σταμάτσι να κάν' αυτήν ντη δλειά, αλλά πάλι, μάξους*, ντου λέγαν «δγιέ, μπάρμπα στου κατοίκ' για κανέ αυγό», αυτός δε μπαραξηγιένταν κι ίλιγι:

– Σταματήσαν πιδάκι μ' να γιννούν, γιατί κλουσσήσαν οι βλουγημένις!

...όσου του χτυπάς απλώνει!

Χωρίον Μαματλή
σας εύχουμι καλή Τυρνή
φίλους πρώην καρδιακός
μπάρμπα Μήτσους Γαλανός.

Έτς τιλείουνι ένα γράμμα απ' έστλι ου σχουρημένους ου Μήτσους ου Γαλανός στου Μαματλή. Κανένας απ' όσιν ρώτσα δε ξέρ' άμα υπάρχ' τέτοιου χουργιό κι πού έν.

Θέλου να πω δηλαδή ότι η Τυρνή έν μιγάλ' γιουρτή, κι ότι ου κόσμους στέλναν κι ιφκές έναν γκιρό, όπους κάνουμ' σήμιρα τα Χριστούγινα ή του Πάσκα.

Μπορεί όμους η Τυρνή να έν μιγάλ' γιουρτή, γιατί ντν ιπάβριου έν Καθαρή Διφτέρα. Τι μέρα, λέου, κι αυτήν! Ντ θαμάξαν ούλα τα χουργιά κι σήμιρα η καφκησά σι κάθι χουργιό για του καρναβάλ' ιτ, δίν' κι παίρνει. Μπορεί δυο χουργιά να έν κουλμένα, αλλά του καθένα κán' θκό τ' καρναβάλ'.

Ας πούμ' ουλόκληρους Λμένας, να μη γκάν' θκό τ' καρναβάλ'; Ουλόκληρ' Πουταμιά, να μη γκάν' θκό τς καρναβάλ'; Η Παναγιά να μη γκάν' θκό τς; Η Καλλιράχ', τα Λμινάργια απού δουνά καταή έν;

Αυτό απ' έχου να πω όμους έν ότι κάθι χουργιό κán' του καρναβάλ' ιτ, κι ου κόσμους κάθιτι κι βλέπ' μουνάχα σα ξένου παραμύθ'. Δε γκάν' τίπουτα. Τα καρναβάλια όμους ικείνα τα χρόνια δεν ήταν όπους έν τα σημιρνά, σα σινιμάς. Τότι του καρναβάλ' του έκανι ούλους ου κόσμους κι γλιντούσαν ουλνυχτιά κι ντν ιπαύριου, Καθιρή Διφτέρα, παγαίναν ζ γΚαρτσιλιώτινα κι ούλου του χουργιό γίνταν τουλούμ' απ' του ρακί.

Αυτός απ' έπιζι ντ γκάντα, φσουκουπούσι ουλνυχτιά κι

πουλλές φουρές προΐζνταν κι τα χαμνά* τ' απ' του φούσμα. Κι τότε λέγαν άχρειγια λόγια, αλλά τα τραγδούσαν ούλους ο κόσμους μαζί κι δε μπαραξηγένταν κανέννας:

Τις μιγά κι αμάν αμάν αμάν
τις μιγάλις απουκρές
τις μιγάλις απουκρές
φέραν δυο σακιά ψουλές!

Τραγδούσαν κι του Βρε Κιαχαγιά πιρήφани κι αγάντα κ'κιά παπουδιασμένα*. Τάραζι ούλους ου μαχαλάς:

Μεσ' στα πιτρουτά
τς μάνας σας του μνι γιλά!

Έτχα ιπρουπέρες στου καρναβάλ' τς Παναγιάς. Πιρνούσαν τα άρματα. Άλλ' λέγαν λαφράδις κι παρασάλλακα, αλλά είχι κι άρματα ουραία. Μ' άρισι ένας απάν σι ένα ντάτσουν. Βαστούσι ένα μιγάλου χταπόδ' κι του κουπάνζι κι φώναζι κι ίλιγι ντου γκόμσου «φουνάζτι κι σεις»:

Του μουνί κι του χταπόδι
όσου του χτυπάς απλώνει!

Αλλά δε φώναζει κανέννας. Κάθουνταν ούλ' λόρτ' κι ντουν ακούγαν μουνάχα. Σκέφκα να του φουνάξου κι γω.

– Φώναζι κι συ θειά ό,τ' φουνάξου ιγώ. Είπι σι μια θειά.

– Ου, να σι πάρ' ου διάουλους αχνάρουτι σπυραδουμούρ', απ' θα μι πεις να φουνάξου κι γώ.

Αλλά η θυγατέρα τς γύρσι τα μούτρα τς αλλού κι γιλούσι. Κι έμαθα ότι ύστιρα απού λίγουν κιρό παντριφτήκαν!

Συμφωνίες για μσάρκα

Απ' τα παλιά τα χρόνια ου κόσμους έκανι συμφωνίες για μσάρκα*. Πουλλά χουράφια τα σπέρναν μσάρκα. Άλλους είχι του χουράφ', αλλά δεν είχι ζουβγάρ'* για να του νιάσ'* κι του ίδινη μσάρκου σι ζουβγαλάτ' για να του βάλ' καλαμπούκια.

Πουλλοί δίναν τα δέντρα ντουν σι άλλ' απ' μαζέβαν τς ιλές μσάρκις, γιατί είχαν γιράσ' ή ήταν άρρουνστ' κι δε δυνάζουνταν να ντέλνουντιν απάν' τσι σκαλουσές σα τα πλιά. Άλλ' πάλη κάναν συμφωνία για μσάρκα, αλλά δε βάζαν μέσα τα χαμουλόγια*. Του μαξούλ' απ' τα χαμουλόγια του ίπιρνη ουλόκληρου αυτός απ' του μάξιβι ή ανάλουγα μι ντ συμφωνία απ' θα κάναν.

Πουλλοί μσάρδις ήταν να σι φλάξ' ου Θιός. Μπουρούσι να μαζώναν είκουσ' φουρτιά* ιλές απ' τα δέντρα σ' κι να σι πουν ότι μαζώξαν μουνάχα πέντι φουρτιά. Άμα ήταν καμιά γριγιά, ντ γκουλουγιλούσαν μι καναδυό ντινικέδις λάδ', κανέν ντρουβά αλατουιλές κι άντι κι απού χρόν'.

Τώρα όμους τα πράματα αλλάξαν πουλύ. Ου κόσμους ούτι καλαμπούκια σπέρνει ούτι γινήματα, ούτι ζουβγάρια βόδια για νιάσμου έχ' κανένας. Πουμείναν ούλα τα χουράφια χιρσάδια* κι όποιους μπουρεί τα δίν' στου τσουμπάν' να τα βουσκίζ' κι παίρνει απού κανέν ντινικέ τυρί για ινοίκιου. Τα πράματα έν απ' τα χαμένα.

Κι μι τα δέντρα* του ίδγιου γίνιτι. Ουλμιργιά να μαζώνς ιλές, άντι να βγάλς του μιρουκάματου, βαριά βαριά. Γι' αυτό έχ' κόσμου απ' τα δίν', σι λέει «πήγινι μάζου τα κι ό,τ' λάδ' βγάλς πάρτου για θκό σ'». Άλλους κάν' συμφωνία σι λέει «θα πάρς του λάδ' για θκό σ' αλλά θα μι τα ξανοίξεις* τζάμπα». Όπ' σι πιάσ' κι όπ' ντου μπιάεις γίνκι του πράμα.

Αλλάξαν τα πράματα κι μι τσι δρόμ'. Τώρα ξικνάς προύι

προυί κι μι του ντάτσουν πάς όπ' θέλς κι του βράδ' είσι στου σπί τς. Παντού γίναν δρόμ'. Τα μλάρια κι οι γαδάρ' χαθήκαν. Τι να κβανήσ' ου κόσμους...

Απού κιρό άκουμ' ότι ου μπάριμπα Κουσταντής απ' του Θιουλόγου είχι έναν γάδαρου κι θαμάζουνταν τι να ντου γκάν'. Αχρείγιαστους ήταν. Στα ξύλα δε μπήγινι γιατί είχι βάλ' καλουλιφέρ. Ένα γκιριμέ ίπιρνι τηλέφουνου ντ θυγατέρα τ', απ' ήταν παντριμέν' στα Λμινάρια:

– Τι λες να κάνου μι ντου γάδαρου, ντ ρουτούσι. Έτσ' ντουν έχου κι κάθιτι κι αγάντα βαλίδια* χουρτάρ'.

– Τι να σι πω ιγώ, πατέρα; Βρε κανέναν κι δώστουν να βρεις ντν ησυχία σ'.

– Εμ, τζάμπα βρε πιδί μ' να ντου δώσου; Ντου λπούμι. Τουλάιστου να ίπιρνα κάτ' για του σαμάρ'.

– Δε ξέρου τι να σι πώ. Ό,τ' καταλαβαίνς κάνι, ντουν ίλιγι η θυγατέρα τ'.

Κι να σας πω τι έκανι κι δε ντου μπούλσι: Βρήκι έναν άλλουν μπάριμπα απ' του χουργιό κι ντουν έδουσι μσάρκουν. Τώρα ντου μσόν ντου γκιρό ντουν έχ' κι ντου νταϊζ' ου ένας κι ντου μσόν ου άλλους.

Άμα μι τύχ' τέτοιου λουγιώ, γίνουμι κι γώ μσάρς σι έναν γάδαρου. Κρίμα έν'!

Καθ' απ' δηλούν τα κ'κιά κι ομουλουγά η φλάσκα, φέτου δε θα κάνουμ' Πάσκα

Πότι πέφτ' φέτου του Πάσκα; Στραουμάδα*, ανοίγουμ' του ημιρουλόγιου κι του βλέπουμ'. Μιγάλ' δλειά έν;

Ναι, μιγάλ' δλειά ήταν ικείνα τα χρόνια, γιατί τότε σ' ουλόκληρου του χουργιό μπορεί να μην έφτανι ούτι ένα ημιρουλόγιου κι ου κόσμους του είχι ζντρουφ*. Ακόμα κι να ήξιρι πέντι κλούτσισ ου παπάς ή ου γραμματίκας ή ου καπιτάνιους, ήταν άσχιτου. Κανένας δεν ήξιρι πότι έχουμ' Πάσκα.

Κι ντου μπαπά ντου φαίνουνταν λίγου βαρύ άμα ντου ρουτούσαν κι δεν ήξιρι. Κι να τς του 'λιγι κανένας, πάλι δύσκουλου ήταν, γιατί μπορούσι να μπιρδέψ' τς μέρις. Ίβγινι σμούχριγια* στου γκαφινέ «πάπου, πότι έχουμ' Πάσκα;» «Σαπέρα, ντουν άλλουν μήνα», ίλιγι.

Μια χρουνιά ρουτούσι ξαναρουτούσι ου κόσμους «πότι θα έχουμ' Πάσκα». Ου παπάς, είδι απόειδι, σκώθκι κι πήγι ζγκαβάλα, στο δισπότη'.

– Ιβλουγείτι δέσπουτα, έρχουμι απ' του χουργιό. Ου κόσμους μι ρουτά έναν γκιριμέ πότι έν του Πάσκα κι γω δε ξέρου.

– Του Πάσκα φέτου πέφτ' ντου Μά', τς τόσις του μηνός, ντου λέει ο δισπότης.

– Θέλου να μι πεις σι πόσις μέρις απού σήμιρα, ντου λέει ου παπάς.

– Σι σαρανταέξ μέρις απού σήμιρα.

– Ντ σημιρνή ντ βάεις; ρώτσι ου παπάς.

Τότι ου δισπότης κατάλαβι ότι δε μπορούσι να συνουηθεί μι ντου μπαπά. Σκέφκι λίγου κι βρήκι ντου ντρούπου να ντου γκαθουηδέψ':

Πάρι, ντου λέει, αυτά τα κ'κιά. Κάθι προύι απ' θα σκώνισι,

θα τρως ένα κ'κί. Πάρι κι τούτην ντη φλάσκα μι του κρασί κι κάθι προύι απ' θα σκώνισι, θα πίνς απού μια φλυτζάνα. Ντ μέρα απ' θα τιλειώσ' του κρασί κι τα κ'κιά, τότε θα έν' του Πάσκα.

Γύρσι ου παπάς στου χουργιό ήσυχους. Ου κόσμους ντου ρουτούσι «πότι έν του Πάσκα πάπου;», «θα σας πώ ιγώ» ίλιγι ου παπάς. Κι κάθι προύι απ' ξυπνούσι έτρουγι απού έν κ'κί, τα είχι σι μια τσιπέκα στου ράσου τ'. Απ' κάτ' στου λαΐνουστάτ'* είχι κι ντη φλάσκα, κι έβαζι κι μια φλυτζάνα κρασί κάθι προύι κι ύστιρα έφυβγι στ' αμπέλ'.

Ένα προύι η παπαδιά είδι τα κ'κιά μέσα στου ράσου τ' παπά κι ντην άρσι. «Αφού ντουν αρέζιν τόσου πουλί τα κ'κιά ντου μπαπά, ας ντου βάλου ακόμα λίγα» κι ντουν έρξι ακόμα ένα πλόχειρου* μέσα στου ράσου. Του ίδιου γίνκι κι μι ντη φλάσκα όταν ντην είδι ότι κουντουάδειασι, έπιασι κι ντ γκουντουγέμισι πάλι κρασί. Ύστιρα απού καμπόσις μέρις ντουν έρξι στου ράσου ακόμα ένα πλόχειρου κ'κιά κι ντου ξαναγέμουσι κι ντ φλάσκα.

Ου κόσμους ρουτούσι κι ξαναρουτούσι «πότι, πάπου, έν του Πάσκα;» «Αργεί ακόμα», ίλιγι ου παπάς κι θαμάζουνταν αμπ δε ντιλειώναν ούτι τα κ'κιά ούτι του κρασί.

Είχι φτάσ' θηροστής, «πότι, πάπου, θα κάνουμ' Πάσκα;» ρουτούσαν ου κόσμους. Κι ου παπάς του πήρι πλιά απόφασ' κι είπι στου γκόσμου:

– Καθ' απ' δηλούν τα κ'κιά κι ομουλουγά η φλάσκα, φέτου δε θα κάνουμ' Πάσκα.

Πρήσκι η γαργαλίδα μ'...

Ου άθρουπους, ιτούτα τα χρόνια βγήκι απ' τα όρια. Θαμάζιτι τι ντου φταίβ' κι δε γκάν' ούτι μι τα ρούχα τ'. Του ένα ντου ξνίζ', του άλλου ντου βρουμά.

Έχ' πουλύν κόσμου πουχουντριασμένουν* αμπ δε γκάν' ούτι μι τα ρούχα τ'. Αλλά η μιγαλύτιρ' γκρίνα απ' ακούμ' έν για τς αρρώστγισ. Κι πιο πουλύ γκρίνα κι αρρουστουφαγιά, καμώνουντιν οι γέρ'. Ούλις οι γρηγές έναν γκιριμέ παγαίνιν στου γιατρό.

- Τι έχς θειά;

- Έχου έναν μπόνου πίσου στα κατίνια*, μαρέ πιδάκι μ'.

Μι λώλανι.

- Μι πουνεί του λαγκώνι μ'.

- Ουλνυχιτιά γουργουλίζαν τα σκώτια μ' κι μι ίρχουνταν μπουλαντία*. Ίβγαλα τα μειλαχόνια μ'.

- Πρήσκι η γαργαλίδα μ'.

- Πουρπατώ κι δε μανταλώνου*, πιδάκι μ'. Μι φαίνιτι απ' θα κβαριαστώ. Γυρίζ' ου τόπους. Μόλις πάρου του χάπ' σνέρχουμι. Πέντι χάπια ντ μέρα μι είπι ου Αγρουτικός να παίρνου.

Τέτγισ αρρώστγισ έχ' πουλλές. Άμα ρουτήσι ντουν αγρουτικόν έχ' ένα κι αμέτ να σας πει. Κι ούλις γιατρέβουντιν μι τα χάπια αμπ τς δίν' ου Αγρουτικός. Σήμιρα ντου γκόσμου ντου γκυβιρνά ου Αγροτικός. Γι' αυτό, παραμουνές ικλουγών ου άλλους πήρι του τιφτέρ μι τς συνταγές κι του πιισόμιτρου κι πήρι σβάρανα τς γρηγές.

Μάθαν όμους ου κόσμους μι τς γιατροί κι ξιχάσαν ούλα τα γιατρικά απ' παίρναν ικεινα τα χρόνια κι γίνταν καλά. Τώρα τς κακουφαίνιτι χουρίς του χάπ'. Ξιχάσαν ότι του πιδί άμα ήταν αδύνατου του δίναν μουρουνόλαδου. Του δίναν καθάρσιου άμα είχι ουρμήγκια ή του βάζαν βιντούζις κουφτές κι ένα

σπιρτουπάν'* άμα κρυγιουλουγούσι.

Είχι απ' ούλα τα φάρμακα ικεινά τα χρόνια ου άθρουπους. Μουναχοί ντουν φκιάναν ου κόσμους ντ γκυραλφή αμπ γιά-τριβι πουλλά. Είχαν ούλα τα σπίτια σπαθόλαδου κι λαγδάλμα* απ' του ζουσταίναν κι του στάζαν μέσα στου αφτί σ' άμα σι πουνούσι. Για να φύγ' του προήξμου του τσουλιάζαν* σκουρπί-δια*.

Ούλα τα σπίτια είχαν μπλάστρις. Μπουρούσις να βάλς στα κατίνια πισσόμπλαστρου ή ριτσινόμπλαστρου. Γίνουσαν φλάδ'. Κι του κατάπλασμα ήταν καλό γιατρικό.

Άμα χτυπούσις κανένα χέρ' ή πουδάρ', του καλύτιρου φάρμακου ήταν του κατούρμα. Άμα συ τζμπούσι καμιά σφίγγια έβαζις λάσπ'. Άμα κόβουσαν έπριπι να βάλς καπνό για να σταματήσ' του αίμα. Όσοιν δεν είχαν καπνό, βάζαν απάν' ζ γκουψά γαδρουκαβαλίινις*. Γιλάτι, ε;

Πουλλές γρηγές παραγγέλναν αμπ γΚαβάλα κι βδέλις. Τς βάζαν απάν' στου πιτσι ντουν κι τς ρουφούσαν του αίμα κι γίνταν καλά.

Είχι κι άλλις αρρώστγις τότι, όπους ήταν η ακόν'. Η γρηγιά Κουνταργυρή ντ γιάτριβι αυτήν ντν αρρώστγια. Πήγινι στουν άρρουστου, ζόστινι ντν ακόνη τς στ' ατζάκ', ντν ίφιρνι κουντά στουν άρρουστου κι μουρμούρζι κατ' λόγια. Ύστιρα, για ντου γκόπου τς, ήθιλι να ντ βάλς να πγει ρακί. Κι έπνι πουλύ. Κι ύστιρα ήθιλι ακόμα ένα ρακί.

Η γριγιά Γαλανίνα, μουνάχα αυτήν ήξιρι κι πατούσι τα βαθράκια στου λιμό. Πρέπ' να ήταν οι αμυγδαλές, γιατί όταν τα πατούσι, αυτά σκάζαν κι ου άρρουστους έφτυνι όμπγιου*.

Η τρουγυρίχτηργια πουνούσι πουλύ κι έπριπι να ντ βάλς απάν' ντουμάτα για να ουρμάσ' κι να σκάσ'.

Άλλις πάλι αρρώστγις απ' χαθήκαν κι αυτές, ήταν του κακό σπυρί, οι μαύρις κι άλλα βγασίμια που τα πιο πουλλά τα πάθι-νι ου άθρουπους αμπ ντν απλυσά. Αυτά τα βγασίμια τα βάζαν

απάν' ψτό κρουμμύδ' κι ουρμάζαν.

Τς μαύρις τς βάζαν ένα φύλλου κραμπουλάχανου. Ου Βασίλς είχι βγάλ' μια μαύρ' στου ζνίχ'* κι ντου βάλαν απάν ένα φύλλου κραμπουλάχανου για να μουλαϊμήσ'* ου πόνους κι να ουρμάσ'. Του κραμπουλάχανου όμους προυίξειχι απ' του καρκάλ'* απ' ήταν διμένου κι ντου μούνταρι ένας γάδαρους να τς του φάει.

Τιλιφταία στιγμή γλίτουσι ου Βασίλς...

Πνάς άντρα μ' να ζμώσου;

Πνάς άντρα μ' να ζμώσου;

Αυτό έν μια παρουσία που ντ λεν για τς ανκουκέριφτις τς γυναίκις. Δεν ήταν ούλις οι γυναίκις του ίδγιου, απ' τα παλιά τα χρόνια, γιατί άλλ' μάθινη νκουκυργιά απού μικρή κι άλλ' πόμνησκι ξλουχέρα. Ζουρίζουνταν όμως πουλύ τα κουρίτσα απ' παντρεύουνταν μκρά. Είχι κουρτσούδια απ' τα παντρεύαν μόλις τιλειώναν του σκουλειό. Πού να κλαδίς* του κουρτσούδ', πού να ξιτνάξ, να σφουγαρίσ', να γαλαχτίς*, να ζμώσ' να μαγειρέψ'... Κι άμα είχι να ξισκατών' κι κανέ μικρό τα πράματα γίνταν χειρότιρα. Κι οι άντρις σκώναν κι χέρ'.

Τα λέγαν «βγήκι του τυχηρό σ' κι δε θα του κάνουμ' ου ένας ξνίζ' ου άλλους βρουμά». Ε, αυτά τα μικρά τραβήξαν τ' λιναριού*. Τότι δεν είχει κουμφόρ όπους σήμιρα. Οι γυναίκις μαγειρεύαν στ' ατζάκ' ζ μπυρουσιά. Ου τζέτζιρς ήταν χουματένιους κι άμα δεν ήταν καλουπλυμένους του φαϊ έπιανι τσίκνα. Άμα του ξύλου είχι μέσα δαδί, του φαϊ μύρζι καφαλίλα κι σ' ίρχουνταν μπουλαντία. Άσι δηλαδή που τα λάδια ήταν νταγκαδιασμένα κι είχαν πουλλές ουξύτητις, αλλά γι' αυτό δε φταιβαν οι γυναίκις.

Τώρα θα μι πείτι τι βάζαν στου τζέτζιρ'; Βάζαν ό,τ' είχαν. Φασούλια, κ'κιά, πατάτις, ριβίθια, αυτά είχαν ου κόσμους κι κάναν κι σαλάτα. Στου τραπέζ' (δηλαδή καταή) στρώναν μια ταύλα κι πρώτα βάζαν καταμισού ντ σαλάτα. Έπριπι να φαν πρώτα ντ σαλάτα κι ύστιρα κινώναν* του φαϊ. Τρώγαν ούλ' απ' του ίδγιου του πιάτου κι βντούσαν κιόλα γιατί τα φαγιά είχαν πουλύ ζμί. Μόλις άδειαζι, ξανακινώναν. Μόλις τιλειώναν του φαϊ ούλ' κάναν ντου σταυρό ντου.

Σιγά σιγά όμους τα πράματα αλλάξαν. Βγήκαν οι γκαζιέρις! Κι του άγκις ντάιμα “αυτοίν δε μπήραν γκαζιέρα κι μαγειρεύιν ακόμα στ' ατζάκ'.

Ύστιρα απού καμπόσα χρόνια βγήκαν τα πιτρουγκάζ κι τς
πιτάξαν τς γκαζιέρις γιατί βρουμούσι, λέει, του πιτρέλαιου.

Τα πράματα δε σταματήσαν ικει. Ούλα αλλάξαν κι ακόμα δε
ξέρουμ' τι μας πιριμέν'. Ου κόσμους, πιο πολύ οι γναίκις, θέλ' να
έν του συρμού. Έχ' δεν έχ', ντουν αρέζ του λούσου. Κι καλά κάν'.

Καμιά φουρά όμους θέλ' να μιγαλουπιάνιτι.

Μια Θουλουγίτσα παντρεύκι Καβαλιώτ'. Ου άντρας τς είχι
θκό τ' σπít' ζ γΚαβάλα, αλλά ήταν στου μρουκάματου ου άθρου-
πους κι όσου απ' τα κουτρουκιάζαν*, ήταν δύσκουλα χρόνια.

Ικει ζ γειτουριά απ' παίζαν τα πιδιά, στα Πουταμούδια,
ίβγινι του κατάψχου μια γτόνσα κι φώναζει ντου γιο τς:

- Βασιλάκη, έλα να φας το αυγό σου...

Μόλις καταψύχουνι, ίβγινι όξου:

- Βασιλάκη, έλα να φας το αυγό σου...

Η γναίκα ήταν φανταμέν' κι μιγαλουπιάνουνταν απ' ίδινη
τάχαμ ντου γιο τς να φάει αυγό.

Ντ γκακουφαίνουταν ντ Θουλουγίτσα όταν ντν άγκι. "Θα
σι βουλίσου ιγώ", σκέφκι. Βγαίν' κι αυτήν όξου κι βάζ' μια
φουνή:

- Γιώρ', έλα να φας τ' αυγό σ', μπρίκου* μ'.

Μόλις ίβγινι η φανταμέν', ίβγινι κι η Θουλουγίτσα.
Ταράζαν τα Πουταμούδια:

- Βασιλάκη, έλα να φας το αυγό σου.

- Γιώρ', έλα να φας τ' αυγό σ', μπρίκου μ'.

Μια μέρα όμους ου Γιώρς καθυστιρούσι να πάει. Ντου
φώναξι, ντου ξαναφώναξι, αυτός τίπουτα.

- Γιώρ', έλα να φας τ' αυγό σ', μπρίκου μ'.

- Άσι μι μουρέ, θάρτου ύστιρα...

- Γιώρ', έλα να φας τ' αυγό σ', μπρίκου μ'.

- Άσι μι μουρέ, σι λέου. "Έλα να φας τ' αυγό σ' κι έλα να
φας τ' αυγό σ'" κι ούλου ριγκουκέφαλου μι δίνς.

Δίκιου είχι ου Γιώρς αλλά πού να του ίβρισκι...

Προυσέχτι λίγου μι τα παρατσούκλια

Στ' Θάσου όλους ου κόσμους, ιξόν απ' του όνουμα τ' κι του παρόνουμα τ', έχ' κι καναδυό παρατσούκλια. Πιο εύκολα καταλαβαίν' ου άλλους για ποιον μιλάς άμα ντου λες μι του παρατσούκλι τ'. Έχ' αθρώπ' αμπ δε ξέρουμ' ντιπ του παρόνουμά ντουν γιατί τσι ξέρουμ' μι του παρατσούκλ' ντουν. Άλλις φουρές πάλι, για να γνουρίσουμ' έναν άθρουπου, μας λέει ου ίδγιους του παρατσούκλι τ' για να καταλάβουμ' ποιος έν'. Θμάστι τι έπαθι σν' Αθήνα η Καλουμούνινα. Κι δεν έν' τίπουτα κακό. Άντι κι ντουν είπισ ντουν άλλουν ντουμάτα. Δε μπρέπ' να ντου γκακουφαίνιτι, γιατί έχ' κι παρόνουμα ασ πούμ' Πιπιργιάς, Κρουμμύδας, Πιπέρος κι πάει λέγοντας.

Κι χουργιά ουλόκληρα ech' μι παρατσούκλια. Μπαμπρουθουλουίτις λεν τς Θουλουγίτις, τρακουσάρδισ κι λανταβοί λεν τς Λιμιναργιώτις, κτσουράδισ τς Καλλιραχιώτις.

Κι να μην έχς παρατσούκλ', κληρουνουμάς αυτό απ' είχι ου μπαμπάς ή ου πάππους ή ακόμα κι ου προσπάππους.

Έχ' κόσμου που ντου γκακουφαίνιτι να ντου λες μι του παρατσούκλι τ' κι παραξηγιέτι. Σι λέει έχου όνουμα κι να μη μι ξαναπείς του παρατσούκλι μ'. Μπουρεί να σι κόψ' ακόμα κι ντ γκαλημέρα. Παραξηγήσεις γίνουντιν πουλλές μ' αυτοίν αμπ δεν έν' απού δω και δεν ξέριν ποιο έν' του όνουμα σ' κι ποιο του παρατσούκλ' σ'.

Όταν προυήρτι η Σμαρώ νιόπαντρ' στου Θιουλόγου δεν ήξιρι ντου γκόσμου ποιος έν' ου ένας κι ποιος έν' ου άλλους. Ου Αυγουστής θα έφυβγι του προυί να πάει σι μια δλειά κι ντν είπι:

– Σμαρώ, ιγώ φεύγου, αλλά έχου συνουηθεί μι ντου Νίκου ντου Γούτσου να έρτ' ιδώ στου σπίτ' να κόψ' κάτ' ξύλα. Κάντουν κι κανέν γκαφέ ντουν άθρουπου, είπι ου Αυγουστής.

- Ιντάξ', Αυγουστή, είπι η Σμαρώ.

Ύστιρα απού λίγου πήγι ου Νίκους στου σπít'. Η Σμαρώ μι του σεις κι μι του σας, ντου μιλούσι στου μπληθυντικό:

- Να σας κάνου ένα καφιδάκ', κύρι Γούτσου;

- Όχ'! είπι ου Νίκους κι ντη αγριγιουίβλιπι.

Ύστιρα απού λίγου ξαναβγήκι σν' αυλή η Σμαρώ:

- Να σας βάλου ένα γλυκάκ', κύρι Γούτσου;

Ου Νίκους γύρσι αλλού τα μούτρα τ':

- Όχ', δε θέλου...

Μόλις ου Νίκους τιλείουσι ντη δλειά τ' έφγι κι ούτι αντίου δε ντη είπι.

Του βράδ' όταν γύρσι ου Αυγουστής ρώτσι ντ Σμαρώ άμα τιλείουσι ου Νίκους:

- Αυτός, καλέ Αυγουστή, έν' πουλύ άγριους ου άνθρουπους. Πολύ ακατάδιχτους κι απότουμους. Στου μπληθυντικό ντου μιλούσα, κύρι Γούτσου κι κύρι Γούτσου ντουν ίλιγα κι αυτός γύρζι αλλού τα μούτρα τ'.

- Ιγώ σι πήρα στου λιμό μ' Σμαρώ, λέει ου Αυγουστής. Ντουν άθρουπου ντου μιλούσις μι του παρατσούκλι τ', γιαυτό σι αγριγιουίβλιπι κι γύρζι αλλού τα μούτρα τ'.

Κι πήγι ου Αυγουστής κι γύριψι συγνώμην αμπ ντου Νίκου. Αλλά κι Νίκους έν' ιντάξ κι δε ντου γκράτσι κακία.

Πώς κβανιένταν ου κόσμους τότι...

- Πού πας;
- Πααίνου Απουκείθι.
- Πού πας;
- Πααίνου Μέσα.

Τα Κοίνυρα κι ντου Βλαχό τα λέγαν Αποκείθι. Ντ Θυμουνιά, ντν Αλκή κι του Κλεισίδ' τα λέγαν Μέσα.

Μι τζ γαδάρ' κι μι τα μλάρια κβανιένταν ου κόσμους τότι. Για τα Κοίνυρα είχι έναν δρόμου μουνάχα αμπ ντ γΚαρατζίνα. Για τς Αστρίς πήγνις απ' του Κουρκαριό, απ' τς Λαβάνις ή απ' τα Γράμματα. Για ντου μΠουτό είχι αμαξουτόν.

Όποιους έφυβγι απ' του χουργιό να πάει σ' αυτά τα μέρια, έπριπι να φουρτώσ' του μλάρ' ή ντου γάδαρου κουμπάνια* για ούλις τς μέρις απ' θα κάθουνταν ικει. Ίπιρνι καναδυό μαγειρές φασούλια, κ'κιά, τραχανά κι ψουμιά. Τα μέργια ούλα στου Θιουλόγου ήταν καναδυό ώρις πουδαρόδρομου κι δε σύφιρνι να πααίνς κι να γυρίεις κάθι μέρα. Ήταν τυράνια. Γιαυτό ου κόσμους είχαν καλύβις τς Αστρίς, σ' Θυμουνιά σν Αλκή κι στα Κοίνυρα.

Τότι δεν είχαν βγει ακόμα τα νάϋλουν. Τς κουμπάνις τζ βάζαν μέσα σι τρουβάδις κι σι σακλέρις. Τα άλλα τα πατσαρίσα* κι τα ζμπιρίλουγά* ντουν τα βάζαν μέσα σι καναβάτσις*. Κι όξου ακόμα όταν έφυβγι ου κόσμους, ζ Γιρμανία, τα πράματα τ' τα έβαζι στου τσβάλ'.

Του λάδ' του βάζαν στου γκιούμ*. Είχαν κι μικρά σακλέρια, αλλά χουρούσαν κουμπάνια μουνάχα για μια μέρα. Του νιρό του βάζαν ζ γκουλουκύθα ή στου μπούκλου* κι όσην ζέστα κι να είχι ήταν μπουζάτου.

Όποιους πήγνι στου χουράφ' έπριπι να προυσέχ' να μη γκρημνά του σακλέρι τ' σι μιρμιγκιάρκουν πεύκου, γιατί τα

φλουμπόνια (μικροί κόκκιν' μιρμήγκ') μπορούσαν να μπουν κι μέσα στου συφιρτάσ'. Παντού χώνουνταν κι άμα έτρουγισ φαϊ μι φλουμπόνια δεν ήταν μουνάχα ότi κατακαένταν τα σκώτια σ', αλλά ου κώλους έκανι σα στιπουμέν' εξάτμησ' απ' τς πουρδοί.

Ντουν άμμου ντου γβανούσαν μι τα παραβούτια*. Είχι κι ξλουγαδούρις* αλλά αυτές ήταν για κουντά. Κβανούσαν οι αργάτις πέτρα όταν κτίζαν ή ασβέστ' αμπ ντ λόκβα*.

Του χειρότιρου απ' ούλα ήταν να μη ξπαστεί ου γάδαρους. Μπόργι, άμα ήσαν καβάλα, να σι ρίξ' καταή κι να σπάεις κανέ χέρ'. Άλλις φουρές πάλι, μι ντ ζέστα, όταν ντουν έπιανι μύγια έκουβι του κουλταρίδ'* κι χώνταν μέσα στα ρμάνια κι συ έτριχis απού πίσου τ' κι μάζουνις τς τρουβάδις.

Είχι κι γαδάρ' που άμα βλέπαν γαδούρα αγκαρουμαχούσαν κι τρέχαν απού πίσου. Έναν ντουνιά γαδάρ' μνούχσι* ου Χαραλάμς!

Μη τα πουζντάτι αυτά πλιά. Σι λίγου δε θα χρειιάζουμέστι ούτι τα πουδάρια μας. Σμαδέβιν τώρα ούλα τα παλιά τα μουνουπάτια μι λαδουμπουγιά, για να μπουρεί, λέει, να τα πουρπατεί ου τουρίστας κι να μη χάνιτι.

Αυτά τα μουνουπάτια απ' ρμανιάσαν τώρα, μι όσην λαδουμπουγιά κι να τα σμαδέψεις, άχρηστου έν. Του σμάδιμά ντουν γίνιτι μουνάχα μι του πουρπάτιμα ντουν.

Γραφτείτι στου αρνί τ' Αηλιά

Όπ' έν, ζγών' ου Αηλιάς. Παναγύρ' Θουλουγίτκου έν, αλλά στουν Αηλιά πάν' κι πουλλοί Πουταμιώτις. Ου Αηλιάς φαίνιτι αμπ μΠουταμιά μια πουδουσκιλιά, αλλά άμα πεις να βγάλς ικείνουν ντου ανήφουρου, μαρτρεις.

Όχ' μουνάχα ου Θασίτκους, αλλά ούλ' οι Αηλιάδισ έν απάν' σι κουρφές. Όσου πιο ψλά γίνιτι. Αυτό του ιξηγούν πουλλοί, αλλά δε ξέρου άμα έν αλήθεια. Πουλλοί γέρ' λεν ότι τάχα ου Αηλιάς ήταν φίλους μι ντουν Ανκόλα κι ότι είχαν κι μσάρκου καϊκ.

Κάτ' όμους πρέπ' να ντουν έκανι ου Αηλιάς ντουν Ανκόλα κι ντου μπειράξι πουλύ. Δε ξέρουμ' τι ακριβώς, γιατί πουλλά λέγουντιν. Ήσαν στα χέρια. Ου Ανκόλας ήταν πιο χειρουδύναμους κι θα ντουν άφνι στου ντόπου, αλλά ου Αηλιάς έτσ' αμπ ντάλτσι, κατάφιρι κι ντου ξέφγι μέσα απ' τα χέρια τ'. Ντουν έβαλι στου κουλταρίδ' αλλά δε ντου μπρόκανι. Χώθκι μέσα σι κάτ' ρμάνια κι ντουν έχασι. «Όπ' κι να πας θα σι πιτύχου κι θα σι κάνου ντου ντάφου σ', ακάθαρμα'», ντουν είπι ου Ανκόλας.

Ου Αηλιάς χέσκι αμπ ντου φόβου τ' κι πήρι τα βνά. Για να μη ντου βρει καμιάφουρα ου Ανκόλας, κβανούσι ένα κουπί στουν ώμου τ' κι όπ' πήγινι ρουτούσι ντου γκόμσου «τι έν αυτό απ' βαστώ»; «Κουπί», ντου λέγαν ου κόσμους, κι αυτός ίπιρνι τα ψλώματα ώσαμι απ' έφτασι σι μια κουρφή κι ρώτσι έναν τσουμπάν' «τι έν αυτό αμπ βαστώ», κι ου τσουμπάνς δεν ήξιρι ότι έν κουπί κι ντουν είπι «βαστάς ένα ξύλου». Τότι ου Αηλιάς πήρι η ψχή τ' αέρα. Έκατσι σ' ικείν' ντ γκουρφή κι δε του κούνσι ρούπ' ούλα τα χρόνια τ'. Ικεί απάν' έζησι, ικεί έκανι τα θάματα τ', ικεί πέθανι, ικεί ντου λαμώσαν. Γιαυτό σήμιρα ούλις οι αγκλησσές τ' Αηλιά έν απάν' τς κουρφές.

Τι ντουν είχι κάν' όμους ντουν Ανκόλα ου Αηλιάς; Κανένας δεν έμαθι κι πιστέβου ότι δε μπρόκειτι να του μάθουμ'.

Γιαυτό κι ου θκός μας ου Αηλιάς έν σι ψήλουμα κι καλό έν να παγαίνουμ' στου παναγύρι τ'. Όπ' έν, ζγών'.

Κι θα ίλιγα ότι πρέπ' να γραφτείτι κι στου αρνί αμπ βάζιν σι λουταρία για ντ χάρ' τ' Αγιού. Κι να μη του κινδίστι, πάλι καλό κάντι, γιατί μι τα λιφτά που μαζώντιν, η ιπιτρουπή κάν' κανένα ξινόσυρμα* ή σμαζών' κανέν τσιρτσιφέ*.

Μια χρουνιά του αρνί του πέτχι ου Καραβασίλς. Όταν τς του παραδώσαν φώναξι μια παρέα νιαροί κι τς είπι ότι, για ντ χάρ' τ' Αγιού, του αρνί έπριπι να σφαχτεί κι να φαγουθεί. Του έταξι ου Αηλιάς.

Ούλου χαρά οι κινρέλδισ, αλλά ποιος θα του έσφαξι;

– Ισύ Γιαννούδι μ' τσουμπανούδ' είσι, δε ξέρς να σφάις;

– Θα του σφάξου, μπάρμπα Βασίλ', έχου λαφρού χέρ' ιγώ, είπι ου σχουρημένους ου Γιάννς ου Καραβούζς κι ίβγαλι έναν σουγιά κουλουκουτρουνείκουν να σφάξ' τ' αρνί.

Του έβαλι καταή κι του τράβξι μια μι ντου γκουλουκουτρών'* στου λιμό. Νόμισι ότι του έσφαξι, αλλά ως φαίνιτι, του γραπάτσουσι μουνάχα, γιατί του αρνί τνάχι απάν' κι άρχισι να τρέχ' μέσα τσι φτέρις όπους έτριχι ου Αηλιάς όταν ντου γκουλούσι ου Ανκόλας.

– Πουλύ λαφρού χέρ' έχς Γιαννούδι μ', τίπουτα δε γκατάλαβι του αρνί, είπι ου σχουρημένους ου Καραβασίλς.

Σφάζαν πιτνό, σφάζαν κι βάθρακα

Στα παλιά τα χρόνια δεν είχε ιργουλάβ'. Είχε μουνάχα μαστόρ' απ' φκιάναν ντουβάρια κι ατζάκια.

Οι μαραγκοί φκιάναν πόρτις, παραθύρια, πατώματα, νταβάνια κι σουντούκια κι κάγκιλα για τς πιθαμέν'. Φκιάναν κι απού κανέναν ντλάπ'.

Υδραυλικοί δεν είχε, γιατί του νιρό δε ντου παίρναν μέσα στα σπίτια. Πήγινι μι αγώγ' τσι βρούσις κι απού κει χύνταν μέσα στη στέρνα.

Ούτι ηλεκτρουλόγ' είχε, γιατί δεν είχαμ' ρεύμα. Πουλύς κόσμους δεν άναβι ντιπ* λάμπα ή ντν είχε χαμπλουμέν' για να γλιτών' του πιτρέλιου και φέγγουνταν μι αγκίδα. Άμα ήθιλι να βρει τίπουτα ντ νύχτα κι ήταν στν άλλ' ντ γκάμαρ', πήγινι κι ζντάλιβι* πασπατεύουντας μέχρι απ' τού 'βρισκι. Ίπιρνι όμους κι απού καμιά ζμπούμτα* στα σκουτνά άμα έπιφτι απάν' σι κανέ καρικλί ή άμα ίβγινι όξου να κατρήσ'.

Για να κάνς σπίτ' δε χρεϊγιάζουσαν άδεια, κι κανένα απ' αυτά τα σπίτια δε βούρνιξι. Του δύσκουλου ήταν ότi ου κόσμους δεν είχε παράδις να κτίσ' σπίτ'. Είχε όμους απόφασ'. Οι νέοι τότε όσοιν είχαν ντου ντρόπου ντουν, κάναν του σπίτ' ντουν μόλις γυρίζαν αμπ ντου στρατό.

Για να κτιστεί ένα σπίτ' έπριπι πρώτα να ιτοιμαστεί η πέτρα. Βάζαν κι φουρνέλα στου οικόπιδου, για να έχ' του σπίτ' κι κατώι. Ανοίγαν ντη ντρύπα μι ντ μπασαρίνα* κι βάζαν μέσα ντου δυναμίτ' μι του φτίλ'. Όταν βάζαν φουρνέλου, φουνάζαν για να φύγ' ου κόζμους μακριγιά:

– Βάρδα φουρνέλου ου ου ου !!!

Τότε ούλ' κρύβουνταν μέχρι να σκάσ' του φουρνέλου. Θμούμι μια φουρά που φώναζι ου Βαρσαμάς, καλός πιτράς, «Βάρδα φουρνέλου» μια όρνιθα δεν έφγι. Όταν έσκασι του φουρνέλου, η όρνιθα ξιπουπλίσκι.

Μόλις ιτοιμάζονταν η πέτρα ανοίγαν τα θυμέλια κι αρχίζαν κι κτίζαν τα ντουβάρια. Στα θυμέλια σφάζαν κι πιτνό, γιατί έπριπι να τρέξ' αίμα. Ύστιρα ντου ντρώγαν. Άμα όμους κτίζαν καμιά αχυρώνα, αντί για πιτνό σφάζαν κανέναν βάθρακα.

Είχι καλοί μαστόρ' ικείνα τα χρόνια: Ήταν οι Σακλάδισ, οι Κουκουτνάδισ, οι Μαλιουράδισ ου Αλιφάντους. Οι Κουρδάδισ είχαν έρτ' απ' του Ιπταχώρ'. Πουλύ βαριά δλειά ήταν να είσι λασπιτζής, γιατί πουλλές φουρές χώρια που δυο μαστόρ' τζ μπυρητούσι ένας λασπιτζής, άμα ψλώναν τα ντουβάρια ήταν ζόρ' να ανιβαίνς ντη σκάλα μι ντου ντινικδέκου στουν ώμου ή να κβανείς ντ μπέτρα απάν στη σκαλουσά.

Μέχρι να σκουθούν τα ντουβάρια έπριπι να ιτοιμαστούν οι γραντές κι τα ξύλα για του τσατί κι τα πέτιβρα. Καλές γραντές ήταν οι δάδινισ γιατί δε σαπίζαν, του ίδγιου κι οι αγέθρινισ. Για τα άλλα τα ξύλα του αφιντικό πήγινι στου βνό κι έρχνι δυο τρεις πέφκ' καταή. Πήγινι όταν είχι δικάσιμ' γιατί ικείν' ντ μέρα οι δασικοί πηγαίναν στου Λμένα κι στα Λμινάρια στου δικαστήριου για τς μηνύσεις απ' είχαν κάν' ντου γκόσμου.

Άλλά όπους ένα σπít' για να κτιστεί θέλ' πουλλή δλειά, έτσ' κι μεις πρέπ' να γράψουμ' πουλλά αμπ δε χουρούν ιδώ κι θα συνιχίσουμ' ντν άλλ' φουρά.

Στιπώναν τς χαραμάδισ μι τα καρκάλια

Πουλλές φουρές κβανούσαν κουνταρίδισ*, ουλόκληρα ντουμπρούκια*, μι τα ζουβγάρια* ουλνυχτιά. Ζουβγάρια είχαν ου Κουκρίδς, ου Βασιλούδς, ου Μακρουλός, ου Μπουγιατζής, κι άλλ' είχαν, γιατί μι τα ζουβγάρια νιάζαν* κιόλα. Άμα η κουνταρίδα ήταν μεγάλ', βάζαν αουπκάτ' μανέλις για να σέρνιτι πιο εύκουλα. Αυτές τς κουνταρίδισ τς πηγαίναν στου πριστήριου* για σκίσμου. Γίνουνταν σανίδια για πέτσουμα, για νταβάνουμα ή για πέτιβρα*.

Ντουν αζβέστ' ντου μπαίρναν απ' του καμίν'. Είχι δυό καμίνια στου Θιουλόγου, στου μπέρα μαχαλά: Τ' Σακούλ' του καμίν' κι τ' Κουκουτίν' του καμίν'. Πουλλοί παγαίναν στου καμίν' ξύλα κι παίρναν ασβέστ'. Όταν κτίζουνταν ένα σπίτ' χρειιάζουνταν πουλύ ασβέστ'. Ντου γκβανούσαν στου χουργιό κι ντου σβήναν μι νιρό μέσα σι μια λόκβα*. Ύστιρα ρίχναν απού πάν' άμμου για να πουμέν' χλουρός. Ένα πιδί μπουρούσι να πουρπατεί απάν' στουν ασβέστ' κι να μη βλιάζ'. Απού καμιά φουρά όμους μπαντακώνουνταν* μέσα κι γίνουνταν ξάσπρους. Τότι, έτριχι στη βρύσ' κι πλύνουνταν για να μη ξιφουσκώσ' του πιτσι τ'. Κι κατσικίς μπαντακώνουνταν μέσα σι λόκβις μι ασβέστ'.

Ντ λάσπ' ντ γκάναν μι ασβέστ' κι κουκκνόχουμα. Του κουκκνόχουμα του κβανούσαν μι τζ γαδάρ' ή μι τα μλάρια μέσα σι παραβούτια. Άμα οι πέτρις ή η λάσπ' ήταν λίγου μακριγιά απ' τς μαστόρ', τς κβανούσαν μι ξλουγαδούρα*. Οι μαστόρ' τς αγριγιέβαν τς λασπιτζίδισ άμα αργούσαν. Άμα είχαν κι κανέναν απ' ήθηλι να μάθ' κτίστης, ούλου ντου μπρουσβέλναν κι άμα έκτιζι λίγου στραβά τς του βουρνίζαν.

– Δε μπρόκειτι να γίνς ισύ μαστουρς. Μουνάχα για πιζλάς* κάνς...

Ήταν λίγου αχώνιφτ'. Νομίζαν ότι ήταν ποιος ξέρ'...

Τότι δεν είχαν έρτ' ακόμα τα κираμίδια στου χουργιό κι τα σπίτια τα σκιπάζαν μι πλάκα. Πλάκα έχ' ένα κι αμέτ η Θάσου, αλλά τώρα κι αυτήν ντ μπαίρνουμ' αγουραστή αμπ γΚαβάλα. Όταν κτίζουνταν ένα σπít' χρειιάζουνταν πουλλή πλάκα για να σκιπαστεί. Του ζόρ' ήταν να κβανθεί, γιατί μουνάχα μι ένα ζώ έπριπι να κάνς ικατό στράτις. Δε γίνουνταν όμους έτσ'. Μόλις ήταν έτοιμ' η πλάκα στου νταμάρ', ειδουποιούσις ντου γκόσμου ότι ντ γΚυριακή θα ντ γκβανούσις. Μουνάχα να του ίλιγισ, ίρχουνταν ούλ' κι φουρτώναν του μλάρ' ή ντου γάδαρό ντουν κι σι ντ φέρναν. Πινήντα γαδάρ' κι μλάρια, είχι κι απού κανέ τσαμούζκου* ή κλουτσάρκου, φουρτουμένα παγαίναν του ένα πίσου απ' του άλλου. Χαίρουσαν να τα βλέψς. Ντν ώρα απ' είχι πουλύκ' η αγκλησά κι γυρίζαν οι γναίικισ στα σπítια, τότε κουντά κατβαίναν κι οι γαδάρ' μι τα μλάρια φουρτουμένα κι μοιάζαν μι τ' αφιντικά ντουν σάμα κι γυρίζαν κι αυτά αμπ ντν αγκλησά.

Μιγάλ' δλειά ήταν να φτάσ' του σπít' στα μαντήλια. «Στα μαντήλια» του λέγαν όταν είχι σκιπαστεί μι τα πέτιβρα. Τότι, απάν' στου γκουρφιιάτ' βάζαν έναν ξλένιουν σταυρό κι απλώναν κι ένα σκνί. Απάν' στου σκνί κρημονούσαν μαντήλια, πισκίρια, πκάμσα, ριτσίνις, μάλις... Αυτά ήταν δώρα για τς μαστόρ' κι για τς λασπιτζίδις. Πρώτ' διαλέγαν κι παίρναν οι μαστόρ'. Κάναν κι σαραγλιά κι πίναν κι ρακί κι του γιουρτάζαν.

Τα χουρίσματα στου σπít' γίνουνταν μι τσατμάδις κι μπαγδατί. Οι μαραγκοί του πιτσώναν κι βάζαν τς πόρτις κι τα παραθύρια κι άντι πε ότι τιλείουσι του σπít', γιατί μπουρεί να πόμνησκι αξινταβάνουτου. Ούλα τα σπίτια πχανίζαν* ντου χμώνα απ' τς πόρτις κι τα παραθύρια. Παντού είχι χαραμάδις κι οι γναίικισ τς στιπώναν μι καρκάλια· όπους στιπώναν κι ντη φτώχια τουν, ικείνα τα χρόνια...

Ντου μπόμνι μουνάχα η καναβάτσα

Ουρτκάρος, πλάς, κουσφάς, λαγδάς. Αυτό του όνουμα σι βγάξαν ικείνα τα χρόνια άμα ήσαν καλός κυνηγός τς όρτικς, στα πλιά, τς κουσύφ ή τς λαγοί. Κι είχι πουλλοί τέτγ απ' ήταν μι τ' όνουμα.

Τα δουξάρια (αλλού τα λεν σπρέγκλις, αλλού σαλτάρια) πάντα απαγουρέβουνταν. Άμα σι έπιανι ου δασικός ικεί απ' έστηνις, σι τα έσπαζι κι σι ίπιρνι κι τα πλούδια. Σι τα έκανι, θέλς πούμ' κατάσχισ' για του τγάν' του θκό τ'.

Έχ' πουλλοί Θασίτις απ' φύγαν ζ Γερμανία κι θαμάξαν. Ικεί οι κουσύφ πουρπατούν μέσα τσι δρόμ' κι δε τς σκουτών' ου κόσμους.

– Στου Μόναχου βλέπς μέσα τς αυλές κάτ' κουσφαρέκλ' κι τρέχιν τα σάλια σ', μι ίλιγι ένας.

Κι σν Αμιρική του ίδγιου εν, μι ίλιγι ου Τάκης. Αλλά ου Τάκης έχ' του μαμούδ' μέσα τ' ακόμα. Κι ντου πιάσαν κιόλα οι δασικοί οι Αμιρικάν'. Κνηγούσι ιλάφ! Ντου μπήγαν στου δικαστήριου κι ντου γκόψαν ένα γιρό κουτσάν'. Αλλά, πήκαμ', ντου νΤάκη ντου ντρώει του μαμούδ' απού μέσα τ'. Ντου ξαναπιάσαν κι ντου ξανακόψαν πάλι ένα γιρό κουστούμ' ντου μπήραν κι τ' αμάξ' κι ντου μπήκαν ότι άμα ντου ξαναπιάσιν για τρίτ' φουρά δε θα ντου χουρεί ούλ' η Αμιρική.

Ξέρτι τι κάν' τώρα; Έρχιτι κάθι καλουκαίρ' αμπ ντν Αμιρική κι παγαίν' τς όρτικς μι του λουξ. Αλλά μι φαίνιτι ότι κι ιδώ τα ιδγια θα πάθ', γιατί κι ιδώ οι δασικοί έν μη χειρότιρα, άσι που γιμώσαν δρόμ' ούλα τα βνά κι όπ' να πας σι κουλά του δασαρχείου απού καταπόδ'.

Του καρτέρ' κι του κράξμου απαγουρέβιτι, οι τριμές* απαγουρέβντιν, τα λούξα, τα βρόχια, τα δουξάρια, ου ουξός, ούλα. Ου λαγός απαγουρέβιτι απού τότι μέχρι τότι.

Ντου μπιάσαν οι δασικοί ντου μπάριμπα Μήτσου, ντου

μπήραν του τφέκ, του σακίδιου, ντου μπήγαν κι στου δικαστήριου δικάσκι κιόλα. Αγόρασι άλλου όπλου, ντου ξαναπιάσαν, ξαναδικάσκι, δε ξαναέπιασι όπλου στα χέρια τ'. Αλλά έχ' κι αυτός του μαμούδ' μέσα τ'.

Ένα βράδ' άναψι του λουξ κι βγήκι να λιέψ' στου Μιαμπλάϊ. Ντου μαγκώσαν οι δασικοί, ντου μπήραν λούξα, πιτσκόβιργα, μια είχι πιάσ' ου άθρουπους κι τζ ντ μπήραν κι αυτήν μαζί μι ντ ουρτσουσακλέρα. Ντου γκάναν κι μήνυσ' κι σπάζ' ου διάουλους του πουδάρι τ' κι πέφτ' κι σι δικαστή οικουλόγου. Ντουν έγδαρι. Πλήρουσι κι γύρσι στου χουργιό. Αλλά, αλλάζ' ου γάδαρους πουρπατσά; Ξανααρματώθκι κινούργιου λουξ, πιτσκόβιργου, κινούργια ουρτσουσακλέρα. Του πρώτου βράδ' απ' άναψι, πάλι στου Μιαμπλάϊ, ντου ξαναμαγκώσαν κι τς τα κατασχέσαν ούλα. Μέχρι κι ντου σκούφου τ' ντου γκατασχέσαν. Πάλι μήνυσ', πάλι οικουλόγους ου δικαστής, ντου σακάτιψι. Μέχρι κι ντου ψήφου για πέντι χρόνια ντουν απαγόριψι.

– Έχς βαρύ ποινικό μητρώου κι απού κάτ' σαν ισένα η πατρίδα δε θέλ' ψήφου, ντουν είπι ου δικαστικός.

Χθήκαν τα μούτρα τ' ου άθρουπους.

Σχάθκι τα δικαστήρια κι δε ξανααγόρασι ούτι τφέκ, ούτι λουξ. Έφκιασι καμιά κουσαριά βρόχια, ξέρου πού τα στήν', αλλά δε μαρτρών. Ντουν έχου δγει να λουγγυρίζ' σ' ικείνου του μέρους μέσα τς πρινές σα καμουδιασμένους μι μια καναβάτσα σν αμασκάλ'.

– Τι κάνς ιδώ ρε μπάριμπα Μήτσου;

– Να, μουρέ, έχου ένα χουράφ' ιδώ παραπέρα κι ήρτα να του δγιώ.

Πικραμένους ου άθρουπους, ορφανός απού λουξ κι απού τφέκ, πόμνι να γυρίζ' μι ντ γκαναβάτσα σν αμασκάλ'. Αυτά παθαίνουμ' αμπ ντν οικουλουγία.

Ο Τάκης όμους αμπν Αμικική θα ξαναέρτ' κι φέτου. Μι του είπι ου αδιρφός τ'.

Νόμισις απ' ήταν πόρδους;

Πήγι μια γριγιά στου δικαστήριου για μάρτυρας. Ωμουσι* στου Ιβαγγέλιου κι άρχισι να μαρτρει. Έτσ' ιτούτου, έτσ' ικείνου, η γλώσσα τς πήγινι ρουδάν'. Μόλις είπι όσα είχι να πει, ντ ρώτσι ου δικαστικός:

- Αυτά απ' μας λες, τα είδισ ατή σ';

- Όχ', πιδάκι μ', λέει η γριγιά. Ακστήκαν όμους αμπ ντου γκόσμου, βούιξι ούλου του χουργιό.

- Άντι πήγινι, ντ λέει ου δικαστικός, κι άλλ' βουλά να μαρτρεις μουνάχα ό,τ' βλέπς μόν' μι τα μάτια σ' ισύ η ίδια.

Ντν ώρα απ' έκανι να φύγ' σα πίσου η γριγιά, τνάζ' έναν. Βούιξι του δικαστήριου κι ου κόσμους απ' ήταν ικεί πατλαντίσαν στα γέλια.

- Γύρνα πίσου, ντ λέει ου δικαστικός. Ισύ ντου μπουφνιξισ. Δεν αντρέπισι, γριγιά γναίκα, να κλάνς μέσα στου δικαστήριου;

Η γριγιά πήγι ικεί μπρουστά τ' κι χουρίς να χάσ' του θάρρους ιτς, ντου ρώτσι κι αυτήν:

- Καλά, μι είδισ απ' ήμαν ιγώ;

- Όχ', δε σι είδα, αλλά σι άκσα. Ισύ ντου μπουφνιξισ.

- Εμ, άμα δε δγεις ένα πράμα μι τα μάτια σ', πώς μιλάς; Ισύ μι του είπισ αυτό.

Αυτό απ' έκανι η γριγιά, ούλους ου κόσμους του κάν', κι ας μη φαίνιτι. Ακγέτι μουνάχα, αλλά έν σα νόμους: «Ουδεις κώλους άκλαστους», λεν καμπόσιν για δικιουλουγία. Αλλά κι οι κώλ' έν πουλλώ λουγιώ κι αυτό απ' ακγέτι έν λουγιώ λουγιώ, ικτός άμα έν ζούφιους. Τότι στλιζουκουπά* ου τόπους κι καλύτερα άνξι τα παραθύρια.

Εχ' κόσμου που ντου ντνάζ' μπρουστά σ' κι κάν' του λουλό. «Αϊρίσκα», λέει, κι βλέπ' αλλού.

Σ' ένα σπít' απ' κάθουμαν ζ γΚαβάλα, ένας μπάρμπας απού

πάν', τάρραζι ντου ντόπου. Σα πουλυβόλου έκανι ου κώλους τ'.

– Σταμάτα λίγου ρε μπάρμπα Βασίλ', δε μπορούμ' να δγιβάσουμ'. Σ' ακούμ' κι ξπάζουμεστι.

– Του τραπέζ' τραβώ, πιδί μ', κι σεις νουμίζτι ότι κλάνου.

Πουλλές φουρές τραβούσι κι του τραπέζ' για να μας μπιοδέψ'. Τότι ξαναβάζαμ' τς φουνές.

– Κάνι ό,τ' κάνς ρε μπαρμπα Βασίλ', αλλά άσι τουλάχιστου ήσυχου του τραπέζ' να ησυχάσουμ'.

Ικείνα τα χρόνια ου κόσμους τρώγαν πουλύ σκόρδου κι φασούλια κι τα πράματα ήταν χειρότιρα. Άμα ου άλλους είχι φάει φασούλια μι σκόρδου, ήταν να σι φλάξ' ου Θιός. Τότι τρώγαν ό,τ' νά 'ν κι γουργουλίζαν πολύ τα σκώτια ντουν ου κόσμους κι του γουργούλσμα του είχαν για δικιουλουγία, όπους ου μπαρμπα Βασίλς μι του τραπέζ'.

Μι έτχι κι αυτό του πράμα. Κάθουνταν γναίικς κι χουρατίζαν κι μια μπούφνιξι έναν κι έκανι αμπ δε γκαταλάβι.

– Δεν αντρέπισι μαρή;

– Όχ', δεν αντρέπουμι. Γουργουλίξαν τα σκώτια μ'.

Κι μι ντ γιαγιά μ' ντη σχουρημέν' του ίδγιου μι έτχι. Έρξι ντου μπρώτουν. Δε μίλσα. Τνάξ' ακόμα έναν. Έκανα αμπ δεν άξα. Στου ντρίτουν ντ λέου «ιγώ θα πάου να καθίσου σην άλλ' ντ γκάμαρ', γιαγιά».

– Καλά, άξις απ' γουργουλίξαν τα σκώτια μ' κι νόμισς ότι ήταν πόρδους;

Καλά. Γουργουλίζαν πουλύ τα σκώτια ντουν τότε, αλλά απού γουργούλσμα σι γουργούλσμα είχι διαφουρά.

Σκώννιτι ου πιθαμένους απ' του μνημόρ';

– Σκώννιτι ου πιθαμένους απ' του μνημόρ';

Σκώννιτι κι παρασκώννιτι.

Αυτό απ' λέμ' ιδώ δεν έχ' καμμιά σχέσ' μι τα ζούδια. Τα ζούδια έν άλλου.

Τα παλιά τα χρόνια ου κόσμους καταριένταν πουλύ κι οι κατάρις πουλλές φουρές ξηδλούσαν*.

Κι δεν έν ένας δεν έν δυό αυτοίν απ' σκουθήκαν απ' τα μνημόρια ντουν κι τς είδι ου κόσμους. Λέγαν ότι ήταν απ' τς κατάρις. Βέβαι' ου πιθαμένους σκώννιτι μουνάχα ντ νύχτα, όταν έν σουλότ, ύστιρα απ' τς δώδικα κι γυρίζ' μες στου χουργιό.

Έχ' πιθαμένουν απ' ίβγινι κάθι βράδ'. Ντου δγήκαν πουλλοί, ρουτήστι να μάθτι άμα θέλτι. Ου κόσμους προυμαζόνουνταν απ' του ηλιουβασίλιμα, μι τς όρνιθις, κι βάζαν πίσου απ' τς πόρτις δαυλοί, για να μη μπουρεί να μπει μέσα στα σπίτια. Τα πιδγιά τα πήγνι ριπιτίν. Αυτός όμους ίμπινι στα κατώγια ουλνυχτιά κι ξιστρουχάλιβι*. Κι χαθήκαν κι πράματα. Κι λάδ' ίπιρνι. Ου πιθαμένους ίπιρνι ό,τ' ντου χρειγιάζουνταν.

Στου Θιουλόγου μια γριγιά σκώννταν κάθι βράδ' απ' του μνημόρι τς κι πήγνι στου σπίτι τς. Σκούπζι, έπλυνι τα πιάτα κι έκανι κι άλλις δλές μέχρι να φέξ'. Αυτήν έτσ' ήταν κι ούλα τα χρόνια τς, όταν ζούσι. Μόλις έκανι να φέξ', χάνταν.

Έχ' κι πουλλοί πιθαμέν' απ' βγαίναν μόν' κι μόν' για να πάν να τραβούν ντου γκόσμου απ' τα πουδάρια ντν ώρα απ' κμούνταν. Κανένας δεν ήξιρι γιατί του κάναν αυτό.

Άλλ' páλι πιθαμέν' βγαίναν κι γυρίζαν σαπάν' σακάτ' μέσα στου χουργιό ουλνυχτιά. Κάναν βόλτις κιουρλιμέ*. Δε μιλούσαν. Άμα ίβλιπις πιθαμένουν να κάθιτι μέσα στου σκουτάδ' σα τόι, έπριπι να έχς πουλύ θάρρους κι να ντου μπεις: «Άμα είσι άθρουπους μίλσι μι, αλλιώς θα φας πλακιά». Τότι αυτός

χάνταν σάμα κι ήταν ζουντανός.

Του πιο δύσκουλου ήταν άμα έπριπι να πιράσ' άθρουπους νύχτα όξου απ' του νικρουταφείου. Θα ίβλιπι ίσαμι πέντι πιθαμέν' απ' κάθουνταν απάν' ζ μιζούλα Κι στουν Αγιάνν' κι στουν Ανκόλα. Τότι πουλύς κόσμους βραδιάζουνταν στα χουράφια κι μπαίνοντας στου χουργιό, πιρνούσι απού χει. Οι γναίκις κι τα πιδγιά φουβούνταν πιο πουλύ κι αμπ ντου φόβου ντουν πιάναν ντου γάδαρου απ' τα σκαρβέλια. Μόλις φτάναν στα πρώτα σπίτια, ίπιρνι η ψχή ντουν αέρα.

Μια γριγιά μι είπι για ένα άγκζμα απ' έπαθι, ακόμα όταν ήταν κουπέλα:

– Είχα αργήσ' στα Προυγόλια, πιδάκι μ', κι μι πήρι η νύχτα όταν γύρζα στου χουργιό. Ήταν σουλότ καραλίκ'. Ου γάδαρους μπρουστά, ιγώ ντου σουγλούσα μι του νηματήρ'* απού πίσου. Μόλις πέρασα αμπ ντουν Αγιάνν' μι φάνκι ότι ένα πράμα μι κλουθούσι κι μι τραβούσι πίσου αμπ ντου γκώλου μ' ντη φστάνα μ'. Άμα σι πω ότι χέσκα αμπ ντου φόβου μ', κουρτσούδ' ήμαν, δε θα μι πιστέψεις. Μόλις έφτασα στου Τσουτσούρ', γύρσα να δγιώ απού πίσου μ'. Τι ήταν λές; Ιγώ μι του νηματήρ' σούγλουμ' ντη φστάνα μ' κι νόμισα ότι μι τραβούσι πιθαμένους.

Αυτά μι είπι η γριγιά, Θιός σχουρέστην!

Κουστούμ' οι άντρες; κουστούμ' κι γω...

Πουλλές γυναίκες είχαν αυτήν τ' φουρά στα ψηφουδέλτια ούλα τα κόμματα, γιατί τς βάλαν υποψηφίους μι του ζόρ'. Δε ματαφάνκι να έν τόσις πουλλές οι γυναίκες στα ψηφουδέλτια.

Αυτό του πράμα αμπ γίνκι, έβαλι τσι γυναίκες σι μιγάλις σκουτούρις, γιατί χρειιάσκι να πριπστούν λίγου κι να μη γκάνιν ντουν αγώνα ντουν σαν αξιμιπιλούτις. Κι μπράβου ντουν απ' του σκιφτήκαν.

Πήγα στου κουμμουτήριου να κουριφτώ.

- Έλα αύριου, μι είπι.

- Γιατί να έρτου αύριου; ρώτσα.

- Σήμιρα έχου ραντιβού μι τρεις υποψηφίους.

Πήγα ντν ιπαύριου κι όπους μι κούριβι ξαναπιάσαμ' κουβέντα, πάλι για τς υποψηφίους. Κι να ξέρτι, οι κουμμώτρις δε χλιένιτι ου στόμας τουν. Μι τα είπι ούλα:

Δυο είχαν κάν' πιρμανάντ. Άλλις δυο κάναν βαφή κι μια άλλ' έβαπι ένα τσλούφ ξανθό.

Αυτές απ' κάναν βαφή, γίναν ξανθιές. Κι μι του πουχτύτσι μια άλλ' υποψηφία:

- Κι ιγώ ρε είμι υποψηφία, αλλά έχου είκουσ' χρόνια ξανθιά, ινώ αυτές προτουξανθίναν ιφέ...

Είχι δίκιου, γιαυτό κι ιγώ ντν ιφχήθκα «όσις τρίχις ξανθές έχς, τόσοιν ψήφ' να πάρς». Αλλά... δεν είχι πυκνά μαλλιά.

Μια άλλ' πήγι ζ γΚαβάλα κι έκανι μεζ σ' ένα μιγάλου κουμμουτήριου, γιατί ιδώ, λέει, δε ξιθαρριένταν τσι θκές μας.

Είχι όμους κι πουλλές γυναίκες που παγαίναν έναν γκιριμέ στου κουμμουτήριου χουρίς να έν υποψηφίους. Αυτές ήταν ου άντρας ντουν υποψηφίους, γιαυτό προυσέχουνταν.

Αυτό αμπ γίνκι μι τα κουμμουτήρια, γίνκι κι μι του ντύσμου. Οι πιο πουλλές υποψηφίους βρήκαν μια δικιουλουγία κι

πήγαν ζ γΚαβάλα να ψουνστούν. Οι μέρις όμους ζγώναν κι δε μπρουλαβαίναν να κάνιν παραγγιλία. Οι πιο πουλλές ψνήσαν απ' τα έτοιμα. Κι ούλις πήραν κρέμις, κουκνάδια, κουλώνις κι πριπιστήκαν. Καλά κάναν.

Πουλλές λέγαν ότι αφού μπήκαμ' στου χουρό θα χουρέψουμ'. Μια μι του είπι κιόλα «ιψέ πήγα ζ γΚαβάλα κι ψούνσα».

– Τι ψούνσις μαρή; ντ ρώτσα.

– Κουστούμ', μι είπι.

– Καλά, τόσου ανάγκ' ήταν να πάρς κουστούμ; Ισύ έχς έναν ντουινιά ρούχα...

– Έχου ρούχα, μι είπι, αλλά ούλα έν μι ντη γκλιιά απ' όξου. Πού να παρουσιαστώ για ψήφου μι ντουν αφαλό λατζίκ*;

– Καλά, κι ήταν ανάγκ' να πάρς κουστούμ';

– Ναι ρε. Κουστούμ' οι άντρις; κουστούμ' κι γω...

Ούλα καλά γίναν. Κατανουστμίσαν οι συνδυασμοί μι τσι γναίκις, γιατί γυρίζαν απού πόρτα σι πόρτα, κι πήραν κι μπόλκ' ψήφ', αλλά μουνάχα μια βγήκι στου συμβούλιου.

Δε μπειράζ'. Ντν άλλ' φουρά θα παν καλύτιρα...

Μιγάλ' καμχούδα ου Γιώργους

Είχαν κουπεί οι χαρδαλάδης* τ' τιλιφταία ο Γιώρς ου Παπαντρέας. Γύρζι ντου ντόπου αλτούζ*. Θα μι πεις ότι ξέρ' κι γλώσσις αλλά πιο πολύ καλά μιλά τα αμερικάνκα. Αυτά τα ξέρ' φαρσί.

Παντού γύρζι για υπουθέσεις, μια μι ντουν έναν κι μια ντουν άλλουν κι όταν ντου ρουτούσαν τι πείκιτι Γιώργου μι ντου σα κι ντου μουσά, αυτός καμώνουνταν ότι έτσ' είπα ιγώ, έτσ' μι πήκαν αυτοίν κι δε ντουν ίπιρνις κουβέντα.

Ου Γιώργους τιλικά απουδείχι μιγάλ' καμχούδα*. Ούλου κάτ' έχ' στου μυαλό τ' κι ντου τρώει αρίδα, γι' αυτό κι δε ντου μπόμνι τρίχα. Τέτοιους έν ου σινσιλές τ'. Μπουρεί να πήρι κι αμπ ντου μπάππου τ'.

Δε ξέρου άμα ντουν αγριγιέβ' ου Σιμίτς κι ντουν έχ' σούζα. Αλλά κι αυτός έν ιργατικός. Σ' όποιου αίριδρόμιου κι να πας, ντου Γιώργου θα δγεις να ανιβαίν' ή να κατβαίν' απ' τ' αίρου-πλάνου.

Δγείκιτι τι γίνκι ιτούτις τς μέρις μι του Κυπριακό. Σας δίνουμ' τόσα, μας δίντι τόσα, τόσοιν θα μπαίντι, τόσοιν θα βγαίντι, δυο κουμάντα ιμείς, ένα κουμάντου ισείς. Μέχρι ταχειά ντν άλλ' να μας δώστι χαμπάρ, άμα σας συμφέρ'.

Αλλά ου Γιώρς, μιγάλ' καμχούδα. Αυτός, (κι άμα γίντι ρε πιδγιά, να μη μαθιφτεί πουθινά αυτό απ' θα πούμ'), ντου μπιρνά ντου γΚαπόλλα. Γιατί αυτοίν οι δυό φαγουθήκαν μι τα συμβόλια.

- Σας υπουγράφουμ' συμβόλιου για να μας ψηφίσι, ίλιγι ου Καπόλλας.

- Ιλάτι νχ υπουγράψουμ' ένα συμβόλιου για ντ γΚύπρου, ίλιγι ου Γιώργους.

Μόλις υπουγράψαν οι Θασίτις του συμβόλιου, τς λέει ου

Καπόλλας, τώρα έχου να μαζώξου τσ' ιλές. Ντου μπήραν τηλέφουνου απ' τα Λμινάρια:

– Κώστα, πότι θα κατέβς στα Λμινάρια;

– Κλείσι, γιατί ίμι απάν' στη σκάλα, θα σι πάρου ιγώ όταν θα κατέβου να αλλάξου σκαλουσά.

Του ιδγιου γίνκι κι μι του συμβόλιου για ντ γΚύπρου.

– Υπόγραψι Σιμίτ' αυτά απ' σας λέμ', γιατί θα πάθτι τα χειρότιρα. Μουνάχα αυτά αμπ γράφ' του συμβόλιου σας αναλουγούν στου μιοτκό σας.

Δεν υπογράφου, λέει ου Σιμίτς κι φουνάζ' ντου Γιώργου:

– Δε μι λές Γιώργου, τι χάλια έν αυτά; Ίσαμι ντου γΚαπόλλα θα γίνου, να υπογράφου συμβόλια; Γίνιτι η Κύπρου να έν σχέδιου σα του Βέλγιου; Ίδγιου τσισίτ'* έν;

– Μη μι προυφουνιέσι έναν γκιριμέ μι ντου γΚαπόλα, ντου λέει ου Γιώργους. Ρώτσι πρώτα να μάθς τι γίνιτι μι τς μΠουτιώτις κι ντν υπιοχείλις' τς Αηβασιλκής στου Θιοιλόγου κι ύστιρα να μι κάνς παρατηρήσεις.

Ου Γιώργους έν μιγάλ' καμχούδα. Δε ντα χάν'. Πήγι λίγου στου διπλανό γραφείου κι πήρι στου τηλέφουνου ντουν Ιρντουγάν (προυσέξιτι να μι μπιοδέβιστι μι του νταρνταγάν*). Τι πήκαν, τι δε μπήκαν, κανένας δεν έμαθι. Πήρι ου Ιρντουγάν τηλέφουνου ντου Σιμίτ:

– Κώτσου, πάου μια μπιορατζάδα σαπέρα σν Ισπανία κι σκέφκα να πιράσου να σι δγιώ λίγου.

– Πέρνα, ντουν είπι ου Σιμίτς, τώρα έχου του αγγούρ' μι τς Ουλυμπιακοί, αλλά θα ξαδειάσου λίγου να τα πούμ'.

Ήρτι ου Ιρντουγάν σν Αθήνα. Ανταμώσαν μι ντου Σιμίτ. Κι ντου φίλιψι κι γιουβαρλάκια. Τι πήκαν, τι δε μπήκαν, κανένας δεν έμαθι.

Αλλά ου Γιώργους, απού κουντά. Μιγάλ' καμχούδα...

Σασίρτσι κι έτριχι όπους ξπάζιτι ου γάδαρους

Πουλλά πράματα μπορείς να θμηθείς απ' του Σκουλειό. Κι καλά κι άσκημα. Τα άσκημα για τς παλιοί έν του ξύλου απ' φάγαν. Μουνάχα αυτό. Γιατί κι κουμπούρας να ήσαν, θα πεις «δε ντα ίπιρνα τα γράμματα, αλλά έμαθα τέχν'» κι είσι ιντάξ'. Άσι που έχ' παλιοί απ' μας λέν «έ, ρε, ξύλου απ' φάγαμ' αμπ ντου γΚυριακίδη. Του λέν μι ένα ύφους... σάμα κι του πουζ-ντούν* ακόμα...

Μι ρώτσι ένα ντέβρ ου Θουμάς:

– Είσι ρε καλός μαθητής;

– Είμι, ντου λέου. Όσου δυνάζουμι.

– Ε, τότε είσι πλατουκέφαλους!

– Γιατί, ρε Θουμά, είμι πλατουκέφαλους; Τι έχ' του κιφάλι μ';

– Άμα είσι καλός μαθητής, είσι πλατουκέφαλους κι άμα είσι κουμπούρας, είσι χουντρουκέφαλους...

Μέρις κάθουμαν στου γκαθρέφτ' κι ίβλιπα του κιφάλι μ'.

Ικείνα τα χρόνια κάναμ' κι Γαλλικά. Η μαντάμ Πράκουρα απ' μας έκανι Γαλλικά, ήταν ξανθειά, έτσ' ντη θμούμι. Φώναξι ντου Λάκη αμπ γΚαλλιράχ' να σκουθεί στου μάθημα. Ου Λάκης μπουρεί να μην ήξιρι καλά Γαλλικά, αλλά είχι ουραία προυφουρά. Δε ξέρου άμα έχτι ακούσ' Καλλιραχιώτ' να μιλά Γαλλικά. Νουμίζς ότι ιψέ ήρτι απ' του Παρίσ'!

– Δε σκώνουμι, μαντάμ' Πράκουρα, είπι ου Λάκης.

– Παίρνεις μουνάδα, ντου λέει η μαντάμ Πράκουρα.

– Ας πάρου μουνάδα, λέει ου Λάκης. Καλύτιρα, γιατί ιπρουχτέ απ' σκώθκα κι σι είπα τόσα πράματα, μι έβαλις μηδέν. Του ξέρου ότι ζλέβς ντη μπουφουρά μ'!

Ντου Λάκη έχου να ντου δγιώ χρόνια κι μι φαίνιτι απ' έν ζ

Γερμανία. Αλλά θμούμι απ' μ' ίλιγι ότι ντουν αρέζ' να λέει στα Γαλλικά του 14. «Μ' αρέζ' να ντ λέου αυτήν ντ λέξ': Κατριέμι! Μοιάζ' πουλύ μι του «κατριέμι»!

Θμούμι μια φουρά στου Γυμνάσιου ένα πιδί, είχαμ' πάρ' τς ιλέγχ' κι είχι σι ούλα τα μαθήματα μέχρι του δέκα. Ου έλιγχους τ' ήταν ούλου ιφτάρια, ουχτάρια, ιννιάρια κι δικάρια.

– Σι αγρίγιψι ρε ου μπαμπάς σ' για τς βαθμοί απ' πήρις;

– Ι μπαμπάμ' ήταν ουλόχαρους! Νουμίζ' ότι κι στου Γυμνάσιου έχουμ' άριστα του δέκα!

Μανία είχαμ' τς καθηγηταί τς Αθηναίοι. γιατί αυτοίν είχαν ντ μούρ' ψλά. Είχαμ' έναν αμπ ντου λέγαμ' τσαλαλάπ'. Μια φουρά ντου μπιάσαμ' ζ γκουβέντα σν αυλή κι όσην ώρα ντου μιλούσαμ', η Φούλα μι ντ Λέν' αμπ ντου μΠρίνου, ντου μπιτάζαν στη μπλάτ' στου κουστούμ' μιρμήγκ', απού κείν' τς μιγάλ'. Τς είχαν μαζώξ' απού πιο μπρουστά μέσα σι ένα κτί απού σπίρτα. Όταν φτάσαν στου ζνίχι τ' κι αρχίσαν να ντου τζμπούν, σασίρτσι* ου τσαλαλάπς κι έτριχι όπους ξπάζιτι ου γάδαρους.

Πουλλά μπουρεί να θμηθεί κανένας απ' του σκουλειό. Του τιλιφταίου απ' άξα ότι γίνκι αυτές τς μέρις κι τιλειώνου:

Σήκουσι ντου Γιουργάρα η Κυρία στου μάθημα:

– Τι έχουμ' σήμιρα, Γιώργου;

– Παρασκιβή, Κυρία!

Κουλών' ου Γιουργάρας;

Πόσα φουρτιά κάντι σήμιρα;

Αμπ ντου Μα αρχίζ' η γκρίνα:

- Πουλύ σταφύλ' τα δέντρα φέτου, αλλά, για να δγιούμ', τι ιλές θα δέσιν.

- Ε, άμα δε γκάν' καμιά ζέστα να του κάψ', θα έχουμ' πουλλές.

- Πρέπ' κι να μη βρέξ' όμους, γιατί κι μι ντ βρουχή χαλνά του άνθους.

Ύστιρα πιάν' σαπέρα ντου Αύγουστου.

- Μια βρουχή άμα έβαζι, φέτου θα είχαμ' μιγάλου μαξούλ'*. Τα δέντρα κουκνίσαν αμπ ντη ξέρα, κρίμας!

Ύστιρα βάζ' κι μια βρουχή.

- Μπιρικιάτ', καλή βρουχούδα ήταν, αλλά φέτου φαίνιτι να έχ' πουλύν δάκου κι πυρηνουτρίφτ'.

Πιρνά ακόμα κανένας μήνας κι σα ντου Σιπτέμβριου αρχίζ' να πέφτ' από καμιά ιλιά καταή.

- Καταστραφήκαμ'! Δε θα πουμείν' ιλούδα απάν' στα δέντρα.

Κι τα βλέπ' ου κόσμους, τα ξαναβλέπ' κι όλου παρακαλεί να μην έχ' πουλύν δάκου κι πυρηνουτρίφτ'.

Ύστιρα, αρχές Νουμβριου, λίγισ-πουλλές, αρχίζ' του μάξιμα.

- Πόσα φουρτιά κάντι σήμιρα;

- Απ' τα χαμένα! Οι μσές πέσαν καταή...

- Αργείτι ακόμα;

- Έ, σι καμιά δικαριά μέρις, άμα δε χαλάσ' ου κιρός... Ιψέ, μι του καθόρ'* απ' ίφιρι, γίναμ' μουσγούδ'* κι τα παρατήσαμ' κι φύγαμ'.

- Εμ, τι ώρα σκώνισιτι του προύι κι θέλτι ακόμα δέκα μέρις;

- Αμπ ντ μαύρ' χαραή! Γλιτώνς αμπ τζ γέρ'; Ξυπνούν απ'

τα μαύρα μισάνυχτα κι έν ούλου «άντι κι άντι». Χώρια απ' μας κλουθούν απού καταπόδ' κι ουλμηριά έν ούλου γκρίνα.

– Η μάνα σ' δεν έν κι τόσου γκρινιάρρα, αλλά ου μπαμπάς...

– Καλά! Αυτός μια ιλιά να πουμείν' απάν', βάζ' ντη σκάλα κι ανιβαίν' κι ντη φτάν'. Γι' αυτό έναν γκριμέ πέφτιν οι γέρ' απ' τσι σκάλις. Κι δεν έν αυτό μουνάχα. Ουλμιργιά γκρινιάζ' γιατί δε μπαίρνει ου συνιτιρισμός κι τα χαμουλόγια*. Άσι που τα πιο πουλλά τα μαζών' κι σι κάθι τιλάρου ρίχνει μέσα απού καναδυό πλόχειρα*. Ντου φουνάζουμ' ιμείς ότι απαγουρέβιτι, αλλά αυτός κάν' του λουλό... Τς του ξικαθαρίσαμ' ότι του χρόν' δε ντου ξαναπαίρνουμ' μαζί μας! Πιο πουλύ για σκουλουμπόδιου* έρχιτι. Ιψέ σταματήσαμ' προυτού σμουχρηγιάσ' κι μέχρι να φτάσουμ' στου χουργιό ούλου γκρίνα ήταν: «ένα κουνταρόξλου ήλιου είχι ακόμα να βραδιάσ'». «Άμα θέλς, κατέβα κι γύρνα πίσου», ντουν είπα.

Ύστιρα αρχίζ' η αγουνία:

– Πόσου τς ικατό λάδ' θα βγάλουμ';

– Πόσου οξύτητα θα έν;

– Πόσου θα του πάρ' ου έμπουρας του κιλό;

– Κρίμας! Μουνάχα η τυρανίδα μας πόμνι!

Κι όσαμι να πάρουμ' τα προυπιρσνά τα πριμ, γιατί πάντα αργούμ' να τα πάρουμ, τα δέντρα αρχίζιν του άνθους κι μείς αρχίζουμ' πάλι να παρακαλούμ' ντου Θιό να έχουμ' καλό μαξούλ'!

Ούλα τα χουριά μας έν άστα να πάν'...

Δεν έχ' χουριό απάν' σ' Θάσου που να μην έν καλύτερου απ' ούλα τ' άλλα. Έτσ' λεν. Ου καθένας πινέβιτι μOUNαχά του θκό τ'. Αυτό γίνιτι απ' τα παλιά τα χρόνια.

Πιργιλούν τς Θουλουγίτις ότι έν αμπ ντου Μπάμπρα κι τς λεν Μπαμπριγιώτις.

Πιργιλούν τς Πουταμιώτις ότι τάχαμ έν ψουφασλάδης*, ιπειδή ικείνα τα χρόνια κάναν ουραία ψουφάσλα. Για να έχουμ' να λέμ' δηλαδή. Όταν όμους παγαίναν ζ μΠουταμιά απ' ούλα τα χουριά κι γιμίζαν του μσουτσούβαλου ψουφάσλα κι του λτσάζουνταν στη μπλάτ', τότε ήταν καλοί οι Πουταμιώτις. Άσι που σήμια τα ψουφάσλα γίναν πουλυτιλείας κι τα τρωσ πανάκριβα στα καλύτερα ριστουράν! Αλλά άμα ου άλλους ζει πίσου αμπ ντουν ήλιου, μOUNάχα παρασάλλακα ξέρ' να μιλά...

Πιργιλούν τς Καλλιραχιώτις κι τς λεν κτσουράδης, ιπειδή οι αθρώπ' αυτήν έν η δλειά ντουν. Κι δε φτάν' αυτό! Τς λεν, αλήθεια - ψέματα, ότι φκιάνιν κι κτσούρ' γλυκό. Κανένας όμους μέχρι σήμια δε δουκίμασι κτσούρ' γλυκό. Κι άμα αυτό έν αλήθεια, ιγώ θα τς πω μπράβου ντουν!

Πιργιλούν τς Λιμιναριώτις κι τς λεν τρακουσάρδης. 'Ό,τ' θέλ' ας έν οι αθρώπ'! Ιμάς τι μας πειράζ'; Μι τα μάτια μ' έχου δγει μαγαζί στου Λμένα απ' έγραφι η νταμπέλα ό,τ' πάρος 300! Για δε οι Λιμιναριώτις, σκέφκα, μέχρι ιδώ έφτασι η χάρ' ντουν! Μπήκα μέσα, γιμάτους αέρα, κι ντου ρώτσα «ρε φίλι, Λιμιναριώτς είσι;». «Ιγώ», μι είπι, «είμι γινμένους τρακουσάρς. Πέντι μαγαζά έχου ό,τ' πάρος 300 κι του καφκιέμι». Δεν ήταν όμους απ' τα Λιμνάρια ου άθρουπους...

Μόλις πει ου άλλους ότι έν Μαργιώτς, ντου βλέπιν σα σούσαλου, σάμα κι έν απού δουνά καταή... Σιγά ρε ψουριάρ', ισύ αουπού είσι δηλαδή; Ακούσκι καμιά φουρά κανένας Μαργιώτς

του όνουμα τ'; Όπ' στου γκόσμου πήγαν οι αθρώπ' αυτοίν
δώσαν του ναμ. Αλλά τέγ' σκατάδισ είμιστι, ούλα τα χουριά!

Σ' όποιου χουριό πάου, μόλις τς πω ότι είμι απ' του
Θιουλόγου, ξνίζιν τα μούτρα ντουν. Κι πουλλές φουρές
αρπάχκα για του ζήτημα αυτό. Κουβέντιαζα μι μια
Καλλιραχιώτσα κι ντν είπα ότι του Θιουλόγου έχ' ουραία κου-
ρίτσα. Η αλήθεια έν, δε ξέρου πώς μι κατέφκι κι μένα.

– Σιγά τς όμουρφις! Ιμείς ούλα τα χρόνια απ' του Θολόου
παίρναμ' μουνάχα γαδάρ' κι μλάρια...

Ντη μπιάνς κι ντη σκίς τ' αχείλια τς; Αντί να μας σχουρά,
μας πιργιλά. Άμα δεν ήταν ου Γιάννς ου Χαραλαμπίδης ου
τσαμπάζς' απ' του Θιουλόγου να κβανεί κι να πλα γαδάρ' κι
μλάρια, μέχρι ντ Λήμνου πουσόνουνταν για να τα βρει, Θιός
σχουρέστουν, ου κόσμους ακόμα θα τα λτσάζουνταν τα κου-
τσίνια* κι τα πατσαρίσα στη μπλάτ'. Αλλά ου κόσμους δεν
ικτιμά του καλό.

Του ίδιου έχουμ' κι μι τς Λιμιναριώτις. Μόλις τς πεις ότι
είσι απ' του Θιουλόγου, να η μούρ' ντουν σαπάν' σα προυβου-
σκίδα! Ιξηνταουχτώ Λιμιναριώτις όμους παντριφτήκαν
Θουλουγίτσις γναίκις, κι τι γναίκις! Άμα δε μας αρέζαν, ας
πουμέναν ντε γιρουντουπαλίκαρα... Αλλά, πήκαμ', αυτό έν του
ιφχαριστώ...

Ούλα τα χουριά μας έν άστα να πάν'...

Μι ντου ψήφου απ' τα κατρουλιά βγήκι σύμβουλους!!!

Αυτό αμπ γίνιτι παραμουνές ικλουγών έν σκέτου καρναβάλ', γι' αυτό κι του γράφουμ' αυτήν ντν ιπουχή αμπ ζγών' του κανονικό του καρναβάλ'.

Ούλ' οι υπουπήφιοι πιρνούν τα σπίτια πόρτα πόρτα μι τα ψηφουδέλτια στου γκόρφου ντουν. Έν κι τα σόγια, αλλά ικεί έν εύκολου, «κιρό είχαμ' να κταχτούμ', τι κάν' ου μπάρμπας μι, πώς πάν οι δλές, να, σας ίφιρα κι ψηφουδέλτια κατβαίνου υπουπήφιους».

Κι έχ' κι κόσμου αμπ ντουν αρέζ να πιρνούν απ' του σπίτι τ' οι υπουπήφιοι. Του ικτιμά. Σι λέει, να, μι θμήθκι! Κι βγάζ' κι ντου δίν' κι κατιτίς. Τώρα τς τιλιφταίις ικλουγές έναν ντου δώσαν κι πεντέξ αυγά, άλλουν ντου δώσαν πιπιρίτις κι έναν άλλουν ντου δώσαν ένα μσουκάρ' ντόπιου, «πάρι κι αυτό του ματάβγασμα*, γιατί σι ξέρου είσι μιρακλής σα ντου μπαμπά σ'!» Αυτό όμους έν καλό, γιατί ούλα έν για ντουν άθρουπου.

Έχ' όμους κι κόσμου συφιρουντουλόγουν, που για να ντου μπάρς ντου ψήφου τ' πρέπ' να ντου ντάξεις. Αυτά τα ταξίματα έν απ' μας φάγαν ούλα τα χρόνια. Γιατί, για ντουν υπουπήφιου, δεν υπάρχ' ρουσφέτ' που να μη μπουρεί να του κάν'. Ρώτσι έν υπουπήφιου μπρουστά απ' τς ικλουγές:

- Ανιβαίν' ου γάδαρους ζ γκαρνά;
- Ανιβαίν' κι παραανιβαίν', θα σι πει.

Κι αυτά όμους δεν έν κακό γιατί ούλα έν για ντουν άθρουπου, χρόνια τώρα.

Αλλά ου κάθι υπουπήφιους σοφίζιτι* πράματα αμπ δε ντα βάζ' ου νους σ', κι άλλις φουρές έν να κλαις κι άλλις να γιλάς.

Πουρπάτγι μια γριγιά, ίσαμι απ συρμιτεύουνταν*, μι μια σακλούδα καλαμπούκ'. Τζ ντν άρπαξι ου υπουφήφιους απ' τα

χέρια «δóm' την θειά να σι ντ μπάου στου σπίτ'», κι ντ μπιρί-
μινι ζ μπόρτα για να ντ δώσ' κι του ψηφουδέλτιου. «Κι άμα
θέλς τίπουτα θειά, ιμένα να στέλνεις να σι του φέρονου».

Ιμένα μ' έπιασι ένας κι μι είπι, ισύ ξέρς ντου ντάδι γιατρό.
Να ντου μπάρουμ' κι να πάμ' μι του πιασόμιτρου τ' στα σπίτια
να μιτρήσ' ντ μπίις τζ γριγές για να πάρουμ' ντου ψήφου. «Είσι
μι τα καλά σ';» ντουν είπα. Αλλά ύστιαρα αυτό του πράμα του
έκανι άλλους γιατρός, αυτός είχι βρει κι τιφτέρ' κι τς έγραφι κι
συνταγές κι ακόμα... ντου σχουρούν οι γριγές. Έτς έν αυτά...

Η ώρα τρεις τα ξημιρώματα κατακαλόκιρου. Ένας μακρου-
σκοινσμένους* γάδαρους αγγαρουμαχούσι σάμα κι είδι γαδού-
ρα. Τάραξι ντου ντόπου. Ξυπνήσαν ούλ' οι τουρίστις κι βγήκαν
στα μπαλκόνια. Silence! Silence! φουνάξαν οι τουρίστις. Ου
ξινουδόχους τα χρειάσκι. Σι λέει, θα χάσου ντου γκόσμου. Δεν
ήθιλι πουλύ να του σκιφτεί. Παίρνει τηλέφουνου ντουν υπο-
ψήφιου. «Ξύπνα», ντου λέει «νά 'ρτς να πάρς έναν γάδαρου».
Ου υποψήφιους μουρατσανσμένους* όπους ήταν ρώτσι τούς
ήταν ου γάδαρους. Ντουν είπι ου ξινουδόχους τούς ήταν. Πήρι
τηλέφουνου ντν ίδια στιγμή «έλα μπάρμπα να πάρς ντου γάδα-
ρου, ξύπνησι τς τουρίστις». Αλλά ου άλλους δε χάλασι του χου-
ζούρι τ'. «Ιγώ τ' απουσιρί απ' είμασταν μαζί, σι έταξα ντου
ψήφου μ'. Πήγινι τώρα κι συ κι πάρι ντου γάδαρου κι μακρου-
σκοίνστουν στου άλλου του χουράφι μ'». Του άλλου του χου-
ράφι τ' ήταν σν Αβατσνιά, μια ώρα μακρουγιά. Πήγι.

Κι άλλουν υποψήφιου φουνάξαν κι ντου ρουτήσαν «μπελ
πας αύριου ζ γΚαβάλα, έχου ένα μπουκαλούδ' να του πας σι
έναν γιατρό». Ήταν τα ούρα τ'! Τα πήρι απουβραδίσ στου σπίτι
τ'. Η γυναίκα τ' τσιρουμάχι: «Ντέφ' να γίνς κι συ κι οι ικλουγές,
μι κβανείς τα κατρουλιά ντουν στου σπίτ' για έναν ψήφου».

Κι σκιφτείτι, μι ντου ψήφου απ' τα κατρουλιά βγήκι σύμ-
βουλους!!!

Πότι αρχίζ' η Καθιρή Διφτέρα;

- Καλή Απουκριγιά!
- Καλές Τυρνές!
- Καλή Σαρακουστή!

Αυτές οι ιφκές πααίναν' η μια πίσου αμπ ν' άλλ' μέχρι ντ γΚαθιρή Διφτέρα απ' τιλείουνι του καρναβάλ'. Πάντα τς πιρίμινι ου κόσμους, γιατί, χμώνας απ' ήταν, κάναν κι απού κανέ ζγιαφέτ*.

Τα ζγιαφέτια, ικείνα τα χρόνια, γίνταν στα σπίτια κι βαστούσαν ίσαμι δυο - τρεις μέρις. Πουλλές φουρές βαστούσαν κι μια αβδουμάδα. Ούλα τα τραγούδια απ' τραγδούσαν, είχαν άχρειγια* λόγια. Η παρέα γύρζι απού σι σπίτ' κι τζ βάζαν κι πίναν ρακί. Απού μιζέ, τζ δίναν ό,τ' είχι στου τζέτζιρ'. Είχαν μαζί ντουν κι απού κανέ γραμμόφουνου ή του δγιουλί ή καμιά κáιντα κι χουρέβαν ούλου «πώς του τρίβουν του πιπέρι» κι ζαμπικιά. Πουλλές φουρές παίρναν κι ντου Μητσάρα απ' τα Λμινάρια.

Παγαίναν κι στου κέντρου. Τα πιο παλιά κέντρα ήταν ου Γληγόρς κι ου Πούππους. Η Αρζιντίνα έν πιο κινούργια. Τα κέντρα είχαν γραμμόφουνα κι ύστιρα πήραν κι πικάπια.

Στα κέντρα παγαίναν πιο πουλλοί αυτοίν απ' είχαν κουρίτσα για παντριγιά. Του κέντρου δεν ήταν όπους ου καφινές. Ήταν οικουγινειακό. Χουρέβαν κι συρτόν κι αγκαλιαστόν. Γίνταν καλό γάμπρισμα στα κέντρα. Ου καβαλιέρους πήγινι στου τραπέζ' κι ρουτούσι ντου μπαμπά τ' κουρτσού:

- Να χουρέψου, μπάρμπα Βασίλ' μι ντη Στέλλα;
- Άμα θέλ', χουρέψτι.

Όταν τιλείουνι ου χουρός, ου καβαλιέρους πήγινι μι ντ ντάμα στου τραπέζ' κι ίλιγι στου μπαμπά τς «ιφχαριστώ».

Άμ του κουρίτς δε χώνιβι ντου γκαβαλιέρου, ίβρισκι μια

δικιουλουγία.

– Θα χόριβα ιφχαρίστους, αλλά μι πουνεί του πουδάρι μ'...

– Θα χόριβα ιφχαρίστους, αλλά μι ξικόλσι του τακούνι μ'..

Για να είσι σίγουρους ότι δε θα έτρουγισ χυλόπτα, έπριπι πιο μπρουστά να ντ γκάνς νόημα. Κι άμα σι κνούσι λίγου του κιφάλ', πήγνις στα σίγουρα.

Πουλλοί αρχίζαν στα σπίτια του γλέντ' ντ γΚυριακή τς Τυρνής. Τρώγαν κι πίναν ουλνυχτιά κι λέγαν κι άχρειγια λόγια. Του προυί, ξινύχτιδς όπους ήταν, παίρναν κουμπάνις νηστήσιμς κι ρακί κι παγαίναν ζ γΚαρτσιλιώτινα.

Πρέπ' να θμάστι ότι αμπ ντ γΚαθιρή Διφτέρα αρχίζ' η νηστεία. Κ'κιά στου νιρό, φασούλια νιρόβραστα μι του ξύδ', ιλές, κρουμμύδ' κι σι καμιά ακρούδα ίβλιπις κι λίγουν χαλβά.

Αυτό του θμούμι: 'Ηταν μια μιγάλ' παρέα σι σπίτ'. Πρέπ' να κόντιβι να ξημιρώσ' η Καθιρή Διφτέρα. Άμα σταμάτσι λίγου του τραγούδ' η θεια η Μαρίγια έβαλι τς φουνές ντουν άντρα τς ντου Βασίλ'.

– Βασίλ' ξημέρουσι βρε κι τρως κρέας; Άφνι του κόκαλου καταή. Άρχισι η νηστεία..!

– Καλά, για να αρχίσ' όμους η Διφ;τερα, ιγώ έπριπι να κμηθώ απού βραδίς, κι του προυί απ' θα ξυπνούσα θα άρχιζα ντ νηστεία. Τώρα, πότι να κμηθώ κι πότι να ξυπνήσου;

Κι βάλαν κι οι άλλ' τς φουνές, ότι ου Μπάριμπα Βασίλς είχι δίκιου. Κι ένας είπι ότι όπουτι κμηθεί ου μπάριμπα Βασίλς, άμα ξυπνήσ', τότι θα έν Διφτέρα!

Αλλά η θεια η Μαρίγια μάζουξι τα πιάτα απ' του τραπέζ' κι άρχισι να ιτοιμάζ' τα σιφιρτάσα μι τα νηστήσιμα για ντ γΚαρτσιλιώτινα.

Είχι ξημιρώσ' Καθιρή Διφτέρα...

Μπέλ τσι πιάσ' μια τσίλα!!!

Πουλλές κατάρης ακστήκαν αυτές τς μέρις για ντου Μπους.
Μια μουνάχα να πιάσ', θα πουμείν' σα κλούτσα.

- Να πέσ' μια στρουπαδιά να ντου γκάψ'!

- Να ντου κτυπήσ' ένας τάγκας!

- Ψτά να φάει τα πιδιά τ' κι τ' αγγόνια τ'!

- Απ' να ντου καρφουτνάξ'!

Ούλου υφσάντου οι Αμιρικανοί, αλλά πίσου έν τα στιρνά ντου, κι γι' αυτοίν κι για όσوين κλουθούν απού καταπόδ'.

Ου Γιώργους έκανε ό,τ' μπουρούσι. Ούλις τς μέρις γύρσι ντου ντόπου αλτούζ. Δε μπόρισι να βγάλ' άκρηγια. Όπ' πήγινι ντου αρχίζαν τα μαϊμίτκα κι τα παρασάλλακα. Ένα προύι ντου φώναξι η μάνα τ':

- Σούκου τώρα κι φύγι σν Αμιρική. Πήγινι στου Λιφκόν Οίκου (αυτός γλίτουσι ντν άλλ' φουρά) κι πέ ικεί «ήρτα ατός μι να κουβιντιάσουμ'».

Πήγι ου Γιώργους κι έπιασι ντ γκουβέντα, αλλά, του ξαναπήκαμ', έν μιγάλ' μουλφούδα*. Ντουν είπι χιριτίματα αμπ μάνα τ', «να κι μείς ιδουνά παρακάτ' κάθουμάσταν ικείνα τα χρόνια». Αλλά ου Μπους, γάδαρου λαλείς, βρουντές ακούς.

Χθήκαν τα μούτρα τ', ου Γιώργους, κι γύρσι πίσου. Δεν έχιν ντου Θει-ό ντου οι Αμιρικάν'. Κι αυτό έν αλήθεια, γιατί σν Αμιρική θα προυσκνούν ίσαμι πινήντα Θει-ί κι βάλι. Απού πάσα καρυά καρυδ' μαζουχτήκαν ικεί. Γι' αυτό σν Αμιρική έχ' μια γιουρτή αμπ ντ λέν «ιφχαριστούμ'». Δε λέν «ιφχαριστούμ' ντου Θει-ό». Ποιον απ' ούλ';

Ου Σαντάμ' όμους έν άλλου πράμα. Ένας έν ου Αλλάχ κι μόλις τα τνάξις κι πας στουν άλλουν κόσμου θα δγεις μια καζάνα κι ντου Αλλάχ να ανικατών' κι να κινών' του πιλάφ' μι τ' χαρκουτσούκα μέσα σι μια λιγέν'* . Πού φανήκαν τέτοια

μπιρικέτια στουν άλλουν γκόσμου τς Αμικικής;

Μι ντουν άλλουν ντου σαφρακιάρ'* αμπ ντην Αγγλία, φαγουθήκαν ντε κι καλά ότι ου Σαντάμ' έχ' χημικά. Εμ δε θα έχ'; Αφού απ' αυτοίν τ' αγόρασι. Αλλά κανέννας δε ξέρ' πού τα έχ' μπιαθιασμένα*.

Όπους κι να του κάνουμ', μι τα χημικά γίνισι ντουντούκ' κι αυτό δεν έν καλό πράμα. Έχ' όμους ένα σουρό άλλα να ντου γκάνς' ντουν Αμικικάνου κι να θαμάζιτι αουπού ντουν ήρτι:

Μυρμηγκ', ψίλ', κουργιοί, τσφίκια, άμα κάνς ένα νταμ, θα γιμώσ' ου τόπους. Τώρα θα μι πεις μι τέτοια πράματα θα κάνς δλειά; Ε, κάνς κι παρακάνς: Άμα μπουν καναδυό μυρμηγκέκλ' μέσα στου ζνίχι τ' ή στου σώβρακου τ' κι ντου κατατζμπούν, δεν έν δύσκουλου να κán' μια παρατιμουνιά κι να ντου μπάρ' ου διάουλους κι αυτόν κι του αρουπλάνου τ'.

Έχ' κι ένα άλλου πουλύ καλό, αλλά δε ντου σκέφκι φαίνιτι ου Σαντάμ. Μπουρούσι να φκιάσ' μπόλκ' απ' αυτήν ντη σκούν' αμπ ντ μπαίρνεις για να σι τσλίς. Να τς ρίξ' μι ένα αρουπλάνου καμπόσα τσβάλια απάν' στ' αρουπλανουφόρα κι να τς κατατσλίς. Να θαμάζουντιν απού πού τς ήρτι κι να τρέχιν καταχισμέν' μι τα βρακιά στα χέρια.

Αυτό έπριπι να κán' ου Σαντάμ...

Γύρσι τα μπρόμτα να σι πατήσου

Ποιος κι δε θμάτι ντ γιαγιά τ'...

Ποιος κι ποια δε θμάτι ότι όταν φεύγαν οι γουνοί τ' τς ιλές ή ζ γΚαβάλα για δλειά ότι κάθουνταν μι ντ γιαγιά τ'...

Αλλά κι πόσα πιδγιά μιγαλώσαν κι ανιθραφήκαν αμπ ντ γιαγιά ντουν όταν ου μπαμπάς κι η μάνα ντουν φύγαν ζ Γερμανία...

Θιός σχουρέστις όσις κλείσαν τα μάτια ντουν, οι γιαγιές ικείνα τα χρόνια ήταν ένα πράμα όπους έν σήμιρα ου πιδικός σταθμός κι κάτ' παραπάν'.

Τώρα, άμα βάλς μι ντου νου σ' ότι ικείνα τα χρόνια τα αντρόγυνα κάναν ένα σουρό πιδγιά, αυτό του τσιράγαλου αμπ γίνταν μέσα στ' γκάμαρ' αμπ μαζέβουνταν, η γιαγιά έπριπι να βάζ' ένα τέρμνου* στα πιο αρσίζκα* κι άπραγα. Πουλλά μικρά δε μπαίρναν απού λόγια κι τότε η γιαγιά ντουν κατσάρζι* ντ μιλέκα κι όποιουν ίβρισκι. Πάντα δίπλα απ' τ' ατζάκ' βρίσκουνταν μια πιλέκα. Τα προφουνιένταν κι πουλύ «άμα έρτ' ου μπαμπάς ταχειά ντν άλλ', θα σι κανουνίσ'...»

Ιγώ ήμαν μιγάλους, αλλά του θμούμι σαν αδαρά*, κι ας πιράσαν απού τότε ίσαμι τριάντα χρόνια. Κάθουμαν στου μπαλκόν'. Σα ντου διάουλου σταμάτσι ικείνου του τρίκυκλου τ' Τσίτσιλ' μι τα παγουτά απ' τα Λμινάρια. Αυτός ήρχουνταν ντάιμα τα καλουκαίρια στου χουργιό μας κι πλούσι παγουτό. Είχι κι μι τρεις δικάρις του χουνάκ'. Ντη δλειά τ' έκανι ου άθριπους. Ου Γιώρς όμους μόλις ντουν άκσι να φουνάζ' «καϊμάκ' παγουτό», άρχισι να γαρουμαχεί*.

- Τι έχς μαρέ; ντου ρώτσι η γιαγιά τ'.

- Θέλου παγουτό... λέει ου Γιώρς κι γαρουμαχούσι.

- Τώρα θα σι δώσου ιγώ παγουτό...

Πρόλαβι ντουν έπιασι κι ντουν έβαλι τα μπρόμτα. Ντου

μπασλαντίζ' κι -πού σι σφάζ' κι πού σι πουνεί- ντουν έκανι μαύρουν! Τσιρουμαχούσι ου καημένους ου Γιώρς, αλλά πού να ντουν ακούσ' η μάνα τ' αμπ ντ Γερμανία!

Όσου ξύλου έφαγι ου Γιώρς, μι φάνκι ότι του έφαγα κι γώ. Απού τότε δε ξαναέφαγα παγουτό, σαράντα χρόνια τώρα, κι άμα θέλτι πιστέψτι του.

Αλλά οι γιαγιές δεν ήταν κι ούλ' ντν ώρα μι ντ μπιλέκα στου χέρ'. Ιγώ μπουρώ να πω ότι ήμαν κι πουλύ τυχηρός μι ντ γιαγιά μ'. Δε μι χαλνούσι του χατίρ' κι μι φαίνιτι ότι του έγγραψα κι άλλις φουρές. Δε ξέρου, μπουρεί να μην ήμαν κι άπραγους.

Ιμένα μι άριζι να γυρίζ' η γιαγιά μ' τα μπρόμτα κι να ντ μπατώ. Είχι πουλύ καμπούρα κι νόμζα ότι άμα ντ μπατούσα θα ίσαζι. «Άντι, γύρσι τα μπρόμτα να σι πατήσου» ντν ίλιγα. Ύστιρα, πιρίμινα όταν θα σκώνουνταν λόρτ' να δγιώ άμα ίσασι.

Άλλις φουρές, όταν ντ μπουνούσι η κλοιιά τς, ξάπλουνι κι ντν έβαζα απάν' στα σκώτια τς μια πέτρα. Αυτήν ντ μπέτρα ντν είχι πάντα απκάτ' απ' του κριβάτ'.

Είχι κι βδέλις, αμπ γΚαβάλα. Πουλλές φουρές ήθιλα να τσι δγιώ κι μι τς έδειχνι. Τς είχι μέσα σι ένα μπουκάλ'.

Αυτό αμπ δε θα ξιχάσου, όσου ζω, ήταν όταν έφιβγα του προύι στου σκουλειό. Μι του ζόρ' μι ίδιני να πιω μια κουταλιά λάδ'. Αυτό του λάδ' θα ήταν ίσαμι 70 ουξύτητα! Ακόμα κι τώρα μι έρχιτι μπουλαντία...

- Ισείς θμάστι τίπουτα αμπ ντ γιαγιά σας;

Μια ρουγαλδούδα ήταν, κυρ προίδουρι...

Πάντα πρέπ' να προυσέχ' ου άθρουπους. Κι οι προυσουχές έν πουλλώ λουγιώ. Μια, ας πούμ', έν να μη κουτροκιαστεί* κι ξιστραμπλίξ' κανέ πουδάρ' ή κανένα χέρ' κι του βάλ' ζ βασταγαριά'. Άλλ' έν να προυσέχ' να μη βγάλ' κανέ μάτ', γιατί άμα μπει σούσαλου στου μάτ' σ', σι κατατσούζ'.

Αυτό απ' πρέπ' να προυσέχουμ' πουλύ έν κι του τι τρώμ'. Ικείνα τα χρόνια, δεν είχαν βγει ακόμα τα ψυγεία. Τα φαγιά, άμα πουμέναν, τα βάζαν μέσα τσι ντλάπδισ. Είχι καλοί ντλάπδισ κι δε μπαίναν μέσα μύγισ. Αλλά άμα ήταν καλουκαίρ' κι έκανι ζέστις, τα φαγιά ξνύζαν. Άμα έτρουγισ ξνυσμένου φαϊ μπουρούσι να σι ξιτνάξ' τα σκώτια σ'. Ή θα ίβγαζισ τα μιλαχόνια σ' ή θα σι τσλούσι κι θα πήγινι ου κώλου σ' ρουδάν'. Κόβνταν τα ήπατα σ'.

Λεν ότι η γριγιά Σταματέκινα, άμα ξνύζαν τα φασούλια τα έβαζι μέσα ξύδ' κι τα ίδινι τς ιργάτις να τα φάν', μέχρι αμπ ντ μπήραν χαμπάρ' όμους κι ντ γκάναν ένα ζγιάν'*.

Ικείνα τα χρόνια ου Τάκης ου Κουτρούτσους είχι χασάπκου όξου απ' του μπακάλκου τ' Αχιλλέα τ' Λαμπίρ'. Δηλαδή όλου κι ούλου του χασάπκου ήταν μια γραντιά μι τσιγκέλια. Μια φουρά είχι σφάξ' μια ριξάρα παλιουκατσίκα, γιμάτ' λίσκ'*. Πήγι ου αστυνόμους κι αγόρασι ντου λιμό για σούπα. Ίσαμι μια ουκά βγήκι. Μόλις όμους ντουν είδι γουνιμένουν απ' τς λίσκ', ντου λέει:

- Τι σκουλήκια έν αυτά, ρε Κουτρούτσου; Θα σι του κλείσου του μαγαζί...

- Αυτά κυρ αστυνόμι έν λισκάκια. Καθάρστα κι βάλτου στου τζέτζιρ'. Σι έδουκα καθαρό κρέας, μη του φουβάσι.

Σι ούλα τα τρουφέματα θέλ' μάτια δικατέσσιρα. Κι στα νκουκυριά κι στα μαγαζά ένα παραπάν'. Μπαίνς μέσα σι ένα

μπακάλκου ή σι ένα χασάπκου. Ούλα πρέπ' να έν λαπάντ*. Του αφιντικό κι ου υπάλληλους πρέπ' να έν καθαροί κι μουσκου-πλυμέν'. Στα ψυγεία ντουν μέσα ούλα τα πράματα πρέπ' να έν φρέσκα κι καθαρά. Άμα μπεις σι ένα μαγαζί κι δγεις μισκινιά, κατασκένισι κι δε ξαναπατείς ικειί.

Ιτούτα τα χρόνια τζ μπακάλδισ τς κουλά πουλύ του υγειου-νουμικό. Τς υπουχριών' κι βγάζιν βιβλιάρια υγείας, τσι ψάχνει στα ψυγεία για χαλασμένα κρέατα κι πουλλές φουρές τς κου-πανίζ' προυστίματα κι μηνύσεις για του τίπουτα.

Μπρουστά απού καμπόσις μέρις ζ γΚαβάλα δικάζαν έναν μπακάλ' γιατί ντου βρήκαν να πουρπατεί μια ρουγαλίδα στα ράφια μι τς κουσέρβις! Έκατσι ου κατηγορούμινους, φάτσα οι δικασταί κι απού πίσου ντουν στου ντοίχου μια εικόνα τ' Χριστού, όπους έν σι ούλα τα δικαστήρια.

– Θα σι του κλείσου του μπακάλκου, μισκίν', ντου λέει ου προίδουρους. Πού ακούσκει ρε να πουρπατούν οι ρουγαλδέκις μέσα στα μαγαζά;

– Μια ρουγαλδούδα ήταν κυρ προίδουρι.

– Α, ώστι ήταν κι μικρή, ε;

– Ναι, κυρ προίδουρι, μικρή ήταν. Να, σαν ικείν' απ' πουρ-πατεί στου ντοίχου, κουντά στου Χριστό.

Κι έδειξι μι του δαχτύλι τ' στου ντοίχου κουντά στου Χριστό μια ρουγαλίδα απ' πουρπάτγι. Οι δικαστικοί, κι οι τρεις, γυρίσαν κι δγήκαν ντ ρουγαλίδα απ' πουρπάτγι. Πουμείναν...

Ύστιρα απ' αυτό ντουν αθουώσαν.

Αλλά μ' αυτό απ' σκέφκι, ντου θαμάξαν κι οι δικηγόρ'!

Κι ντουν αγιασμό ντου μπέρασι για ρακί...

Πουλύ κουντή ήταν η γριγιά Κουνταργυρή. Κι όσου ντν έλπι του μπόι, τόσου πουλύ ρακί έπνι. Μπουρεί να μη γκου-ντλούσι ιπειδή ήταν πολύ κουντή. Κι έπνι ό,τ' ώρα να ήταν, αλλά πιο πουλύ έπνι όταν κόντιβι να σμουχριγιάσ'.

Μέτρησησα μια φουρά ότι είχι ιξινταέξ τρόπ' να σι κάν' να ντ βάλς ρακί.

Ολουχρουνίς έπνι ρακί μι ντν ακόν'*. Ικείνα τα χρόνια ου κόσμους ήταν ούλου απλυσά κι πολύ βγάζαν λουγιώ-λουγιώ βγασίμια. Μόλις του μάθινι η Κουνταργυρή, ίπιρνι ντ μαυρό-πλακα κι παρουσιάζουνταν:

- Έμαθα ίβγαλις ένα σπυρί στου ζνίχ σ'. Ακόν' έν, η ιβλου-γημέν'! Άντι βάλι μι ένα ώσπου να ζουσταθεί η ακόν'!

Ντν έβαζι στου ατζάκ', κουντά σ' φουτιά. Όταν ζουσταί-νουνταν η μαυρόπλακα ντν ίπιρνι κι ντν έβαζι κουντά στου σπυρί κι μουρμούρζι κι κάτ' λόγια. Αυτό ήταν!

- Άντι βάλι μι ακόμα ένα να παγαίνου. Τρεις φουρές πρέπ' να έρτου να σι σταυρώσου!

Πουλύ ρακί έπνι κι μι τσι σπόρ'. Ντ γυρεύαν οι γναίικς σπόρ' ή φυτά απού χασλαμά για ξινόθιμα*. Μαρούλια, ξουλά-χανα, σπανάκια, κουκνουγούλια, ντουματσές, πιπέρις, απ' ούλα μπουρούσι να σι ιξυπηριτήσ'. Δεν είχι θκά τς, αλλά γύρι-βι απού άλλικς γναίικς. Ένα ρακί θα έπνι ικεί απ' πήγινι να τς γυρέψ' κι ένα ικεί απ' θα πήγινι να τς δώσ'. Μπουρεί κι παρα-πάν'. Άμα ντ γύριβις δυο λουγιώ σπόρου, μια φουρά θα σι ίφιρνι ντουν έναν κι ντν ιπαύριου ντουν άλλουν. Για να έρτ' δυο φουρές για ρακί

Ένα ντέβρ έκανι κι αγκλησάρσα, αλλά ικεί δεν είχι τέτοιου μπιρικέτ'.

Πουλύ ρακί έπγι όταν ανάλαβι ντη στέρνα. Ικείνα τα χρόνια

στου χουργιό οι βρούσις (τσιτσιμέδισ τς λέγαν) δεν είχαν κάνου-
λα κι του νιρό έτριχι μέσα τσι στέρnis κι πουτίζνταν οι μπα-
κτσέδισ. Όταν γέμουζι η στέρνα, ήθηλι ξιστύπουμα για να που-
τίς ντου μπακτσέ σ', αφού πιο μπρουστά είχισ κán' τς γνιψές*.
Ύστιρα, όταν η στέρνα άδειαζι, έτριπι να ξαναστυπουθει του
γουρνούκ'* για να ξαναγιμώσ'. Αυτές τσι δλές τς έκανι ούλις η
Κουνταργυρή. Πρώτα ίρχουνταν κι σι ειδουποιούσι:

– Πέρασα να σι συνουήσου. Αύριου μόλις καταψχώσ' θα σι
πουτίσου. Άντι, βάλι μι ένα να παγαίνου.

Του ιπαύριου, μόλις τιλείουνι του πότζμα, ξαναήρχουνταν:

– Ντου μπλυμάραμ' ντου μπακτσέ γτόνσα. Άντι, βάλι μι ένα
να παγαίνου...

Κι ξικνούσι να πάει σ' αυτήν απ' θα πότζι του ιπαύριου.

Γύρζι στα σπίτια αλτούζ', αλλά πάντα ικεί κουντά ζ γειτου-
νιά τς. Φαίνιτι, θα γίνουνταν σουλώτ κι ήθιλι να έν κουντά
στου σπίτι τς για να πουσουθει εύκουλα κι να μη γκβαριαστεί
πουθινά.

Μια φουρά πήγι σ' ένα σπίτ' στα κατουχουρνά. Η γναίκα
αυτήν απ' πήγι, είχι χάσ' του φως ιτς. Δεν ίβλιπι. Ντη θμούμι.
Δε μπρέπ' να έκανι άλλ' αμαρτία στ' ζουή τς η Κουνταργυρή,
ικτός απ' αυτήν απ' θα σας πω: Σκέφκι, σι λέει δε μι βλέπ', κι
μούνταρι ένα μπουκάλ'. Του κατέβασι μουνουκουπανιά μι μια
γουργουλιά! Ντ φάνκι όμους σάμα κι δεν ήταν ρακί κι του
μυαλό τς πήγι να μην ήταν τίπουτα άλλου κι ψακώνουνταν.

– Τι είχι μέσα ιτούτου του μπουκαλούδ' απ' έπγια, Ιλέν; Να
μη μι πειράξ';

– Αγιασμός ήταν μαρή Αργυρή, μι ντουν έπγισ;

Ναι, είχι πγει ντουν αγιασμό, γιατί ντου μπέρασι για... ρακί!

Πιστεύου ότι άλλ' αμαρτία δεν έκανι. Κι δε ζντούλιβι*
τίπουτα ιξόν απ' του ρακί. Ούτι μια κματιά ψουμί γι μιζέ.

Έτσ' ντν είχι κán' ου Θεός...

Μέχρι κι τσουμπανοί απ' τΣαμουθράκ' ήρταν

Πουλύς κόσμους παθαίν' τριμίστιργις*. Δε ξέρς απού που θά σ' έρτ. Απού κει αμπ δε νοτυ πιριμένς. Κι άμα πάθς, τρέχς κι δε φτάνς. Φσάς κι του γιαούρτ', απ' λέει μια παρουμία.

Κι άντι, ντου γκάθι άθρουπου μπορεί να ντου ντύχ' ό,τ' βάζ' ου νους κι να πάρ' φριξ'*. Αλλά ουλόκληρου χουργιό μπορεί να πάθ' ζαναχάτ' κι έχουμ' πουλλές πιριπτώσεις.

Γιατί, ας πούμ', ζ γΚαλλιράχ' δεν έχ' σκύλ'; Του σκέφκι κανένας; Γύρσι ούλου του χουργιό κι στη Σκάλα, σκύλου δε θα δγεις πουθινά. Τι γίνκι, τι δε γίνκι, ζ γΚαλλιράχ' δε μπλάζ' ούτι κτάβ'. Ουλόκληρου χουργιό πήρι φριξ' απ' τσι σκύλ'. Ου κόσμους ικει, μόλις δγει σκύλου μανταλώνιτι στα σπίτια κι δε ξιμυτά. Κι άσι απ' έν τόσου νκουκυροί κι τόσου παλκάρια μι ντ θάλασσα οι αθρώπ' στου χουργιό αυτό. Ξακουστοί σι ούλουν ντου γκόσμου για τα κτσούρια*, μέχρι κι γλυκό τα κάνιν, αλλά άμα δγιούν σκύλου, απάν' ντουν τα κάνιν.

Η Ιλέν' έν αμπ γΚαλλιράχ', η κουπέλα. Αλλά ζει όξου πουλλά χρόνια κι έχ' κι έναν σκύλου. Ιπέρς ήρτι στου μΠουτό κι ίφιρι κι ντου σκύλου. Πουλύ ήσυχου σκλι, σα κλουμπάν'! Μια μέρα μι λέει:

– Γίνιτι να σι αφήσου ντου σκύλου για αύριου μέχρι του μισμέρ'; Θέλου να πάου μέχρι ντ γΚαλλιράχ' σι κάτ' αξαδέρ-φια μ'.

– Κι γιατί δε ντου μπαίρνεις μαζί σ', μαρή; Αμάξ' έχς, ντν είπα ιγώ. Αντρέπισι απ' θα σι δγιούν οι χουργιανοί σ' μι ντου σκύλου;

– Ε, δεν είσι μι τα καλά σ' απ' θα πάου ντου σκύλου ζ γΚαλλιράχ'! Ποιος θα μι ζγώσ', ρε, ή θα μ' ανοίξ' ντ μπόρτα άμα μι δγει μι ντου σκύλου;

Κι ντου γκράτσα ντου σκύλου για να πάει η Ιλέν' ζ

γΚαλλιράχ' στ' αξαδέρφια τς. Άντι τώρα, πείτι μι κι σεις τι γίνκι σ' αυτό του χουργιό κι ου κόσμους πήρι τόσην φρίξ' μι τσι σκύλ';

Υπάρχ' καλύτιρου χουργιό αμπ ντ μΠουταμιά κι τόσου καλός κόσμους σα τς Πουταμιώτις; Ξακουστοί έν σι ούλουν του γκόσμου, μιγάλ' κι τρανοί γίναν αυτού σακάτ', τς καλύτιρις θέσεις.

Ισύ είσι απ' του λες; Ζ μΠουταμιά δεν έχ' ούτι έναν μαρμαρά! Σ' ούλα τα χουργια, ζ μΠαναγια, στου Λμένα, στου Θιουλόγου, στα λμινάρια, όπ' έχ' μάρμαρα, έχ' κι μαρμαράδισ. Ζ μΠουταμιά δεν έχ' νούδι έναν! Κι άμα έχ' κανέναν έν απ' αλλού, ή αυτός ή τό 'χ' γραμμένου στη γναίκα τ'. Δλέβ' πουλύς κόσμους στα λατουμεία, αλλά μαρμαράς δεν έν κανένας. Τι γίνκι κι πήρι φρίξ' ούλου του χουργιό;

Μι του πήκαν. Οι αθρώπ' πάθαν ένα μιγάλου χνέρ' κι απού τότε κανένας στου χουργιό δε θέλ' να γίν' μαρμαράς. Τι γίνκι;

Ένας Πουταμιώτς, μπρουστά απού πουλλά χρόνια, πήρι απόφασ' να γίν' μαρμαράς. Ίβγαλι ούλα τα χαρτιά, πήγι ζ γΚαβάλα, αγόρασι ιφτά κάσις δυναμίτις κι γύρσι στου χουργιό. Βρήκι ένα καλό νταμάρ' κι έβαλι μπρος. Οι αργάτις ανοίξαν τρύπις μι τς μπασαρίνις* κι αυτός τς γέμουσι δυναμίτις για να βάλ' φουρνέλα. Ούλις τσι τρύπις τς γέμισιπραγνί. Όσουν δυναμίτ' ντου δώσαν αμπ γΚαβάλα ντου γκουπάνσι μέσα τσι τρύπις, άναψι τα φτύλια κι φώναξι:

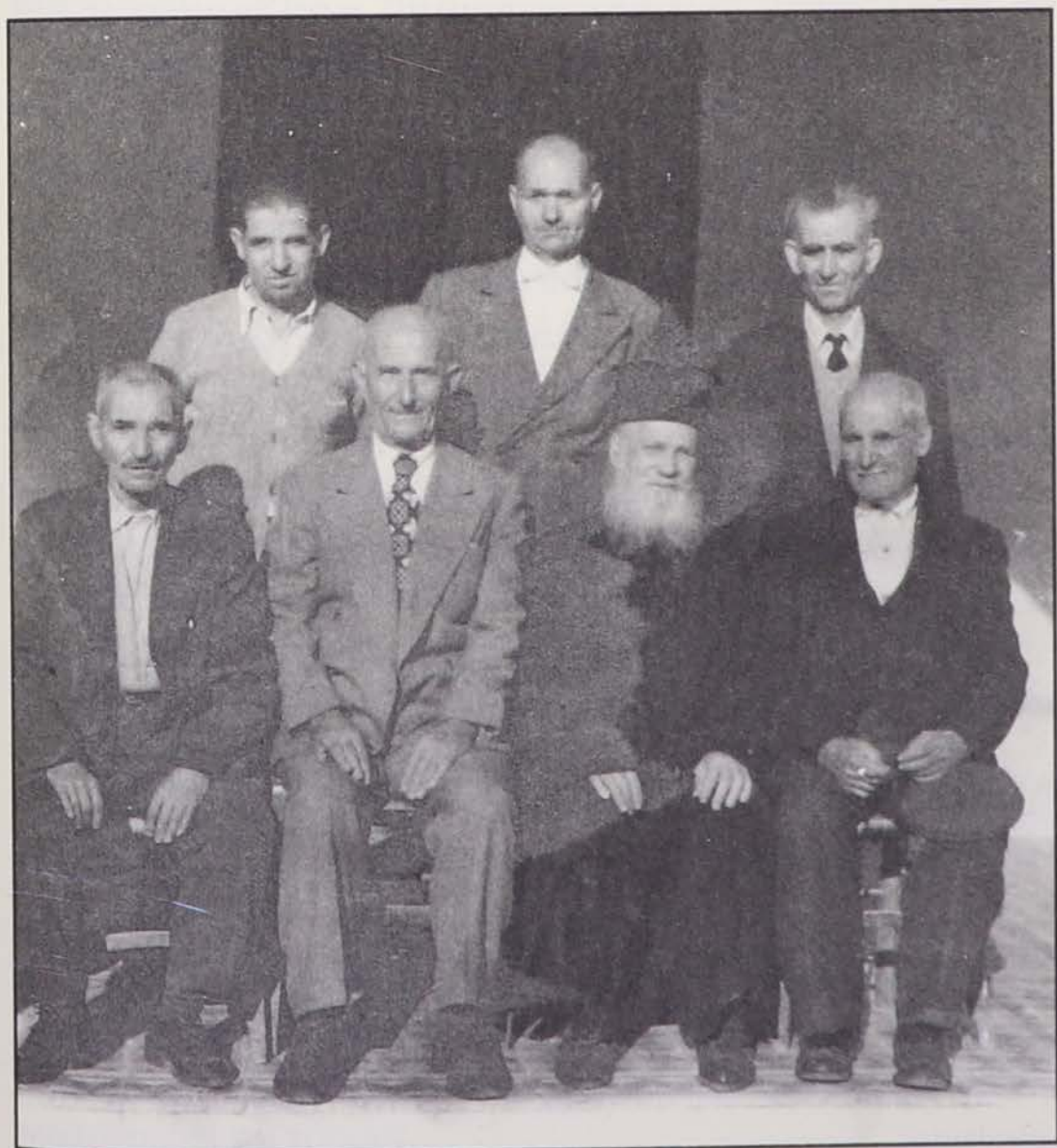
– Βάρδα φουρνέλου!

Τότε γίνκι του κακό! Σένταν ούλ' η Πουταμιά. Ούλα τα τζάμα σπάσαν. Τρεις μέρις έκανι να πές' ου κουρνιαχτός κι ου τόπους παντού γέμισι πιτράδια. Τα ζα αμπ ντουν Αηλιά σασιρντίσαν κι κατβήκαν μέσα στου Θιουλόγου κι γυρίζαν μέσα στου χουργιό σα παρασάλλακα.

Κι δεν ήταν μουνάχα αυτό.

Ύστια από καναδυό μέρις ήρταν κι κάτ' τσουμπανοί απ' τΣαμουθράκ' κι γυρέβαν αποζημίουσ', γιατί οι πέτρις απ' τα φουρνέλα ίσαμι ικεί πουσουθήκαν κι τς σκουτώσαν ικατόν εικουστρία κατσίκια. Προυφουνθήκαν ότι θα παγαίναν κι στα δικαστήρια, αλλά συμβιβάσαν.

Απού τότι κανένας σ' αυτό του χουργιό δε γίνκι μαρμαράς. Δε του βάζ' ούτι μι ντου νου τ'...

Ου Μήτσους ήθιλι να γέν' μπασκαλής

Απ' λέτι, έν ένα πράμα που ούλ' θα του έχτι προυσέξ'. Χτυπά λίγου άσκημα, αλλά γίνιτι, απ' τα παλιά τα χρόνια.

Μέσα στου ίδιου του σπít' αμπ δλέβ' ούλ' η οικουγένεια, βγαίν' ου ένας ου γιος κι λέει «θέλου να γίνου μπασκαλής».

Μπασκαλής* γίνισι όταν παντρέβισι. Αυτό του καταλαβαίν' πάσα ένας, αλλά όταν γίνιτι στα καλά καθούμινα, χτυπά άσκημα, κι ου κόσμους του κουτσουμπουλέβ', γιατί έν σα να φεύγει απ' του κουπάδ'. Δεν έν όπους γίνιτι όταν μαλών' αδιρφός μι αδιρφό κι χωρίζιν τα τσανάκια ντουν.

Έχ' πουλλοί αμπ γίναν μπασκαλήδισ σι χουράφια ντ μπαμπά ντουν: «Δώσι μι δυο λάντις στη Μπλούμου κι τα κουτσόρια* τς Αμαθραξούς, να ξέρου ότι έν θκά μ'».

Άλλ' πάλι, γίναν μπασκαλήδισ στου ιπάγγιλμα ντ μπαμπά ντουν: «Δε μι συμφέρ' να δλέβουμ' μαζί, θέλου να ανοίξου θκό μ' μαγαζί». Πάει κι αυτός...

Ούλα για ντουν άθρουπου έν, κι ούλα έν βγαλμένα μέσα αμπ ντ ζουή. Αλλά μπασκαλής δικατριγιώ χρουνώ, μια φουρά έτχι κι, πιστέβου, δε θα ξανατύχ'.

Δικατριγιώ χρουνώ πιδί ου Μήτσους, ένα βράδ', μόλις αρμέξαν τα πρόβατα, λέει στου μπαμπά τ':

– Θέλου να σι γυρέψου ένα πράμα, πατέρα, κι δε ξέρου πώς θα του πάρς...

– Πέ μι, ρε πιδί μ', κι θα δγιούμ'.

– Θέλου να γίνου μπασκαλής, πατέρα...

– Τι είπις ρε τουμάρ; ντου λέει ου μπαμπάς τ' κι ντου μπλάκουσι στα γαμουσταυρίδια. Ντουν έβαλι στου κουλταρίδ'*; σασιρντίσαν κι οι σκύλ' κι αρχίσαν κι γαυγίζαν, αλλά δε ντου μπρόκανι.

Απού ξιχουρστόν δρόμου φτάσαν στου χουργιό, κι ου

Μήτσους μόλις έφτασι στου σπίτ' πήγι κι χουχλώθκι.

Μόλις γύρσι κι ου μπαμπάς τ', ρώτσι:

- Πού έν' αυτός;

- Μέσα, χουχλώθκι κι κάν' ντουν άνιουτουν, ντου λέει γναί-
κα τ'.

- Πέ τουν να σκουθεί κι να έρτ' ιδώ, ντου θέλου.

Σι λίγου ιμφανίζιτι ου Μήτσους μι κατβασμένα τα μούτρα.

Ντου μπήρι μι του καλό.

- Για έλα δω ρε πιδί μ'. Μι είπισ στου μαντρι μια κουβέντα.

Ντη σκέφκισ καλά;

- Ντη σκέφκα, πατέρα, κι δε γκάνου πίσου. Του πήρα από-
φασ'. Δώσι μι ούλις τς ριξάρικς* τσι προυβατίνικς κι ιγώ σιγά
σιγά θα κάνου κουπάδ' θκοί μ'. Θέλου να έχου θκοί μ' παράδικς.

- Καλά ρε πιδί μ', οι παράδικς, τι θκοί μ', τι θκοί σ', ικει θα
κολήσουμ'; Πέ μι τι παράδικς χρειγιάζισι κι ιγώ έχου ντου ντρο-
που μ'. Θα σι τς δώσου.

- Αυτό απ' τς χρειγιάζουμι, έν λούσου κι ισύ δε μι του κάνς.
Θα του τσιγγουιφτείς...

- Βρε πέ μι ό,τ' θέλς κι ιγώ ιδώ είμι...

Ου Μήτσους πήρι ένα σουβαρό ύφους κι είπι;

- Θέλου να ράψου κουστούμ'!

- Κι χάλασικς ντου γκόσμου για ένα κουστούμ', ρε πιδί μ';
Σαπέρα, μόλις πλήσουμ' τ' αρνιά, μαζί θα πάμ' στου ράφτ' να
διαλέξικς του ύφασμα κι να σι πάρ' τα μέτρα.

- Ναι, αλλά ιγώ θέλου του κουστούμ' απ' θα ράψου να έχ'
κι γιλέκου, γιατί θέλου να πάρου κι ρουλόι κι να του βάζου
στου τσιπάκ'!

- Ικει θα σκαλώσουμ', ρε Μήτσου; Κι γιλέκου θα σι κάνου
κι ρουλόι θα σι πάρου. Κι για να δγεις ποιος είμι, θα σι πιρά-
σου κι δυο δουντάρικς χρυσές, τα μπρουσνά, να γιλάς κι να
γιαλουμαχεί ου τόπους.

- Χρυσά όμους, όχ' αλουμινένια, είπι ου Μήτσους, (γιατί

τότι πολλοί βάζαν κι αλουμινένια απ' ήταν φτνά).

Πιράσαν καμπόσιν μήνις κι πλήσαν, αλλά τ' αρονιά δε μπιάσαν παράδις. Ούτι ντουν άλλουν, ούτι ντου μπαράλλουν ντου χρόνου. Κι ου Μήτσους ούτι κουστούμ' ούτι γιλέκου έραψι, ούτι ρουλόι πήρι, ούτι δυο χρυσές δουντάρις πέρασι μέχρι απ' έφγι φαντάρους.

Είχι ή δεν είχι δίκιου απ' ήθιλι να γέν' μπασκαλής;
Ισείς τι λέτι;

Νιρουκόμπ χουρίς μπακτσέδισ

Απ' τα παλιά τα χρόνια οι νιρουκόμπ* κάναν κουμάντου του πότζμα. Πρασνουμαχούσαν οι μπακτσέδισ, γιατί τότε ου κόσμους δεν είχι μιταλίκ'* κι έσπιρνι πρασνάδια, χμώνα - καλουκαίρ', για να έχ' να πουρέβ'. Πατάτις, φασλές, κ'κιές, κρουμμύδια, κραμπουλάχανα, ντουμάτις, πιπέρις, απ' ούλα σπέρνα ου κόσμους. Τώρα ντου γκαλύτιρουν μπακτέ σι κάθι χουργιό ντου σπέρνει του σουπιρμάρκιτ. Αγάντα ζαρζαβάτ' αμπ γΚαβάλα.

Καταλαβαίντι τώρα τι δλειά κάναν οι νιρουκόμπ ικεινά τα χρόνια; Στου Θιουλόγου αμπ ντουν Αγιάνν' μέχρι ντουν Ανκόλα είχι δυο νιρουκόμπ. ένα για ντου μπάν' κι ένα για ντου γκάτ' μαχαλά. Φουρούσαν κι γαλότσις. Ου νιρουκόμπους, απ' τ' απουσιρί πήγνι στα σπίτια απ' είχαν μπακτσέ κι ειδουποιούσι αυτοίν απ' θα πουτίζαν του ιπάβριου. Ντου βάζαν κι ένα ρακί. Ντ νύχτα πότζι μουναχός τ'. Μι του φανάρ' ουλνυχτιά, έκανι γνιψές κι πότζι. Κι έτς γίνουνταν σι ούλα τα χουργιά.

Αυτήν ντη δλειά κάναν οι νιρουκόμπ κι δε μπέπ' να ντ μιριδέβουμ' μι του πότζμα απ' κάναν απ' τσι στέρνις στα μπακτσιδέλια δίπλα απ' τα σπίτια. Αυτό ήταν άλλου, σας έχου πει κι για ντ γκουντΑργυρή. Όπ' είχι στέρνα, μόλις γέμουζι, ντη ξιστυπώναν μ' ένα κουντάρ' κι όταν άδειαζι ξαναστυπώναν του γουρνούκ' μι μια πατσαγούρα.

Τώρα ου κόσμους τς παρατήσαν τς μπακτσέδισ κι ρμάξαν, κι οι καλύτιρ' μπακτσιβάν' έν τα... σουπιρμάρκιτ. Νιρουκόμπ όμους είχαμ κι θα έχουμ', κι ας μη σπέρνουμ'. Τριαντατρις νιρουκόμπ έχουμ' κάθι καλουκαίρ' απάν' σ' Θάσου. Κι άντι, θα μι πεις ου Πρίνους, του Ραχών' μι τόσις γιουτρήσεις πουτίζιν ούλουν ντου γκάμπου τα δέντρα κι τς έχιν ανάγκ'. Αλλά τα άλλα τα χουργιά;

– Άφνι μι, ρε κυβέρνησ', να πάρου δέκα αθρώπ' του καλου-
καίρ' μι ντου ντουρισμό, παρακαλεί ου δήμαρχους.

– Όχ'! Δε σι του ιπιτρέπου. Μπουρείς όμους να πάρς τρια-
ντατρείς νιρουκόμπ! Αυτό λέει ου νόμους. Κι στου Λμένα κι
στου Λμινάρ', πάρι νιρουκόμπ!

Τι να κάν' κι ου δήμαρχους, παίρνει νιρουκόμπ. Κι απού
κεί αρχίζ' άλλου τρουπάριου. Ποιοι θα πάρ'; Οι ιτήσεις έν
παραπάν' απού τριαντατρείς.

– Θα πάρουμ' ιτούτουν, δε θα πάρουμ' ικείνουν.

– Όχ, παίρνιτι ούλ' τσι θκοί σας.

– Ναι, αλλά κι σεις όταν είσασταν απάν' κι σεις παίρνιτι
μουνάχα τσι θκοί σας.

Κι γίνιτι ένα τσιράγαλου μέσα στου συμβούλιου, σκέτου
καρναβάλ', για να πάρουμ' τριαντατρείς νιρουκόμπ κι ας μη
σπέρνουμ' μπακτσέδισ!

Παγαίνοντας στη Ξάνθ', πιρνούσι κι αμπ γΚουζάν'

Ου Παναγιώτς είχι ξικνήσ' απού τσουμπάνς. Τα πρόσιχι πουλύ τα ζα, είχι καλά γαλάρια κι έσφαζι κιόλας κι πλούσι. Οι κασίικς τ' ήταν τιφαρίκια, ούτι μια ριξάρα δεν είχι ου Παναγιώτς. Τυρί, γάλα, πουμούτσα, αθουτύρ', γιαούρτ', ξνόγαλου, απ' ούλα είχι. Είχι κάν' μιγάλου κουπάδ'. Κι μαλλιιά πλούσι όταν κούριβι, κι αρνόκρα* κι κουλουκούρια* πλούσι. Ένα ντέβρο, ιξόν απ' τα θκά τ' τα τουμάρια, αγόραζι κι ξένα κι τα έκανι ιμπόριου. Στου σφάξιμου αν πεις, στου πι κι φι έκανι του ζο βαδέλ'.

Ντουν ήρτι να ανοίξ' κι χασαπιό. Του κουβέντιασι μι ντ Σουτήρου ντη γναίικα τ' κι ντν είπι ότι θα του έγραφι κι στου όνουμα τς. Δέχκι η Σουτήρου. «Ο,τ' μι πεις ισύ, άντρα μ'» ντουν είπι. Είχαν ντου ντρόπου ντουν γιατί είχαν κι παράδισ στη ντράπιζα.

Πήγι ου Παναγιώτς στη ντράπιζα, σήκουσι λιφτά κι άνξι του χασαπιό. Ου κόσμους του ιφχαριστιένταν να αγουράζ' κρέας, γιατί ήταν κι καθαρός, ούλου περιποίηση'. Ντου μπατσά ντουν έτσουζι ατός τ'. Άντιρα, κλές, ούλα τ' μουσκουβουλούσαν.

Του κουπάδ' όμως άρχισι να λιγουστέβ' γιατί του χασαπιό ντουν έτρουγι πουλύν χρόνου. Σκέφκι ότι έπριπι να αγουράζ' απ' όξου κρέατα. Ντου μπήκαν ότι έχ' καλά κρέατα κι φτνά αυτού σαπάν στη Ξάνθ'. Έκανι καναδυό ταξίικια, βρήκι κι ίφιρι καλά κρέατα.

Ύστιρα απού λίγουν κερό έμαθι ότι καλά κρέατα έχ' κι ζ γΚουζάν'.

– Σαπού πέφτ' η Κουζάν; ντου ρώτσι η Σουτήρου.

– Απάν' στου δρόμου μ' έν, Σουτήρου. Πάου που πάου στη

Ξάνθ', θα πιρνώ κι απ' γΚουζάν...

Κι παγαίνουντας ου Παναγιώτς στη Ξάνθ', πιρνούσι κι αμπ γΚουζάν'. Απάν' στου δρόμου τ' ήταν...

Απού καμιά φουρά έκανι κι τρεις μέρις να γυρίσ' κι ντουν έκλεινι κι ου κιρός ζ γΚιραμουτή. «Δλειά μας έν, Σουτήρου. Πρέπ' να δγιώ τα ζα, να τα παζαρέψου».

Ου κόσμους όταν παγαίναν στου χασαπιό, τς ίλιγι η Σουτήρου ότι ου Παναγιώτς πήγι στη Ξάνθ' κι μπουρεί να πιρνούσι κι αμπ γΚουζάν'. Ντν ακούγαν κι γιλούσαν...

– Εμ, μαρή Σουτήρου, η Ξάνθ' μι ντ γΚουζάν' έν όπους ου νότους μι ντου βουριά...

Καμώθκι η Σουτήρου. Σι λέει κάτ' γίνιτι ιδώ. Στου άλλου του ταξίδ' μόλις ιτοιμάσκι να ξικνήσ' ου Παναγιώτς, ντουν έκανι μπρόβα*.

– Γιατί έβαλις του κουστούμ'; ντου ρώτσι. Σι γάμου θα πας;

– Ισύ, μι φαίνιτι ότι είσι ντιπ πίσου αμπ ντουν ήλιου, γναίκα. Καλά, έμπουρας δεν είμι; Θέλς να γυρίζου σα ξιμσταλουμένους*;

Έκανι ακόμα καναδυό ταξίδια, αλλά η γκρίνα δε σταμάτσι. Πάντα έφυβγι μι του κουστούμ'! Μια φουρά έκανι πέντι μέρις να γυρίσ'. Μόλις γύρσι ντουν έκανι ένα πατιρντί η Σουτήρου, τάραξι η γειτουριά. Ούλ' πήκαν ότι θα φτάναν σι πουχουρσμό. Λεν ότι ντουν έψαξι του κουστούμ' κι ντου βρήκι κάτ' μέσα σι μια τσέπ'. Έτσ' λεν, αλλά άμα δε δγεις... Κι δε μας πέφτ' κι λόγους, ιδώ απ' τα λέμ'.

Καμπόσις μέρις ύστερα απ' του πατιρντί, του κλείσαν του χασαπιό, στου όνουμα τς Σουτήρους ήταν γραμμένου, κι ου Παναγιώτς ξαναγύρσι στα ζουντανά τ'.

Τι γίνκι, τι δε γίνκι, ιμάς δε μας πέφτ' λόγους...

Ποιος έν αυτός... ποιος έν αυτός...

Απ' τα παλιά τα χρόνια τα πιδγιά στα σκουλειά λέγαν ποιήματα κι διαλόγ'. Τς 28 Ουκτουβρίου, τς 25 Μαρτίου κι ντουν Ιούνιου στου κλείσμου.

Τα ποιήματα κι οι διαλόγ' ήταν ούλου για παλκαριές, ότι τάχαμ' ιμείς ούλ' τς νκούσαμ' κι μας φουβούνταν πουλύ οι Τούρκ'. Ου κόσμους τα πρόσιχι αυτά τότι. Μόλις σ' έβαζι ου κύριους του ποίημα κι πήγινις στου σπίτ', «δόμ' του να του διγιάσου», σι λέγαν. Κι πουλλές φουρές οι γουνοί κάναν κι παράπουνα ότι δεν έν καλό του ποίημα ή ότι έν λίγα τα λόγια απ' λες στου διάλουγου ή ότι ου ρόλους δεν εν καλός, όπους, ας πούμ', άμα σι έβαζι να παίξεις Τούρκους απ' σκουτώνονταν.

Ου κύριους Τάκης απού καμιά φουρά έβαζι κι διαλόγ' ισθηματικοί. Τς έγραφι ατός τ', γιατί ήταν τιτραπέρατους.

Όταν γίνουνταν η γιορτή στου σκουλειό μαζεύουνταν πουλύς κόσμους. Άλλους ίρχουνταν για ντου γιο τ', άλλους για ντουν αγγουνό τ' κι ικεί να διγεις καμπάρτζμα...

Ου κόσμους κάθουνταν σι πάγκ' κι καρέκλις. Μπρουστά κάθουνταν πάντα οι ιπίσημ': Ου παπαΓιώρς, ου παπαΒασίλς, ου προίδουρους, η ιπιτρουπή τς αγκλησάς, ου αστυνόμους, ου γραμματίκας, οι αγρουφυλάκ', κι απού πίσου κάθουνταν ου άλλους ου κόσμους.

Ντουν αρέξαν όμους ντου γκόσμου πουλύ τα ποιήματα κι οι διαλόγ'. Ήταν σα να τα ζούσι ου ίδγιους.

Μια χρουνιά ντου νΤάσου τς Κατιρίνς ντουν έβαλι η κυρία του ποίημα «Τι θα γίνου άμα θα μιγαλώσου».

Η Κατιρίν', τ' Τάσ' η μάνα, ήταν λίγου καμπάδκια*. Πιρνούσι κι ξουπίσου λέγαν «για δε η Κατιρίν' ου κουλέκουτς...». Κι ντ λέγαν κι αμπαρουχέστηργια, αλλά πάντα ξου-

πίσου. Ήταν όμους πουλύ καλή γναίκα.

Ου Τάσους του έμαθι καλά του ποίημα τ'. Έκανι πουλλές μπρόβις. Στου σπít' ανίβιני σι μια καρέκλα κι του ίλιγι κι ντουν άγκι η μάνα τ' η Κατιρίν' κι ντουν ίλιγι «μπράβου, Τάσου πιδί μ'!»

Αλλά κι η κυρία τ' στου σκουλειό ντου γκαθουίδιψι να του λέει δυνατά κι αργά κι να σταματεί σι κάθι λέξ'. Του ποίημα ίλιγι ότι άμα θα μιγάλουνι ου Τάσους θα γίνταν γιατρός κι μόλις ντου βλέπαν ου κόσμους να πιρνά, θα ντου γκαμαρώναν κι θα λέγαν «ποιος έν αυτός... ποιος έν αυτός...». Αυτά τα λόγια, ντουν είπι η κυρία, θα τα λες αργά: Ποιος έν αυτός... ποιος έν αυτός...

Ήρτι κι η μέρα απ' θα λέγαν τα ποιήματα, μαζώχκι ούλου του χουργιό στου σκουλειό, μπρουστά οι ιπίσημ'. Ήταν κι ου γέρου Χατζηγιώρς μι τς ιπίσημ', γιατί ήταν ιπίτρουπους στουν Αη-Δμήτρη.

Όταν ήρτι η σειρά τ', ου Τάσους βγήκι τς σκηνή, χιρέτσι κι άρχισι του ποίημα τ'. Του άρχισι ουραία. Η Κατιρίν' η μάνα τ' ντουν άγκι κι καμπάρτζι. Τα τιλιφταία λόγια, ου Τάσους, τα είπι σάμα κι ήταν ηθουποιός:

Όταν θα μιγαλώσου
θα γίνου γιατρός
Κι όλοι θα λένε
«ποιος έν' αυτός...»
«ποιος έν' αυτός...»
«ποιος έν' αυτός...»

Τότι πιτάχκι ου γέρου Χατζηγιώρς::

– Τς Κατιρίνς τς χουντρογκάλας ου γιοσ!

Ιγώ λέου ότι συγκινήθκι τόσου πουλύ κι ντου ξέφγι...

–Ιγώ έτρουγα κι συ ξιέτρουγισ

Ικείνα τα χρόνια οι Θασίτις δε μπαγαίναν έναν γκιριμέ ζ γΚαβάλα. Οι καπνιργάτις παγαίναν κάθι χρόνου κι δλέβαν, αλλά είχι κι κόσμου αμπ δεν είχι πάει καμιά φουρά ή ζήτημα να είχι πάει μια φουρά, ας πούμ' για να βάλ' μασέλις ή για να κάν' καμιά ιγχείρισ' ή για κανένα δικαστήριου.

Οι πιο πουλλοί όταν τιλειώναν ντη δλειά ντουν παγαίναν στα παγκάκια ζ μπλατέα Φουάτ. Άλλους ρουτούσι πού ήταν ου Θιουχάρς. Σι λέει, μια απ' ήρτα ζ γΚαβάλα ας πάου κι μέχρι τς Καμάρις στου Θιουχάρ' να πάρου ένα φκέλ'* . Αλλά, πάντα, παίρναν κι καμπόσα χασμίσσα*. Μπουμπόνια κι τσικουλατάκια.

Οι Καβαλιώτις πάντα μας είχαν για παρακατνοί κι νουμίζαν ότι μπορούσαν να μας γιλάσιν. Κι σιγά του ξιγέλασμα... να σι βάλ' μέσα τσακούλα καμιά σάπια ντουμάτα ή να σι ζιγιάσ' ντου ζάχαρ' καμιά δικαριά δράμια ξίκ'. Αυτό κάναν, αλλά δε μας γιλούσαν εύκουλα οι Καβαλιώτις κι ας ήταν βλαμάκια*, απού κείνα τα χρόνια

Πουλλοί Θασίτις χάνουνταν κιόλα μέσα στα στινάδια, γιατί, όσου να πεις, η Καβάλα έν μιγάλ', απού κείνα τα χρόνια. Κι αυτό ήταν του λιγότερου, γιατί παθαίναν κι χειρότιρα. Λέν, κι γω απ'αλλού του άξα, ότι ένας Θασίτις έκανι βόλτα ικεί ζ μπλατέα κι ντουν ήρτι να κατρίσ'. Σφίχκι όσου μπορούσι ου άθρουπους, αλλά τίπουτα. Ντουν ίρχουνταν να σκάσ'. Πήγι πίσου απού κάτ' λουλούδια, σι λέει ιδώ δε μι βλέπ' κανένας. Ικείν' ντην ώρα πιρνούσι ένα σαλιπτζής:

– Σαλέπιι! φώναξι ου σαλιπτζής.

Αυτός θάρρησι ότι φώναξι «σε βλέπει...» κι πήγι παραπέρα σι άλλου πάρκου. Ου σαλιπτζής πήγι κι αυτός κατά κει κι φώναξι ου άθρουπους:

– Σαλέπιιι!

Κι ου Θάσιτς θαμάζουνταν. Σι λέει κι δω μι βλέπ'. Κι άλλα-
ζι μέρους συνέχεια μέχρι απ' τά 'κани απάν' ιτ'.

Στου ταξίδ', κι στου λιουφουρείου κι στου καϊκ', οι πιο
πουλλοί Θασίτις ζαλίζνταν κι βγάζαν τα μιλαχόνια ντουν ώστ'
απ' να πουσουθούν. Όταν ήρτι λίγου ιξέλιξ', στα λιουφουρεία
σι δίναν μια σακλούδα κι τα έκανις ικεί μέσα.

Κάθουμάσταν ζ ντιλιφταία θέσ' κι ου Κουσταντής βάστα
μια φρατζόλα σκαφδιασμέν'* κι γιμάτ' κιφτιδάκια. Έρχνι στα
κφά* τ'. Δίπλα τ' κάθουνταν μια γριγιά κι ντν ήρτι μπουλα-
ντία*.

– Ισπράκτουρ! φώναξι ου Κουσταντής μι ντου στόμα πρα-
γνί. Φέρι μια σακλούδα ντ γιαγιά.

Ίφιρι ου ισπράκτουρας ντ σακούλα, ίσαμι απ' πρόλαβι.
Μέχρι απ' έφτασι του λιουφουρείου στου χουργιό ίβγαλι τα
μιλαχόνια τς η γριγιά. Δυο σακούλις γέμισι. Ου Κουσταντής
απού δίπλα μι ντ φρατζόλα, έρχνι στα κφά τ'.

Όταν ιτοιμαστήκαν να κατβούν απ' του λιουφουρείου, τότε
σταμάτσι η γριγιά. Αλλά κι ου Κουσταντής είχ' καταβρουχθίς'
ντ φρατζόλα

– Αχ μαρέ Κουσταντή, πιδάκι μ', σχώρισέ μι. Ισύ έτρουγισ
κι ιγώ δίπλα σ' ξιρονουκόπουμ' ούλουν ντου δρόμου...

– Δε μπειράζ' θεια... Ιγώ έτρουγα κι συ ξιέτρουγισ. Άμα ου
άθρουπους έχ' όριξ'...

Σας του ίλιγα ότι ου Γιώργους έν μιγάλ' καμχούδα

Θμάστι τι σας είχα πει ένα ντέβρ;

«Ου Γιώργους τιλικά απουδείχκει μιγάλ' καμχούδα. Ούλου κάτ' έχ' στου μυαλό τ' κι ντου τρώει αρίδα, γι' αυτό κι δε ντου πόμνει τρίχα. Τέτοιους έν ου σινσιλές τ'. Μπουρεί να πήρι κι αμπ ντου μπάππου τ'».

Τότι ούλ' μι λέγαν: άσι τα παρασάλακα. Να όμους που τώρα ήσαν στα λόγια μ'.

Όταν ου Σημίτς ζορίσκι άσκημα, ντου σούντιζι να ξανακατέβ' τς ικλουγές. Χώρια απ' θα πάθινι ριζιλίκ', θα ίβρισκι κι ντου μπιλά τ'. Ούλ' οι θκοί τ' αυτό ντου λέγαν κι αρχίσαν κι ντου μπρουφουνιένταν κιόλα.

Ένα βράδ', απάν' στου φαϊ, έκανι μια κουβέντα μι ντ Δάφνη, καμουδιασμένους. Πώς σι φαίνιτι, ντ ρώτσι, να πάμ' να καθήσουμ' για πάντα στουν αδιρφό μ' ζ Γερμανία.

Η Δάφνη μπουρεί να έν μια χαψά γναίκα, αλλά κι αυτήν έν μιγάλ' μουλφούδα. Μόλις άξι αυτήν ντ γκουβέντα, κατάλαβι. Δε χρειγιασκι να σκιφτεί πουλύ:

– Ιγώ θα σι σώσου, ντουν είπι. Φώναξι ντου Γιώργου να έρτ'. Πέ τουν ότι σας ιτοίμασα μεζέδισ να πγειτι ένα ρακί κι βάλτουν μπρουστά. Βάλτουν μπρουστά κι άστουν μουλαρτόν, αυτός ξέρ' ντου δρόμου...

Πήρι ου Σημίτς τηλέφουνου ντου Γιώργου, «Γιώργου η θειά σ' η Δάφνη ιτοίμασι κάτ' ουραιόι μιζέδισ κι σι καλνούμ', άμα είσι εύκιρους, να έρτσ να πιούμ' ένα ρακί. Οι τρεις μας θα είμισι. «Έρχουμι, προίδουρι».

Ου Γιώργους έβαλι του παντό τ' κι του κασχόλ' ιτ κι σι πέντι λιφτά ήσαν στου Κουλουνάκ'.

Ύστιρα απ' τα τυπικά, «τι κάν' η μάνα σ', τι κάν' η κυρά

σ'», κάναν τόκα, «άντι γειά μας». Ίσαμι απ' του γιφτήκαν, «πουλύ αφύ, θείου Κώστα, αυτό έν τρίτου ματάβγασμα». «Αμπ ντου μΠάγκαλου του πήρα, Γιώργου, μη μπίνς πουλύ, γιατί θα σι κάψ' τα σκώτια σ'. Κι γώ του πίνου μσό κι μσό μι του νιρό», ντου λέει ου Σημίτς.

– Άντι, ιγώ φεύγου, να τα πείτι μι ντν ησυχία σας, λέει η Δάφνη κι έφγι μέσ' γκουζίνα.

Μόλις έφγι η Δάφνη, ου Σημίτς μπήκι κατιφθείαν στου ψητό:

– Γιώργου, τα πράματα, έν πουλύ στρουμόκουλα μι τς ικλουγές. Θα θαμάζουμεστι πού να κρυφτούμ'. Σι φώναξα ιδώ κι φκρίτσι καλά τι θα σι πω. Ισύ γύρσις κι γύρσις ούλουν ντου ντουνιά αλτούζ κι μέχρι τώρα δε δείλιασις. Σι δίνου του τιμόν' τς Ιλλάδας. Άμα καταλαβαίνς ότι δυνάζισι, πάρτου.

Μόλις του άξι αυτό ου Γιώργους, κιτρίνισι. Πήγι να πιάσ' του ρακουπότρου κι έτριμι του χέρι τ'. «Άφνι του πουτήρ' καταή κι δώσι μι μια απάντησ' τώρα, άμα γίνιτι».

– Θέλου πρώτα να πάρου πρώτα ένα τηλέφουνου ντ μάνα μ', λέει ου Γιώργους.

– Πήγινι σν άλλ' ντ γκάμαρ' κι πάρτην, λέει ου Σημίτς.

Θα έκανι ίσαμι πέντι λιφτά σν άλλ' ντ γκάμαρ' στου τηλέφουνου. Κανένας δεν έμαθι τι ντουν είπι η Μαργαρίτα. Όταν βγήκι, γιαλουμαχούσι η ματζάνα τ'.

– Δέχουμι, θείου Κώστα, να πάρου του τιμόν', αλλά τα θέλου ούλα απανουθιό μ'.

– Πάρτα ούλα απανουθιό σ' κι κάνι ισύ κουμάντου σι ούλα.

– Θέλου να ξιχουρίσου τα σκληρά απ' τα μαλακά, λέει ου Γιώργους.

– Ξιχώρστα, λέει ου Σημίτς.

– Θέλου να πιτάξου όξου καμιά δικαριά, για τς τρουπουλουγίς στα νουμουσχέδια.

– Πέταξέ τοιν όξου, λέει ου Σημίτς.

– Θέλου να μι ψηφίσ’ για αρχηγό ούλ’ η Ελλάδα, κι οι μικρέλ-
δισ μέχρι δικάξ’ χρονώ.

– Κάνι ό,τ’ καταλαβαίνς, λέει ου Σημίτς.

Κι κανένας δε ξέρ’ τι άλλου θα κάν’ ου Γιώργους, αφού τα
πήρι ούλα απανουθιό τ’.

Είχι του χέρ' ιτ' στλιβουμένου

– Ιλίστι ντουν αόμματουν!

Τ' ακούς κι σκώνιτι η τρίχα σ'. Κι λες ας δώσου κι γω καμιά δικάρα ντουν αόμματουν, κρίμα έν!

– Ήμαν μπλιμένους στα ναρκουτικά κι τώρα ξέμπλιξα. Μόλις βγήκα αμπ ντη γκλινική. Δώσι μι ό,τ' έχς ιφχαρίστησ' να ξαναφκιάσου ντ ζουή μ'...

Ντουν ακούς κι λες μπράβου τ' του πιδί, γίνκι καλά, ας ντου βουηθήσου...

– Ίμι αυτήν αμπ βγήκι ζ ντηλιόρασ' στου Μικρούτσικουν μι τα τέσσιρα πιδιά, απ' μ' έδιρνι κι μι παράτσι ου άντρας ιμι κι μι έδιουξι κι η πιθιρά μ'. Βουηθήστι μι.

Βρε ντ γκαημέν' ντη γυναίκα, τι τράβξι! Ας ντ βουηθήσου... Ίγω ντν είχα δγει όταν βγήκι ζ ντηλιόρασ'!

– Έχου χαρτί απού γιατρό ότι πρέπ' να πάου όξου να κάνου ιγχείρησ'!

Κι βαστά ένα χαρτί στου χέρ' μέσα σι μια τζιλατίνα, γιατί άμα αυτήν ντη δλειά ντ γκάνς χρόνια, του χαρτί θα σχουδιάσ'*...

Τώρα του καλουκαίρ', τέτοια γλουγούδια* πιρνούν ου ένας πίσου αμπ ντουν άλλουν. Σι λέει, θα κάνουμ' του μπάνιου μας κι μόλις καταψχώσ' θα βγούμ' κανά δυο ώρις κι όσα βγάλουμ'.

– Πλούμ' φυλλάδια για ντου γκαρκίνου!

– Πλούμ' ικόνις!

– Πλούμ' σκατά!

Ου κόσμους, ου πιο πουλύς δίν'. Γιατί, σι λέει, άμα δώσου κατιτίς, θα φτουχίνου; Απού πουλλά είμι φτουχός. Ύστιρα, αυτοίν λεν κι ιφκές, Θιός σχουρέσ' τα πιθαμένα σ', να σχουριθούν οι αμαρτίς απ' έκανις κι τέτοια. Κι του σκέβιτι ου άλλους, γιατί ούλ' κάνουμ' αμαρτίς κι ούλ' θέλουμ' να σχου-

ριθούν οι αμαρτίες μας. Τι ψχή έχ' μσό ιβρό για τς αμαρτίες μας...

Μπήκι ένας μέσα:

– Καλημέρα σας, να έχτι υγεία καλές δουλιές. Φκιάνουμ' ντη αγκλησά τς Αγίας Θιουδώρας, δώστε μας κι σεις κάτ'.

Κι αυτός, απ' τα μπάνια απ' έκανι, ήταν πιο μαύρους απού μένα.

– Σα πού ντη φκιάντι ντη αγκλησά, μπάριμπα;

– Στου Καρπινήσ'!

– Καλά, ρε μπάριμπα, απ' του Καρπινήσ' ίσαμι ιδώ πέρασις έναν ντουριά χουργιά, δε σταμάτσις πουθινά; Κι καταμαύρισις κι απ' τα μπάνια χουρίς να έχ' θάλασσα στου Καρπινήσ'...

– Καλά, άμα δε θέλς, μη μι δίνς...

Κι έφγι σαλά σαλά* να πάει παραδίπλα.

Απ' όσου ξέρου, ξινουσύραμ' κι κάνουμ' μιριμέτια σ' ένα σουρό αγκλησές μας. Αλλά να φύγς αμπ ντου Μπουτό ή απ' τς Μαριές, ας πούμ', κι να πας στου Κερπινήσ' να κάνς έρανου για να ξινουσύρς ντουν ΑγιΑντών' ή ντουν ΑηΓιάνν', δε ξέρου τι να πω...

Σκιφτείτι του μοναχοί σας. Κι έν δύσκουλου, γιατί δε ξέρς ποιος έχ' ανάγκ' κι ποιος έν μαλαγάνα. Πόσοιν κλείσαν τα μάτια ντουν χουρίς στουν ήλιου μοίρα κι τσι βρήκαν τα ικατουμμύρια μπαθιασμένα* απ' κάτ' απ' του στρώμα...

Ικείνα τα χρόνια γύρζι ικεί ζ μπαραλία ζ γΚαβάλα ένα πιδί μι του ένα του χέρ' στλιβουμένου* κι ζντούλιβι*.

– Του χιράκι μου καλέ, δεν μπουρώ να δουλέψου...

Του καταλούνταν ου κόσμους όταν του ίβλιπι μι του κλό του χέρ' κι του δίναν άλλους πιντόλιφτου άλλους κουσάρα, άλλους δικάρα. Σι λέει, όξου απού δω κι μακριγιά απ' του θκό μ' του πιδί!

Ένα μισμέρ', κουντά να φύγ' η συγκοινωνία, του πιδί

γύρζι ικει κι ζντούλιβι. Του ένα του χέρ' ιτ' του είχι στλιβου-
μένου κι μι του άλλου μάζουνι.

– Έλα δω πιδί μ' να σι δώσου κι γω, λέει ένας μπάρομπας κι
έκανι να βγάλ' λιφτά απ' του τσιπάκ' ιτ'. Μόλις πήγι κουντά τ'
του πιδί, του κουπανίζ' μια απάν' στου στλιβουμένου του χέρ',
έβαξι*. Για πότι του ξιστλίβουσι κι γίνκι άρατους*, δε μπρου-
λάβαν να ντου δγιούν. Κι δε ξαναφάνκι ζ γΚαβάλα.

– Καλά, πού του ήξιρις, ότι δεν είχι τίπουτα του χέρ' ιτ',
ρουτήσαν ου κόσμους.

– Ιψέ ντουν είδα ζ γΚαοβάλ' κι του είχι ξιστλιβουμένου,
είπι.

Τώρα, τι λες;

Όποιους κατρήσ' μέσα σι πισίνα, κουκκνίζ'
του κατρουλιό τ'!

Πόσου, λέου, ξέφγι ου άθρουπους πιρνώντας τα χρόνια...

Έχ' άθρουπου αμπ ντου βλέπς κι δε ντου γνουρίς. Όχι ιπειδή πιράσαν τα χρόνια κι γίνκι σάψαλου, αλλά απ' του φάνταμα. Ου κόσμους τραβξι τόσα πουλλά, που δε θέλ' να τα θμάτι. Τα θμάτι όμους ούλα σαν αδαρά κι ας κάν' τα ψιφτουμιτάνκα τ' «πώς του λέτι αυτό ισείς εδώ». Τάκου του λέμ', φασούλια του λέμ', κραμπιά του λέμ' κι λαδόξνου. Ζ Γιορμανία πώς του λέγαν κι του ξέχασις; Κι πιο πουλύ οι γναίικις: Αλλιώς είμασταν ζΓιορμανία, ου Γιορμανός είν' του κάτι άλλου. Βρε τι σι μέλλ' ισένα τι έν ου Γιορμανός κι ου σας κι ου μουσάς. Ου άλλους ιπί εξ μήνις ζΓιορμανία έφαί ένα τσβάλ' φακή, μόν' φακή έτρουγι για να ξιγαστιρώσ' πέντι δικάρις, μέχρι αμπ ντου διώξαν οι Γιορμανοί οι γιατροί. «Ου Γιορμανός είν' του κάτι άλλου... ισείς ιδώ...». Ε, σήκου κι ξαναπήγνι ζΓιορμανία άμα δε σ' αρέζ' στου χουργιό σ'.

Του ένα ντου ξνίζ του άλλου ντου βρουμά. Πιπιρίτις ντόπγ' δε ντρώει. Μουνάχα απ' του σουπιρμάκιτ. Ιλές ντόπγις, φλαστάδις δε ντρώει, μόν' αμπ γΚαλαμάτα. Τι; Κατουχή έχουμ';

Ήρτι του απάν' απ' κάτ'. Κι δεν εν κι λίγα αυτά αμπ βλέπιν τα μάτια μας. Ντου λουλάναν ντου γκόσμου. Γίνκι αγνώστους. Λες, αυτός έν' αγγουνός τ' τάδι; Ε, ναι, αυτός έν'. Πάν' ικείνα τα χρόνια απ' έμοιαζι ου αγγουνός μι ντου μπάππου τ' κι ίλιγις «πότσιφλου δε ντουν άφσι». Τώρα σι τι να μοιάις ντου μπάππου σ', στου Ιντιρνέτ; τς ιστουσιλίδις; στα ιμέιλ ή στου κινητό;

Έν να σκάζουμ' στα γέλια. Οι θάλασσις, να τσι πγεις στου πουτήρ', «πισίνα έχτι;». Όποιους κατρήσ' μέσα σι πισίνα, κουκκνίζ' του κατρουλιό τ'. Αλλά τώρα, αλήθεια ψέμματα, λεν

ότι βγήκι ένα χάπ' κι άμα του πάρος δε γκουκκνίζ' του κατρου-
λιό σ'.

Έν κι τα λάιτ. Πάει ου άλλους ας πούμ' στου Γκάγκου ή
ζμΠαγώνα: Έχτι του τάδι είδους σι λάιτ; Μωρέ να είσι τυχηρός
να μη μπέσ' καμιά πείνα, τότι να δγεις τι λάιτ θα τρωσ... Τώρα
τρωσ λάιτ κρουμδόσουπις κι τομάτοτζιους, αλλά τότι θα τρωσ
νταγκιασμένις ιλές κι θα γλύφς τα δαχτύλια σ'.

Μι του τσίπουρου αν πεις, «βάλε μου ένα τσιπουράκι».
Ντουν έβαλι γκαζουράκ' αμπ γΚαβάλα. Ούλου του καλουκαίρ'
τέτοιου ντουν έβαζι, αλλά αυτόν ντου μπλάνι ότι έπνι ματά-
βγαζμα.

Ούλ' γίναμ' θιργιακλίδις. Κάνι μέ του έτς, κάνι μέ του
αλλιώς, μη του ψήνς πουλύ, μη του βράις πουλύ. Σάμα κι έν
καφές. Αλλά κι στου γκαφέ, βγήκαν κι βγήκαν καφέδις... Γιατί,
αμπ του καβουρντισμένου του ριβύθ' πιράσαμ' στουν
Ανανιάδη. Αλλά δε σταματήσαμ' ικει. Βγήκι ου καπουτσίνους,
βγήκι ου ισπρέσους, ου άιρις κόφι, βγήκι ου γαλλικός, κι βάλι...

Έχ' καμπόσα χρόνια αμπ γίνκι αυτό απ' θα σας πω. Στου
Θιουλόγου ήρτι ένας απ' αυτού σακάτ' κι πήγι στου γκαφινέ.

– Κάνι μι έναν φραπέ σι παρακαλώ, λέει ντου γκαφιτζή.

– Ιγώ απού φραπέδις δε ξέρου. Άμα θέλς μπουρώ να σι
κάνου έναν γκαφέ.

Ου ξινουμιρνός δε ντου μάνσι. Ντου μπήρι μι του κουλάι.

– Στείλι του πιδί στου συνιτριισμό (μπακάλκου ήταν) να
πάρ' ένα κτι νες κι θα σι πω ιγώ πώς θα μι ντου γκάνς, εύκου-
λου έν'.

Ίφιρι του πιδί ντου νες, λέει ου ξινουμιρνός, βάλι ένα που-
τήρ' νιρό μπούζ, ρίξι μέσα μια κουταλιά νες, ανικάτουσέ του κι
δόμ' τουν.

Ου καφιτζής έκανι αυτά αμπ ντουν είπι, αλλά προουτού τζ
ντου μπάει ντου γέφκι λίγου κι ξίνσι τα μούτρα τ' αμπ ντ μπί-
κρα. Τότι έρξι μέσα στου πουτήρ' μια χλιαρούδα ζάχαρ, ντου

Ξαναανικάτουσι κι τζ ντου μπήγι.

Μόλις ντου γέφκι ου ξινουμιρνός, λέει ιγώ δε σι είπα να μι
βάλς ζάχαρ', γιατί μι έβαλις;

– Πιέ ντου γκαφέ ς' βρε άθρουπι όπους σι ντουν έκανα. Για
δε ικει... θέλ' σκέτουν να κάψ' τα σκώτια τ'...

Άντι, βρε ισύ άκρηγια...

Ξέστριψι κι του φέριμποτ

Ακούμ' κι ακούμ' τς τηλιουράσεις...

– Όποιους γραφτεί τώρα, σι δέκα μέρις θα χάσ' είκουσ' κιλά!

– Είμαν ικατόν είκουσ' κιλά κι μέσα σι δικαπέντι μέρις πόμνα ουγδόντα!

Κι τρέχ' ου κόσμους, άντρισ κι γναίικισ να μπουν στου πρό-γραμμα τς δίιτας. Αλλά πάλι γέμισι ου τόπους χουντροί κι χουντροές. Κι όποιουν απ' αυτοίν να ρουτήις θα σι πει ότι ζει μονάχα μι μια χλιαριά φαϊ. Πώς βάζ' τόσα κιλά ου κόσμους... κανένας δε μπουρεί να του ιξηγήσ', τάχαμ'...

Ούλ' τρων κρυφά. Άντρας αμπ ντη γναίικα κι γναίικα αμπ ντουν άντρα, τρων κρυφά. Κανένας δε μπουρεί να του ιξηγήσ' πώς γίνκει ου κόσμους τόσου νταμαχιάρς κι γλιάρς. Λίγου ένα τυρουπιτάκ', λίγου ένα τσικουλατάκ', λίγου ένα πισκουτάκ', λίγου παγουτό κι έναν πιατέκου φαϊ του μισμέρ', να πώς γίνκισι ικατόν είκουσ' κιλά. Κι ύστιρα, τι του καφκιέσι ότι έκανισ διάτα κι πόμνισ ουγδόντα; Ισύ τά 'βαλις, ισύ τά 'χασισ...

– Μακάρ' πως έν ου κόσμους, αλλά να έν τυχηρός να μη μπέσ' καμιά πείνα. Πουλλοί του λεν αυτό.

Ούτι κι έν τόσου αμαρτία του φαϊ. Θέλς να τρως πουλύ; Κανένας δε σι βαστά.

Τι γίνκει όμους φέτου μι ντου ντουρισμό; Ούλ' οι μαγαζάτουρις θέλιν να έν ου κόσμους πουλύς για να πέφτ' κι δλειά πουλλή. Φέτου ούλ' αυτό λέγαν: Πουλύς κόσμους ρε πιδί, αλλά η δλειά έν σπασμέν'.

Ε, δεν ήταν πουλύς ου κόσμους φέτου. Φαίνταν ότι ήταν πουλύς γιατί ήταν πουλλοί χουντροί.

Τρεις χουντροί να μπαίιαν μέσα σι ένα μαγαζί, νόμζισ ότι γέμιζι. Τς καφιτέρις, στα ιστιατόρια, στα μπαρ, παντού.

Κι γω σν αρχή ξιγιλάσκα. Ένα βράδ' όμους απ' πιρνούσα
απού ένα στινό βλέπου κι λέου πουλύς κόσμους, έκλεισι ου
δρόμους. Σκέφκα ότι για να πιράσου θα πρέπ' να τσι γκντίσου.
Μόλις έφτασα κουντά ντουν τς λέου ένα ιξκιούζμι κι ιτοιμά-
σκα να τσι γκντίσου. Μια χουντρή μουνάχα τραβήχκι λίγου ου
κουλέκουτς κι άνξι ου μσος ου δρόμους!

Πάου παρακάτ', του ίδιου. Μόλις τς πέταξα του ιξκιούζμι,
τραβήχκι λίγου ένας χουντροός κι άνξι πάλι ου μσος ου δρό-
μους!

Κι άλλις χρουγιές όταν μι ξανατύχινι αυτό, πέταξα του
ιξκιούζμι, αλλά τότι θμούμι ου τόπους ήταν ούλου κλιτσνάρια.

Του πάθαν κι στα φέριμποτ, ζ γΚιραμουτή. Φόρτουσι ου
καπιτάνιους αυτουκίνητα κι κόσμου κι ήταν έτοιμους να
ξιγκνήσ'. Ντου φουνάζ' ου Λιμινάρχης:

– Καπιτάνι, του φέριμποτ δε θα φύγ', γιατί ξιστρέβ' κι έν
ιπικίνδунου.

Ου καπιτάνιους το είδι μι τα μάτια τ' κι θάμαξι. Του φέρι-
μποτ έγιρνι μουνόπαντα. Τα χρειιάσκι...

Απού δίπλα τς άγκι ένας μιλλσάς απ' τς Μαριές. Αυτός
χρόνια κβάνει μιλλίσσα μι τα μλάρια.

– Καλά ρε καπιτάνι, δε του βλέπς ότι ξιστρέβ' αμπ ντ μιρ-
γιά απ' καθήσαν ικείν' οι χουντροί; είπι ου μιλλσάς απ' τς
Μαριές. Δε σι έτχι να φουρτώις γάδαρου στα χρόνια σ';

Τότι ου καπιτάνιους πήγι κι τς είπι κι καθήσαν καταμισού
«για να μη σας χτυπά ου ήλιους» τς είπι.

Ύστιρα ξικίνσι του φέριμποτ.

Οι καλύτιρις συντάξεις έν οι αναπηρικές

Βάλι μι ντου νου σ' πόσα ένσημα θέλ' ου άθρουπους για να βγει τύνταξ'... Ένα κι αμέτ. Γι' αυτό ου πιο πουλύς ου κόσμους θέλ' να μπει στου δημόσιου. Μουνάχα έτσ' δέν' ντου γάδαρό τ' για ούλ' ντ ζουή τ'. Ου αργάτς ου φουκαράς τα τραβά ούλα. Άμα ντου μπάριν τα χρόνια, κανένας δε ντου μπαίρνει στη δλειά. Κι παρακαλεί, κι άμα βρει μιρουκάματου αγαντέρνει όσου μπουρεί για να μη ντου σκουλάσ' του αφιντικό. Βάν' μι ντου νου τ' ότι στα ιξηνταπέντι θα πάρ' τ' σύνταξη τ' κι θα ξικουραστεί. Αλλά έχουμ' παραδείγματα κι ξέρουμ' πότι ου άθρουπους ξικουράζιτι για πάντα... αφήσι τα!

Τα πράματα έν τόσου στρουμόκουλα που ούλ' παρακαλούν να είχαν μια συνταξούδα. Έχ' αθρώπ' συνταξιούχ' απ' του πινήντα! Καλά, αυτοίν, γιροί νά 'ν, του γουνατίσαν του δημόσιου.

Κανουνικά άμα δεν έρτ' του όριου τς ηλικίας, μουνάχα αναπηρική μπουρείς να πάρς. Αλλά κάτ' πρέπ' να έχς για να πάρς σύνταξ' αναπηρίας. Πουλύς κόσμους παέν γυρίζ' τς ιπιτρουπές χρόνια. Έχ' πουλλοί απμ δεν έν καλά, οι αθρώπ'. Πιρνούν, ξαναπιρνούν ιπιτρουπή «είσι καλά» τς λέν'. «Δε σι βρίσκουμ' τίπουτα». Αυτό έν του χειρότιρου, κι να μη μπλέξ' κανένας.

Έχ' όμους κι συνταξιούχου ανάπηρου που άμα σι πιάσ' μπουρεί να σι λιώσ'. Έχ' κι συνταξιούχ' μι αναπηρική για γκαβουμάρα, χουργιά ουλόκληρα συνταξιούχ', άσχιτου όμους ότι χουρίς γυαλιά πιρνούν κλουστή στ' βιλόν'... Κι έν κι ούλου παράπουνα, «συντάξεις τς πείνας παίρνουμ', δε τς ξαναψηφίζουμ', τσι κλέφτις».

Οι αναπηρικές οι συντάξεις έν πιο πουλλές απ' τς κανουνικές. Όποιους πήρι αναπηρική, σώθκι για ούλα τα χρόνια τ'.

Πουλύς κόσμους κάναν ό,τ' μπορούσαν για να βγουν σν

αναπηρική. Ταξίδια ζ γΚαβάλα έναν γκιριμέ, ακτινογραφίς, ούρα, αναλύσεις, αλλά όταν πιρνούσαν ιπιτρουπή τσι βγάζαν κατάγιρ'.

Μια χρουνιά ου μπάρμπα Μανόλς κτσάθκι. Στα σαράντα θα ήταν, αλλά τότε ούλ' μπαρμπάδισ τς λέγαμ'.

– Τι έπαθις μπάρμπα Μανόλ';

– Πγιάσκι του πουδάρ' ιμ, πιδί μ'. Όσα μι απ' του σέρνου κι μπουρώ κι σιρμιτεύουμι.

Πήρι κι ένα πατηρίκ', ντουν ίβλιπις κι ντου γκαταλπούσαν. «Για ζικ, τόσου νέους να πάθ' τέτοιου άγκσμα», λέγαν ου κόσμους.

Πήγι τζ γιατροί, ίβγαλι ακτίνις, ντου δώσαν φάρμακα, αλλά του πουδάρ' ιτ χειρουτέριβι. Ίσαμι απ' σιρμιτεύουνταν. Έκανι τα χαρτιά τ' να πιράσ' ιπιτρουπή για αναπηρική. Ντου μπήγαν ζ γΚαβάλα σκουτόν. Όταν ντουν ιξέτασι η ιπιτρουπή δε ντου βρήκι τίπουτα. «Πάρι δρόμου απού δώ» ντου μπήκαν. Παράτσι κι του πατηρίκ' ικεί κι σκώθκι κι ξαναγύρσι στου χουριό.

Ύστιρα απού κανέν χρόνου ντου δγήκαν μέσα σ' έναν μπακτσέ αρκδιστόν κι έτρουγι χουρτάρια. Νιρό έπνι μέσα απού μια λιγέν. Ου κόσμους πήκαν ότι λουλάθκι. Ντου μπήγαν τς καλύτιρις κλινικές, αλλά αυτός ούλου ίβγινι όξου αρκδιστός κι έτρουγι χουρτάρια.

Ντου ξανακάναν τα χαρτιά τ' να πιράσ' ιπιτρουπή. Πάλι ντου μπήραν χαμπάρ. «Αρκούτζι κι τρώγι όσου χουρτάρ' θέλς'» ντου μπήκαν κι ντου διώξαν.

Κι ξαναγύρσι στου χουριό ου μπάρμπα Μανόλς κι έκανι κι άλλα, χουρίς να μπουρέσ' να πάρ' μια αναπηρική να ησυχάσ'. Ησύχασι μουνάχα όταν έκλεισι τα μάτια τ'...

Προύτσου κι προύτσου, μέσα στα βνά κι τα λαγκάδια...

Τώρα απ' χαθήκαν τα μπιρικέτια κι του λάδ' πλιέτι πιο φτνό κι απ' του νιρό, ου κόσμους ανάγκαρδα βγαίν' τς ιλές. Σι λέει να πάου να μαζώξου, τι χαΐρ θα δγιώ; Αλλά πάλι ούλους ου κόσμους παγαίν' κι τνάξ', γιατί τώρα μι τα ντάτσουν έν ούλα κουντά. Ου κόσμους έχ' ιφκουλίς. Δε ξυπνά αμπ ντ μαύρ' χαραή να σαμαρώσ' ντου γάδαρου κι να ντέλνιτι, προύτσου κι προύτσου, μέσα στα βνά κι τα λαγκάδια ώστ' απ' να φτάσ' στα δέντρα. Ούλους ου κόσμους έχ' ντν ιφκουλία τ' κι ζήτημα να πουμείναν, μουνάχα για μαρτυριά, απού καναδυό γαδάρ' σι κάθι χουργιό.

Ικείνα τα χρόνια όταν έπιανι κανένα καθόρ', ου κόσμους μπάγκιαζι μέσα σε κανέ σπλιάδ', άμα ίβρισκι', αλλά άμα η βρουχή ντουν έπιανι στου δρόμου γίνταν μουσγούδ' κι γύρζι ζ γκαλύβα ψχή στιγνή.

Κι η κουμπάνια ντουν ήταν απ' τα χαμένα. Λαδόξνου, ουμό κρουμμύδ', σκόρδου κι καμιά παλιουρέγκα ήταν του φαϊ ντουν όταν μαζώναν ιλές.

Τότι βγαΐναν κι στα χαμουλόγια. Πρώτου κι δεύτερου χαμουλόγ'. Τα χαμουλόγια βγαΐναν ίσαμι ουχτώ τς ικατό λάδ' κι ίσαμι ιφτά ουξύτητις, μη γιλάτι.

Τα θμάτι ου κόσμους ικείνα τα χρόνια, αλλά δε τα λμπίζι-ντι. Τώρα, κανουνίζ' απού βραδύς τα παιδάκια τ', του πρού ξυπνά σαν άθρουπους σν ώρα τ', φουρτών' τα ζμπιρίλουγα τ' στου αγρουτικό κι ξικνά. Τνάξ' τι θα τνάξ', κι όταν μισμιριάξ' ανάβ' ντ φουτούδα τ' κι ρίχνει απάν' τα παΐδάκια.

Έπιασι ψχάλα; Χώνιτι μέσα στου ντάτσουν κι γυρίζ' στου σπίτι τ'.

Ένα μουνάχα έχου προυσέξ' απ' έν δύσκουλου για ντου

σημιρονόν ντουν άθρουπου: Πάχνι λίγου απ' του φαγουριό κι έχουμ' πουλλά πσιίματα απ' τσι σκάλις. Πέφτ' πουλύς κόσμους τα τιλιφταία χρόνια απ' τα δέντρα, κι πουλλοί χτυπούν κι άσκημα. Μπέλ' φέτου δεν έχουμ' τέτοια άσκημα χαμπάρια. Κανένας να μη λιμαργήσ' να φτάσ' ντ φούντα άμα κινδυνέβ' να δώσ' γιουβαρλαμά καταή.

Έχ' κι ακόμα ένα στραβό, τώρα τιλιφταία ακούσκι: Μόλις κοντέβουμ' να βγούμ' τς ιλές, ακούσ' καμπόσιν να λεν «έχου έναν πόνου στα κατίνια», «πιάσκι η κτάλα μ'», «μι πουνεί η γαργαλίδα μ'». Λεν ότι αυτοίν κάνιν τα ψιφτουμιτάνκα ντουν για να μη μπαν τς ιλές. Έτσ' ακούσκι.

Κι λεν ακόμα, ακούσκι κι αυτό, ότι άθρουπους απ' τα Λμινάρια ντη μπρώτ' μέρα απ' πήγι τς ιλές έπισι μάξους απ' του δέντρου κι ξιστραμπούλξι του χέρι τ' μόν' κι μόν' για να γλυτώσ' του μάζουμα.

Ουλούρμι; Ακούσκι όμους....

Άμα κουπείτι, κατρίστι του...

Ντου λουλουγιατρό ντου μπρόλαβα. Λέγονταν Στιφανάκης Κυπριανίδης. Αυτός τα φάρμακα τα έφκiani ατός τ'. Γύρζι στα βνά κι μάζουνι βουτάνια. Ήταν λίγου σα φουβτσάρος κι τα πιδ-για ντου μπειράζαν κι ντου λέγαν λουλουγιατρό. Πάντα είχι σν αμασκάλ' ένα τσαντάκ'.

Ικείνα τα χρόνια πουλλές αρρώστγεις δεν ήταν σα τς σημιρ-νές. Ιγώ έχου πουλλά χρόνια να ακούσου ότι ου τάδισ ίβγαλι καλαγκάθ' ή κακό σπυρί ή μαύρ' ή αχιλουνάρ' ή ακόν' ή νυφί-τσα ή τριχουφά ή κριθαρίδα ή ότι έχ' βαθράκια ή ότι έν «απ' όξου» ή ότι ντου χτύπσι ήσκιους. Αυτές οι αρρώστγεις τώρα χαθήκαν ούλις κι μαζί ντουν σταματήσαν κι τα φάρμακα απ' τς γιατρέβαν, γιατί κι τα φάρμακα ικείνα τα χρόνια δεν ήταν σα τα σημιρνά.

Νυφίτσα παθαίναν πουλλές γναίκις. Τς παρουσιάζουνταν ένα μιλάνιασμα στου πουδάρ' ή στα στήθεια. Αυτήν η αρρώ-στγία, του φάρμακου τς ήταν να ντ μπεις ένα τραγούδ' για να φύγ'! Του τραγούδ' όμους έπριπι να του πουν τρία κουρίτσα απ' ήταν προτουπαίδγια. Του είχα ξιχάσ' κι ιφτυχώς του θμάτι ακόμα η θεια Βέτα τ' Χρηστίδη κι μι του είπι, γιατί κι αυτήν ήταν προτουπαίδ' κι του τραγδούσι:

*Τ' ακούς τ' ακούς Νυφίτσα μου
τι θα σου παραγγείλω;
Σαν περιστέρα να σταθείς
σα βέργα να λυγίσεις
σαν κόκκινο τριαντάφυλλο
να ροδοκοκκινίσεις*

Ύστιρα λέγαν «φτου φτου φτου, να φύγ' του κακό» τρεις

φουρές κι η Νυφίτσα γιατρέβουνταν. Λιφτά τα πιδγιά δε μπαίοναν.

Ντν ακόν' ντ γιάτριβι μουνάχα η γρηγιά Κουνταργυρή. Ίρχουνταν στουν άρρυστουν μι μια ακόν', ντν έβαζι λίγου σ' φουτιά να ζουσταθεί κι ύστιρα σι σταύρουνι μι ντν ακόν' κι μουρμούρζι κι κάτ' λόγια. Τρεις φουρές έπριπι να έρτ' να σι σταυρώσ'. Κι αυτήν δεν ήθιλι λιφτά, αλλά μέχρι να ζουσταθεί η ακόν' έπνι καναδυό ρακιά κι ακόμα καναδυό ύστιρα μέχρι να κρυγιώσ' η ακόν'. Δώδικα ρακιά του όλουν.

Τα βαθράκια βγαίναν στα λιμά. Μουνάχα η γρηγιά Γαλανίνα ήξιρι να τα πατεί κι να τα σκάζ'. Αυτήν η αρρώστεια, άμα θέλτι πιστέψτι του, ήταν οι πυώδεις αμυγδαλές. Καταλαβαίντι τι τραβούσι ου κουσμάκς... Ούλα τα πιδγιά ντ φουβούνταν ντ γρηγιά Γαλανίνα, δε ξέρου γιατί...

Του «απ' όξου» ήταν δύσκουλου. Ου άρρυστους έκανι σα λουλουπαρμένους, ντου μιλούσις κι ίβλιπι αλλού κι μπορεί να ίλιγι κι παρασάλακα. Για να γίν' καλά παίρναν ντουν Άγιου στου σπίτ' κι κάναν αγιασμό.

Τα φάρμακα, του πήκαμ', άλλα ήταν ικείνα τα χρόνια. Του οινόπνιβμα του λέγαν σπίρτου.

Στα βγασίμια βάζαν απάν' ψησμένου κρουμμύδ' για να μαζώξ' κι να σκάσ' ή βάζαν κραμπουλάχανου για να ουρμάσ'.

Στουμπστό κρουμμύδ' σι βάζαν άμα χτυπούσις. Άμα μιθούσις, ξέρτι πού του βάζαν.

Άμα σι πουνούσι τ' αυτί σ' σι βάζαν μέσα ζουστό λαγδάλμα.

Τα σκουρπίδια τα στουμπίζαν μι του λάδ' κι τα βάζαν για να φύγ' του πρήξιμου.

Κι του σπαθόλαδου γιάτριβι κι η κυραλφή κι η ζαχαραλφή κι είχι κι άλλις αλφές αλλά ποιος τσι θμάτι...

Όσου για τα δόντια, καλός ήταν ου γέρου Βαρκάρς. Είχι μια νταναλούδα, χρατς! Στου ίβγαζι χουρίς να πάρς χαμπάρ'. Αυτός, Θιός σχουρέστουν, βγαλμένου χέρ' ή πουδάρ' του έτρι-

βι μι λίγου λάδ' κι του πήγινι στου ντόπου τ'.

Έχ' όμους κι πράματα που πρέπ' να σας τα πω για να τα ξέρτι άμα σας τύχ':

– Άμα βασλέψ' ου ήλιους δε γκάν' να πλύντι τα μούτρα σας.

– Πείτι στου πιδί σας να μη μπιάν' φουτιές γιατί θα κατρη-
θει του βράδ'.

– Μη του αφήντι να μιτρά τα άστρα γιατί θα βγάλ' κότσις.
Αλλά άμα βγάλ' κότσις να τσι τριΰπι μι κίπρου για να φύγιν.
Ου κίπρους έν ένα χουρτάρ' απ' φτρών' παντού.

– Άμα σας τζμπήσ' σφίγγια βάλτι απάν' λίγου λάσπ'.

– Άμα κουπίτι, κατρίστι του...

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

- αβλαντίζου: παρακολουθώ από μακριά απαρατήρητος
αγκαλνώ: εγκαλώ
άγκσμα: ατύχημα (γαλλ. accident: δυστύχημα)
αδαρά (σαν): σαν τώρα
αθρακούφ': στάχτη
ακόν': πέτρα για ακόνισμα
αλάτους (ιλές): παστωμένες ελιές, θρούμπες
άλμα: λίπος
αλσάχν': υπερβολικά αλατισμένο, λύσσα
αλτούζ: απ' άκρη σ' άκρη
αναγκαίου: αποχωρητήριο
ανιξιτκιώνουμι: αναστατώνομαι
αξιμπιμπίλουτους: ντυμένος ατημέλητα
άρατους: άφαντος
αργαστρίσα: υφασμένα στον αργαλειό
αργουδούλ': δουλειά για να περνά η ώρα
αρνεύου: δείχνω τον τρόπο που φτιάχνεται κάτι
αρνόκρα: το μαλλί από το κούρεμα αρνιών
αρσίζκους: άτακτος
αρτά: αρτύω: βάζω λάδι ή αλάτι σε φαγητό
ασλί (έχει): κάτι που δε λέγεται τυχαία. Έχει κάποια αιτία, λόγο, συνάφεια, δόση αλήθειας
ατζόνα: μακρύ κόκαλο.
αφόρ (το): ολοκαίνουργιο, αφόρετο
αχμάκς: απονήρευτος, αθώος.
αχνάρουτους: ασκημομούρης
άχρειγια λόγια: από το αχρείος
- βαδέλις: τα ορθάνοιχτα μάτια (προσβλητικά)
βαλίδια: μπάλες χόρτου ή τριφυλιού
βλαμάκ': πονηρός
βρός: εύρος, το σημείο που πέφτει το νερό και δημιουργείται και δημιουργείται κάτι σαν λιμνούλα
βρουλίδις: πλεξούδες

γαδρουκαβαλίνας: κοπριά γαϊδάρου
γαλαχτίζου: ασπρίζω, γαλακτώνω
γαρουμαχώ: γαρίζω, θρηνώ
γατσάζου: υποφέρω από δίψα, γανιάζω
γιουβαρλαμά (δίνου): γκρεμίζομαι
γκαβά: αντσούγιες παστές
γκάργκαλου: κότσι
γκίλκας: δερματική πάθηση που φέρνει μεγάλη φαγούρα
γκιούμ': μικρό δοχείο τενεκεδένιο
γκιρδέλ': μπουγιέλο
γκιριμέ (έναν): κάθε λίγο και λιγάκι, σχεδόν μόνιμα
γκνόστουμου: η διάσταση που καθορίζουν τα δάχτυλα μεγάλος και δείκτης
γκρουλόγους: μεγάλη στάμνα
γλιάρς': αυτός που του αρέσουν τα καλούδια
γλουγούδια: γλυκάκια
γνιψά: το σημείο που αλλάζουμε τη ροή του νερού για να το κατευθύνουμε αλλού
γόμους: η γέμιση σε φαγητό
γουνιάδ': γωνιάδι, γωνία ψωμιού
γουρνούκ': το στόμιο της δεξαμενής (στέρνας) απ' όπου την αδειάζουμε

δέντρα: για τους Θασίτες είναι τα λιόδεντρα
δρουμανστός: τρέχοντας γρήγορα

έβαξι: βούιξε
έλιβι: λιέβω, αλιεύω

ζαγαλιά: μπαγαποντιά
ζαμπούνης: Κακοδιάθετος, άρρωστος
ζαναχάτ': συνήθεια
ζβουντούνα: με μεγάλη ταχύτητα
ζγιάν': φασαρία
ζγιαφét: γλεντάκι με γεύμα και ποτό
ζία: τα ζύγια
ζμπιρίλουγα: είδη συχνής χρήσης (συν+περί+ου+λόγος)

ζμπούμτα: Πήρα μια ζμπούμτα: πέσιμο από παραπάτημα
ζνίχ': ο σβέρκος
ζνταλεύου: ψάχνω ανακατώνοντας, χωρίς μέθοδο
ζντουλέβου, ζντούλς, ζντούλα: ζητιανεύω, ζητιάνος, ζητιάνα, ζήτου-
λας
ζντρουφ: πλήρης άγνοια
ζουβγάρ': ζευγάρι βοδιών

θμώ: υπενθυμίζω

ιργουστάσιου: το ελαιοτριβείο

καζέπ (βρέχει): βρέχει πολύ και ασταμάτητα
καθουηδεύου: Καθοδηγώ
καθόρ': βροχή μικρής διάρκειας
κακαβάνς: χαϊδευτικό για τον άμναλο
καλίτσα: πήλινο μεγάλο βάζο
καμουδιασμένους: σαν απογοητευμένος
καμπάδκου: χοντρό ύφασμα. Εδώ, χοντρή γυναίκα
καμπαρντίζου: δείχνω ότι υπερηφανεύομαι
καμχούδα: κρυφοπονηρούλης
καμώνουμι: προσποιούμαι
καριζιντέ (το πάω): πάω κόντρα σε μια άποψη
καριόλα: μεγάλο κρεβάτι
καρκάλια: ξεσκίδια ρούχων
κασκαρίκα: μηχανορραφία, κατεργαριά
κατακαμλιού: βαρυφορτωμένος
κατίνια: τα νώτα
κατσανιάζου: παγώνω, κατσανιάσαν τα χέρια μ'
κατσέρνου: πέτρα ή άλλο αντικείμενο
κατσίμίζου (του): αποχωρώ διακριτικά
κβαργιάζουμι: κουβαριάζομαι, γκρεμίζομαι
κέτιλου: λέπι
κιαμέτ: μεγάλη αφθονία
κινώνου: αδειάζω στα πιάτα, σερβίρω
κιόρ (τό'χου): έχω μαύρα μεσάνυχτα, πλήρη άγνοια
κιόρ βιλαέτ: πλήρης άγνοια

κιουρλιμέ (πάω): πάω χωρίς να ξέρω που
κιρασουλέν': ουράνιο τόξο
κλαδίζου: σκουπίζω
κλάκια: κυκλάκια
κμάρ': σταμνούλα
κουλουκουρέβου: το πρώτο κούρεμα των αιγοπροβάτων την άνοιξη
γύρω από την ουρά και τα πιασινά. Τα μαλλιά αυτά λέγονται κου-
λουκούρια
κουλουχιλές: ο φέρων αντιρρήσεις στους κανόνες του παιχνιδιού
κουλτό: κυνηγητό
κουμπάνια: τρόφιμα για ολιγοήμερη διαμονή κάπου
κουνταρίδα: χοντρός κορμός πεύκου για οικοδομική χρήση
κουτρονκιάζου (τα): τα φέρνω βόλτα
κουτρονκιάζουμι: σκοντάφτω, πέφτω κάτω
κουτσίνια: πουρνάρια που προορίζονται για τροφή ζώων
κουτσόρια: κούτσουρα. Εδώ, λιόδεντρα σαν κούτσουρα
κούφουμα: το κυρίως κρέας ενός σφαχτού
κριγιάς: κρέας
κτάζου: κατοικιάζω (για κότες)
κτάλα: (κουτάλα) η ωμοπλάτη
κτσούρ': μαρίδα
κυριστές: το κύριο μέρος. Για άνθρωπο: πολύ αδύνατος
κφά: τα κουφά (άδεια) μέρη του στμομαχιού

λαγδάμα: λίπος λαγού
λαγκέβου: ανακατώνω (για υγρά)
λαδίσα (τα): η εποχή που βγαίνει το λάδι
λάζου: γκαστρώνω
λαϊνα: στάμνα
λαϊνουστάτς: το μέρος που βάζουμε τη στάμνα
λαμώνου: θάβω
λαπάντ: πεντακάθαρα
λάστιχα: σφεντόνα
λατζίκ: ξεσκέπαστος
λατσούρ: μουσκίδι
λαφρόστχους: μισότρελος
λιγέν': λεκάνη για πλύσιμο ρούχων, κυρίως

λίσκους: ζωικό παράσιτο (σκουλίκι) στο δέρμα των κατσικιών
λμπάζου: ορέγομαι ανεξέλεγκτα
λόκβα: λακούβα
λόρτους: όρθιος
λουζάρια: δαδιά
λουμάκ': κλώνος κλαδί
λτσάζουμι: φορτώνομαι κάτι βαρύ

μακρουσκινσμένους: δεμένος με μακρύ σκοινί για να βόσκει
μαλαγαρεύου: μεταπλάθω
μαλιουφατούρα: όχι ιδιαίτερα χρήσιμα πράγματα
μαμουδιάρκα: κουκιά με μαμούνια
μαξούλ': το μάζεμα, η σοδεία
μάξους: σκόπιμα
ματάβγαλμα: τσίπουρο διπλής αποστάξεως
μιταλίκ': ελάχιστο χρηματικό ποσόν (μέταλλο)
μνουχά: ευνουχίζω
μουζγούδ': μούσκεμα
μουλαϊμίζ' (ου πόνους): υποχωρεί ο πόνος
μουλβουμένους: έξυπνος, παμπόνηρος, πανούργος
μουλέρνου: λύνω, ελευθερώνω
μουλφούδα: πονηρούλης
μουρατσανσμένους: αγουροξυπνημένος
μουσκαλλαμένους: καλοντυμένος
μουχαμπέτ: συζήτηση, κουβέντα
μπαθιάζου: στιβιάζω
μπαντακώνουμι: βουλιάζω
μπαρδάκ': μικρή στάμνα
μπαριαντάς (ώρα): πολύ καθυστερημένα
μπαρτικουλέρνου (κάποιον): συμφωνώ με κάποιον, παίρνω το μέρος
του
μπασαρίνα: μακρύ λοστόρι με το οποίο χτυπώντας ανοίγεται τρύπα
για φουρνέλο
μπασκαλής: χώρια από τους άλλους
μπασλαντίζου: επιτίθεμαι, βιαιοπραγώ
μπελ': μακάρι
μπιζιρώ: χορταίνω επιτέλους κάτι

μπιρατζάδα: βόλτα
μπιρμπιρίζουμι: ευπρεπίζομαι (μπαρμπέρης)
μπιτίζου: τελειώνω
μπνάζουμι: εμπνέομαι
μπούκλους: φλασκί για νερό
μπουλαντία: αναγούλα
μπουμπή: ντροπή
μπουμπότις: καλαμπόκια ψητά, τσαππάτ
μπρίκους: χαϊδευτικό για μικρό παιδί, αλλά και όνομα γαϊδάρου
μπρόβα: σκηνή ζήλιας
μπρουλιάζου: στάδιο προετοιμασίας για ύφανση. Εδώ μεταφορικά:
πολύ πυκνά
μσάρκα: μισιακά

νηματήρ': (ονηματήριον) ακριβώς το αντίστοιχο της βουκέντρας,
αλλά για τον γάιδαρο
νιάζου: οργώνω (υνί)
νιρουκόμπους: υδρονομέας
νόστιμους: αυτός που νοστιμεύεται, που τρώει απ' όλα
νουμπέτ: υπνάκος
νταβαδέκους: μεγάλο ταψί
ντάιμα: τακτικά
νταμαχιάρος: αχόρταγος
νταρνταγάν: όλα είναι άνω κάτω
ντεβρ (ένα): μια φορά
ντέλνουμι: προσπαθώ για κάτι χωρίς να τα καταφέρνω
ντέντικας: πολύ ψηλός
ντιλής: ο κοκκινολαίμης (το πουλί)
ντιντίου: κρύος και δυνατός αέρας
ντιπ: καθόλου
ντουγρού: κατευθείαν
ντουμπρούκια: μεγάλοι κορμοί πεύκων

ξανοίγου: κλαδεύω ελιόδεντρα
ξηρουχαμνιέμι: χασμουριέμαι
ξηδήλσι: επαληθεύτηκε (όνειρο)
ξιγαστιρώνου: εξοικονομώ

ξιθαροριέμι: εμπιστεύομαι

ξίκ': ελλιποβαρές

ξικουτκίζου: αφαιρώ ένα τμήμα από το σύνολο ή ένα κλαδί από δέντρο

ξιμσταλουμένους: ντυμένος ατημέλητα

ξινουθέκου: μεταφυτεύω (κυρίως για λαχανικά)

ξινουσέρνου: επισκευάζω στέγη από σχιστόπλακα

ξιστρουχαλέβου: ψάχνω κάτι ανακατώνοντας

ξιτρακαζώνου: ανοίγω την πόρτα (που έχει μηχανισμό αντίστοιχο με το πόμολο)

ξλουγαδούρα: (ξύλινη γαϊδούρα). Κάτι σαν φορείο ξύλινο επίπεδο για τη μεταφορά από δύο άτομα σε μικρή απόσταση μπάζων, πέτρας κλπ.

ξμίζου: καρικώνω

ξουπάνις: χοντρές νιφάδες χιονιού

ουλουκατούρτους: κατουρημένος για τα καλά

όμπγιους: πύον

ούργια (αυγά): κλούβια

παπουδιάζου: μαλακώνω

παραβούτια: δύο μεγάλα ξύλινα κιβώτια για κουβάλημα άμμου με υποζύγιο. Για να ξεφορτωθεί η άμμος, υπήρχε από κάτω σύρτις

παρασάλακα: χαζομάρες

πασπάρ': υψωματάκι

πατατούκα: βαρύ σακάκι

πατιροντί: φασαρία, καβγάς

πατλατντίζου (στα γέλια): ξεκαρδίζομαι

πατσαρίσα: τα απαραίτητα για ολιγοήμερη μετοίκηση

πειρατικός: πειρατικό θεωρείται ό,τι δήποτε εκτός Θάσου

πέτιβρα: τα σανίδια που σκεπάζεται η στέγη πριν μπει η σχιστόπλακα ή το κεραμίδι

πιζλάς: κατασκευαστής πεζούλας

πλόχειρου: μια χεριά, μια χούφτα

πνάκ': πινάκιο, ξύλινο πιάτο με σκέπασμα

πόγαλου: απογαλακτισμένο

πουδιακαμός: (πόδια) κίνηση δυσδιάκριτη στα σκοτεινά

πουζντώ: αποζητώ
πουκότσιλα: υπολείμματα τροφής (για ζώα)
πουτούρα: παντελόνι στον αργαλειό
πρατηγάρου: πλευρίζω
πραγνί: πατικωμένος, καλογεμισμένος
πριστήριου: προιονιστήριο
προυμαγραδούλα: αυτός που προνοεί και μαζεύει για να έχει μελλοντικά
προυτουμανές: πορτοφόλι
προυφουνιέμι: απειλώ
πχανίζ': μπάζει από παντού κρύο

ριζιγάρου: φτάνω στα όρια της αντοχής μου
ριμπαπί: σόι
ριξάρα (κατσίκα): κατσίκα που απέβαλε
ριπιτίν: επαναλαμβανόμενα (αγγλ. repeat: επαναλαμβάνω)

σάγλα: σκοινί
σαλά σαλά (έφυγε): έφυγε σα βρεγμένη γάτα
σαλμάς: ελεύθερη βοσκή σε περιοχή που μέχρι τώρα απαγορευόταν
σάμα: ως εάν, ωσάν, σαν να...
σασιρμάς: αναστάτωση
σασιρντίζου: αναστατώνομαι
σαφρακιάρς: αρρωστιάρης
σίβους: χρώματος γκρι
σκατζούλις: τα μούρα
σκαφδιασμέν': σαν σκάφη
σκιλφό: δυσκέλυφο
σκλουκέρατου: ξυλοκέρατο, χαρούπι
σκουλουμπουδώ: εμποδίζω σκόπιμα
σκουρπίδια: στομπισμένο βότανο για το διώξιμο του προξίματος
σκρος: (για φαγητό) χωρίς ζουμί, στεγνό
σκαφούνια: τσουράπια
σμαμίδ': σαμιαμίδι
σμούχριγια: σούρουπο
σνεικάζου: διακρίνω από μακριά, συμπεραίνω (συν+εικάζω)
σουλότ: απόλυτο σκοτάδι

σουντίζου (ντου): μένω αναποφάσιτος, δειλιάζω να κάνω κάτι
σούσαλα: σκουπίδια
σουσούμ': παρατσούκλι
σόφσι: σοφίζομαι, επινοώ
σπιρτουπάν': πανί ποτισμένο με οινόπνευμα
σπλιζουκουπώ, σπλιζουμαχώ: μυρίζω άσχημα
στραουμάδα: στραβομάρα
στριβάρ': χόρτο σε άγονη περιοχή
στρουμόκουλα: στριμωχτικά, δύσκολα
στρουπαδιά: κατάρα
συχουπαρμένους: παρμένος από στοιχειά, αφηρημένος
συρμιτεύουμι: κινούμαι με μεγάλη δυσκολία, σέρνομαι
σχουδιάζου: Παλιώνω από την πολυκαιρία (για ρούχα)

τάκους: ψωμί που ξαναφουρνίστηκε για να γίνει φρυγανιά
τατάγκα: κακοβρασμένα
ταχειά (ντν άλλ'): αύριο (μεθαύριο)
ταλιαρίζου: πιλατεύω
τέρμνου: τέρμινο
τζιρτζίλ': μπίλια
τιζάχ': το τεζάκι
τιλατίν: με εντελώς άδεια κοιλιά, πολύ νηστικός
τίσκαβρά διμένους: σφιχτοδεμένος
τόι: ακαθόριστη και ακανόνιστη μάζα
τριγιόβουλου: τρεις οβολοί, σχεδόν τίποτε
τρικό: μάλλινη ζακέτα
τριμές: πατημασιές, τα ίχνη
τριμίστιργις: μεγάλες ζημιές
τρουχάλια: χαλάσματα
τσαμούζκου: ατίθασο (μουλάρι)
τσαρπίζου: χάνω τα λογικά μου
τσιλιπής: άκρως επιλεκτικός (στο φαγητό):
τσιράγαλου: φασαρία, θόρυβος
τσισίτ': μια σειρά γνωρίσματα που καθορίζουν ένα είδος
τσιφνουκούραδου: πολύ τσιγγούνης
τσουλιάζου: επιθέτω πλουσιοπάροχα
τσουράκ': τσιράκι

τσουράπ': μάλλινη κάλτσα
τφάν': τυφώνας, μεγάλη κακοκαιρία

υφσάντου: υπεροπτικό ύφος

φκέλ': δικέλι (σκαπτικό εργαλείο)
φκριγιέμι: αφουγκράζομαι, ακούω προσεκτικά τι λέει κάποιος
φλαστάδα: τσακιστή πράσινη ελιά
φουρτιό: εκατό οκάδες

χαϊνς: τεμπέλης, ανεπρόκοπος
χαρδαλάδης, κουπήκαν οι χαρδαλάδης τ': απόκαμε
χασμίσα: καλούδια
χαλάτ: αποστακτήριο (ρακιού)
χαμουλόγ': οι πρώτες ελιές που πέφτουν
χιπ: γεμάτος μέχρι πάνω
χισάδ': χέρσο
χιστέκ': μπλιγούρι
χου (έχει): έχει κάποια σχέση, υποκρύπτει κάτι
χύτς: νεροχύτης

ψακώνουμι: δηλητηριάζομαι
ψιφτουμιτάνκα: ψευδείς μετάνοιες
ψταδόσκου: ξεραμένο σύκο, (ψητάδι)
ψουφασλάς: αυτός που καλλιεργεί ψιλοφάσουλα

ώμουσι: ορκίστηκε

Ο Γερακούδης Ιω. Σωτήρης γεννήθηκε στο Θεολόγο Θάσου το 1948.

Γυμνασιακές σπουδές έκανε στη Θάσο και την Καβάλα. Εφοίτησε στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Είναι πτυχιούχος του Τμήματος Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών (1974) και πτυχιούχος της Νομικής Σχολής του Α.Π.Θ. (1982).

Πολύ σύντομα διέκοψε την πορεία προς τη δικηγορία και μέχρι σήμερα ασχολείται με εκδόσεις βιβλίων και περιοδικών, διαγράφοντας στη Θεσσαλονίκη, αρχικώς,

μια πολυετή παρουσία μέσα στον εκδοτικό χώρο. Με τον εκδοτικό οίκο «Εκδοτική Ομάδα» εξέδωσε μια σειρά βιβλίων, κυρίως κοινωνικού και οικονομικού περιεχομένου, αλλά και λογοτεχνία και ποίηση.

Από τα ιδρυτικά μέλη του του Πολιτιστικού συλλόγου «Χατζηγιώργης» διετέλεσε από το 1978 αρχισυντάκτης του περιοδικού «Κουφόκαστρο» (25 τεύχη). Στα χρόνια 1981-88 εξέδιδε το περιοδικό «Κινηματογραφικά τετράδια» στη Θεσσαλονίκη. Επίσης ήταν υπεύθυνος της έκδοσης της εφημερίδας «ΘΑΣΟΣ» του Συλλόγου Θασίων Θεσσαλονίκης του οποίου υπήρξε και Πρόεδρος.

Ίδρυσε παράλληλα τον εκδοτικό οίκο «Νιραγός» με έδρα τη Θάσο, μία εκδοτική προσπάθεια προβολής και ανάδειξης της ιστορίας και του πολιτισμού της Θάσου.

Από το 1998 παράλληλη με τις εκδοτικές του δραστηριότητες είναι και η έκδοση της δεκαπενθήμερης εφημερίδας της Θάσου «Θασίων γη».

Συνέγραψε το εγχειρίδιο «Ιστορία της Θάσου», 1985, β' έκδοση Ξαναδουλεμένη, 2005, και «Τα Θασίτικα» Αχ, γιόκα μ' μι τα ιλνινκούδια σ'..., 2000.